

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 29 · 11. desember
Sesjonen 2018–2019

Møte tirsdag den 11. desember 2018 kl. 10

President: Eva Kristin Hansen

Dagsorden (nr. 29):

1. Innstilling fra næringskomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2019, kapitler under Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområdene 9, 10 og 11) (Innst. 8 S (2018–2019), jf. Prop. 1 S (2018–2019))
2. Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2018 under Nærings- og fiskeridepartementet og om Endringer i statsbudsjettet 2018 under Klima- og miljødepartementet – kap. 1473 (Innst. 109 S (2018–2019), jf. Prop. 22 S (2018–2019) kap. 1473 og Prop. 24 S (2018–2019) unntatt kap. 926)
3. Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2018 under Landbruks- og matdepartementet (Innst. 110 S (2018–2019), jf. Prop. 29 S (2018–2019))
4. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2019, kapitler under Samferdselsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (rammeområde 17) (Innst. 13 S (2018–2019), jf. Prop. 1 S (2018–2019) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2018–2019))
5. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Endringer i sprøyteromsloven m.m. (utvidelse av type narkotiske stoffer m.m.) (Innst. 94 L (2018–2019), jf. Prop. 13 L (2018–2019))
6. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjersti Toppe, Nils T. Bjørke, Siv Mossleth, Willfred Nordlund og Per Olaf Lundteigen om å hindre sentralisering av kontorstrukturen i helseøkonomiforvaltningen (Helfo) (Innst. 97 S (2018–2019), jf. Dokument 8:245 S (2017–2018))
7. Referat

Presidenten: Representanten Mazyar Keshvari, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentant for Oslo, Zaineb Al-Samarai, tar nå sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Venstres stortingsgruppe om permisjon for representanten Carl-Erik Grimstad i dagene 12. og 13. desember for å delta i møte i Den felles EØS-parlamentariskkomiteen i Strasbourg

- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om velferdspolisering for representanten Kirsti Leirtrø i tiden fra og med 13. desember til og med 19. desember

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Sør-Trøndelag fylke: Kristian Torve
For Vestfold fylke: Kari-Lise Rørvik

Presidenten: Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at Stortingets møte i dag fortsetter utover kl. 16 til dagens kart er ferdigbehandlet.

Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 1–3 behandles under ett.

– Det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:01:25]

Innstilling fra næringskomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2019, kapitler under Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområdene 9, 10 og 11) (Innst. 8 S (2018–2019), jf. Prop. 1 S (2018–2019))

Sak nr. 2 [10:01:42]

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2018 under Nærings- og fiskeridepartementet og om Endringer i statsbudsjettet 2018 under Klima- og miljødepartementet - kap. 1473 (Innst. 109 S (2018–2019), jf. Prop. 22 S (2018–2019) kap. 1473 og Prop. 24 S (2018–2019) unntatt kap. 926)

Sak nr. 3 [10:02:03]

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2018 under Landbruks- og matdepartementet (Innst. 110 S (2018–2019), jf. Prop. 29 S (2018–2019))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten begrenses til 1 time og 40 minutter, og at taletiden fordeles slik:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Venstre 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter og Rødt 5 minutter. I tillegg får medlemmer av regjeringen 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalspersoner og seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Geir Pollestad (Sp) [10:03:05] (leiar i komiteen): Bra for norske arbeidsplassar, bra for norske distrikt, bra for miljø og klima, bra for verdiskapinga, bra for folk – dette er fem måtar å beskriva Senterpartiets alternative budsjett på, og på alle desse punkta meiner eg vårt alternativ er betydeleg betre enn regjeringa sitt budsjett.

Då oljeprisen fall, var regjeringa tydeleg på at dette ikkje var noko som regjeringa kunne lastast for. Når me no opplever stigande oljepris og at økonomien elles i verda går bra, opplever me at regjeringspartia utan blygsel tek dette til inntekt for regjeringa sin eigen politikk.

I den solbergske parlamentarismen er retorikk viktigare enn realitetar. Det er synd, for det dekkjer til moglegheita til å ha ein open og ærleg debatt om korleis me kan sikra verdiskapinga i Noreg i framtida.

Eit første grep regjeringa kunne ha teke, var å slutta med å forby næringar eller gjennomføra målretta tiltak for å avvikla norske arbeidsplassar. Det er etter kvart mange eksempel:

Koldrifta på Svalbard vert lagd ned utan at ein kjenner prisen for å rydda opp eller konsekvensane for Svalbard-samfunnet.

Eit anna eksempel: Pelsdyrnæringa vert pålagd eit næringsforbod. Pels skal framleis seljast i Noreg. Det kan produserast kvar som helst i verda utan nokon som helst krav til dyrevelferd, berre det altså ikkje er produsert i Noreg, med verdas beste dyrevelferd. I dag og kvar einaste dag fram til 2025 vil det stå mink og rev på norske gardar som har dårlegare dyrevelferd enn dei ville hatt om Stortingets vedtak då ein behandla pelsdyrmeldinga, låg fast.

Eit tredje eksempel: Regjeringa ville gje Color Line moglegheit til å byta ut minst 700 norske sjøfolk med billeg utanlandsk arbeidskraft. I årevis har næringsministeren kjempa for dette. Ja, Høgre har vore langt ivrigare i saka enn Color Line sjølv. Argument etter argument frå næringsministeren har vortne tilbakeviste av fagbevegelse og opposisjon. No får heldigvis regjeringa klar melding av Stortinget: Ikkje gjer dette.

Eit fjerde punkt er avgiftspolitikken, som er nytta i angrep på enkelt næringar. Fjorårets kraftige auke i sjokolade- og sukkeravgifta og avgift på alkoholfrie drikke-

varer har skada norsk næringsmiddelindustri. Årets reversering av sukkeravgifta er sjølsagt bra, men er likevel eit kroneksempel på ein uføreseieleg og dårleg næringspolitikk.

Senterpartiet vil ha ein målretta næringspolitikk, der me byggjer opp under næringar der me har særlege føresetnader for å lukkast. Me ønskjer eit tettare samarbeid mellom private og staten for å utvikla framtidas arbeidsplassar. Næringslivet vårt treng føreseielegheit.

Senterpartiet meiner eigarskap vil verta viktigare og viktigare for å sikra norsk næringsliv, norske bedrifter og norske arbeidsplassar. Difor seier me nei til ytterlegare statleg nedsal. Regjeringa ber om salsfullmakt for Telefonor. Det er vanskeleg å sjå kva som vert betre med eit sånt nedsal, men det er lett å sjå at det norske eigarskapet til selskapet kan verta svekt.

I landbrukspolitikken begynner me no å sjå resultata av den politikken som har vore ført sidan 2013. Regjeringspartia og Kristeleg Folkeparti må ta eit betydeleg ansvar for at me no står i ein situasjon med stor overproduksjon. Ein føresetnad for den norske jordbruksmodellen er at det er balanse mellom tilbod og etterspurnad, slik at bonden kan få ein skikkeleg pris for varene sine. Overproduksjon er gift for norsk jordbruk.

Med dagens fleirtal har me mista verkemiddel for å regulera marknaden. Samtidig er det sett i verk tiltak for å auka produksjonen kraftig. Alle tapar på dette. Sjølv om Kristeleg Folkeparti dei siste åra har stoppa ein del av forslaga frå regjeringa, meiner eg det er heilt på sin plass å seia at Kristeleg Folkeparti har eit betydeleg ansvar for den inntektsnedgangen som jordbruket no opplever.

Eg er glad for at stortingsfleirtalet i innstillinga gjev klare føringar for klimaforhandlingane mellom jordbruket og regjeringa. Fleirtalet i komiteen avviser bruk av avgift på biologiske prosessar, og eg forventar at landbruksministeren i debatten bekreftar at dette er noko regjeringa vil leggja til grunn i forhandlingane.

Norsk sjømat er fantastisk og har enorme moglegheiter. Det gjeld både villfisk og oppdrett. Senterpartiet er tydeleg på at dei marine ressursane tilhøyrrer det norske folk i fellesskap. Det betyr at me òg i framtida skal ha ein mangfaldig fiskeflåte. Det betyr at me må ha tiltak som sikrar dei minste fiskemottaka. Ikkje overraskande foreslår regjeringa å kutta pengane til det såkalla føringstilskotet. Dette er eit sentraliseringsgrep. Og det veit me: Er det noko regjeringa er god på, er det sentraliseringsgrep.

Regjeringspartia vil i denne debatten få mykje taletid. Komiteen har vore raus, for i tillegg til partia si eiga taletid, har statsrådene fått 5 minutt kvar, som ein ikkje treng å ta frå partigruppene. Det er bra, for då vil me forhåpentlegvis få høyra kva fiskeriministeren meiner om det viktige politikkområdet han har ansvaret for. Det har vore merkeleg taust sidan statsrådsbytet, det er jo

først og fremst den avgåtte fiskeriministeren me har høyrte og sett i media.

Senterpartiet vil i sitt alternative budsjett styrkja føringstilskotet, ha ei målretta satsing for å utvikla og automatisera fiskeindustrien, og me ønskjer å gjenreisa norsk selfangst, som har vorte systematisk bygd ned under denne regjeringa.

Senterpartiets alternative budsjett er dårleg nytt for alle som er opptekne av symbolpolitikk, og som er opptekne av å plaga folk med klimaavgifter og andre tiltak som ikkje reduserer klimagassutsleppa. Vårt budsjett er laga av og for folk som er opptekne av ein politikk som faktisk reduserer klimagassutsleppa. Klimakrisa fortener at me gjenreiser ein klimapolitikk som verkar.

Mange har brukt sterke ord i eit forsøk på å undergrava klimaprofilen i Senterpartiets alternative budsjett. Det er det ikkje grunnlag for. Det er eit langt meir offensivt budsjett på klimaområdet enn regjeringa sitt forslag. Forskjellen er at Senterpartiet ikkje set næringspolitikk og klimapolitikk opp mot kvarandre, men seier at det er to ting som må verka saman.

For å ta nokre eksempel: Senterpartiet gjev fornybarfondet Nysnø AS 400 mill. kr meir til å investera i ny teknologi. Senterpartiet gjer noko som regjeringa ikkje gjer, me satsar på landbruksforskning, for me trur det er viktig for å få ned klimagassutsleppa frå landbruket. Det oppsiktsvekkjande i regjeringa sitt budsjett er at alle område får vekst i forskning, unnateke landbruket. Senterpartiet ønskjer ei skogsatsing der me skal forvalta og bruka skogen, framfor å verna han.

Dette er eit sentraliseringsbudsjett, og me har ei sentraliseringsregjering. I Nationen i dag kan me lesa at fire styreleiarar i statlege selskap har postnummer 0260. Me trur på Noreg, lova Høgre i valkampen. Og ja, det er rett at postnummer 0260 Oslo er Noreg, men forskjellen på Høgre og Senterpartiet er at Senterpartiet trur på heile Noreg. Då eg såg denne saka i Nationen i dag, opplevde eg ein næringsminister som ikkje tek kritikken på alvor. Han snakkar nedlatande om dei som kritiserer han, og seier at dei ikkje kjenner dei gode systema ein har i departementet for dette. Men resultatet av det er jo at me får ei stadig sentralisering av kven som vert utnemnde til styra.

Så vil òg heilt sikkert ei sak som gjeld Jovsset Ånte og eit forslag om å utsetja bruken av tvangsmiddel, som bl.a. Senterpartiet står bak, verta eit tema i dag. Det vil eg koma meir tilbake til seinare.

Til slutt ønskjer eg å takka komiteen for samarbeidet om budsjettinnstillinga. Det har vore ein smidig og god prosess, der alle partia har bidrege konstruktivt for å få til ei forståeleg innstilling som på ein god måte speglar att partia sin politikk, og der det er danna nokre fleirtal som vil ha betydning for norsk politikk framover.

Med det vil eg ta opp dei forslaga som Senterpartiet anten åleine eller saman med andre parti står bak.

Presidenten: Representanten Geir Pollestad har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Margunn Ebbesen (H) [10:12:49]: EØS-avtalen gir oss tilgang til et marked med 500 millioner mennesker. Den gjør norsk økonomi sterkere, den trygger vår velferd, og den bidrar til at vi omstiller oss raskt. Vi er mange som bor i lokalsamfunn der hjørnesteinsbedriften er avhengig av å få solgt sine varer og tjenester til et marked, eller som er avhengig av arbeidskraft utenfra. Alt dette får vi tilgang til gjennom EØS-avtalen.

Senterpartiet har ofte tatt til orde for å si opp EØS-avtalen, og de har i sitt budsjettforslag redusert overføringen til gjennomføring av EØS-avtalen med 1,4 mrd. kr. Så ser vi internasjonalt den uroen som er skapt rundt folkeavstemningen i Storbritannia, om å melde seg ut av EU. Vi ser også den uroen som er internt i landet. Jeg lurer på hvilket ess Senterpartiet har i ermet som sier at det ikke skal bli de samme urolighetene her i Norge hvis man sier opp en avtale.

Geir Pollestad (Sp) [10:13:49]: Eg takkar for spørsmålet. Dette er jo eit kjent spørsmål frå Høgres side. Senterpartiet er heilt tydeleg på at me ønskjer å erstatta EØS-avtalen med eit alternativ – eit alternativ som er mindre politisk inngripande, men som sikrar dei handelspolitiske interessene våre. Og det er baksider ved EØS-avtalen som eg skulle ønskja at Høgre òg var interessert i å diskutera, f.eks. når ein stadig vert pålagd å auka kvotane når det gjeld import av landbruksvarer til Noreg. Så det er ikkje aktuelt å seia opp EØS-avtalen utan at me har eit alternativ på plass.

Senterpartiet har òg røysta for ei rekkje frihandelsavtaler i Stortinget. Dei me meiner me kan stå inne for, røystar me for. Dei me meiner me ikkje kan stå inne for, røystar me imot. Og så er eg glad for at representanten nemner brexit, for det bekymrar meg at regjeringa har ei så passiv haldning til det som skjer med brexit. Eg meiner at Noreg burde vore meir offensiv på vegner av både eigne interesser og vårt gode naboland Storbritannia.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [10:15:08]: Senterpartiet mener det vil være rett å avvente vurderingen fra FNs menneskerettskomité før dommen fra Høyesterett iverksettes. Uttalelser fra FNs menneskerettskomité er som kjent ikke rettslig bindende for Norge.

«Folkevalgte bør være tilbakeholdne med å avgimer makt til overnasjonale byråkratier, organisasjoner og domstoler.»

Dette er et sitat fra Senterpartiets hjemmeside. Det undrer meg derfor at Senterpartiet er komfortabel med å be regjeringen sette til side en høyesterettsdom for å avvente en vurdering fra 18 eksperter som sitter i Genève, og som representerer et organ som ikke står til ansvar gjennom valg. Undergraver ikke det norsk råderett over norske ressurser og norsk suverenitet?

Geir Pollestad (Sp) [10:16:00]: Menneskerettene er inkorporerte i norsk lov, det følger veldig tydeleg av menneskerettslova § 2 at det gjeld. Senterpartiet støttar reintalsreduksjonen, me støttar at me skal ha ei nasjonal forvaltning av politikken. Når det gjeld denne saka konkret, er det litt overraskande for meg at Framstegspartiet vert så opprørt på vegner av systemet – når me engasjerer oss i ein urett som me ser rammar eit enkelt-individ. Eg må seia at det trass alt er Stortinget som no diskuterer – ikkje saka, ikkje dommen, men iverksetjinga av tvangstiltak, før me har fått denne dommen frå FN's menneskerettskomité. Det meiner me at me skal ta oss tid til. Dessutan er det vel sann at desse reinsdyra no er på vidda og ikkje er mogleg å tvangsslakta.

André N. Skjelstad (V) [10:17:18]: Representanten Pollestad sier at Senterpartiet er forutsigbart og målrettet i sin politikk – og i sin næringspolitikk. Ja, det er forutsigbart, også ut fra det Margunn Ebbesen sa i sin replikk vedrørende EØS og hva som ville vært konsekvensen hvis Senterpartiet hadde fått gjennomslag. Men han sier videre at Senterpartiet ikke står for symbolpolitikk. Det synes jeg er interessant når jeg kikker i Senterpartiets alternative budsjett, der konsulentbruken i staten brukes som salderingspost. Da kunne det vært interessant å høre fra representanten Pollestad, som er så opptatt av å være både forutsigbar og målrettet, om en da skal ansette flere faste, eller skal prosjektene som nå er under utarbeidelse, bare stå? Dette vil også i mange tilfeller ha store konsekvenser for et næringsliv, men jeg skjønner at det også er forutsigbart for Senterpartiet.

Geir Pollestad (Sp) [10:18:19]: Senterpartiet har tru på at det er mogleg å slanka byråkratiet i Noreg. Det har me gjort på dei områda der me meiner det er grunnlag for det. Eg meiner det er ei betre tilnærming enn eit ostehøvelkutt, som vil ramma alle.

Så trur eg at dersom me skal ta eit oppgjør med byråkratiseringa av samfunnet, må me ha vilje til å tvinga på plass regelverksendringar også, og med færre reglar treng me færre folk til å passa på dei same reglane. Ein av dei tinga som alltid har overraska meg litt, uavhengig av regjering, er at ein opererer med nokre kjempestore tal for forenkling. Så utfordrar eg dagens regjering på: Har dei gjort nokre forvanskningar? Då seier ein berre: Nei,

det har me ikkje gjort. Men me ser jo ei rekkje område der det kjem nye reglar som vil føra til meir plunder og heft. Så eg trur at me har eit felles ansvar på Stortinget for å redusera byråkratiet i dette landet, og den kampen har Senterpartiet tenkt å vera med i.

Presidenten: Da er replikkordskiftet omme.

Terje Aasland (A) [10:19:42]: I Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett adresserer vi de store utfordringene. For oss handler det om arbeid, styrking av fellesskapet og ikke minst om å stanse klimaendringene. Økt verdiskaping og flere i jobb er den aller viktigste jobben. Vi satser derfor på havet som et av grunnlagene for framtidens verdiskaping. Vi satser mer på jordbrukets evne til å produsere trygg mat og mer mat i møte med klimaendringene. Vi satser mer på fiskeriene. Vi satser mer på digitalisering. Vi satser mer på oppstartsbedrifter. Vi satser mer på teknologi, støtte og utvikling enn hva de fire partiene har kommet fram til i sitt budsjettforlik. Vi vil sikre livslang læring for arbeidstakere og oppdatere medarbeidere for næringslivet. Vi satser mer på fellesskapet fordi vi tror at trygge mennesker våger mer, og vi tror gode velferdsordninger som fellesskolen, barnehagen og trygghet for helse er med på å gjøre menneskene både mer effektive og mer produktive.

Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett er en klar prioritering av å bruke de mange mulighetene, legge til rette for flere trygge jobber og ikke minst sikre økt verdiskaping og mer kraft til omstilling. Budsjettinnstillingen vi i dag behandler, viser med all tydelighet at den offensive næringspolitikken ligger i opposisjonen og ikke blant de løsningene som høyrepartiene lanserer i sin budsjettenighet. Vi har hørt mang en festtale fra Høyre-folk, både før og etter stortingsvalget i 2013, om behovet for å omstille norsk økonomi. Ja, etter valget ble omstilling et slags mantra for statsministeren og næringsministeren den gang. Den gang sa Monica Mæland til Bladet Sunnhordland 4. september 2015 om oljeindustrien:

«Industrien må omstilla seg. Me skal gå frå ei oljebasert næring til ei meir kunnskapsbasert næring.»

For det første: Et høyst merkverdig utsagn, men hva er blitt gjort? Ingenting. Hvor er det blitt av omstillingen? Hvor er det blitt av gjennomføringskraften? Tar man et historisk overblikk, viser historien veldig tydelig at høyrepolitikk fungerer svært dårlig som svar på samfunnsutfordringer og står spesielt svakt historisk når det gjelder viktige næringspolitiske utfordringer og det å legge til rette for at det skapes merverdier i samfunnet. Veksten vi nå har, er på grunn av økt aktivitet i olje- og gasssektoren. Statsråd Siv Jensen sa i finanstalen 8. oktober:

«I dag skinner solen igjen – på hele landet. Det er god vekst i økonomien.»

Ja, heldigvis er veldig mye bra i Norge, men selvtilfredsheten kan fordekke viktige utfordringer.

I fjor vår var NHO ute med en klar advarsel. Vi bygger bolig og vei, men ikke framtidsrettede arbeidsplasser, sa Øystein Dørum, og pekte på at investeringsnivået i bedriftene må betydelig opp. Selv i NHOs siste Økonomisk overblikk 4/2018, som ble publisert så sent som i går, er tallene fra fastlandsinvesteringene justert noe ned fra 3. kvartal. I år er LOs sjeføkonom, Roger Bjørnstad, ute og advarer om at vi er sårbare, og at ressursene plasseres i eiendom og lavproduktive arbeidsplasser. Jeg tror det er verdifullt å lytte til disse sjeføkonomene. Det bør bekymre at Norge har falt ned til 16.-plass i kåringen av verdens mest konkurransedyktige land, syv plasser bak Sverige.

Sist fredag var jeg deltaker på NHOs ambassadørprogram for næringslivsledere i Vestfold og Telemark – en interessant møteplass. Jeg mener det der foregikk et representativt møte og en samtale for næringslivet og hva de er opptatt av. Der var det ikke et ønske om generelle virkemidler eller reduksjon i formuesskatten. Nei, de ønsket en mer deltakende offentlig sektor med tanke på både offentlige anskaffelser og risikoavlastning. De ønsket mer til innovasjon. De var frustrert over hvor vanskelig det var å få tak i kapital, da de fleste pengene ble plassert i eiendom, slik de så det. Det var en sterk bønn om å lage ordninger som avlastet kreative hoder for alle offentlig pålagte oppgaver. Det er disse tilbakemeldingene vi møter – i møte etter møte med næringslivet – og det bør være førende for politikkutviklingen.

Norge er mulighetenes land. Vi er høyt utdannet, har kompetent arbeidskraft. Vi har lavt konfliktnivå. Vi er kapitalsterke, og vi er beriket med store naturressurser. Vi eier også store strategisk viktige selskaper, men dessverre legger ikke politikken til rette for at mulighetene utnyttes godt nok. Det er blitt slik at skattekutt til dem som har aller mest, er blitt svaret, uansett hva spørsmålet er. Vi har sett i de siste fem årene at det hjelper ikke mye i næringspolitikken.

Regjeringen ser ut til å være handlingslammet, tomme for initiativ og handlingsvilje. Det er Stortinget som gjør jobben. Det er Stortinget som instruerer regjeringen, slik det ble gjort i forbindelse med industrimeldingen, bioøkonomistrategien eller meldingen om handelsnæringen som ble lagt fram fredag for litt over en uke siden, som var pålagt av Stortinget etter et initiativ og et Dokument 8-forslag fra Senterpartiet, en melding som inneholder noen og tredivetiltak, hvor de aller fleste allerede er pålagt av Stortinget. Etter fem år med Høyres ledelse av Nærings- og fiskeridepartementet klarer jeg ikke å se eller huske en eneste sak de selv har tatt initiativ til, med unntak av de meldingene eller proposisjonene som følger av normale årssykluser.

Næringspolitikken handler om næringslivets framtidsmuligheter. Vi sier ja. Regjeringen sier i beste fall tja.

Et uttrykk jeg liker godt, er at framtiden kommer forttere nå enn før i tiden. Det er uttrykk for at ting går fortere, og det gjelder ikke minst i næringspolitikken. Skal vi lykkes i framtiden, må vi gjøre tøffe og riktige beslutninger nå for at vi skal ha et bærekraftig industri- og næringsliv i framtiden. Men regjeringen vegrer seg for å gjøre riktige framtidsvedtak. Jeg vil derfor oppfordre høyrepartiene til å følge Arbeiderpartiet, slik at vi kan sikre f.eks. et CO₂-fond for næringstransporten, at Enova forsterkes ytterligere, slik at de igjen kan styrke sitt arbeid inn mot industri og næringsliv, at vi prioriterer karbonfangst og -lagring, slik at man kan realisere minst to prosjekter, og hvor investeringsbeslutning kan tas i nær framtid. Vi vil selvfølgelig anbefale høyrepartiene å stemme for vårt forslag om en forsterket miljøteknologiordning.

Jeg vil også anbefale høyrepartiene, og ikke minst næringsministeren, å følge oss i ønsket om å realisere en industristrategi hvor målet er å omdanne farlig avfall til en industriell merverdi. Men svaret her fra regjeringspartiene er nei. De fire høyrepartiene, som er enige om budsjettet, sier et stort nei til akkurat et slikt framtidsrettet forslag. Men det er interessant å høre hva næringsministeren mener om dette. Er det riktig nå å begynne et tydelig arbeid for å redusere deponibehovet for farlig avfall, eller skal en bare vente eller utsette det og ikke ta tak i problemstillingene, slik det har vært gjort i mange år allerede?

Når vi står tørrskodde på land og ser ut over havet, er en naturlig refleksjon at regjeringen snakker mye om havet, men hva gjør de egentlig? Budsjettet er et grått budsjett som framstår som et stort gjesp, skrev Fiskeribladet. Det har ikke skjedd mye, men det bør raskt skje veldig mye mer med de fantastiske mulighetene havet gir. Vi i Arbeiderpartiet satser derfor på et eget verdiskapingsprogram for havet. Vi styrker maritim sektor og satser mer på grønn skipsfart. Vi vil ha mer kunnskap om kysten og fjordene for å sikre en bærekraftig næringsutvikling, og vi vil sikre at fisken kommer på land, slik at den kan bearbeides og skape merverdier, og ikke minst sikrer vi norske sjøfolk om bord i norske ferjer.

Vi har nå fått en landbruksminister som så langt kun har snakket om lokal mat. Jeg er enig i det landbruksministeren sier om lokalmat, for det er viktig, men hva mener egentlig landbruksministeren om klimaendringene i møte med vår evne til å produsere mat? Hva mener landbruksministeren om det? Eller hva mener landbruksministeren egentlig om at Jovsset Ante Sara må slakte 275 rein mens han venter på å få saken sin avgjort i FNs menneskerettskomité i Genève? Hva mener egentlig landbruksministeren om det? Er det en god prosess? Er den verdig, den prosessen? Er den riktig, den pro-

sessen? Hva mener Kristelig Folkeparti, som nå kan velge om de sammen med høyrepartiene vil legitimere tvangsslakting, eller la saken få et annet utfall og sikre flertall for forslaget fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, som mener det vil være rett å avvente vurderingen fra FNs menneskerettskomité om saken før tvangstiltak eventuelt iverksettes. Når det gjelder denne saken, vil jeg gi ros til SV og Torgeir Knag Fylkesnes, som har brakt denne saken fram og løftet den så høyt på agendaen som den faktisk er. Det synes jeg denne saken fortjener.

Skal vi lykkes, må de mange fantastiske mulighetene vi har i dette landet, utnyttes bedre. Høyreregjeringens manglende initiativ i næringspolitikken gjør at mulighetene forblir uutnyttet. Den gir oss ikke økt verdiskaping og økt trygghet for helt vanlige folk. Den gir kun økte forskjeller. Derfor burde en passiv næringspolitikk så raskt som overhodet mulig vært erstattet med en aktiv næringspolitikk som hadde tatt landets fantastiske muligheter i bruk.

Jeg vil med dette ta opp det forslaget som Arbeiderpartiet har fremmet sammen med SV.

Presidenten: Representanten Terje Aasland har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Ingunn Foss (H) [10:29:20]: I løpet av de siste fem årene er det lagt fram en rekke stortingsmeldinger og strategier på områder der Norge har naturgitte fortrinn og sterke teknologi- og kompetansemiljøer. Næringslivet går bra, takket være en politikk som bidrar til dette. Representanten Aasland er god på retorikk, men mindre god på faktisk innhold. Bedriftenes investeringer, både på fastlandet og i olje- og gassnæringen, går opp, ifølge NHOs kvartalsrapport som ble lagt fram i går. Arbeiderpartiet skriver i sitt alternative budsjett om sin aktive næringspolitikk innen hav, maritim sektor, olje og gass, sjømat, jord og skog mv. Mitt spørsmål er: Hva skiller i realiteten Arbeiderpartiets og regjeringens politikk på disse områdene, bortsett fra det at Arbeiderpartiet vil øke skattetrykket for næringslivet betydelig?

Terje Aasland (A) [10:30:51]: La meg starte med å si at jeg er veldig glad for at vi er veldig enige om viktige ting for næringslivet. Det gir forutsigbarhet og trygghet, ikke minst i en del viktige rammebetingelser, slik som f.eks. skatt er. Derfor har Arbeiderpartiet vært med på skatteforlik og skattekompromisser, der bl.a. selskapskatten er betydelig redusert. Vi er ikke for formuesskattediskusjonen som Høyre har satt i gang, fordi vi mener den øker forskjellene. Men jeg har også merket meg at høyrepartiene i det siste har stanset diskusjonen om formuesskatt. Det er ikke lenger slik at de skal fjerne den, det var noe de sa før stortingsvalget i 2013.

Så til situasjonen. NHOs kvartalsrapport, den fjerde rapporten for 2018, viser en vekst i fastlandsøkonomien på 2 pst. Det er bekymringsfullt lavt i en tid da regjeringen har snakket om omstilling, men ikke klarer å få det til. Investeringene i fastlandsøkonomien burde vært langt høyere for å sikre bærekraftig, framtidsrettet industri og næringsliv som kunne trygge arbeidsplassene og ikke minst sikre økt verdiskaping i tiden framover.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [10:31:29]: Arbeiderpartiet viser i innstillingen til en høyesterettsdom om reduksjon av reintall, den såkalte Sara-saken. De mener det vil være rett å avvente vurderingen fra FNs menneskerettighetskomité før dommen fra Høyesterett iverksettes. Uttalelser fra FNs menneskerettighetskomité er som kjent ikke rettslig bindende for Norge. Det er ikke en domsavsigelse, som representanten Pollestad var inne på, men kun en uttalelse.

Mener ikke Arbeiderpartiet, som anser seg for å være et statsbærende parti, at dette utfordrer maktfordelingsprinsippet ved at Stortinget som lovgivende makt griper inn i iverksettelsen av en rettskraftig dom fra den dømmende makt?

Terje Aasland (A) [10:32:20]: For Arbeiderpartiet er det helt vesentlig at menneskene som bor i dette landet, og som driver næring, eller privatpersoner kan få lov til å bruke de instrumentene som er laget, ikke bare i Norge, men også internasjonalt, for å kunne fremme sine synspunkter og ta opp det de mener er urettferdig behandling av f.eks. reduksjon i reintallet. Når aktørene bringer dette inn for menneskerettighetskomiteen, mener vi helt opplagt det er riktig å avvente uttalelsene fra denne komiteen før en går til tvangsslakt. Hva skulle man med en kobling mot denne menneskerettighetskomiteen hvis en ikke skulle avvente signalene derfra? Det er underlig å høre at en skal bryte denne linjen og iverksette nedslaktingen før en har fått denne uttalelsen. For meg framstår det som underlig at regjeringspartiene, og eventuelt Kristelig Folkeparti, er de som tillater tvangsslakt før menneskerettighetskomiteen har fått lov til å uttale seg i denne saken.

André N. Skjelstad (V) [10:33:34]: Om en ikke hadde kjent bedre til det, kunne en for så vidt vært ganske enig med representanten Aasland, som prater vel og bra om hva som er forutsigbart for næringslivet. Det deler vi. Begge to kommer fra en industrikommune og er opptatt av industri, ikke minst dens muligheter. Vi er enige om at vi må ha infrastruktur som gjør at industrien kan levere varer ut. Men så stopper enigheten. I fjor var Arbeiderpartiet sterkt motstander av maskinskatten, som var veldig bra for industrien, og ikke minst for nettopp den forutsigbarheten som representanten Aas-

land har talt vel og godt for i dag. Men jeg blir forundret når vi snakker om næringsliv og industri, for Arbeiderpartiet legger på 5 mrd. kr ekstra når det gjelder formuesskatt. Det er litt forunderlig hvis en er opptatt av forutsigbarhet for næringslivet.

Terje Aasland (A) [10:34:37]: Det som er forunderlig, er at regjeringspartiene i så mange år har satset så ensidig på formuesskatten som grunnlag for vekst i norsk næringsliv. Det er vist med all tydelighet i de fem årene at det ikke har fungert. Det er det som grunnen til bekymring. Vi mener at noe av kvaliteten i det norske samfunnet er at vi gjennom skatt bidrar til gode velferdsløsninger, som trygghet for barnehage, skole, helse og eldreomsorg, som igjen er med på å gi konkurransekraft til norsk næringsliv, tror vi. Derfor har vi andre svar når det gjelder dette, og derfor tør vi, og mener det er riktig, å øke formuesskatten noe for å styrke fellesskapet og fellesskapets innsats for samfunnet og ikke minst fellesskapets evne til å øke konkurransekraften i norsk næringsliv ved å levere gode resultater innen skole, utdanning og forskning og ved satsing på nye, viktige oppgaver for norsk næringsliv.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Margunn Ebbesen (H) [10:36:00]: Det er veldig mye som går bra i Norge. Høyre viderefører sin ambisiøse politikk i regjering for å skape og opprettholde arbeidsplasser. Utviklingen i arbeidsmarkedet har vært positiv over tid. Sysselsettingen har vokst raskere enn befolkningen i arbeidsfør alder, og ledigheten går ned – den er om lag 1 pst. lavere enn den var på sitt høyeste, vinteren 2016. Det er skapt 56 000 nye jobber det siste året, og tre fjerdedeler av de nye jobbene er skapt i privat sektor. Dette er om lag dobbelt så mange jobber som det Arbeiderpartiet lovte skulle bli skapt om de vant valget i fjor.

Det er nå i disse gode tidene det må føres en politikk for omstilling av norsk økonomi, for å skape ytterligere vekst, skape flere arbeidsplasser og sikre flere bein å stå på økonomisk i framtiden.

Vår politikk gir bedre konkurranseevne for norsk næringsliv og legger grunnlaget for høyere investeringer og økt eksport. Velferden vår er avhengig av at flesteparten av de nye arbeidsplassene kommer i private bedrifter. Vi må ha flere som bidrar til statsbudsjettet, enn som lever av statsbudsjettet.

Budsjettet for neste år er et ansvarlig budsjett, godt tilpasset situasjonen i norsk økonomi. Oljepengebruken holdes uendret som andel av fastlandsøkonomien.

For norske arbeidsplasser og omstilling i norsk økonomi er det viktig at det føres en politikk som tar vare på

den bedringen vi har hatt i konkurranseevnen. Det forutsetter at det holdes igjen på den offentlige pengebruken.

Nå kan det av rapporter som kommer, virke som om regjeringens politikk virker. I NHOs kvartalsrapport, som ble presentert nylig, slås det fast at bedriftenes investeringer, både på fastlandet og i olje- og gassnæringen, er på vei oppover. Den samme rapporten viser også en vekst både innenfor oljeinvesteringene og bedriftsinvesteringene. Skyene som denne rapporten ser i horisonten, er kampen om arbeidskraften.

Arbeiderpartiet hevder at de er opptatt av å føre en ansvarlig økonomisk politikk, men øker som vanlig den offentlige pengebruken i sitt alternative budsjett. Det bør være et tankekors for arbeidsfolk i konkurranseutsatt sektor at Arbeiderpartiets politikk setter norske arbeidsplasser på spill. Og på toppen av det hele har en et Senterparti som lefler med EØS-avtalen, som er et av våre viktigste verktøy for å få solgt norske produkter og dermed sikre arbeidsplasser i hele landet.

Regjeringen fortsetter satsingen på vekstfremmende skattelettelser, styrket infrastruktur og gode samferdselsløsninger i hele landet. Ikke minst styrkes også bevilgningene til og satsingen på forskning og kunnskap. Dette er en satsing som øker vekstevnen i økonomien og støtter opp under nødvendige omstillinger.

Statsbudsjettet bidrar også til å gjøre skatte- og avgiftssystemet mer sosialt ved at eiendomsskatten og elavgiften reduseres. Med budsjettet for 2019 har regjeringen redusert samlede skatter og avgifter med i underkant av 25 mrd. kr siden vi tiltrådte. En vanlig familie med to fulltidsinntekter får rundt 11 000 kr i redusert skatt.

I budsjettet for 2019 reduseres selskapsskatten videre til 22 pst. Norge har den høyeste satsen i Norden på selskapsskatt, til tross for at vi har redusert den år for år. Marginalskattesatsen på arbeidsinntekt blir også lavere for de aller fleste. Skattelettelsene er viktige for at det skal lønne seg å jobbe og investere i Norge.

Høyre er opptatt av at målet for skattepolitikken er at det skal skapes mer, ikke skattes mer, slik Arbeiderpartiet synes å mene. Når bedriftene har rom til å investere, ansette flere og utvikle sine produkter, gir det positive ringvirkninger i økonomien. Flere kommer i jobb, noe som gir økonomisk trygghet for den enkelte og for familien deres. Det å vite at regninger kan betales i tide, og at uforutsette utgifter ikke betyr krise for familien, er den viktigste velferden folk kan ha.

I tillegg fortsetter Høyre i regjering å investere i vei, jernbane og havner. Dette er et av de viktigste tiltakene for å bedre situasjonen for norsk næringsliv – og for oss andre. Både folk og varer skal komme trygt og raskt fram. Med Høyre i regjering har investeringene til samferdsel økt med 75 pst. Slik moderniserer vi vår felles infrastruktur.

Også satsingen på kunnskap fortsetter, både i skolen, i høyere utdanning og i forskning. Nye arbeidsplasser og omstilling til nye arbeidsoppgaver skjer gjennom kunnskap, gjennom innovasjon og gjennom forskning. Dette budsjettet viderefører regjeringens tydelige satsing på næringsrettet forskning og innovasjon med over 9 mrd. kr i dette budsjettet – noe som er over dobbelt så mye som da vår regjering overtok.

Over 3 mrd. kr av denne økningen kommer som følge av at bedriftene benytter seg av SkatteFUNN-ordningen. Er det noe jeg hører fra bedriftslederne når jeg reiser rundt og besøker dem, er det skryt av SkatteFUNN-ordningen og at vi har en tydelig prioritering av samferdsel i budsjettene våre. Jeg har ikke en eneste gang møtt noen bedriftseiere eller ansatte som har etterlyst regionale utviklingsmidler – andre enn fylkespolitikere fra opposisjonen, selvfølgelig.

Et annet viktig satsingsområde for framtidig vekst er havnæringene. Høyre i regjering har som mål at Norge også i framtiden skal være en ledende havnasjon. Havsatsingen følges derfor opp med 0,5 mrd. kr i dette budsjettet. Disse pengene går bl.a. til avfallshåndtering i utviklingsland. Mange arbeidsplasser her i Norge er avhengige av rent hav, og det som skjer av marin forsøpling på globalt nivå, vises her nord. Derfor er denne styrkingen viktig. Men ikke minst er det viktig med statsministerens engasjement for rene hav. Statsministerens initiativ for et internasjonalt høynivåpanel for bærekraftig havøkonomi står sentralt i dette.

En annen viktig næring for landet er mineralnæringen, en næring som har vært sentral i norsk industriutvikling gjennom flere hundre år. For å redusere saksbehandlingstiden og sikre en bærekraftig forvaltning av mineralressursene foreslår regjeringa å øke bevilgningen til Direktoratet for mineralforvaltning med 6,8 mill. kr. Samtidig bevilges det 10 mill. kr til økt kartlegging av mineralressursene.

Norge er verdens beste land å bo i. Dette har ikke kommet av seg selv, og det er ingen naturlov at det vil være slik i framtiden. Det budsjettet Stortinget i dag kommer til å vedta, er et budsjett som skaper og fordekker. Slik sikrer vi den norske modellen for framtiden.

Dette er det femte statsbudsjettet denne regjeringen har lagt fram, og som det er blitt enighet om i Stortinget mellom de ikke-sosialistiske partiene. I løpet av de fem årene har vi håndtert to store kriser: oljeprisfallet i 2014 og innvandringsbølgen i 2015, og vi har gjennomført små og store endringer som betyr mye for den norske hverdagen. Jeg håper at vi også framover klarer å ta tak i de store utfordringene som Norge møter – storting og regjering i fellesskap.

Med statsbudsjettet for 2019 legger vi et godt grunnlag for omstilling til et grønnere, smartere og mer nyska-

pende næringsliv, for flere i jobb, for et bærekraftig velferdssamfunn og for en bedre hverdag for deg og meg og alle som bor i dette landet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ruth Grung (A) [10:44:15]: Brønnøysundregistrene forvalter 17 registre, i tillegg til Altinn, i dag. De har vært en stor suksess. De har klart å gi både effektiv service til bedrifter og næringsliv og gode rapporteringsgrunnlag for myndighetene, men ikke minst har de også klart å dokumentere hvordan man etablerer gode og sterke fagmiljø i distriktene. Spesielt når vi ser hvilke utfordringer vi har hatt med IKT i Nav, politiet og helsesektoren, er det kjekt å se at man lykkes så godt som man gjør med Altinn, som har klart å knekke koden. Da er det svært overraskende at regjeringen og næringsministeren vurderer å flytte Altinn og legge det under Difi. Det har ikke skapt ro, men han sier at Altinns hovedaktivitet skal bli værende i Brønnøysund.

Hva mener egentlig Høyre om å svekke sterke fagmiljø utenfor Oslo og flytte ansvaret for Altinn til Difi og dermed redusere Brønnøysundregistrene?

Margunn Ebbesen (H) [10:45:17]: Takk for et veldig godt spørsmål. Det er godt å få dette spørsmålet i Stortinget. Det er ikke tvil om at Altinn er, som representanten sier, verdensledende. De har levert god kvalitet på den jobben de har gjennomført. De har skapt gode arbeidsplasser og gode løsninger for næringslivet. De er offensive, frampå og framoverlente og tar på seg nye oppgaver hele tiden.

Jeg tror det er viktig, fra Stortingets side, å være tydelig på hva slags budskap som blir gitt. Det er ikke sagt at Altinn skal inn under Difi. Det har aldri vært uttalt som en konkret beskjed. Det har vært sagt at man vurderer hva slags løsninger for ledelsen man skal se på i framtiden. Å flytte Altinn til Difi har aldri vært et uttalt ønske, verken fra regjeringen eller næringsministeren. Altinns hovedaktivitet skal være i Brønnøysund, og den skal videreutvikles i Brønnøysund.

Geir Pollestad (Sp) [10:46:36]: Eg forstår at representanten Ebbesen er oppteken av Brønnøysundregistra og Altinn. Dette er viktig – det er viktig for næringslivet, og ikkje minst er det ein viktig arbeidsplass i Brønnøysund.

Eg hørde svaret hennar nettopp, og eg hørde mange gode intensjonar og ønske for kva som skal skje og ikkje skje. Men det er eit faktum at regjeringa har sett eit behov for å setja i gang ein prosess, og der har det vorte problematisert kvar Altinn skal liggja. Det som da ofte skjer, og som Senterpartiet fryktar, er at når Oslo er eitt av alternativa og distrikta er eit anna, så tapar distrikta.

Mitt spørsmål er: Kan representanten Ebbesen garantera at Høgre ikkje på nokon måte vil støtta ei flytting av heile eller delar av Altinn frå Brønnøysundregistra til Difi?

Margunn Ebbesen (H) [10:47:35]: Representanten Pollestad tar for gitt at arbeidsplasser skal flyttes til Oslo. Denne regjeringen har flyttet flere arbeidsplasser ut av Oslo enn den forrige regjeringen gjorde.

Denne regjeringen er opptatt av utvikling og ser nye muligheter. Det kan bety at det ligger nye muligheter for Brønnøysundregistrene i framtiden. Det kan også bety nye muligheter for Altinn. Jeg har ikke tenkt å garantere for noen verdens ting, men jeg er helt klar på at jeg som representant skal jobbe for at Altinn, som verdensledende registeretat, skal utvikles også i framtiden.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:48:33]: Eg la merke til at representanten Ebbesen var på fredsprisutdelinga i går, og i likskap med meg blei ho sikkert rørt av motet som dei enkeltpersonane har vist i kampen mot urett. Menneskerettane stod òg sentralt i går – det var FN-dagen for etablering av menneskerettane.

På bordet i dag har vi ei sak der vi faktisk blir direkte utfordra av menneskerettane. Ein høgsterettsdom gjekk imot kravet til Jovsset Ante Sara og seier at ein skal tvangsslake flokken hans. Dette har Landbruksdirektoratet gått inn for skal gjerast i romjula. I høgsterettsdommen er det tydeleg at det er menneskerettskomiteen i FN Høgsterett legg til grunn, men det er betydeleg diskusjon om det er ei riktig forståing av FNs menneskerettskomité. Kvifor vil ikkje representanten Ebbesen støtte kravet om at vi skal vente med avgjerda om tvangstiltak til etter at FNs menneskerettskomité har kome med ei fråsegn?

Margunn Ebbesen (H) [10:49:40]: Jeg tror det er litt viktig at vi skiller rollene her og er klare og tydelige på hva vi egentlig snakker om. Vi snakker ikke om en dom fra menneskerettighetsdomstolen. Vi snakker om en komité som skal gi en uttalelse, en komité – en kommisjon – som ikke har noen rettskraftig myndighet over norsk høyesterett. Vi har en høyesterettsdom som vi som storting skal forholde oss til. Hvis man ønsker å endre på lovverket eller på institusjonene, på forholdet mellom Stortinget som lovgivende myndighet og domstolene som dømmende myndighet, har man en helt annen oppfatning enn jeg har. Jeg forholder meg til Høyesterett og Høyesteretts dom.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [10:50:56]: Regjeringen har levert et budsjettforslag som tar sikte på økt sysselsetting og konkurransekraft, og som legger til rette for å skape jobber i privat sektor. Det er nemlig privat

sektor som er grunnlaget for et bærekraftig velferds-samfunn. Norsk økonomi er på vei opp, og arbeidsledigheten etter det store oljeprisfallet er på god vei ned. Det er mye regjeringens fortjeneste, selv om oljeprisen kanskje ikke er det.

Et godt næringsbudsjett ble enda bedre etter budsjettavtalen med Kristelig Folkeparti. Som et resultat av budsjettforhandlingene mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti vil Color Line likevel ikke få anledning til å flagge om fra Norsk Ordinært Skipsregister til Norsk Internasjonalt Skipsregister. Dette sikrer at 700 ansatte i rederiet beholder jobbene sine. Dette har vært en kampsak for Fremskrittspartiet i lang tid. Vi ønsker å verne om norsk kompetanse på norsk sokkel, og jeg har stor tro på at dette vedtaket betyr at vi vil ha norske sjøfolk i den norske flåten også i framtida.

For Fremskrittspartiet har det vært viktig i denne saken hele tida å ha en grundig gjennomgang av de opplysningene som til enhver tid kommer fram. Det har vi fått her, vi har hatt en god prosess. Det har også vært viktig for Fremskrittspartiet at skulle vi få til en enighet om denne saken, skulle det være en enighet som hele regjeringen var med på.

Jeg vil spesielt få takke representanten Steinar Reiten i Kristelig Folkeparti for en meget god dialog og et godt samarbeid i denne saken. Det har vært med på å gi et gjennomslag som vi har arbeidet fram i fellesskap.

Norsk olje og gass kommer til å være viktig for norsk økonomi og sysselsetting i overskuelig framtid. Men det er like fullt viktig å gi norsk økonomi flere ben å stå på. Mineralnæringen har et særlig stort potensial. Mineraler og metaller inngår i nesten all vareproduksjon og blir særlig viktig inn mot det grønne skiftet. Stabil tilgang på mineraler er en forutsetning for økonomisk vekst hos mange av våre handelspartnere. Mineraler kan derfor bli en stor norsk eksportvare. Ressursene ligger der, og de må utnyttes. Mineralnæringen er et satsingsområde for regjeringen, og det er et ønske om å legge til rette for ny aktivitet og ny vekst. De økte bevilgningene til Direktoratet for mineralforvaltning med 6,8 mill. kr og til Norges geologiske undersøkelse med 10 mill. kr er viktige signaler til investorer og gruveselskaper om at mineralnæringen er en prioritert næring framover. Den har, som sagt, et stort potensial.

Det som imidlertid er en utfordring, er ikke bevilgninger til geologiske undersøkelser. Det er heller det at næringen er gjennombyråkratisert. Det er enormt lange søknadsprosesser, og det skremmer vekk investorer og andre som måtte ønske å satse. Derfor er det nå positivt at regjeringen signaliserer at de ønsker å se på prosesser og saksbehandlingstid, slik at årelang venting og stor bruk av ressurser kan unngås. Det er viktig å gi disse signalene til næringen.

Bøndene har med denne regjeringen fått større frihet til å bestemme over egen økonomi, egen eiendom og egen produksjon. Dette har resultert i økt matproduksjon og god inntektsutvikling for norske bønder. Matproduksjonen har aldri vært større enn nå. Selvfor- syningsevnen har aldri vært større enn nå. Det legges til rette for mer effektivitet i landbruket, økt konkurranse- kraft for norske jordbruksprodukter og innovasjon og nyskaping i hele sektoren.

Representanten Pollestad uttalte at man kan se resultatet av denne regjeringens næringspolitikk. Ja, vi kan se resultatet av den politikken vi fører. Under den forrige regjeringen var det underproduksjon av stort sett det meste i norsk landbruk. Nå har vi fått nok og vel så det på enkelte områder, selv om Nortura er klare på at det for både sauekjøtt og storfekjøtt vil bli en balanse eller en liten underdekning. Det var interessant å høre represen- tanten Pollestad si at overproduksjon er gift for norske bønder. Da vil jeg få uttale at underproduksjon er gift for norske forbrukere, for det er faktisk norske forbrukere som kjøper den maten som bøndene produserer.

Regjeringen vil fortsette å satse på infrastrukturtiltak i skogbruket, med formål om å styrke næringens lønn- somhet og konkurransekraft, slik Jeløya-plattformen leg- ger opp til. Det har blitt bevilget rundt 760 mill. kr til skogsbilveier og tømmerkoier i 2014. Dette har bidratt til økt avvirkning og økt inntjening for næringen.

Det er ikke alt komiteen er uenig om. Norecopa, som er underlagt Veterinærinstituttet, gjør et svært godt arbeid med å redusere bruk av dyreforsøk og redusere dyrenes lidelser i forbindelse med forsøk. En enstemmig komité er enig om at de økonomiske rammene for No- recopa bør holdes på minst samme nivå som i 2018. I til- legg mener komiteen at det fortsatt skal sikres nok mid- ler til en hel stilling i sekretariatet i Norecopa, og at de skal få driftsmidler på 250 000 kr. Man må vel kunne si at Norecopa, i hvert fall helt siden jeg kom inn i komite- en, har vært komiteens baby, og komiteen er samstemt om satsingen på Norecopa.

Fremskrittspartiet mener at hestenæringen er viktig for mange i samfunnet og i distriktene. Lov 1. juli 1927 nr. 3 om veddemål ved totalisator fastslår at en del av innsatsbeløpet i hestespill skal gå til staten. Denne avgif- ten har i dag ingen sektorpolitiske formål, og Frem- skrittspartiet mener at inntekten bør gå til å styrke hes- tesporten, hestehold og norsk hesteavl. Dette vil kunne være med på å opprettholde tilbudet til landets mange heste- og rideinteresserte. Oslo Economics' rapport om evaluering av Norsk Tippings og Norsk Rikstotos orga- nisering og praksis konkluderte med at en ny innretning av totalisatoravgiften vil kunne styrke de økonomiske rammebetingelsene innenfor hestesporten. Det er der- for gledelig at nesten hele komiteen ble med på Frem-

skrittspartiets merknad, der vi sammen ber regjeringen gjøre en vurdering av totalisatoravgiften og innretnin- gen av denne. Jeg tror det vil være bra for hestesporten.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [10:59:04]: Noe som frustrerer meg, er når regjeringen ikke følger opp veldig klare fler- tallsvedtak, spesielt så lenge flertallsvedtakene direkte får konsekvenser for menneskenes livssituasjon og de- res evne til å produsere mat. Et vedtak som er gjort i Stortinget i så måte, er vedtaket om forvaltningen av ulv, som ble fattet av Høyre, Fremskrittspartiet, Kriste- lig Folkeparti og Arbeiderpartiet. Etter min mening – og kanskje også etter representanten Ørsal Johansens me- ning – er dette ikke fulgt opp av regjeringen. Jeg mener sågar at regjeringen tilnærmet har en arrogant tilnær- ming til et veldig klart flertallsvedtak i Stortinget. Nå framstår ulvesonen mer og mer som et ulvereservat, noe Stortinget understreket ikke skulle skje.

Mitt spørsmål til representanten Ørsal Johansen er om han er enig i at regjeringen på en særdeles dårlig måte har fulgt opp et veldig tydelig flertallsvedtak i Stortinget.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [11:00:12]: Det har vært mange diskusjoner om både rovviltforliket og ul- veforliket. Departementet har sagt de skal komme med en vurdering av om hvorvidt disse er fulgt opp, og jeg venter spent – i likhet med representanten Aasland – på akkurat det.

Når det gjelder spørsmålet om hvorvidt ulvesonen har blitt et reservat, gjenstår det å se. Svaret på det vil vi få før jul, da saken angående felling innenfor sonen vil bli avgjort. Hvis det blir et positivt vedtak for uttak, stil- ler saken seg i ett lys, men blir resultatet noe annet, får vi en helt annen diskusjon.

Abid Q. Raja hadde her overtatt presidentplassen.

Emilie Enger Mehl (Sp) [11:01:22]: Bruk av ut- marksbeite er en av de mest miljøvennlige og bærekraf- tige måtene vi kan produsere mat på i Norge. Nå har vi et stort problem når det gjelder å få gjort det, nemlig rovvilt og spesielt ulv i og utenfor ulvesonen. Beitebru- kerne og landbruksnæringen er fortvilet fordi det blir stadig flere rovdyr med Venstre i Klima- og miljødepar- tementet, noe som går kraftig ut over næringer. Men det ser ikke ut til at næringsdelen av regjeringen ønsker å foreta seg noe for å stoppe Venstres vernepolitikk.

Nå venter vi på et vedtak om hvorvidt det skal sky- tes ulv innenfor ulvesonen eller ikke. Det er innstilt på at det skal skytes ulv innenfor ulvesonen. Det er helt klart at det må skytes ulv innenfor ulvesonen hvis man i det hele tatt skal nærme seg rovviltforliket. (Presidenten klubber.)

Presidenten: Ørsal Johansen – vær så god.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [11:02:26]: Jeg går ut fra at spørsmålet er om Fremskrittspartiet er enig i at det skal tas ut innenfor sonen – eller kanskje spørsmålet heller er hva som vil skje hvis så ikke skjer. Jeg er enig med spørsmålsstilleren i at rovvilt er en stor utfordring. Jeg bor selv i et fylke og i en region som er plaget av rovviltsituasjonen, og som er veldig opptatt av dette.

Når det gjelder felling innenfor sonen, mener jeg at det bør være ganske klart: Det står i forliket at så lenge bestandsmålet er nådd, er det de lokale rovviltneemndene som skal sette grensen for lisensfelling. I dette tilfellet er bestandsmålet nådd, og da forventer jeg at statsråden forholder seg til de vedtakene som er gjort i rovviltneemndene.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:03:32]: Den overhengende utfordringa for Noreg er todelt. På den eine sida har vi klimaendringar som ser ut til berre å auke i momentum og fart, og på den andre sida har vi ei djup oljeavhengigheit i Noreg, som gjer at vi står overfor ei dobbel utfordring. Vi må gjere noko både i Noreg, lokalt, nasjonalt og globalt for å kome oss ut av klimakrisa, og så må vi gjere noko fundamentalt med måten norsk økonomi er skrudd saman på som gjer at vi ikkje er så oljeavhengige i ei framtid som verkeleg ikkje kan vere oljeavhengig.

Situasjonen er at oljeavhengigheita i Noreg aukar. Ho går ikkje ned, ho aukar. Det er berre å sjå på underskotet i Fastlands-Noreg, som har auka med rundt 70 pst., som illustrerer dette. Dersom ein skulle blitt meir avhengig av andre ting enn det som kjem av inntekta frå petroleum, måtte det ha vore eit redusert underskot. Underskotet har auka. Utsleppa under denne regjeringa har auka. Vi har også sett industrinedgang dei seinare åra. No utgjer industrien berre 8 pst. av brutto-nasjonalproduktet og verdiskapinga vår, men ein meiner at ein må liggje på rundt 20 pst. dersom ein skal ha ein frisk økonomi. Oljepengebruken er nesten fordobla under denne regjeringa, og det einaste vi klarer å sjå, er at dei rikaste har blitt rikare. Vi ser ingen teikn til nye, grønne arbeidsplassar, som var heile intensjonen bak det. Så ein kan spørje seg: Kvar blei det av verdiskapinga i denne regjeringa? Når skal ein begynne å bry seg om verdiskaping og næringsutvikling og mindre om eigarar og dei som sit på kapitalen, og at dei skal sitje igjen med enda meir?

Vi veit også at kostnadene vil auke for kvart år som går med handlingslamming. Dersom ein ikkje no verkeleg begynner å snu, vil det koste meir for Noreg når ein faktisk må. Dette er bakteppet for kritikken frå SV. SV er,

noko mange kanskje vil vere overraska over, det partiet som har det største næringsbudsjettet – ikkje fordi vi ser på det som eit noregsmeisterskap i å ha størst næringsbudsjett, men fordi det hastar. Vi har enorme moglegheiter som vi peiker på, frå CCS til nasjonal satsing på bionæringa i breitt, byggje opp ein bioindustri, ta havet tilbake og jord i bruk og foreine hav, jord og skog i ei større satsing på fornybare innsatsfaktorar. Vi ønskjer å vri kompetansen som er i petroleumsnæringa, over til andre industrigreiner og næringar. Vi legg opp til ei heilt anna satsing på avskriving i industrien, som gjer at Noreg er konkurransedyktig. Vi har ei satsing på miljøteknologi og digitalisering. I det heile handlar fleire av forslaga, som er oppmodingsvedtak – mindretalsforslaga – om å vri innsatsen slik at framover skal Innovasjon Noreg, næringsretta satsing av Forskningsrådet og innkjøpspolitikken handle om éin ting – det store, grønne skiftet. Det er det vi er sette her til å gjere.

Så to enkeltsaker, først kuttet i fiskeriføringstilskottet. Det er for meg ganske ubegripeleg. Ta representanten Andre N. Skjelstad sitt heimfylke: 97 pst. av den trønderske fiskeflåten er under ti meter, difor er dei heilt avhengige av føringstilskott for å få frakta råstoffet sitt til anlegga. Rørvik Fisk fryktar no for framtida si, det einaste anlegget i Nord-Trøndelag som har heilårs arbeidsplassar. Dei kjem til å tape massivt på dette. Hitramat, landets største på krabbe, kjem til å tape massivt på dette. Kva er grunnen til at regjeringa driv på og jaktar den minste fiskeflåten i dette landet? Det gjer at vi svekkjer haustinga av havet, svekkjer bruken av kysten og ikkje minst svekkjer kystsamfunna. Det er for meg fullstendig ubegripeleg. Så der håpar eg verkeleg at Framstegspartiet kjem med det same spørsmålet som dei stilte til fleire andre når det gjaldt Jovsset Ánte Sara-saka – berre for å skilje snørr og bartar, som er eit språkleg uttrykk.

Nokre meiner at FNs menneskerettskomité ikkje har noka betydning i norsk rettssystem. Det er feil. Eg viser då til Jens Edvin A. Skoghøy, som er høgsterettsdommar, og som har gjennomført ei større avhandling om dette spørsmålet. Vi har for det første nedfelt dei sivile og politiske rettane i lovverket, § 2 i menneskerettslova. FNs sivile og politiske rettar ligg der. Så er spørsmålet om Den europeiske menneskerettsdomstolen og FNs menneskerettskomité skal behandlast likt. Ifølgje Retts-tidende 2008 side 1764 skal dei behandlast likt, og Noreg har alltid halde seg til det. Så for meg er det ubegripelig kvifor ein ikkje held seg til det i denne saka ... (Presidenten avbryter.)

Presidenten: Ønsker representanten å ta opp forslag?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:08:37]: Eg tar opp forslaga SV står åleine om.

Presidenten: Da har representanten Torgeir Knag Fylkesnes tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Kårstein Eidem Løvaas (H) [11:08:53]: Representanten sa i innlegget sitt at vi må være mer opptatt av verdiskaping og mindre av eiere. Det applauderer jeg, og det håper jeg SV ønsker å være i fremtiden. Det bringer meg til en viktig næring: SV var en av drivkreftene bak barnehageforliket, og da jobben med full dekning skulle gjøres, ble private aktører applaudert inn av venstresiden, med SV i spissen. Det var da. Nå fremstilles disse som et samfunnsproblem. Eierne beskrives som «velferdsbaroner» og «velferdsprofitører», og de som jobber i barnehagen, og de hundretusener av fornøyde barn og foreldre som benytter seg av tilbudet, kjenner seg ikke igjen. De ser bare at SV vil dem og næringen til livs, ikke bare retorisk, men reelt. Kanskje kan representanten berolige dem ved å sende dem en hilsen her og nå – særlig til kvinner og gründere som brettet opp ermene og gjorde SVs barnehagedrøm mulig.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:09:48]: For det første: Det er paradoksalt at representanten i første omgang er enig med SV i at vi må fokusere meir på verdiskaping og mindre på eigarar, for det er jo det sentrale i dette spørsmålet. Vi har ei regjering som gjennom sine fem år utelukkande har orientert seg mot eigarane, som utelukkande har lagt opp til at deiskal få betre økonomi, i den trua at det skal føre til verdiskaping – og så har det ikkje gjort det. Så fortset ein den same strategien, og ein ser at det faktisk ikkje har nytta. Det same gjeld barnehagesektoren. Her har vi eit system der SV – i fleire rundar – har ønskt å stramme inn på moglegheita til å ta ut utbytte, å redusere moglegheita for det, og der høgresida faktisk ønskjer å leggje opp til at desse aktørane skal kunne ta ut superprofit, som vi har sett i mange tilfelle. Eg meiner at alle pengar til velferd skal gå til velferd. Det skal ikkje vere eit verktøy for privat profit.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [11:11:00]: For å sikre en økologisk bærekraftig reindrift har det vært nødvendig å tilpasse reintallet til beitegrunnlaget. Det har et tilnærmet samlet storting stått bak. 230 av 231 pålegg er etterfulgt. I dag er det kun ett som gjenstår, og dette vil SV, om jeg forstår det riktig, ikke gjennomføre. Det vil skape presedens for de 230 som har vært lojale og fulgt vedtaket om reduksjon. Det vil svekke reindriftens tillit til forvaltningen, da det vil stride mot prinsippene om likebehandling og forutberegnelighet. Er det ikke utfordrende for miljøpartiet SV å være så til de grader i takt med bl.a. Dyrevernalliansen, som er opptatt av økologisk bærekraft og at antallet tamrein blir redusert, så

man unngår underernæring og sultkatastrofer, noe man har sett i enkelte områder i tamreindriften?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:11:58]: Eg trur at Dyrevernalliansen heller ville vore kritisk til Framstegspartiet, fordi dei ønskjer å slakte ned dyr heilt unødvendig – i dette tilfellet.

SV har vore sterkt kritisk til den politikken vi har ført på nedslakting, fordi han har ramma heilt blindt. Han har vore ei kollektiv avstraffing av store beiteområder, han har ikkje ramma dei som faktisk har bidratt mest til ein auke. Dessutan har det jo på mange måtar vore eit angrep på ein autonomi som vi har forplikta oss til – alle partia her på Stortinget – gjennom urfolkspolitikken vår, gjennom politikken vår på menneskerettsområdet. Det er ein autonomi som må utøvast av aktørar lokalt.

Så har eg lagt merke til at Strifeldt meiner at ein ikkje skal rette seg etter FN's menneskerettskomité. Si-dan vi inngjekk i den konvensjonen, har vi alltid retta oss etter FN's menneskerettskomité. Han har alltid hatt betydning for avgjerder i Høgsterett, det er det vi no skal få testa på eit internasjonalt nivå, og det er det denne representanten ikkje ønskjer at vi skal få sjekka.

Steinar Reiten (KrF) [11:13:11]: Det å være stortingsrepresentant medfører et tungt ansvar, noen ganger så tungt at det er vanskelig å bære. Men en av de tingene som er tillagt vårt ansvar, er å sørge for en likebehandling av landets innbyggere når byrder skal fordeles. Det er viktig å presisere at den enkeltsaken vi snakker om her, ikke er enestående, men en del av den store reintallstilpassingen som er gjennomført i Finnmark i perioden 2005–2015. 231 sida-andeler fikk pålegg om å redusere reintallet. 230 gjorde det, med de byrdene det innebar – svikt i inntektsgrunnlag og problematikken rundt det. Hvordan vurderer representanten Knag Fylkesnes sitt ansvar for å behandle folk likt etter loven når byrder skal fordeles?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:14:05]: Menneskerettslova § 2 seier heilt eksplisitt at vi skal følgje opp FN's menneskerettar, både dei sivile og dei politiske rettane. Ved motstrid skal dei føresegnene ha forrang framfor anna lov.

Det som eg er veldig spent på å høyre representanten Reiten sin respons på, er det forslaget som ligg inne i salen no, og det er om vi skal avvente gjennomføringa av det tvangsvedtaket til etter at FN's menneskerettskomité har gjort vurderinga si. For dette er i alle juridiske kretsar sett på som ei stor signalsak, ei stor prinsipiell sak, fordi det er ein test på om den norske reindriftspolitikken held vatn menneskerettsmessig, og det er ting som kan tyde på at han ikkje held vatn. Men dersom ein i dag ber-

re gjennomfører dette tvangsvedtaket utan omsyn til det, og utan omsyn til at ein med dette tar levebrødet frå enkeltutøvarar ved å slakte ned mange dyr, meiner eg at ein verkeleg ikkje fullt ut har tatt ansvaret sitt (presidenten avbryt) som stortingsrepresentant.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

André N. Skjelstad (V) [11:15:25]: Nøkkelen til norsk jobbskaping har hele tiden vært innovasjon. Se på en industrigigant som Hydro, som begynte sin reise ved at Sam Eyde og Kristian Birkeland utviklet en metode for bruk av elektrisk kraft til å binde nitrogen i lufta, eller Kongsberg Våpenfabrikks utvikling av Krag-Jørgensen-geværet – om ikke annet. Felles for begge var at innovasjon sto i sentrum.

Norge kan i dag ikke til daglig hevde seg på bakgrunn av konkurransedyktige lønnsvilkår eller sentral geografisk plassering. Vi har en liten befolkning i verdensmålestokk og er spredt ut over et stort og mangfoldig land. Det vi derimot alltid har hatt som konkurransefortrinn, er kloke hoder og innovative løsninger, som har gjort det mulig for dette grisgrendte landet å levere innovasjon helt siden uavhengigheten fra Sverige.

I dag er det fortsatt vår konkurransefordel. Derfor er det viktig at regjeringen hele tiden sliper de verktøyene som bygger opp under innovasjonen. Regjeringens to kanskje viktigste endringer i neste års statsbudsjett er i så måte at innovasjonslåneordningen til Innovasjon Norge økes med 300 mill. kr, til hele 1,2 mrd. kr. Slike lån er helt avgjørende for oppstartsbedrifter, som f.eks. ContinYou fra Rogaland, et helsetechselskap som har kunnet vokse og eskalere, bl.a. på grunn av innovasjonslån.

I tillegg til styrking av innovasjonslåneordningen er bl.a. satsingen på 200 mill. kr mer til Nysnø Klimainvesteringer noe som Venstre har heiet lenge på, ikke minst Terje Breivik, som på mange måter er fondets far. Nå vil fondet styrkes med ytterligere 200 mill. kr, noe som gjør at dette er godt på vei til å bli en reell finansieringskilde til de grønne innovasjonsproduktene i Norge. Dette er arbeidsplasser som kan skapes i hele landet, og som vil utgjøre en bærebjelke i den framtidige økonomien.

At vi også satser 40 mill. kr til teknisk-industrielle institutter, er en ytterligere bekreftelse på at når regjeringen tenker innovasjon, tenker den næringsrettet innovasjon. Norge er velsignet med en rekke sterke teknisk-industrielle institutter som bidrar til nytenking og ny-skaping. At vi ikke samler ressursene på ett sted, men sprer dem til en rekke institusjoner rundt omkring i landet, betyr også at den innovasjonen de bidrar til, ikke blir hopet opp i én storby, men at de i stedet bygger opp under et aktivt næringsliv i hele landet. At bindingen til norsk industri er så sterk, gjør at instituttene leverer

kunnskap som er relevant og tidsriktig for utviklingen i næringslivet. Vi må også huske på at det er i et samspill mellom industri og vitenskap at næringsrettet innovasjon skapes.

Dette er noen av satsingene i budsjettforslaget for 2019. De bygger opp under regjeringens langsiktige satsing på små og mellomstore bedrifter. I 2019 foreslår regjeringen å bruke mer enn 9,7 mrd. kr på næringsrettet forskning og innovasjon. Samtidig senker vi selskaps-skatten og skatt på arbeidende kapital. I tillegg innebærer årets budsjett noe historisk: Vi likestiller gründere når det gjelder vanlig adgang til pensjonssparing. Det er historisk for et parti som har kampen for gründeres og små bedrifters rettigheter i sitt DNA.

Derfor er det en glede å forsvare dette budsjettet i salen. Et statsbudsjett som satser på dem som driver for seg selv, dem som har nye ideer, og dem som legger grunnlaget for Norges neste industrieventyr, er et budsjett med et tydelig Venstre-avtrykk.

I tillegg er det viktig å minne om at det finnes reelle forskjeller i næringspolitikken, bl.a. at de sosialistiske partiene ønsker å øke formuesskatten betydelig. Arbeiderpartiet med 5 mrd. kr, SV med hele 9 mrd. kr – et strupetak på norsk verdiskaping. Senterpartiet vil også være med på den harangen og vil gjerne melde oss ut av EØS. Vi har tidligere i debatten her vært innom fortrin-nene med EØS. Men Senterpartiet står altså på at til tross for at kysten – og norske distriktsarbeidsplasser – får stor, stor verdi av EØS, vil de fortsatt melde oss ut av EØS. Den motstanden har de vært krystallklare på, uten at de vil si hva konsekvensen er, nødvendigvis.

Heldigvis har ikke disse partiene flertall. Hva slags forutsigbarhet ville dette kunne gi, ikke minst for en distriktsnæring som vi har, med havbruk, fiskeri, som det da også vil være en klar styrking av framover? Dette ønsker derimot Senterpartiet på mange måter å si ikke har den store verdien for framtiden som en del av oss andre mener det har.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [11:20:15]: Demokratiet i Norge, Stortinget, har bestemt at bestandsmålet for ulv skal være mellom 4 og 6 ynglinger årlig. Nå er tallet 10,5 – altså er bestanden blitt dobbelt så stor som det Stortinget demokratisk har vedtatt. I den situasjonen sier Trine Skei Grande at gjennom regjeringsforhandlingene skal det bli en enda større økning, man skal få en enda større bestand – og det skjer rett etter sommeren, med en av de store rovviltulykkene i moderne tid, i Nord-Østerdal, og det var også ulv i Trøndelag.

Hva vil Venstres representant i næringskomiteen gjøre for å forhindre at dette blir et enda dårligere utfall

for beitenæringen? Eller er han enig med partileder Trine Skei Grande i at bestanden skal øke enda mer?

André N. Skjelstad (V) [11:21:16]: Det er ingen tvil om at innenfor beiteområdene er dette en utfordring, uansett om det er ulv eller andre rovdyr. Sånn er det. Det er sjelden rovdyr og beitende dyr går spesielt godt i hop.

Undertegnede forholder seg til de rovdyrforlikene som Stortinget har tatt inn over seg. Det er også vi som parti etter hvert nødt til å gjøre, uansett om partiet selvfølgelig har rett til å ha sin prinsipielle politikk.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [11:21:59]: Venstre mener selv å være opptatt av frivilligheten og organisasjonslivet. Representanten Skjelstad trekker fram et rosemalt bilde av historiske satsinger i årets budsjett. Det som derimot ikke er historisk, er det faktum at støtten til organisasjonene er blitt svekket hvert eneste år de siste fem årene. Her svikter Venstre i en sak hvor de faktisk kunne ha funnet sammen med Senterpartiet.

Nå er det varslet en gjennomgang av støtten til organisasjoner med tanke på omlegging av ordningen fra 2020. Hva vil en gjennomgang tilføre av ny informasjon når status i dag er at organisasjonene blir sulteføret? Hvordan kan Venstre være en forkjemper for organisasjonene når de ikke evner å sikre organisasjonslivet mer midler?

André N. Skjelstad (V) [11:22:50]: Korttidshukommelsen er ikke bestandig den beste, men vi kan jo erindre fra fjoråret, da Venstre og Kristelig Folkeparti – Venstre satt ikke i regjering da – på mange måter fikk på plass bl.a. midler til organisasjonene.

Det er viktig å få en gjennomgang nettopp for å skape den forutsigbarheten som representanten er ute etter her. For det kan ikke være sånn at dette svinger fra år til år, vi må ha en forutsigbarhet. Det betyr også at frivilligheten vil komme styrket ut, nettopp gjennom den forutsigbarheten som her blir etterlyst.

Geir Pollestad (Sp) [11:23:35]: Det er ingen tvil om at organisasjonar som 4H, Bygdeungdomslaget og andre er viktige for jordbruket og for distriktskulturen i Noreg. Det einaste som har vore føreseieleg sidan 2013 med dei partia som har styrt, er at år for år har støtta til desse organisasjonane vorte kutta, fyrst av regjeringa, og så tilbake til det same nivået av Kristeleg Folkeparti og Venstre. Men realiteten er at støtta har gått ned år for år fordi kroneverdien ligg fast.

I tillegg har me ei historie der 4H mista kontorplassane hjå Fylkesmannen, så dei er betydeleg ramma av politikken til dette fleirtalet. Då er spørsmålet mitt: Ser ikkje Venstre at desse organisasjonane har ei viktig rolle

i å utvikla og vidareutvikla jordbruks- og bygdekulturen i Noreg?

André N. Skjelstad (V) [11:24:35]: Det er ingen tvil om at 4H og mange av disse organisasjonene har en svært betydningsfull rolle. Hvor stor rolle kontorplassene som 4H hadde hos Fylkesmannen, har hatt, kan vi alltid diskutere, men at 4H, bygdeungdomslag og mange flere har en stor rolle både når det gjelder bygdekultur og landbruket, hersker det liten eller ingen tvil om.

Men så er det sånn, som jeg også prøvde å svare til foregående replikant, at hvis vi nå skal gjøre dette på en måte som skaper en større grad av forutsigbarhet, tror jeg vi må ta en skikkelig runde på det og se hva framtiden bringer, nettopp fordi disse organisasjonene med respekt å melde bør ha så pass forutsigbarhet, også for sin økonomi framover.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Steinar Reiten (KrF) [11:25:41]: I dag skal vi behandle næringskapittelet i statsbudsjettet, og vi er derfor kommet til den delen av budsjettet der verdiene blir skapt. Dette er verdier som gjør at vi kan finansiere en velferdsstat og bidra til at Norge også i framtiden skal være et godt land å bo i, med lav arbeidsledighet og et omfattende sosialt sikkerhetsnett. Det er i den sammenheng nærliggende å nevne en mann som har vært en inspirasjon for mange i Kristelig Folkeparti, Hans Nielsen Hauge. Hauge så arbeidsplasser som et middel til å løfte mennesker ut av fattigdom, utruste enkeltmennesket og bygge samfunnet. Det var næringsutvikling med en høyere mening, om en vil.

Stikkordene var nøkternhet og ansvarlighet. Kapital ble brukt til å bygge virksomheten heller enn til økt personlig forbruk og luksus. Utbytten var små, men gikk likevel til reinvestering i nye foretak. Dette er prinsipper for sunn og samfunnsgagnlig næringsvirksomhet som er like gyldige i dag som da.

Også i år har Kristelig Folkeparti vært med på å forhandle fram en budsjettenighet med regjeringen, og vi har klart å dra i land et godt budsjett for landet vårt. For Kristelig Folkepartis næringsfraksjon har det i år vært en hovedsak i forhandlingene å få på plass en styrking av stimuleringsstilskuddet til veterinærer. Færre enheter i landbruket i deler av Distrikts-Norge gir ikke lenger næringsgrunnlag for tilstrekkelig mange veterinærer til å sikre veterinærberedskap hele året i hele landet. Dette fører til uforvarsomme arbeidsbelastninger, gjør ordningen sårbar og fører til svekket beredskap mot alvorlige dyresykdommer og dyretragedier. Kristelig Folkeparti er derfor glad for at vi har fått på plass 30 mill. kr til dette. Vi er også godt fornøyd med at vi har fått gjennomslag

for å bevilge 7 mill. kr til matsentraler, som gjør et svært verdifullt arbeid med å redusere matsvinn.

Kristelig Folkeparti har også fått regjeringspartiene med på å øke bevilgningene til MAROFF-programmet med 25 mill. kr. Dette er et viktig prosjekt, en viktig institusjon, for mange maritime bedrifter – ikke minst i hjemfylket mitt, Møre og Romsdal. I en tid da pilene smått om senn begynner å peke oppover igjen, etter en hard nedtur for de petroleumsrelaterte næringene i fylket vårt, er det svært viktig at det blir stilt friske midler til disposisjon for forskning og utvikling. En styrking av MAROFF-programmet vil derfor stimulere til omstilling og ny vekst i en krevende tid for de maritime næringene.

Videre er det én sak som det er vanskelig å komme fra, og det er at et enstemmig storting i dag slår fast at det ikke blir noen endring av fartsområdeforskriften for utenriksferger. Dette er en sak som har pågått lenge, og som har skapt stor usikkerhet i livet til mange ansatte om bord på skipene som var aktuelle for omflagging fra NOR til NIS, og for deres familier. I Kristelig Folkeparti er vi veldig glade for at vi nå har fått landet denne saken, etter god dialog med regjeringen, både i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett og i forhandlingene om statsbudsjettet for 2019.

Fiskeri har vært og vil være et viktig hjørnesteinsforetak i norske kystsamfunn og er en av våre viktigste eksportnæringer, som stadig blir viktigere. Ikke alle fiskebåter kan gå like langt. Ikke alle fiskemottakene kan ligge akkurat der fisken landes. Derfor er føringstilskuddet viktig. Kristelig Folkeparti er godt fornøyd med at vi har fått på plass en økning av føringstilskuddet på 10 mill. kr. Dette er et tilskudd til frakt av fersk fisk og skaldyr fra områder med dårlig mottakskapasitet fram til foredlingsanlegg og er viktig for å sikre akseptable leveranseforhold for de minste kystfartøylene.

Kristelig Folkeparti er også godt fornøyd med at komiteen har klart å samle seg rundt noen viktige merknader. Først vil jeg nevne at Brønnøysund ikke skal svekkes ved omstrukturering som gjelder ansvarsforhold overfor Difi. Det er viktig av hensyn til kompetansemiljøet vi har i Brønnøysund, men også for å slå fast at arbeidsplasser ikke skal flyttes bort fra distriktene og inn til Oslo.

Kristelig Folkeparti mener også det er viktig at Stortinget igjen stadfester at de biologiske prosessene i landbruket ikke skal utløse klimagassavgifter, og ber regjeringen legge dette til grunn for klimaforhandlingene med jordbruket. Det er et viktig prinsipp, som gjør at vi fortsatt kan ha matproduksjon i Norge og hindre karbonlekkasje.

Kristelig Folkeparti mener at vi har fått til viktige endringer i budsjettet og landet et forlik som er godt for landet vårt i året som kommer. Med dette er vi med på å

bygge arbeidsplasser og trygge velferden for framtidige generasjoner.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Cecilie Myrseth (A) [11:30:21]: Regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti har fram til i dag brukt mye tid på å forsvare hvorfor Jovsset Ante Sara ikke skal få bruke de organer og system vi har, for å få prøvd sin sak. Man forsvarer altså hvorfor man må slakte ned et helt livsgrunnlag.

Sara er en ung reindriftsutøver som nå går en usikker tid i møte. Alt han ønsker, er å få prøvd saken sin i FNs menneskerettighetskomité. Vi her i denne salen kan faktisk bidra til å gjøre en forskjell. Kristelig Folkeparti kan faktisk gjøre den forskjellen. Man kan velge å være med og skape et flertall sammen med Senterpartiet, SV og Arbeiderpartiet om å avvente, eller man kan støtte tvangsslakt.

Det var et sterkt møte i vandrehallen i stad, ikke uten grunn. Spørsmålet mitt er: Hvorfor er det så viktig for Kristelig Folkeparti å tvangsslakte nå framfor å avvente i denne saken?

Steinar Reiten (KrF) [11:31:27]: Denne saken har en personlig og menneskelig side, men den stiller både undertegnede og representanten Myrseth overfor det tunge ansvar vi har som lovgivere for å sikre likebehandling etter loven. Det foreligger en høyesterettsdom som på en grundig måte vurderer de folkerettslige sidene av saken i henhold til SP artikkel 27. Der konkluderer førstevoterende med at bestemmelsen om forholdsmessig reduksjon av reintallet for alle de 231 berørte sidaandelene er gitt i reindriftsutøverens interesse, altså for å sikre en bærekraftig reindrift som et bærende element i samisk kultur.

Vi i Kristelig Folkeparti har hatt en dialog med departementet om denne saken. Ut fra de svarene vi har fått, som er basert på en grundig juridisk vurdering både av Høyesterett og departementet, har vi valgt å ikke stemme for et forslag som vil føre Stortinget inn i en gråsone mellom lovgivende og dømmende myndighet. Vi mener for øvrig at riktig adressat for å gå nærmere inn på begrunnelsen er ansvarlig statsråd.

Geir Pollestad (Sp) [11:32:42]: Eg ønskjer å følgja opp den same saka som førre spørjar. Representanten Reiten er jo kjend for å vera grundig og nøyaktig i det han gjer. Men i denne saka undrar eg meg litt, for eg har lese i pressa at det vert stilt spørsmål ved kvifor denne saka ikkje er bringa inn for Den europeiske menneskerettsdomstolen. Viss ein les høgsterettsdommen, er det heilt tydeleg at det er konvensjonen om sivile og politisk rettar, artikkel 27, som heile dommen er bygd på. Det er ikkje Den europeiske menneskerettsdomstolen

som vurderer han, det ligg til FN-organet og menneskerettskomiteen. Det er der denne saka høyrer heime.

Spørsmålet mitt er: Kvifor vil ein ikkje venta med gjennomføringa av tvangstiltaka?

Steinar Reiten (KrF) [11:33:41]: Det som representanten Pollestad sier, stemmer ikke helt, for Sara klaget inn saken sin med henvisning både til Den europeiske menneskerettighetskonvensjon og til SP artikkel 27. Når det gjelder Den europeiske menneskerettighetskonvensjon, gikk det på private eiendomsforhold, så det sporet har en da valgt å ikke følge. Men så er det slik at det tilligger norsk høyesterett å gjøre en fortolkning av SP artikkel 27. Det er Høyesteretts domene. Og det at Høyesterett har avgitt en slik dom, med en så grundig gjennomgang av SP artikkel 27, mener vi står seg, og Stortinget har i etterkant ingen annen mulighet enn å akseptere Høyesteretts avgjørelse. Vi ønsker ikke å bringe Stortinget inn i en gråsone mellom lovgivende og dømmende myndighet.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:34:52]: Resonnementet til Reiten bygger på ein stor feil, for her er det spørsmål om vi skal halde oss til lova eller ikkje. I lova er Noreg tilslutta dei sivile og politiske rettane gjennom FN, og som rettskjelde er vurderingar som er gjorde av FNs menneskerettskomité, av same verdi for statar som er tilslutta konvensjonen, som f.eks. europeiske menneskerettar og domstol. Vi har også innført individuell klagerett, vi er tilslutta den protokollen i FNs menneskerettskomité. Det betyr at Jovsset Ånte Sara har klagt saka inn for ulike rettsinstansar, også Høgsterett, som viser til FNs menneskerettskomité's tidlegare vurderingar. Så klagar han ho vidare inn for FNs menneskerettskomité. Dette er naturlege trinn fordi vi er tilslutta desse lovene. Det er norsk rettspraksis at vi ventar til vi har fått ei siste vurdering. Kvifor vil ikkje representanten gjere det i dette tilfellet?

Steinar Reiten (KrF) [11:35:56]: I det forslaget som er fremmet av Senterpartiet, SV og Arbeiderpartiet, ligger det implisitt en forståelse av at Høyesterett etter å ha uttalt seg kan ha gjort noe som er feil. Det forholder seg slik at det er Høyesteretts domene å gjøre den endelige fortolkningen også av spørsmål som angår den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter. Jeg er klar over det som står i § 2 i menneskerettsloven. Det er vi alle, men vi velger å forholde oss til at når Høyesterett har uttalt seg her, gjelder det inntil noe annet er sagt.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Une Bastholm (MDG) [11:37:06]: Norge er et rikt land – vi er rike på naturressurser, kunnskap, fellesskap

og kapital. Og vi er et lite land – vi har muligheten til å snu oss fort rundt hvis vi trenger det.

Vi har altså de best tenkelige utgangspunkt for en aktiv næringspolitikk som ikke bare henger med i samfunnsutviklingen, men som bidrar til den samfunnsutviklingen vi alle trenger, den som gagnar oss mest – i Norge og i verden.

Men i dag henger vi ikke med. For to uker siden la EU-kommisjonen fram et forslag til en ny klimastrategi for EU. Målet er et klimanøytralt EU innen 2050, noe som betyr en nedgang i energiimporten til EU på hele 70 pst. Spesielt importen av olje og gass vil bli redusert dramatisk mye forttere enn vi og Det internasjonale energibyrået hittil har trodd. Dette er i dag Norges gassmarked, og de vil heller satse på egen, fornybar energi.

Fra tidligere vet vi at Det internasjonale pengefondet advarer mot høyere arbeidsledighet hvis ikke Norge reduserer oljeinvesteringene. Regjeringens ekspertutvalg for grønn konkurransekraft er enig.

En styrt avvikling av oljen må ledes av en offensiv grønn næringspolitikk. Innovasjon Norge har kartlagt hva næringslivet i Norge mener vi skal jobbe med etter oljen. Svaret er, som mange vet, bioøkonomi, ren energi, havet, helse, kreative næringer, reiseliv og smarte byer. Det bugner av muligheter.

I Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett gjør vi det lettere å starte og drive egen virksomhet. Vi foreslår å målrette innovasjonsmidler og støtte til maritim og marine næringer, bioøkonomi, industri og fornybar energi. Og vi tar vare på de jobbene vi allerede har, og gjør dem grønnere. På veien til et klimanøytralt EU er lavt karbonavtrykk og høye miljøstandarder, slik som gjenbruk av mineraler og materialer i stedet for hele tiden å drive rovdrift på nye naturressurser, et konkurransefortrinn for enhver norsk bedrift.

Vi foreslår også å sette av 2 mrd. kr i egenkapital til et «Bionova», etter modell av Enova, som skal systematisere innovasjonen og øke kommersialiseringen av bio-basert verdiskaping. Et eksempel på det er økt innsats for utvikling av norsk protein som kan erstatte importert soya i dyre- og fiskeføret.

I en tid med klimaendringer og svekket matsikkerhet bør det være første prioritet for næringskomiteen å øke selvforsyningen – gjennom innovasjon, men også ved å ta i bruk kunnskap vi allerede har om allsidig og langsiktig forvaltning av jorda.

Det tar 2 000 år å lage 10 cm god matjord. Vi må altså tilbake til Jesu fødsel, som mange av oss snart skal feire med god mat i godt lag, for å se starten av mye av den matjorda menneskene fortsatt høster av i dag. Men å bygge ned matjord krever bare et vedtak i et kommunestyre med trangt budsjett som ønsker en rimelig løsning for den nye barnehagen sin – eller det krever en regje-

ring, som den vi har i dag, som ikke er villig til å prioritere matjorda i store samferdselssaker, fordi det koster litt ekstra.

Vi i Miljøpartiet De Grønne stiller oss helhjertet bak mindretallsforslagene i innstillingen som kunne ha styrket jordvernet. Aller viktigst er forslagene fra SV og Senterpartiet om å gi adgang til varig vern av dyrket mark og krav om at Fylkesmannen må godkjenne om-disponering av matjord. For beslutningene bør tas nærmest mulig folk, og lokale beslutninger bør tas lokalt.

Men jordvern er ikke en lokal sak. I praksis blir lokalt folkevalgte i dag satt i en umulig situasjon hvor de må prioritere mellom nasjonale interesser, som jordvern, og lokale behov – for en ny barnehage, eller for nye arbeidsplasser. Det er nesten alltid mulig ikke å bygge ned matjord, men det koster litt ekstra. Og det finnes eksempler på kommuner i Norge som opplever at utbyggere har så stor makt at om de ikke får bygge på flat, jomfruelig grunn, truer de med å gå til nabokommunen og bygge der i stedet.

Matjorda i Norge er i dag daglig utsatt for en tragisk stollek, hvor det ikke er noen voksne hjemme. Og ikke bare mangler matjorda en stol, den faller mellom absolutt alle stolene i rommet: mellom departementene for samferdsel, kommunal og landbruk, og mellom stat, fylke og kommune.

Stortinget har fortsatt mulighet til å gi matjorda en fast stol til jul, og stemme for forslaget om iallfall å be regjeringen om muligheten til et reelt nasjonalt vern av den beste matjorda vår.

Vi har også muligheten til å gi Jovsset Ánte Sara og andre unge reineiere en julegave og vente med nedslaktingen av reinen til FN har uttalt seg.

Presidenten: Det er flott.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:42:39]: Vi bruker verktøykassa, og vi har mange verktøy i verktøykassa. Vi brukte verktøykassa under oljeprisfallet, da vi opplevde arbeidsledighet, særlig på Sørlandet og Vestlandet, men vi bruker den også nå for å ruste Norge for fremtiden og sikre det som trengs for å skape et bærekraftig velferdssamfunn.

Samtidig er næringspolitikken og en offensiv næringspolitikk i dag annerledes enn den var på 1970-tallet og langt inn på 1980-tallet. Det handler ikke om å beskytte virksomheter mot konkurranse, det handler ikke om å opprettholde arbeidsplasser som ikke er lønnsomme, det handler ikke om å forsøke å styre stikk i strid med det markedet krever, det handler om å støtte opp under kunnskap, digitalisering, omstilling og et grønt skifte. Det er en god næringspolitikk.

Et sterkt, mangfoldig og konkurransedyktig privat næringsliv er avgjørende for et bærekraftig velferdssam-

funn. Det er selvfølgelig ikke slik at man ikke skaper verdier i det offentlige. Det er ikke slik at det å lage en pose potetgull er verdiskaping, mens det å gjøre folk friske eller gi dem utdanning ikke er det. Men like fullt er det slik at tre fjerdedeler av verdiskapingen i Norge foregår i privat sektor. Det er private arbeidsplasser vi snakker om, det er privat skapt velferd vi snakker om. Derfor burde det bekymre oss at det i den offentlige debatten virker å være mindre diskusjon om verdiskaping enn tidligere. Det er færre som stiller spørsmålet før man skal vedta ny politikk: Hva vil dette faktisk føre til for arbeidsplasser og verdiskaping i privat sektor? Det er flere som snakker ned private næringsdrivende og finner på nye økenavn på dem som jobber og skaper verdier, istedenfor å bli med på å snakke det opp.

Deler av opposisjonen har av og til nærmet seg det som er en allianse mot privat verdiskaping, hvor de systematisk på politikkområde etter politikkområde vil gjøre det vanskeligere å skape og opprettholde private arbeidsplasser for fremtiden. Ikke minst er det viktig fordi vi står midt oppe i et grønt skifte, og nettopp i et slikt grønt skifte kan man ikke lage et skille mellom god næringspolitikk og grønn næringspolitikk. Man kan ikke være imot privat næringsliv, eller i hvert fall føre en politikk som er dårlig for privat næringsliv, og så forvente at det samme private næringslivet skal være innovativt, utvikle ny teknologi og skape nye grønne arbeidsplasser.

Det er dette som er utgangspunktet for regjeringens politikk, og det er dette som er utgangspunktet for budsjettforlikene. Og man ser resultatene siden 2013 – for vi har nemlig satset langsiktig og ikke bare i rykk og napp i hvert enkelt budsjett. For eksempel styrkes Forskningsrådet, den næringsrettede forskningen, ytterligere i årets budsjett. Vi foreslår 9,7 mrd. kr til næringsrettet forskning. Til sammen har det blitt en dobling siden 2013. Det har blitt ytterligere styrket, ikke minst gjennom gode havsatsinger, etter budsjettforliket med Kristelig Folkeparti.

Vi fortsetter å satse på å utløse mer kapital, bl.a. gjennom å øke rammen for innovasjonslånordningen i Innovasjon Norge.

Vi må fortsette å forenkle. Målet er å redusere kostnadene med 10 mrd. kr fra 2017 til 2023. Vi må gjøre mer. Brønnøysund gjennom Altinn er motoren i regjeringens forhandlingsarbeid. Og la meg bare si det, siden det var oppe i spørsmålsrunden, om Brønnøysundregistrene og Altinn: Altinn skal ligge i Brønnøysund, å slå dagens Altinn sammen med dagens Difi fremstår ikke som en særlig attraktiv løsning.

Vi skal gjøre mer innenfor digitalisering gjennom å følge opp Digital21.

Vi skal også ha nye reformer fordi virkemiddelapparatet vårt, selv om mye fungerer bra, ofte kan være for

uoversiktlig, særlig for mindre bedrifter. Derfor er vi i gang med en fullstendig gjennomgang av virkemiddelapparatet for å se hvordan vi kan treffe næringene bedre.

Vi skal legge frem en romstrategi, og i den forbindelse har vi i forkant av det bevilget 378,5 mill. kr til kapitaltilførsel til Space Norway AS, som noen partier på Stortinget valgte å lage store problemer rundt, men som i realiteten bidrar til bedre kommunikasjonsløsninger i nordområdene.

Vi fører en ambisiøs klimapolitikk fordi det henger sammen med en ambisiøs næringspolitikk, bl.a. gjennom å tilføre Nysnø Klimainvesteringer AS en bevilgning på 400 mill. kr.

Vi fortsetter den store satsingen på hav, gjennom både forskning og innovasjon. Og vi løfter opp næringer som egentlig får litt for lite oppmerksomhet, men som faktisk er avgjørende i det grønne skiftet, som mineralnæringen. Den får 17 mill. kr ekstra, både til å få unna køer i direktoratet og til å finne nye områder og nye mineralressurser, som – mange av dem – er avgjørende komponenter i å drive frem ny, grønn teknologi.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [11:47:56]: Det kunne vært artig å gå videre på sporet om hvem som har tatt i bruk ordene «grønt skifte» eller «grønn næringspolitikk». Jeg skal la det være og heller vie meg til Nationen i dag, for det er vel få ganger næringsministerens oppgaveportefølje er så pass omtalt i Nationen som akkurat i dag.

Næringsministeren var opptatt av verktøyene. Det er dyster lesning at makten i styrene for statlige selskaper – og spesielt styreleder vervene, som er helt vesentlige for utøvelsen – er så pass konsentrert til Oslo som det reportasjen faktisk viser. Når jeg leser Nationen, får jeg ikke inntrykk av at dette er noe næringsministeren synes kan være uheldig. Tvert om leser jeg oppslaget slik at han faktisk verifiserer det.

Mitt spørsmål er: Vil næringsministeren sørge for at styreleder verv i større grad blir spredt utover hele landet, eller i hvert fall at kloke hoder der ute også kan bli vurdert i de prosessene som skal igangsettes?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:49:06]: Svaret på det siste spørsmålet, som var veldig godt formulert, er ja. Det har vært flere oppslag, og det kommer kanskje flere oppslag i Nationen. Der sier jeg gjentatte ganger det som er både regjeringens politikk og min holdning, at det er et tap for staten hvis man ikke klarer å finne de gode styreleder- og styremedlemstalentene over hele landet.

Vi gjør mye for dette. Vi stiller bl.a. krav til konsultantselskaper om at de skal ha god geografisk representasjon på de listene vi har. Men det er helt riktig at når

det gjelder styreledere, er det i dag flere fra Oslo. Det kan være noen tilfeldige utslag. Når det gjelder styremedlemmer, hvis man ser fra 2014 til i dag – i 2014 var de stort sett oppnevnt av de rød-grønne – er det så å si akkurat det samme. Dette tror jeg er en kontinuerlig utfordring som alle regjeringer er nødt til å ta tak i.

Helt konkret til det som sies i dagens Nationen: Mitt poeng er at vi kan ikke – og Stortinget har heller ikke ønsket det gjennom eierskapsmeldingen – lage en type kvote for hvert fylke. Vi skal gjøre dette fordi det er bra for selskapene, og fordi det er bra for staten som eier.

Terje Aasland (A) [11:50:12]: Jeg er glad for svaret og at næringsministeren vil gå inn i problemstillingen. Jeg er enig i oppfatningen også – uansett hvem det er som styrer landet. Men akkurat nå kan man få inntrykk av at man må kjenne noen som kjenner noen, for å sitte i en styrelederposisjon. Og det er ikke heldig – heller ikke for selskapenes omdømme og renommé. Derfor spør jeg veldig konkret, siden næringsministeren ennå ikke har kommet med konkrete forslag til hva han ser for seg kan gjøres, og jeg utfordrer ham på: Kan næringsministeren beskrive noen tiltak som sikrer at de som skal foreslå kandidater, i større grad foreslår kandidater fra hele landet, eventuelt hva statsråden vil gjøre hvis ikke det kommer opp som alternativ?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:51:01]: Jeg skal gjerne si litt om det, men først må man huske hva som er bakteppet her. Det er ikke sånn at jeg eller regjeringen på egen hånd har laget de reglene vi forholder oss til. Det er Stortinget som har laget dem. Og Stortinget har sagt at mangfold er viktig. Det gjelder både kjønn og geografi, og det kan også gjelde andre ting. Det er altså ikke en kvote som skal fordeles, og det har heller ikke Stortinget ønsket. Det ville vært en fryktelig dårlig idé.

Men helt konkret til det vi gjør: Når vi skal oppnevne nye styremedlemmer – det er selvfølgelig forskjell på om det er en valgkomité eller om styret er direkte oppnevnt av staten som eier – er det alltid synliggjort representanter og styremedlemmer fra hele landet. Vi krever også at konsulentbyråene vi bruker, skal ha kandidater fra hele landet. Og så er det en vurdering basert på hvert enkelt selskap og situasjonen i hvert enkelt selskap, og kompetansen selvfølgelig, hvilke kandidater som brukes. Men jeg er opptatt av at det å ha god forståelse for hele Norge er viktig for veldig mange av selskapene hvor staten har en eierandel.

Geir Pollestad (Sp) [11:52:14]: I verda finst det tusenvis av aviser, så det er reint tilfeldig at begge spørjarene no skal ta utgangspunkt i avisa Nationen, og faktisk i det same oppslaget. Eg trur at nokon må gå føre for å få ei betre geografisk spreing.

Statsråden nemner konsulentbyråa som vert brukte for å henta inn kandidatar. Det kunne ha vore interessant om statsråden kunne seia noko om kva postadresse desse konsulentbyråa som departementet bruker, har.

Men spørsmålet mitt er: Vil det i eigarskapsmeldinga koma konkrete tiltak for å få ei betre geografisk fordeling av både styreleiarar, styremedlemmer og råd og utval som regjeringa set ned?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:53:07]: Svaret på det konkrete spørsmålet er ganske kort: Det får man vente med å se på til eierskapsmeldingen. Men jeg er opptatt av at vi skal ha mangfold i selskapene, og at det er en verdi for selskapene og for avkastningen til staten.

Når det gjelder de to andre tingene representanten berørte, eller i hvert fall den ene andre tingen, er det slik at vi krever at konsultentselskapene skal ha tilstedeværelse ikke bare i Oslo. Det er et veldig tydelig krav, rett og slett fordi det ikke holder at man bare sitter i Oslo og får gode tips fra hele landet – selv om det selvfølgelig er mulig; både Senterpartiet og Høyre har f.eks. hovedkontor i hovedstaden Oslo. Men man må altså ha tilstedeværelse andre steder i landet.

Så er det verdt bare å nyansere litt. Jeg nevnte at når en ser på styremedlemmer, er det – tror jeg – 1 pst. økning i antall styremedlemmer som kommer fra Østlandet, sammenlignet med det siste året i den rød-grønne regjeringen. Det er heller ikke gitt at fordi man er i Oslo, er man født og oppvokst her og har bodd her bestandig. La meg bare ta et tilfeldig valgt eksempel: Eivind Reiten, som bør være kjent for Senterpartiet, er fra Møre og Romsdal – ganske godt brukt, men har i dag boadresse Oslo.

Geir Pollestad (Sp) [11:54:11]: Eg takkar for svaret og har lyst til å følgja opp med eit anna tema som det har vore stort engasjement for på Stortinget, nemleg romfart – då er ein iallfall geografisk spreidd, når ein oppheld seg i rommet. I dei siste åra har Stortinget på mange måtar rydda opp i og retta feilgrep som regjeringa og den førre næringsministeren har føreslått når det gjeld romfart. Når det no kjem ein romfartsstrategi, er det eit uttrykt ønske frå opposisjonen at me får vera med og diskutera det i form av ei stortingsmelding, sånn at me kan få eit breitt forlik i Stortinget knytt til Noregs framtidige romfartspolitik. Der seier regjeringsspartia og statsråden nei, og spørsmålet mitt er: Kvifor ønskjer ein ikkje dette? Ville det ikkje ha vore ein styrke for norsk romfart og norsk romfartspolitik om ein hadde ein god diskusjon i Stortinget og ei brei behandling av ei stortingsmelding?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:55:10]: Jo, det vil være en fordel om man har en bred diskusjon og romfartspolitikken er forankret i Stortinget, og det vil

også der være en fordel om man har en bred enighet, sånn at de lange linjene kan komme frem. Det må vi sørge for, og vi sier også i budsjettproposisjonen at vi ønsker at vi skal forankre de viktige trekkene og tiltakene i romfartsstrategien, i Stortinget.

Det som kanskje gjør dette litt mer komplisert, er at det Stortinget opprinnelig ba om, var en strategi, og det er ganske uvanlig at man legger frem en strategi som sådan for Stortinget. Men jeg må ærlig innrømme at jeg tror dette er en litt mer teknisk diskusjon, for det betyr at det er fullt mulig, og tanken er også – som vi skriver i budsjettproposisjonen – at vi ønsker å forankre det som er den viktige politikken og de politiske veivalgene, i Stortinget. Så gjenstår det å se hva slags regjering som vil gjøre det. Men det er en fordel for norsk rompolitikk at man har i hvert fall stor grad av forutsigbarhet.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:56:18]: Eg beit meg merke i at statsråden hevda vi var inne i eit grønt skifte. Eg antar at han meinte vi var inne i eit grønt skifte i Noreg i dag. Men samtidig har oljepengebruken auka dramatisk under denne regjeringa, og oljeavhengigheita har auka dramatisk. Underskotet for fastlandsindustrien har auka betrakteleg under denne regjeringa. Med det som bakteppe, korleis kan han hevde at det er eit grønt skifte?

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:56:59]: For det første: Hvis vi ser litt på beskrivelsen til representanten Knag Fylkesnes når det gjelder oljepengebruken, later det til at han tror at handlingsregelen skal styre det nominelle beløpet som skal brukes i budsjettet hvert eneste år. Slik er det jo ikke. Handlingsregelen er en regel for å fase inn oljepenger i norsk økonomi i et bestemt tempo på en forsvarlig måte – langsiktig. Det betyr at det er meningen at vi skal bruke mer oljepenger. Alle er enig i det. Handlingsregelen er laget for at vi skal bruke mer oljepenger, men gjøre det i et ansvarlig tempo.

Så er det selvfølgelig et fundamentalt skille mellom Sosialistisk Venstreparti og denne regjeringen. Sosialistisk Venstreparti ser ikke at mange av de grønne lønningene, den grønne teknologien, har opphav nettopp i Norges olje- og gassnæring. Ikke bare er Norges olje- og gassnæring sannsynligvis en av de bedre og grønnere i verden, men mye av teknologien, arbeidsplassene, knowhowen som vi har der, er løsningen for at vi skal kunne bidra til et grønt teknologiskifte globalt.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [11:58:13]: Høyrepartiene ønsker i dag å vedta at staten skal kunne selge seg ned i Telenor. Hvilket tap tror næringsministeren det

blir for det norske næringslivet dersom vi i Norge mister kontrollen over Telenor?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:58:27]: Som representanten helt sikkert vet – jeg skjønner at på ett minutt har man ikke tid til å gå igjennom all sin kunnskap om det – er jo dette en rutinesak som vedtas hvert eneste år. Forrige gang eierskapsmeldingen var oppe til behandling, hadde Arbeiderpartiet, riktignok med et forbehold om at det skulle være i forbindelse med en type fusjon, også en åpning for at staten kunne gå ned i eierandel i Telenor. Det som ligger i dag, er at vi skal beholde Telenor fordi vi skal ha hovedkontor i Norge, og fordi det er en viktig teknologibedrift. Resonnementet til flertallet i Stortinget har da vært at det kan også gjøres med et såkalt blokkerende mindretall, altså at man kan blokkere vedtektsendringer.

Når det gjelder spørsmålet om hva vi vil tape hvis vi selger oss ned i Telenor, er det ikke mulig å svare på sånn på stående fot, men dette er en fullmakt som regjeringen har hatt i hvert fall siden 2014, og som fornyes hvert eneste år.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Ruth Grung (A) [11:59:43]: Det er en klar sammenheng mellom produksjon, arbeid, samfunnsorganisering og velferd. Den norske arbeidslivsmodellen er, etter Arbeiderpartiets oppfatning, vårt fremste næringspolitiske konkurransefortrinn. Den har skapt et næringsliv som er svært omstillingsdyktig.

Med en gradvis utfasing av oljeproduksjonen står vi foran et stort behov for omstilling. Med lavere olje- og gassproduksjon svekkes en av våre viktigste drivere i næringsutviklingen, som har en helt unik høy produktivitet og vil bli svært krevende å erstatte. En av Arbeiderpartiets viktigste oppgaver er derfor å utvikle en næringspolitikk for økt verdiskaping og flere lønnsomme arbeidsplasser i hele landet, slik at vi fortsatt kan finansiere velferd.

Digitalisering mener vi representerer en stor mulighet til å skape nye og å sikre eksisterende arbeidsplasser. Norge har et godt utgangspunkt. Vi har et velorganisert og høykompetent arbeidsliv og en befolkning som raskt tar i bruk ny teknologi.

Arbeiderpartiet hadde store forventninger til Digital21 – om hvordan tilrettelegge næringslivet for å utvikle og ta i bruk ny teknologi og kunnskap. Det regjeringssoppnevnte utvalget har foreslått mer enn 60 konkrete tiltak – alt fra kompetanse, rammebetingelser og økt fokus på sikkerhet til å gjøre våre dataressurser mer tilgjengelige. De framhever spesielt den sentrale rollen myndighetene har for at vi skal lykkes. Men fra regjeringen er det blitt ganske stille eller bare ord.

Vi ser at andre land tar aktive grep. Da næringskomiteen var på komitéreise i Sverige, var regjeringen der tydelig på at nettopp digitalisering var ett av tre hovedsatsingsområder. De var spesielt opptatt av hvordan små og mellomstore bedrifter skulle klare å omstille seg ved å ta i bruk digitalisering. Norge har en enda høyere andel små og mellomstore bedrifter, og en slik målrettet politikk burde også vi ha utviklet i tett samarbeid med partene.

NHOs kompetansebarometer viser at seks av ti bedrifter mangler ansatte med rett kompetanse. Det gjelder nok i aller høyeste grad digital kompetanse. Å oppleve mestring er avgjørende for produktiviteten og for å hindre utstøting.

På ingen av disse områdene ser vi at regjeringen leverer. Regjeringen skryter av at de følger opp Digital21, men har kun satt av 10 mill. kr i budsjettet og sier ingen ting om hvordan disse pengene skal brukes.

Arbeiderpartiet mener vi trenger en tydelig næringspolitikk med konkrete tiltak der næringsliv, akademia og myndighetene drar i samme retning. Vi må satse sammen for å være ledende i en konkurranse hvor mange land satser svært stort.

Arbeiderpartiet har foreslått økt satsing på toppindustri- og forskningscentre, å etablere forskningscentre for næringsrettet digitalisering, kunstig intelligens, autonome systemer og tilrettelegging for små og mellomstore bedrifter, bl.a. ved å styrke DigitalNorway. Vi har også foreslått en kompetansereform for etter- og videreutdanning.

Et annet område Arbeiderpartiet har løftet fram, er en mer offensiv bruk av offentlig innkjøpsmakt for å styrke innovasjonsevnen. Det offentlige kjøper inn varer og tjenester for ca. 500 mrd. kr i året. Regjeringen har underlig nok valgt å ikke utvide ordningen med innovasjonskontrakter til tross for at det er stor etterspørsel og viser seg å være vellykket. For Arbeiderpartiet er dette lavt hengende frukter. I tillegg til nyskaping og flere arbeidsplasser vil det styrke det offentlige evne til å ta i bruk innovative innkjøp og utvikle bedre tjenester til befolkningen. Arbeiderpartiet vil styrke ordningen ytterligere med å opprette en risikoavlastningsordning. Det har vært etterlyst i mange år og er ett av tiltakene som er foreslått nettopp i Digital21.

Finansnæringen er en av de næringene som tidlig har møtt utfordringene og mulighetene med digitalisering. Vi er derfor glade for at regjeringen omsider, etter diverse etterlysninger fra Stortinget, har besluttet å etablere en regulatorisk sandkasse i løpet av 2019. Det vil være et godt virkemiddel for å utløse verdiskapings- og sysselsettingspotensial som følge av nye forretningsideer i skjæringspunktet mellom teknologi, finans og forbrukertrender.

Vi håper nå at regjeringen har lært av det de gjorde da de satte ned NOU-utvalget for å vurdere framtidig beskatning av havbruksnæringen, at de nå forstår at når endringene og omstillingene skjer så raskt, trenger vi også representanter fra næringsaktører som er midt oppe i det – i omstillingen – både fra de som er etablert og fra oppstartsbedrifter.

Statsråd Bård Hoksrud [12:04:58]: Det budsjettet for 2019 som regjeringen har lagt fram, er et ansvarlig forslag med gode profileringer tilpasset de totalrammer som vi har i vår økonomi. Budsjettavtalen med Kristelig Folkeparti innebærer ytterligere spissinger, særlig styrking av veterinærdekningen.

Norsk landbruk er for meg levende lokalsamfunn, mennesker i arbeid, verdiskaping – over hele landet. Landbruket er matmangfold, opplevelser, reiseliv og skogbruk. Og i sentrum står våre over 5 millioner innbyggere – forbrukerne.

Jeg er stolt av hva landbruksnæringen får til. Det er mye kreativitet der ute. Ikke minst blomstrer det innen lokalmatsatsing mange steder. Vi får stadig fram lokale, spennende og velsmakende produkter som Ola og Kari får mer og mer sansen for. Dette er kortreist mat av topp kvalitet.

Men vi har hatt en tøff sommer, med langvarig tørke og sviktende avlinger i store deler av Europa og i flere deler av Norge. Det har vært stor fare for omfattende førmangel. Dette har vært krevende.

Samtidig har vi sett næringen selv ta tak. De har stilt opp for hverandre. Fra statens side har vi for det første forhandlet inn et tillegg til jordbruksavtalen på 300 mill. kr som er utbetalt i høst. For det andre har forvaltningen prioritert store ressurser til å betale ut avlingsskadeerstatninger raskt og effektivt. Utbetalingene av erstatninger ser nå ut til å bli vesentlig høyere enn hva vi tidligere har prognosert. Per 7. desember var det utbetalt 1,3 mrd. kr i 2018. Utbetalingene i 2018 vil altså bli vesentlig høyere enn det som er foreslått i nysalderingen, og som er basert på det som da var gjeldende prognose.

Prognosene nå tyder på at 200–400 mill. kr av erstatningene vil bli utbetalt i 2019. Dette vil vi komme tilbake til i forbindelse med behandlingen av revidert budsjett 2019. Dette viser at vi har en god ordning for bøndene når de opplever store inntektstap som følge av avlingsskader.

Situasjonen viser – med stor tydelighet – at jordbruket er sårbart, og vi må være forberedt på at slike situasjoner oppstår på nytt. Det er en stor utfordring for jordbruket å tilpasse produksjonen til et klima i endring. I jordbruksoppgjøret ble klima- og miljøinnsatsen styrket, bl.a. med økte midler til forskning, utvikling og kompetansebygging. I denne sammenheng er god agro-

nomi, god dyrevelferd og høy kompetanse hos bonden veldig viktig.

Regjeringen har også invitert organisasjonene i jordbruket til dialog om å inngå en gjensidig avtale om reduserte klimautslipp. Vi har vårt neste forhandlingsmøte den 20. desember.

Det er mye som går bra for norsk landbruk: Våre dyr er friske. Antibiotikabruken i dyreholdet er lav. Det er mye spennende som skjer innenfor teknologisk utvikling, bl.a. innenfor presisjonslandbruket. Vi satser på forskning på skog for å øke verdiskapingen med høyest mulig klimagevinst. Regjeringen vil fjerne flaskehalser i veinettet. Det bedrer effektiviteten i tømmertransporten.

Optimismen rår i norsk skog- og trenæring. Hogsten er rekordhøy. Noen spennende industriinitiativer er realisert, og flere er under planlegging. Flere lønnsomme industribedrifter her hjemme som foredler norsk skogsråstoff, er viktig for sysselsetting og større bidrag til verdiskaping fra skogen framover.

Silva Green Fuel, eid av Statkraft og Södra, bygger et pilotanlegg for avansert andregenerasjons biodrivstoff basert på skogsråvare på Tofte i Hurum, som etter planen skal stå ferdig i løpet av 2019.

Foods of Norway har kommet langt i å lage føringredienser til husdyr og fisk av bl.a. trevirke. Storskalafor-søk er gjennomført med gode resultater i 2018.

På området høstbart vilt foreslår vi å øke innsatsen for å rekruttere til jakt og stimulere barn og unge til å bruke utmarksressursene. Regjeringen har fortsatt høyt trykk på å bekjempe skrantesyke. Vi må sørge for å bevare frisk hjortevilt og tamrein i Norge

Regjeringen følger budsjettmessig opp beslutningen om å flytte 30 årsverk fra Landbruksdirektoratets enhet i Oslo til en ny enhet i Steinkjer.

Jeg ser av budsjettinnstillingen at opposisjonen foreslår beredskapslagring av korn. Regjeringen har flere ganger i perioden 2013–2017 på anmodning av Stortinget vurdert beredskapslagring av matkorn og kommet til at dette ikke er et målrettet og kostnadseffektivt tiltak for å styrke norsk matsikkerhet. De summene som opposisjonen har lagt inn i sine forslag, vil ikke rekke langt.

Til slutt vil jeg si at jeg er glad for at det er bred oppslutning om jordvernet. Vi er nær ved å nå målet om at årlig omdisponering av dyrket mark skal være under 4 000 dekar. Dette er grunnlaget for framtidig matproduksjon.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [12:09:38]: På bakgrunn av den helt spesifikke saken om reindriftsreduksjoner ønsker jeg å stille et generelt spørsmål til landbruksministeren,

og det er: Hvordan oppfatter han lovgrunnlaget for å redusere reintallet – hvordan fungerer det? Når han vurderer det i etterkant: Er landbruksministeren – med en generell betraktning – fornøyd med grunnlaget for å redusere reintall, slik loven legger opp til?

Statsråd Bård Hoksrud [12:10:13]: Jeg tror det er viktig at vi sørger for å ha en god næring som kan drive med reindrift i framtiden, og det er det dette handler om. Dette handler ikke om én sak, dette handler om at det er 231 sidaer som har fått vedtak om å redusere reintallet sitt, og det er 230 som har fulgt opp. Dette handler om at vi må sikre at vi har nok beiteområder i framtiden, at vi har god dyrevelferd for å sikre at man skal kunne drive med rein i framtiden. Alle de andre har altså akseptert at man har gått ned på reintallet, nettopp for å sikre at man i framtiden skal kunne ha en god næring som kan drive med rein.

Terje Aasland (A) [12:11:04]: Jeg takker for svaret, selv om jeg vel ikke opplever det som en generell betraktning av hvordan lovverket fungerer. Vi er enige om målet – vi må ha bærekraft i reindriftsnæringen, hvis ikke er det helt håpløst. Men det kan være noe med grunnlaget for å redusere reintallet som er greit å vurdere i etterkant. Men jeg aksepterer at landbruksministeren sånn sett ikke svarer.

Da spør jeg: I den spesifikke, konkrete saken, hvorfor er det nå så viktig å gjennomføre Landbruksdirektoratets vedtak om tvangsslakting før saken har fått sin uttalelse fra menneskerettskomiteen i Genève?

Statsråd Bård Hoksrud [12:11:41]: Jeg mener at det er viktig å følge opp de maktfordelingsprinsippene som vi har. Dette er en høyesterettsdom som også har tatt høyde for og vurdert det man nå har anket inn for menneskerettskomiteen. Jeg mener at man må følge opp den høyeste domstolen i Norge, og det er det som er begrunnelsen for dette. Og som jeg sier: Hvis man legger til grunn at gjennomsnittet for en sida er ca. 6,1 reineiere, betyr det at det er ca. 1 400 reineiere som har vært med på å sørge for å redusere reintallet – nettopp for at vi skal få på plass bærekraftige og tilstrekkelige beiteområder i framtiden. Konsekvensen av det representanten Aasland mener, er at man skal sette til side høyesterettsdommen inntil man har fått en uttalelse fra menneskerettskomiteen. Dette er ikke en domstol, det er en komité som skal komme med en uttalelse.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [12:12:58]: Landbruksministeren var innom tørkesommeren i innlegget sitt. Det er nå et stort behov for å forsterke innsatsen mot mulige nye sykdommer og ikke minst den økte smitterisikoen som vi har fått. Derfor foreslår Arbeiderpartiet

ekstra midler til Mattilsynet i år for å gjøre den jobben. Det er ansvarlig. Å hoppe over oppgaven er uansvarlig. Stortinget er tydelig på at vi må komme i gang med arbeidet for å forsterke beredskapen. Det er ansvarlig. Å utsette dette og ikke komme med penger er uansvarlig.

Nå har vi hatt en stor debatt om beredskap i Stortinget. Regjeringen har fått krass kritikk for å være for sen i oppfølgingen. Jeg lurer på: Er det ikke da betenkelig at vi nå også skal få forsinket beredskap for maten?

Statsråd Bård Hoksrud [12:13:58]: Jeg mener at vi har gode ordninger. Vi har et mattilsyn som er offensivt, og som er på. Vi har ca. 20 overvåkningsprogrammer allerede i dag, nettopp for å ivareta matsikkerheten. Vi har god dialog med Mattilsynet med tanke på om man må gjøre noe ytterligere. Men Mattilsynet mener at man ikke behøver å iverksette det som representanten nå ønsker. Jeg er heller ikke sikker på om dette vil være det rette tiltaket å bruke mye penger på akkurat nå, for man har allerede gode ordninger. Man har også laget en veileder som er sendt ut, og det foreligger god informasjon til dem som eventuelt har importert eller kommer til å importere fôr, om hvordan man skal forholde seg og på en god måte ivareta sikkerheten, som representanten er opptatt av.

Geir Pollestad (Sp) [12:14:55]: Eg må seia eg vart litt overraska då eg hørde statsrådens omtale av beredskapsslagring av korn. Det vart berre vist til dei evalueringane og utgreiingane som regjeringa hadde gjort. Det vart sagt at opposisjonspartia hadde lagt inn for lite pengar. Det kjem jo litt an på kor mykje ein skal gjera i løpet av 2019 i denne saka.

Men det som også overraskar meg, er at statsråden ikkje seier noko om kva han er pålagd av Stortinget å gjera. Stortinget har gjort eit tindrande klart samrøystes vedtak om at statsråden skal koma tilbake med ei eiga sak om etablering av beredskapsslagring av matkorn i løpet av 2019. Då er spørsmålet mitt: Har statsråden tenkt å følgja opp det vedtaket? Og vil me då få ei sak som seier noko om korleis dette kan gjerast, og korleis me kan koma i gang? Eller kjem det berre til å koma nok ei utgreiing der ein avfeiær dette som Stortinget faktisk har gjort eit samrøystes vedtak om?

Statsråd Bård Hoksrud [12:15:56]: Statsråden har tenkt å komme tilbake til Stortinget, som Stortinget har bedt om. Men jeg synes det er litt spesielt at man legger fram et forslag om 20 mill. kr, og 35 mill. kr fra det andre partiet, og så vet man at hvis man skal ha kornlager for tre måneder, koster det ca. 150 mill. kr bare å kjøpe inn. For tre måneder! I tillegg må man sørge for de årlige driftskostnadene, som er et sted mellom 23 og 40 mill. kr – i overkant av 40 mill. kr. I tillegg må man

bygge der hvor man skal lagre kornet, noe som også vil koste mye penger.

Men dette vil altså statsråden komme tilbake til Stortinget med, som Stortinget har bedt om. Men jeg synes det er litt spesielt, og man bør svare på hvordan man har tenkt å klare å få på plass et beredskapslager i 2019 med de midlene som ligger der.

Geir Pollestad (Sp) [12:16:54]: Det er iallfall godt at i den saka som no kjem frå regjeringa, får me klarlagt at det her ligg hundrevis av millionar til å koma raskt i gang, så det er bra.

Det er nokon som har det vondt for tida, det er nokon som er urolege for framtida, det er fleire hundre familiar, og det er dei av landets bønder som driv med pels og pelsproduksjon. Ein skal altså ha lov til å produsera den pelsen kvar som helst i verda, berre ikkje i Noreg. Ein kan selja vara i Noreg, og ein kan selja ho i utlandet, men ho må altså ikkje produserast i Noreg, med verdas beste dyreveelferd for pelsdyr. Resultata frå Mattilsynet er òg gode.

Det mange av dei som er ramma av regjeringa sin politikk, seier, er at det er vondt at den ansvarlege statsråden ikkje tek ansvar for vedtaket, at han berre skuldar på regjeringsforhandlingane. Så spørsmålet mitt til statsråden er: Vil ein i Stortinget no ta ansvar for avgjerda om å leggja ned norsk pelsdyrnæring? Og korleis kan den avgjerda forsvrast?

Statsråd Bård Hoksrud [12:17:57]: Jeg har stor forståelse og sympati med dem som nå sliter og synes dette er vanskelig. Det skal man ha, for dette er tøft for mange. Derfor har vi nå sørget for å få ut på høring et forslag til en kompensasjonsordning som vi har bedt om innspill på. Så vil saken bli lagt fram for Stortinget, som er de som eventuelt fatter endelig vedtak om man skal legge ned næringen eller ikke.

Dette er en del av regjeringsforhandlingene mellom de tre regjeringspartiene som man har blitt enig om, og som jeg som statsråd må følge opp.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [12:18:43]: Det er feil at dette forslaget er å vente på gjennomføringa av ein høgsterettsdom. Dette er å vente på gjennomføringa av ei forvaltingsavgjerd – og til etter at menneskerettskomiteen har gitt si uttale i saka, som i norsk lov nettopp har den rolla å avklare om vi er innanfor eller utanfor menneskerettane.

Det er stor spenning rundt dette i alle juridiske kretsar – om vi har hatt eit system for tvangsslakting som er innanfor, eller ikkje. Vanlegvis, i rettssystemet, ventar ein til siste vurdering er gjort, men det har ein altså valt ikkje å gjere her. Her har ein hast. Ein krev til og med at ein skal gjennomføre tvangsslaktinga midt på

vinteren, som er heilt vanvitig, og utan kompensasjon til aktørar som blir drivne ut.

Har statsråden vore i kontakt med Landbruksdirektoratet om dette og gitt si anbefaling om korleis ein skal gå fram i saka?

Statsråd Bård Hoksrud [12:19:42]: Dette er en sak som har vært igjennom hele det norske rettsapparatet, på alle nivåer, og som har endt opp i Høyesterett. Det er Høyesterett som også har fattet en dom, som er klar og tydelig, og hvor man også har vurdert de aspektene som representanten Knag Fylkesnes tar opp.

Så har jeg lyst til å presisere, for presisjonsnivået til representanten Knag Fylkesnes er ikke helt riktig: Han påstår at det er fattet vedtak om at man skal tvangsslakte. Det er ikke det som er gjort. Det er viktig å presisere at Landbruksdirektoratet ikke har fattet vedtak om tvangstiltak på dette tidspunktet, men de har gitt Sara en frist til slutten av desember for selv å redusere reintallet i tråd med dommen fra Høyesterett.

Dette handler om at vi ønsker og er opptatt av å sikre at vi skal ha en reinnæring i framtiden, og at det er gode beitemuligheter for den reinstammen som er der. Derfor har man fattet en beslutning om at man skal ned. 230 sidaer, nesten 1 400 reineiere, har vært enige om dette. Det er én som ikke ønsker å følge det opp, og det vil kunne få store konsekvenser hvis det ikke blir fulgt opp.

Presidenten: Replikkordskiftet er då avslutta.

Kårstein Eidem Løvaas (H) [12:21:06]: Det burde egentlig ikke være nødvendig, men i dag føler jeg for å starte med et av de mest kjente slagordene fra sosialistene i Norge: «Gjør din plikt, krev din rett.» Dette var retorikk fra venstresiden lenge før velferdsstaten så ut som den gjør i dag, og det er også lenge siden venstresiden har brukt slagordet – forståelig nok. Når vi ser til venstre i det politiske landskapet i dag, ser vi i all hovedsak partier som ønsker å øse av godene, men som viser liten forståelse for eller ofrer liten tanke på hvordan godene og verdiskapingen blir til.

Det burde være unødvendig, men det er altså på sin plass – kanskje mer enn på mange tiår – å minne om at vi først må skape, deretter kan vi dele. Statens penger er ikke noe som bare er der.

I dag høres det mer ut som melodien er: «Krev din rett, krev din rett.» For en vestfolding minner det om Odd Børretzens sang om måker – «skal ha, skal ha». Denne skal ha-politikken skal løses med mer skatt på arbeidsplassene til vanlige folk. Små og mellomstore bedrifter skal klemmes hardere. I stedet for trygge rammevilkår skaper man usikkerhet for arbeidsplassene – og det er ille.

Norge går så det griner økonomisk, for tiden, og det er bra. Politikken vår virker. Samtidig er det sånn at stadig flere har en jobb å gå til. Stadig flere blir kvalifisert til å gjøre jobben sin, for – og dette vet også våre ærede konkurrenter på venstresiden av den politiske streken – den beste måten å bekjempe forskjeller og fattigdom på er å sørge for at folk har en jobb å gå til. Norge er et av landene i verden med minst forskjeller, men det må ikke bli noen sovepute. Den aller, aller største forskjellen er mellom dem som må opp og av gårde fordi de har en jobb å gå til, og dem som ikke har noen grunn til å sette på vekkerklokken når de går og legger seg.

Det går også så det suser i Distrikts-Norge. Ledigheten er rekordlav, næringslivet blomstrer, og det bygges ut vei og bane som knytter by og bygd sammen, som aldri før. Ja, i hele Norge går ledigheten ned. Veksten går opp, og det skapes flere jobber. Dette må vi fortsette med – skape mer, ikke skatte mer.

Der Høyre vil la næringslivet skape flere lønnsomme jobber, vil Arbeiderpartiet ha flere jobber som lever av statsbudsjettet. Det forsøkes også i dag å skape et bilde av at vår økonomiske politikk ikke virker for å få flere i arbeid. Til de av dere som fortsatt hevder det, vil jeg rett og slett si: Kan dere ikke bare se dere rundt? Bedriftene investerer mer. Stadig flere kommer i jobb i hele landet. Ledigheten er den laveste på ti år, særlig i distriktsfylkene. Sysselsettingsandelen øker, og færre står utenfor arbeidslivet. Det er i seg selv oppsiktsvekkende. Siden valgkampen har sysselsettingsandelen økt jevnt og trutt, til tross for økt innvandring og en aldrende befolkning. Likevel fortsetter Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett å snakke om at stadig flere står utenfor arbeidslivet. Det er i beste fall mot bedre vitende. Det står også i grell kontrast til hva Nav selv skriver:

«Oppfatningen om at en økende andel nordmenn passivt mottar Nav-ytelser, stemmer ikke.»

Representanten Gahr Støre sa i valgkampen at han fryktet en tapt generasjon, og at vi er på vei til å få et ledighetsnivå likt andre land i Europa. Dette sa han mens alle piler pekte i riktig retning. Og etter at han sa det, er det skapt nesten dobbelt så mange jobber som Arbeiderpartiet lovet dersom de vant valget.

Alle må bidra for at vi skal kunne opprettholde velferdsnivået vi kjenner i dag, for det er folks arbeid som er grunnlaget for velferden. Alle som kan jobbe, skal jobbe og må jobbe, og ingen skal gå ut på dato. Høyre ønsker å ta vare på Norge som verdens beste land å bo i. Du er den nye oljen – kanskje ikke akkurat du og jeg, men alle som går til en verdiskapende jobb, er i hvert fall den nye oljen – for det er verdien av vår fremtidige arbeidsinnsats som skal finansiere velferden vår i årene som kommer. Det er ikke en enkelt næring, en enkelt nyvinning eller en fiks

idé, men summen av vår felles arbeidsinnsats som skal bære fremtidens velferdssamfunn.

Velferds-Norge, altså en stor offentlig sektor, krever høy verdiskaping i privat sektor. Det viktigste for Norge fremover blir derfor å skape enda flere jobber i privat sektor. Konsekvensen av å ikke reformere, modernisere, effektivisere og prioritere er et svekket velferdssamfunn. Hvis vi fortsetter å ignorere disse utfordringene, slik venstresiden gjør, må vi betale langt mer i skatt eller kutte dramatisk i velferden. Høyre ønsker ingen av de to tingene. Vi ønsker i stedet å fortsette å legge til rette for et bærekraftig velferdssamfunn.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [12:26:10]: Norge er en havnasjon, og mye av vår verdiskaping skjer ved bruk av havet, vår lange kystlinje og marine ressurser. Havnæringene skaper verdier for nesten 500 mrd. kr hvert år og er kjempeviktig for norsk økonomi. Det utgjør en fjerdedel av den totale norske verdiskapingen, og regjeringens ambisjoner om å gjøre Norge til en ledende havnasjon følges godt opp i budsjettet.

Norge er verdens nest største sjømateksportør, fiskeri- og havbruksnæringene er blant de viktigste framtidsnæringene for Norge og har potensial til å skape ytterligere flere lønnsomme arbeidsplasser i hele landet.

Årets statsbudsjett støtter godt opp om de høye ambisjonene regjeringen har for norske havnæring, og viktigheten av mer verdiskaping fra havet og kysten – et budsjett som skal sikre fortsatt vekst i norsk økonomi, der omstilling, økt konkurransekraft og flere arbeidsplasser er i fokus.

Marin forsøpling er et økende problem som truer denne positive utviklingen. Rundt 8 millioner tonn plast havner i havet hvert eneste år. Den platen forsvinner aldri og er til stor skade for livet i havet. Hvis vi fortsetter som i dag, kan det være mer plast enn fisk i havet i 2050. Marin forsøpling er en global utfordring som krever globale løsninger. Om lag 85 pst. av platen som havner i havet, kommer fra land. Årsaken er at det nesten ikke finnes søppelhåndteringssystemer i utviklingsland. Derfor er jeg glad for at det med Fremskrittspartiet i regjering nå er satt av 400 mill. kr i bistandsprogrammet mot marin forsøpling.

Et av FNs bærekraftsmål er å bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling. Med regjeringens havsatsing vil vi bidra til å realisere verdiskapingspotensialet i havet gjennom bærekraftig vekst. Dette budsjettet er et viktig skritt mot å nå FNs mål.

De høye ambisjonene for havnæringene fordrer dermed at kunnskapsinnhenting om havets helse styrkes og effektiviseres. Det er derfor en viktig priorite-

ring å bevilge 30 mill. kr for å styrke kunnskapen om havets helse. Målet er å få kunnskap raskere, sånn at vi kan legge til rette for god forvaltning, lønnsomhet, vekst i marine næringer og utvikle nye marine næringer.

Samtidig som det satses på nye næringer, er det er viktig å ta vare på de tradisjonelle havnæringene. Da tenker jeg spesielt på norsk sjøfart og ikke minst på norske sjøfolk – å gi dem forutsigbarhet og gode rammevilkår, sånn at vi også skal ha norske sjøfolk i fremtiden.

Helt siden Fremskrittspartiet ble stiftet, har vi vært på lag med dem som arbeider på sjøen. Fremskrittspartiet har alltid vært, er og vil alltid være sjøfolkenes parti.

I motsetning til da de rød-grønne styrte, har tilskuddsordningen for sysselsetting av sjøfolk blitt vesentlig styrket. I tillegg har vi i regjering lovfestet tilskuddsordningen og utvidet den til også å gjelde spesialisert «deep sea»-virksomhet. I sum mener jeg at vårt engasjement for norske sjøfolk ikke bare er gode og loven- de ord, men også handling og prosesser framover.

Vi har lagt bak oss en vår med et sterkt politisk ordskifte om forslaget til endringen av fartsområdeforskriften for utenriksferger, og en vår som har vært uoversiktlig for de involverte partene. Derfor er det gledelig at det i budsjettforliket er satt en stopper for å endre fartsområdeforskriften for utenriksferger, og jeg vil berømme Kristelig Folkeparti, og spesielt representanten Steinar Reiten, som brakte saken inn i budsjettforhandlingene og gjorde at vi fikk en god løsning på saken. Utfallet er helt i tråd med Fremskrittspartiets primærstandpunkt.

På vår vakt har vi gjort mye for å bedre sjøfolkenes rammebetingelser og forutsigbarhet, og forutsetningene har derfor endret seg siden fartsområdeutvalget vurderte saken. Med dagens rammevilkår foreligger det ingen besparelser for Color Line i å flytte de to skipene som går mellom Oslo og Kiel, fra NOR til NIS. Det lønner seg å være et norsk rederi i et norsk skipsregister med norske sjøfolk. At det er slik, er en villet politikk fra Fremskrittspartiets side.

Som nevnt: Fremskrittspartiet har alltid vært, er og vil alltid være sjøfolkenes parti.

Cecilie Myrseth (A) [12:30:57]: Arbeiderpartiet har en både lang og stolt hav- og fiskerihistorie – fra Jens Steffensen, som gikk i bresjen for råfiskloven, Jens Evensen, som gjorde Norge større, og helt opp til Jan Henry T. Olsen, som ikke hadde én fisk å gi til EU, Helga Pedersen, som stoppet svart fiske, og Jonas Gahr Støre, som sikret delelinjeavtalen i Barentshavet.

Vi i Arbeiderpartiet har fortsatt tro på at havet kan gi flere arbeidsplasser langs kysten. Derfor har Arbeiderpartiet et godt budsjett for kysten og havet, med hele 680 mill. kr mer til kysten enn hva regjeringspartiene og

Kristelig Folkeparti har. Vårt budsjett ville gitt et løft for kysten, skapt flere arbeidsplasser og styrket bosettingen langs kysten. Vi må faktisk utvikle hele kysten, ha en politikk for mindre forskjeller og mer fellesskap, vi trenger en aktiv næringspolitikk også for kysten. Det er ikke en politikk som kjennetegner denne regjeringen.

År etter år har Erna Solbergs fiskeriministre foreslått smålige kutt i det som ville hatt stor betydning for kysten, ikke minst i min egen landsdel, Nord-Norge. For Arbeiderpartiet er det viktig at vi kan lande fisk langs hele kysten, via det såkalte føringstilskuddet. Fram til nå har Kristelig Folkeparti bidratt til å rette opp i regjeringens smålige kutt, men jeg har mine tvil om regjeringen kommer til å klare å prioritere det i årene framover, når de nå skal inn i regjering.

Arbeiderpartiet har også en kraftig industrisatsing, som er lagt inn i budsjettet vårt. Vi prioriterer 48 mill. kr til industriltak, føringstilskudd og ordninger som skal gi mer bearbeiding av fisk langs kysten. På nyhetene denne uken så vi at over halvparten av fiskemiddagene som en småbarnsfamilie i Bodø kjøper, ikke inneholder norsk fisk, og så mye som hvert tredje produkt lages utenfor Norge. Fiskepinner som kjøpes i Nord-Norge, er laget av Alaska pollock – ikke av sei fra våre havområder. Det er et stort paradoks, og jeg vil si det også er et nederlag. Forbrukerne ønsker det ikke, og jeg forutsetter at vi som fiskeripolitikere ikke ønsker det. Fiskeriministeren sier at han heller ikke ønsker det – ja, da må sistnevnte ta grep.

For Arbeiderpartiet er det viktig å få til mer bearbeiding av norsk fisk i Norge på land. Da må det investeres mer i utvikling og innovasjon og teknologi for lønnsomheten i industrien, og staten er nødt til å være med på det. Det er også grunnen til at Arbeiderpartiet tar til orde for en egen satsing på fiskeindustrien gjennom en egen industristrategi.

Jeg har også registrert at Harald T. Nesvik mener at vi ikke trenger dette. Men er det én ting de siste dagers oppslag har vist, er det at jo, det trenger vi faktisk. Noe av det viktigste for å sikre mer bearbeiding er helt åpenbart tilgangen på råstoff. Har vi ingen fisk å skjære i, er det heller ingen arbeidsplasser eller industri. Da trenger vi stabile rammebetingelser. Vi må ha avtaler mellom kyst og land som sikrer at fisken kommer på kaia og inn i fabrikkene, året rundt.

Jeg kommer ikke unna å nevne de rystende avsløringene som den siste tiden har kommet fram om arbeidsforhold på båter langs kysten vår, med sosial dumping, rovdrift på mennesker og forhold som vi ikke kan være bekjent av. Fiskeriministeren har valgt å ikke svare på mitt skriftlige spørsmål om hvilken betydning dette har for anseelsen til norsk fiskerinæring, og sendte det videre til næringsministeren. Det synes jeg er spesielt, for jeg mener dette er dypt bekymringsfullt, og det er forhold vi

overhodet ikke kan være bekjent av. Så her må det tas grep, og jeg ber fiskeriministeren komme på banen.

De siste årene med Solberg-regjeringens fiskeripolitikk har det vært skapt stor usikkerhet. 1. mai må altså brukes til å slå fast at fisken tilhører oss i fellesskap. Det er mange uløste problemer, og det er ikke mange av de problemene som er nær noen løsning. Det leveres for lite politikk fra ministeren.

Hvordan skal vi sikre at også de unge folkene i framtiden velger en framtid i fiskerinæringen? Hvordan håndterer vi at prisene på båter og kvoter har blitt så høye, og hvordan sikrer vi at «åpen gruppe» også har rom for unge folk på vei inn i næringen? Norsk fiskeripolitikk trenger mer forutsigbarhet. Næringen trenger en regjering som tar tak i den virkeligheten som oppleves der ute, som ser at alle skal med, både liten og stor, og som ikke gjør at folk tar i bruk paroler.

Ingunn Foss (H) [12:36:14]: Regjeringen leverer et budsjettforslag som vil øke sysselsettingen og konkurransekraften til norsk næringsliv. Å ha et arbeid å gå til er viktig for den enkelte og for samfunnet. Ifølge tall fra SSB er det skapt over 50 000 jobber siste år, og arbeidsledigheten er den laveste på 30 år. Ekstra gledelig er det at sysselsettingsgraden også går opp.

Arbeidsplasser skapes der det er mennesker som er villige til å satse, der det er god kompetanse, gode ideer, konkurransedyktige skatter og avgifter, målrettet kapital og målrettede tilskuddsordninger og et effektivt og ubyråkratisk regelverk. Alt dette fokuserer regjeringen på.

I tillegg er næringslivet avhengig av god infrastruktur og et utdanningssystem som gir rett kompetanse til rett tid. Denne regjeringen har en historisk satsing på infrastruktur, forskning og utdanning, noe næringslivet setter stor pris på.

Flere jobber i privat sektor er grunnlaget for inntekter til velferdssamfunnet vårt. Derfor er det så viktig å sikre næringslivet konkurransekraft. Vi har senket selskapsskatten, redusert formuesskatten og faser ut maskinskatten. Tilbakemeldingene fra næringslivet er gode. NHO skriver bl.a. i sitt innspill til komiteen: «NHO mener dette er et godt budsjett for jobbskaping.» Og videre: «De foreslåtte reduksjonene i selskapsskatt og formuesskatt vil bidra til økte investeringer og flere jobber». Arbeiderpartiet vil reversere kutt i selskapsskatten og øke formuesskatten.

I løpet av de siste fem årene er det lagt fram en rekke stortingsmeldinger og strategier på de områdene hvor Norge har naturgitte fortrinn og sterke teknologi- og kompetansetilgjanger. Det er lagt fram jordbruksmelding, industrimelding, skogmelding, reiselivsmelding, maritim strategi, bioøkonomistrategi, eksportstrategi, Digi-

tal21 – bare for å nevne noen. Vi har også et pågående arbeid for å se på hvordan en bedre kan allokere kapital til eksisterende og nye bedrifter.

Likevel etterlyser opposisjonen en mer aktiv næringspolitikk og kommer selv med økte offentlige utgifter og store skatteskjerpelser i sine budsjetter som svar på de utfordringene vi står overfor. Dette er en oppskrift på dårligere kår for privat næringsliv og mindre penger til offentlige velferdstjenester.

Denne regjeringen ønsker et landbruk med små og store bruk i hele landet. Vi har opprettholdt en differensiert bruksstruktur og gitt bøndene større frihet til å bestemme over egen eiendom og utnytte ressursene sine bedre. Regjeringens politikk innebærer en forsterkning av kanaliseringspolitikken med utstrakt beitebruk og dyrehold på små og mellomstore bruk i Distrikts-Norge. Politikken har resultert i økt matproduksjon og god inntektsutvikling for norske bønder de siste tre årene. På grunn av overproduksjon på flere områder, noe som er næringens eget ansvar, går inntektene ned. Dette må settes i fokus i de kommende forhandlingene med jordbruket.

NIBIO viser i sine driftsgranskninger for 2017 til at hovedårsakene til inntektsnedgangen er prisreduksjon som følge av overproduksjon av svin, sau og lam, kostnadsøkning og at mye nedbør ga dårlige grasavlinger i sør og vest i 2017.

Regjeringens budsjettforslag på Landbruks- og matdepartementet innebærer en økning på 4,9 pst. sammenlignet med vedtatt budsjett for 2018. Økningen er i hovedsak knyttet til inngått jordbruksavtale framforhandlet med tilslutning fra begge faglagene, utflytting av arbeidsplasser fra Oslo til Steinkjer, forskning på skogens klimabidrag og midler på Samferdselsdepartementets budsjett til å fjerne flaskehalser i det fylkeskommunale veinettet, noe som er svært viktig for en effektiv tømmertransport.

Skog- og trenæringen har over lang tid hatt bedre infrastruktur som et av sine viktigste mål. Regjeringen har i perioden 2014–2018 bevilget 760 mill. kr til infrastruktur i skogbruket, fordelt med 525 mill. kr til skogsbilveier og 235 mill. kr til tømmerkaier, noe næringen er svært godt fornøyd med.

Landbruks- og matdepartementet skal gjøre en ny vurdering av beredskapslagring av matkorn i 2019, i tillegg til de utredningene som er foretatt i perioden 2013–2017. Arbeiderpartiet har i sitt budsjettforslag foreslått 35 mill. kr til klimatilpasning og beredskapslager for matkorn, såkorn og grasfrø. Senterpartiet har foreslått 20 mill. kr til beredskapslagring av korn. Beredskapslager for matkorn – nok til tre måneders forbruk – vil koste 150 mill. kr, og driften vil koste 23–44 mill. kr. Beløpene som her er avsatt, samsvarer på ingen måte med behovene.

Statsråd Harald T. Nesvik [12:41:29]: Norge er et land med ekstreme muligheter. For å kunne fortsette å utnytte dette potensialet må vi fortsette å satse på bærekraftig fiske og høsting av havets ressurser. Gode vitenskapelige råd og forvaltningsprinsipper legger selve fundamentet for dette.

Regjeringen vil derfor prioritere havbasert forskning. Norges forskningsråds satsing på havteknologi og maritim innovasjon styrkes i budsjettet. Havforskningsinstituttet, Norges forskningsråd og Veterinærinstituttets kunnskapsgrunnlag om effektene av marinrelatert næringsvekst styrkes i en felles satsing på havets helse på 30 mill. kr. I tillegg gjennomføres det i disse dager et forskningstokt til Antarktis nettopp for å øke kunnskapen om bl.a. krillforekomster.

Regjeringen fortsetter arbeidet med samlokalisering av Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet. Dette vil kunne bidra til å sikre et godt grunnlag for en solid norsk kunnskapsbasert fiskeri- og havbruksforvaltning.

En annen viktig forutsetning for langtidsutbytte av havets bestander er at det holdes en god kontroll med utøvelse av fiskeriene. Regjeringen vil fortsette bekjem্পelsen av UUU-fiske, utvikle et mer fleksibelt kvote- og tillatelsessystem og sikre at Norge får internasjonalt gjennomslag i fora og forhandlinger om marin ressurs- og miljøforvaltning.

Man kommer heller ikke unna brexit og hvordan Storbritannias utgang fra EU vil påvirke fiskeriforvaltningen. Regjeringen har etablert god dialog med både EU og Storbritannia og vil arbeide for et nytt avtaleverk som sikrer en bærekraftig høsting og forvaltning av Nordsjøens fellesbestander. Dette er svært viktig, all den tid de aller fleste bestandene som Norge og norske fiskere fisker på, er bestander som vi deler med andre land. Derfor er vi helt avhengige av gode avtaler knyttet til denne ressursutnyttelsen.

Regjeringen vil legge til rette for en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring gjennom gode rammevilkår for utvikling og vekst. Både lønnsomhet, sysselsetting og ringvirkninger i lokalsamfunnene er stigende.

Som med all annen matproduksjon er det så klart utfordringer knyttet til miljøaspektet ved havbruk. Regjeringen legger til rette for at utviklingen skal skje innenfor bærekraftige rammer, med god hjelp av næringen selv. Næringen står for en forrykende teknologiutvikling, og potensialet i mange av utviklingsprosjektene er utrolig spennende.

Det gleder meg at regjeringen også kan fortsette utbetalingen av tilskudd til kommuner og fylkeskommuner som legger til rette for havbruk. Havbruksfondene er der nettopp for å ha en god og skikkelig belønning av de

kommunene som legger til rette for havbruk i sine nær-områder.

Avslutningsvis vil jeg komme med et par svar til representanter som har kommet med spørsmål og påstander. Først til representanten Cecilie Myrseth. Representanten reagerte på at undertegnede har sendt spørsmål som hun har stilt knyttet til det som skjer om bord i et gitt fartøy i Barentshavet, over til næringsministeren. For det første vil jeg bare si én ting. Regjeringen står for en felles politikk. Det er regjeringen som organ som fatter beslutningene. Men akkurat i denne saken ble spørsmålet sendt over til den statsråden som har ansvaret for temaet. Kanskje det overrasker representanten Myrseth at den statsråden som har ansvaret for temaet, også vil svare til representanten, men jeg trodde heller at representanten ville bli glad for å få svar fra den statsråden som hadde med porteføljen å gjøre, og som kunne iverksette tiltak og følge opp disse tingene. Men representanten skal være klar over én ting: Vi jobber langs mange akser i den saken. Jeg har selv jobbet opp mot fiskerikriminalitet og hvordan vi behandler både sjøfolk og andre om bord i båtene som en følge av dette på mange områder. Dette er viktige felt som vi skal fokusere sterkt på, for det er helt uakseptabelt, det som har blitt avdekket.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Cecilie Myrseth (A) [12:46:49]: For å ta det statsråden avsluttet med fra talerstolen: Jeg hører hva som sies. Men spørsmålet som ble sendt til fiskeriminister, handlet om hva han tenkte om anseelsen til fiskerinæringen, og jeg vil jo tro at det i aller høyeste grad er et spørsmål som angår også fiskeriminister. Så spørsmålet er: Hva konkret vil fiskeriminister gjøre for å følge opp den alvorlige situasjonen som vi nå ser om bord på båter langs kysten vår?

Statsråd Harald T. Nesvik [12:47:19]: Jeg jobber hver eneste dag med fiskerinæringens anseelse. Jeg aksepterer ikke fiskefusk, jeg aksepterer ikke at man ikke driver bærekraftig, og jeg aksepterer ikke de forholdene som er avdekket, rett og slett fordi dette er viktig. Det har med anstendigheten til dem som jobber innenfor næringen, å gjøre.

Bakgrunnen for at det oversendes til næringsministeren, er at det er avdekket at dette var et utenlandsk fartøy. Det har med arbeidsforholdene om bord i båten å gjøre, mens fiskeriminister har med det utenforliggende å gjøre: det som har med forvaltning å gjøre, det som har med fiskeriene å gjøre, det som har med kvoter å gjøre – ikke det som har med arbeidsforholdene om bord i båten å gjøre.

Men jeg er helt enig i det næringsministeren har sagt: Vi skal jobbe sammen med disse tingene, både na-

sjonalt og internasjonalt. For de tilstandene som er avdekket, er helt uakseptable.

Cecilie Myrseth (A) [12:48:08]: Jeg har også et annet spørsmål, og det handler om bearbeiding. Som jeg nevnte i mitt innlegg, har vi den siste uken sett en rekke reportasjer som handler om norske produkter av fisk som har altfor liten grad av norsk fisk i seg. Jeg har registrert at fiskeriministeren har sagt at dette må vi akseptere, og jeg har også registrert at man ikke ønsker å være med på en strategi for hvitfisk. Så da er spørsmålet mitt: Hva er egentlig fiskeriministerens tiltak for å gjøre noe med de problemstillingene som er kommet fram den siste uken?

Statsråd Harald T. Nesvik [12:48:45]: Først av alt: Det jeg har satt spørsmålsteget ved, er hvorvidt jeg kan være sikker på at en strategi er den rette veien å gå.

Det jeg har sagt, og som jeg står for, er at mer produksjon skal flyttes hjem. Vi må sørge for at mer fisk som landes i Norge, kan bearbeides i Norge. Jeg mener det også er dårlig klimamessig at vi sender mye fisk til Kina for bearbeiding der, for så å få den tilbake igjen. Jeg har snakket med alle næringsaktørene for å sørge for at vi kan sikre landing av fisk i Norge som vi kan bearbeide. Jeg har snakket med havbruksnæringen for å sørge for at vi kan få bearbeidet og økt verdiskapingen på fisken i den bransjen. Vi har sørget for at SkatteFUNN-ordningen ligger der, slik at næringslivet kan investere og sørge for at vi får på plass den rette teknologien. Jeg har vært og besøkt bedrifter langs kysten for å få høre deres versjon om hvordan man kan bli bedre, og jeg har vært på en rekke andre områder rundt omkring nasjonalt, nettopp for å se på hva vi kan bidra med som myndigheter. De fleste sier: Legg rammevilkårene til rette for det, både infrastrukturmessig – som regjeringen følger opp – og andre ting. Så dette følger jeg opp hver eneste dag og prøver å finne den rette medisinen.

Geir Pollestad (Sp) [12:50:04]: Det er sett ned eit utval som skal sjå på skattlegging av havbruksnæringa. Senterpartiet er imot grunnrenteskatt på oppdrett, men me er veldig for at Stortingets vedtak likevel skal følgjast opp. Her ønskte jo Stortinget ei utgreiing som balanserte finansinteressene og næringsinteressene på ein god måte. Det me har fått, er eit langt mandat som peiker på grunnrenteskatt, og som går langt i å argumentera for grunnrenteskatt framfor andre modellar og at Havbruksfondet skal inn i inntektsutjamningssystemet. Dei som sit i utvalet, er akademikarar, hovudtyngda av medlemene er frå Austlandet, og næringa har ingen representantar. Spørsmålet mitt er: Kvifor er ikkje den relativt klare bestillinga frå Stortinget følgd opp?

Statsråd Harald T. Nesvik [12:51:03]: Vi mener at bestillingen fra Stortinget er fulgt opp. Det er også næringsaktører inne i det utvalget, for bl.a. NHO, gjennom Sjømat Norge og også andre aktører, har spilt inn personer som sitter i utvalget. Det sitter vel også personer fra LO og andre der, og det er også personer som har god kjennskap til næringen, i utvalget. Når det gjelder selve arbeidet i utvalget, sorterer det under finansministeren, det regner jeg med at representanten Pollestad vet. Så det som gjelder midler og hvordan selve arbeidet skrider fram, ligger altså under en annen statsråds konstitusjonelle ansvar.

Geir Pollestad (Sp) [12:51:43]: Statsråden sa sjølv i innlegget sitt at regjeringa har ein felles politikk, og eg synest det er naturleg at fiskeriministeren kan svara på spørsmål som gjeld fisk, òg det som handlar om skattlegging av fisken, for dette er ein veldig sentral del av rammevilkåra for oppdrettsnæringa, som treng føreseielege vilkår. No er det jo sånn at Havbruksfondet gjev betydeleg med pengar til kystkommunane. Det er openbert at nokon i regjeringa og i Finansdepartementet irriterer seg over at kystkommunane får så mykje, men kan statsråden garantera at utfallet av denne prosessen ikkje vert at kystkommunane får mindre enn det dei i dag får gjennom Havbruksfondet?

Statsråd Harald T. Nesvik [12:52:36]: Først vil jeg gjenta, slik at det er klart, at når det gjelder skatter og avgifter, å fordele den biten, så tilligger det finansministeren.

Det som jeg kan si, er at arbeidet i utvalget er i gang, og jeg vil tro at i respekt for utvalgets arbeid er også representanten Pollestad enig i at utvalget først må få gjøre unna arbeidet sitt. Så vil man komme tilbake til Stortinget med anbefalinger, og Stortinget vil da si sin mening og fatte de vedtakene som Stortinget er i sin rett til å fatte.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [12:53:20]: Til det siste: Den førre fiskeriministeren hadde ingen problem med å uttale seg om det, om fisk. Eg legg merke til at den sitjande fiskeriministeren trekkjer seg tilbake i desse spørsmåla, antakeleg fordi ein faktisk legg opp til ei grunnrenteskattlegging som ikkje kjem kystsamfunna til gode. Men det kan vere berre spekulasjonar.

Det eg tenkte eg skulle stille spørsmål om, var føringstilskot. Regjeringa har kutta mykje i føringstilskot. Det er ei ordning som skal gjere at om ein har ein liten båt som ikkje går langt, og mottaket er langt unna, får ein hjelp til å føre fisken dit. Det gjer at vi kan ta i bruk alle dei fantastiske ressursane som er spreidde rundt omkring i fjordarmar og langs nes rundt omkring i heile landet, og det er bra for verdiskapinga i heile landet.

Men regjeringa vil altså kutte kraftig i dette, og det er jo på mange måtar eit strukturtiltak på mottakssida. Da vil eg berre få det ordentleg forklart, for det har eg aldri sett at fiskeriministeren har evna å gjere før: Kvifor ønskjer ein å gjennomføre dette strukturtiltaket?

Statsråd Harald T. Nesvik [12:54:23]: Først til innledningen til representanten Knag Fylkesnes. Han har i hvert fall rett i én ting i innlegget sitt: Ja, det er rene spekulasjoner fra Knag Fylkesnes' side hvordan dette utvalget vil komme ut med sin innstilling. Derfor bør vi avvende det.

Når det gjelder føringstilskuddet: For det første er jo midler tilbakeført, slik at de midlene vil være de samme som i fjor. Bakgrunnen for regjeringens forslag er bl.a. en evaluering som er gjort nettopp av dette feltet. Som vi pekte på, bidrar flere av ordningene som er innenfor denne ordningen, i liten grad til oppnåelse av målsettingene. Utrederne mente videre at flere av ordningene synes vanskelige å begrunne, mens andre ordninger bærer preg av å være støtte som heller burde kanaliseres gjennom det ordinære hjelpemiddelapparatet, jf. evalueringen som er gjort av denne ordningen. I tillegg er det mulig for salgslagene, som er en aktør som har monopol på førstegangsomsetning av fisk, også å være med og gi føringstilskudd, noe bl.a. Sildesalgslaget har gjort. Også de andre salgslagene står fritt til å bruke inndratte midler på dette feltet.

Steinar Reiten (KrF) [12:55:44]: Jeg må følge opp representanten Knag Fylkesnes når det gjelder føringstilskuddet. I fjor var jeg fersk på Tinget, og da glapp det her for Kristelig Folkeparti. Så fikk vi på plass 4 mill. kr i revidert. Nå har vi i budsjettforliket fått på plass 10 mill. kr, så vi er tilbake der vi var i fjor, som statsråden helt riktig sier.

Men jeg må si jeg ble bekymret over svaret. Føringstilskuddet er et viktig distriktspolitisk virkemiddel for å få fisk og skalldyr fra områder med svak mottakskapasitet og til foredlingsanlegg. Det gjelder f.eks. krabbeindustrien i Trøndelag. Så mitt spørsmål til statsråden er: Hva ser han for seg i årene som kommer, når det gjelder håndteringen av føringstilskuddet og bevilgning over statsbudsjettet? Er planen fortsatte kutt, eller er dette en post som vi fortsatt vil kunne finne på statsbudsjettet?

Statsråd Harald T. Nesvik [12:56:39]: Nå håper jeg i hvert fall at forhandlingene går godt mellom partiene, så jeg håper at Kristelig Folkeparti da kan avklare dette på et relativt tidlig tidspunkt i et annet forum, også sammen med oss andre, i så henseende.

Når det gjelder selve føringstilskuddet, holder vi fortsatt ca. halvparten tilbake, men i tillegg er det, som jeg påpekte i mitt forrige svar, mulig å bruke andre ord-

ninger. For det første går det veldig godt i fiskerinæringen, også inntektsmessig, så det er fullt ut mulig å finansiere også mellom partene, men i tillegg tas det inn bl.a. en rekke midler knyttet til vi kaller innbrakt fangst, som også kan brukes til å finansiere opp disse ordningene, noe bl.a. Sildesalgslaget har vært med på å gjøre på sitt felt.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [12:57:43]: Hvis en like stor andel av befolkningen vår hadde vært i arbeid i Norge i dag som for ti år siden, ville statsbudsjettet fått over 50 mrd. kr mer, som vi kunne brukt til ekstra investeringer i ny industri og i næringslivet vårt, til forbedrede skoler og et ordentlig sykehusstilbud i hele landet vårt. Sverige har nå nesten hentet seg opp igjen på samme nivå i investeringer, i ny industri og nye arbeidsplasser som før finanskrisen. I Norge har vi ligget omtrent flatt de siste årene.

Når handelsbalansen blir svekket, som vi har sett de siste årene, når verdien av produksjonen vår er for lav og importen øker, ser vi også at det slår inn på en annen side i den økonomiske utviklingen i Norge, det er at mer av vår velstand blir finansiert med gjeld. Gjeldsøkningene og de store lønnsøkningene er til sammen deler av grunnlaget for de økende forskjellene vi nå ser i Norge. For ti år siden var arbeidsfolkene våre i privat sektor med de laveste lønningene bedre stilt enn i dag. Det er et urovekkende tegn når vi ser hva som skjer i andre land rundt omkring i verden på grunn av økende forskjeller og for svake framtidsmuligheter.

Derfor er Arbeiderpartiets prioritering i vårt forslag til statsbudsjett for 2019 klar: Norge trenger flere arbeidsplasser, vi trenger faste jobber, folk skal ha skikkelige lønninger og skikkelige pensjoner. Derfor kommer vi også i året som kommer, til å slåss for at alle, uavhengig av hva man jobber med, skal ha pensjon fra den første lønnskronen de tjener. Det er et grunnleggende spørsmål om trygghet.

Trygghet er en rød tråd som går over til vår politikk i næringskomiteens del av statsbudsjettet: trygghet for maten. Vi mener at det haster å komme i gang med å forsterke tryggheten for maten, det haster å sørge for at vi faktisk har nok frø til å så om våren, nok korn. Det er vi lystne på at et felles storting skal få til i året som kommer, men det ser dessverre ut som at den saken nå er nedprioritert i dette forslaget til statsbudsjett, som sannsynligvis også blir vedtatt for næringskomiteens del med høyrepartiene, der vi ikke kommer til å ha noen tydelig plan for hvordan vi skal sikre nok korn og frø for året som kommer.

Vi ser at Norge er mulighetenes land, og med en offensiv politikk kan vi sørge for bedre helse for folk, flere

arbeidsplasser i hele landet vårt og økt sikkerhet og beredskap med en *reell* selvforsyning. For det landbruksministeren sa i sitt innlegg, er feil. Landbruksministeren påsto at selvforsyningsnivåen ikke er svekket. Jo, den er det når man tenker på at vi skal produsere maten vår i størst mulig grad på norske ressurser. Den utviklingen med sentralisering som vi ser, henger ikke sammen med det landet vi er. Arbeiderpartiet mener at matpolitikken må ta utgangspunkt i den naturen vi har, og det landet vi er. Derfor krever vi for 2019 en reell gjennomgang, og vi har et eget forslag som vi forventer at et enstemmig storting slutter opp om, sånn at vi faktisk kan øke sikkerheten i Norge.

På samme måte var det en nyanse som glapp i innlegget til Ingunn Foss fra Høyre. For når vi investerer i bedre beredskap, er det at vi skaffer oss selve kornet, å se på som et grunnlag som varer i flere år. Det er ikke meningen at det kornet skal brukes opp med en gang. Nei, det er en forsikring som vi skal ha på lager. Vårt budsjett tar utgangspunkt i nå å starte den nødvendige jobben for å forsterke sikkerheten i Norge, og det vil vi gjøre på felt etter felt i året som kommer, sånn at folk i Norge igjen kan oppleve større trygghet og bedre framtidssikter.

Tone Wilhelmsen Trøen hadde her overtatt presidentplassen.

Tom-Christer Nilsen (H) [13:02:54]: I juli i år nådde vi en milepæl: For første gang i historien er over 2,7 millioner i arbeid i Norge, ifølge AKU-tall. Det er nå nesten 100 000 flere sysselsatte enn det var like før denne regjeringen tok over. Det tok fem år og én måned fra vi passerte 2,6 millioner sysselsatte, til vi passerte 2,7 millioner sysselsatte. For dem som nå har tenkt å skryte av hvor mange arbeidsplasser det ble skapt i tidligere perioder i en oljefyrt oppgang, vil jeg si at man for første gang passerte 2,5 millioner sysselsatte i april 2008. Så tok det fem år og to måneder før man i juni 2013 passerte 2,6 millioner – igjen ifølge AKU-tall. Dette betyr at flere kommer i jobb, og at sysselsettingsgraden øker. Det er et helt klart trendbrudd – det går oppover. Stemmer AKU-tallene for september 2017–september 2018 som vi nå ser, med over 52 000 nye jobber, er dette den største økningen i sysselsetting siden 2007–2008.

Så kanskje virker veibygging, kanskje virker økt forskning, kanskje virker skattelette, kanskje virker forenkling – i alle fall går det riktig vei. I en slik situasjon har vi selvfølgelig som posisjon og opposisjon forskjellige oppgaver å peke på når det gjelder årsakene til denne oppgangen, men at det er oljeprisoppgangen som har ført til denne oppgangen i sysselsetting, er feil. Det som er sikkert, er at det ikke blir flere arbeidsplasser av økte skatter, og økte skatter er det eneste jeg ser opposisjo-

nen er enig om – enten det er Senterpartiets 5 mrd. kr i skatter og avgifter, Arbeiderpartiets 10 mrd. kr eller SVs litt over 20 mrd. kr. Det ser ut som om litt av opplegget i denne salen er at for hvert steg til venstre dobles den økte skatteregningen.

Uansett: Når Arbeiderpartiet sier at de satser på næringsutvikling, er det en sannhet med relativt store modifikasjoner. Her er det ikke bare snakk om å ta med én hånd og gi med en annen, men om å ta med begge hendene og ikke gi veldig mye tilbake.

Når en ser på økningen i skatter og avgifter som legges på næringslivet i Arbeiderpartiets opplegg, er det dobbelt så mye som det de legger tilbake av virkemidler for næringslivet. For å ta ett eksempel: Det kommer til å bli sagt av Arbeiderpartiet at de satser mer på Miljøteknologiordningen, med 250 mill. kr, men for å finansiere det tar de 500 mill. kr fra næringslivet i skatt. Det er altså dobbelt så mye. Og for å delta i Miljøteknologiordningen må en stille opp med like mye som en får fra staten, dvs. at etter Arbeiderpartiets opplegg tar man ut 750 mill. kr fra næringslivet og gir 250 mill. kr tilbake. Det er det motsatte av Coop Prixs slagord, en dårlig deal. Det betyr, er egentlig at i Ulsteinvik, f.eks., der Kleven ligger på den ene siden, med en internasjonal eier via et holdingsselskap i Luxembourg, og opp til London, slipper de å betale formuesskatt for de skipene som ligger på beddingen der. Men på den andre siden av fjorden, der familien Ulstein fortsatt eier, lokalt, må de betale formuesskatt på det skipet som skal bygges og leveres. Dette blir det ikke arbeidsplasser i Norge av.

Vårt viktigste handelspolitiske sikkerhetsnett er EØS-avtalen. Den er viktig for nasjonen Norge, men mest av alt for lokalsamfunn som Odda, Husnes, Mongstad og Austevoll – lokalsamfunn som lever av eksport, og i all hovedsak eksport til EU. Uten sink, titan og råjern intet Odda, uten aluminium intet Husnes, uten veterinæravtalen betydelige utfordringer for fiskere og lakseeksportører fra Austevoll, uten bensin- og diesel eksport – og det er også fastlandsindustri – intet Mongstad. «Noxit», eller en ensidig utmelding av Norge fra EØS, er vel den politiske, handelsmessige og økonomiske parallellen til ekstrem risikosport som fallskjermhopping uten fallskjerm, strikkhopping uten strikk eller hanggliding uten vinge – som britene nå opplever: «It will blow up in your face.» Det trengs ingen utredning for å skjønne at dette er en dårlig idé, at her ender det med «trynings», som det heter i Bergens-området. Om en tar en titt på de utredningene britene har laget, viser alle – absolutt alle – alternativer at utmelding er en dårlig idé og gir et stort velferdsmessig tap. Likevel: Mens brexit spilles ut som en Shakespearsk handelspolitisk Macbeth, hvor det er så åpenbart hvor galt dette er, at oppslutningen om EU stiger i hele Europa og oppslutningen om EØS-avtalen

når nye høyder her, tar Senterpartiet sats for å hoppe uten fallskjerm, strikk eller hangglider. Innstillingen om intenst å se bort fra andres erfaringer er på et vis fundamentalistisk hvis man er villig til å gamble med vår framtid og framtiden til mange store – og små – eksportavhengige lokalsamfunn i hele Norge.

Presidenten: De talerne som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Eirik Sivertsen (A) [13:07:52]: Norge – og for så vidt resten av verden – står foran et fundamentalt skifte. Ofte formuleres det som «den fjerde industrielle revolusjonen». Digitaliseringen slår inn over alle sektorer og endrer måten vi samhandler på. Den skaper nye måter å skape verdier på, og den skaper mange, mange nye muligheter.

Norge er relativt godt rustet til å møte endringene. Vi har en høyt utdannet befolkning, vi har en relativt sett godt utbygd infrastruktur, og vi har en tendens til tidlig å ta i bruk ny teknologi. Jeg er likevel bekymret for at vi undervurderer betydningen og konsekvensene av omveltningene, for forutsetningen for å få til en vellykket omstilling er at vi klarer å ligge i forkant, at vi forbedrer oss på det som kommer, at vi kan ta kontroll over utviklingens samfunnsmessige konsekvenser og ikke bare får dem i fanget.

Altinn omtales som selve motoren i arbeidet med digitalisering og effektivisering av offentlig sektor – og dermed også bedre tjenester og reduserte kostnader for næringslivet og innbyggerne. Arbeidet med forandring av Altinn og det digitale tjenestetilbudet fra det offentlige må derfor videreføres og utvides. Det skal tilbys flere digitale tjenester via Altinn, og det arbeides med å gjøre dem tilgjengelige på ulike digitale plattformer, som nettbrett og smarttelefon, og gjennom direkte integrasjon med næringslivets egne IKT-systemer. Og selv om det tok litt tid da Altinn gjennom flere år ba om mer penger til å videreutvikle det, er det bra at de pengene nå er kommet.

Så er det kommet ut i offentligheten at regjeringen jobber med en omstrukturering som gjelder ansvarsforholdet mellom Brønnøysundregistrene og Difi. Det skaper usikkerhet. Det skaper usikkerhet om lokalisering, om jobb og om betydningen for lokalsamfunnet Brønnøysund. Jeg er glad for at statsråden forsøker å være tydelig på at det ikke er noen grunn til denne uroen, bl.a. gjennom NRK Nordland, der han gjentatte ganger – nærmere bestemt ti ganger – uttrykte akkurat det. Likevel har det festet seg en nagende usikkerhet, og en av grunnene til det er kanskje historien til regjeringen, som ikke har vært opptatt av å sikre det norske kompetansemiljøet som ligger utenfor de største byene. Klara Klok, som lå i Bodø, ble flyttet til Oslo, og da Helse Midt-Norge skulle utvikle et nytt pasientjournalssystem til 2,7

mrd. kr, laget man en anbudskonkurranse som utelukket norske leverandører.

Nå oppleves det som at Altinn og Brønnøysundregistrene er satt i spill. Jeg har merket meg statsrådets forsikringer, både i media og her i dag, men jeg er ikke rolig ennå. Jeg skal fortsatt følge med på utviklingen i Altinn, og jeg skal følge med på at statsråden leverer på de forsikringene han forsøksvis har gitt.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [13:11:06]: Næring, verdiskaping og arbeidsplasser er avgjørende for at Norge går godt, og at folk her har det godt.

Fremskrittspartiet prater fortsatt om frihet og Høyre om alt de håper skal fortsette å gå godt. Nasjonalt eierskap, råderett og forvaltning avhenger av bevisst regulering og politikk. Regjeringens svar er mer konkurranse, anbud og privatisering – koste hva det koste vil. Heldigvis ser vi i disse dager på å overføre virkemidler for næring fra stat til fylke, noe som vil gjøre samarbeidet mellom næringslivet og folkevalgte rundt i hele landet tettere og bedre.

Rundt i landet må vi også være bevisste på beredskapen. Fremskrittspartiet skryter av selvforsyningen i Norge, men det er et paradoks når konflikten er så høy mellom bønder lokalt og forvaltningen nasjonalt, når prisen på norsk kvalitetsmat fortsatt blir dumpet i butikkene når vi nærmer oss jul, når lønnsutviklingen svekkes og antall gårder i Norge fortsatt er på vei ned.

Årets tørkesommer viser hvor sårbare vi er. Vi risikerer bl.a. mangel på norsk potet, dyrefôr og såkorn. Senterpartiet ønsker større såkornlagre og opprettelse av matkornlagre. Et klimafond med midler, transportstøtte og vanning må til for å takle mer ustabil vær. Videre skriker næringslivet etter bredbånd, risikokapital og tydelige prioriteringer av fornybare råvarer og energikilder fra det offentlige.

Kompetanse er vår tids gull. Finansiering av friskoler og landbruksutdanninger er det Kristelig Folkeparti som sikrer i årets budsjett. Naturbruksutdanningen og Voksenagronomen har gode søkertall, men er med landbruksutdanning ved fagskolene sviktet av regjeringen. Strukturreformen i universitets- og høyskolesektoren svekker landbruksutdanninger og campuser over hele landet. Plantefag har for få søkere. Vi trenger mer kunnskapsbasert planteproduksjon, ikke mindre.

NIBIO, med fjell- og planteforskning, er viktig. Likevel sitter regjeringen stille og ser på at NIBIO, avdeling Løken – størst i planteforskning i hele landet – blir lagt ned. Høyre skryter dessuten av forskningen som blir gjort, men faktum er at regjeringen kutter i midler til forskningsstøtte i landbruket.

Det er dessverre et faktum: Regjeringen tar næringer i Norge i feil retning.

Stein Erik Lauvås (A) [13:14:02]: Jeg vil bruke anledningen til å løfte fram en næring som har store utfordringer, men som samtidig har store muligheter for vekst i antall arbeidsplasser – både direkte og ikke minst indirekte. Det er en næring som skaper aktivitet og arbeidsplasser over hele landet, og som i tillegg har stor nytteverdi for en rekke ulike grupper i samfunnet. Men det er også en næring som trenger å få sett over og forbedret sine rammevilkår dersom disse mulighetene for vekst skal kunne bli realisert. Jeg snakker selvsagt om hestenæringen i Norge.

Hestenæringen i Norge har lange tradisjoner. Det vet vi. Vi vet også at hest er byttet ut med traktor og skogsmaskin, og at hesten har en annen rolle i Norge enn tidligere. For at vi skal kunne utvikle hestenæringen, må rammevilkårene være oppdatert. Derfor er det både riktig og viktig at denne næringen nå omtales i denne innstillingen. Det er en næring som sysselsetter om lag 16 500 årsverk i Norge. Det er et stort tall, og mulighetene for å øke det tallet ytterligere er godt til stede.

Denne næringen er mye mer enn bare sport og spill. Hestenæringen er involvert i rideklubber – det er rundt 340 av dem i landet – og rideskoler, som det er ca. 220 av. Det er om lag 400 ulike anlegg landet rundt, og ca. 300 gårder er involvert i næringsvirksomhet gjennom f.eks. Inn på tunet-virksomheten. Man har terapiridning ved Hjørgunn gård i Fredrikstad i Østfold – det er en gård som også tilbyr arbeidstrening og praksisplasser. Og så er det selvfølgelig trav- og galopphestene, som er en viktig del av næringen, og som gjennom Norsk Rikstoto skaffer inntekter til næringen som sådan.

I innstillingen på side 36 har Arbeiderpartiet en merknad som omtaler at vi i 2019 legger inn 20 mill. kr for å styrke utviklingen i næringen. Og ser vi på side 56 i innstillingen, er Arbeiderpartiet med på flertallsmerknaden om å be regjeringen gjøre en vurdering av selve totalisatoravgiften og innretningen på denne. Det blir en viktig jobb for regjeringen, og jeg forutsetter at den utredningen viser de store mulighetene næringen har med tanke på vekst i antall arbeidsplasser landet rundt.

Nå snakkes det fra tid til annen – kanskje under andre omstendigheter – om svenske tilstander. I denne sammenhengen kan det være at man skal se litt til Sverige, hvor hestenæringen er en stor aktør som skaper mye aktivitet og mange arbeidsplasser. Den samme muligheten kan vi få her i Norge.

Det haster – jeg håper at regjeringen setter i gang utredningsjobben så snart som mulig. Næringen har et sterkt behov for avklaringer.

Anne Kristin Bryne (A) [13:17:18]: Jeg er fra den største byen i Møre og Romsdal, Ålesund. Hvor jeg enn

snur meg, ser jeg hav, fjord og sund, og jeg ser båter i alle farger og størrelser. Fra tidenes morgen har vi høstet store ressurser fra havet, og sjøen har vært den viktigste transportåren i all tid. Og nettopp skipsfart og hav er viktig for meg, for det gjelder framtiden.

Skipsfart er en del av klimaproblemet, en del av løsningen og en stor mulighet for norsk næringsliv:

- Skipsfart er en del av problemet fordi nesten 3 mill. tonn av Norges innenriks klimautslipp kommer fra skipsfarten.
- Skipsfart er en del av løsningen fordi skipsfart kan hjelpe oss å kutte utslippene betydelig, f.eks. hvis vi flytter mer gods fra vei til sjø.
- Skipsfart er en stor mulighet for norsk næringsliv fordi resten av verden skal kutte sine utslipp.

Parisavtalen er forpliktende. Det betyr at etterspørselen etter klimavennlige løsninger vil øke. For å sikre at Norge fortsatt er verdensledende innen klimavennlig skipsfart, vil Arbeiderpartiet styrke bevilgningene gjennom forskningsprogrammet MAROFF.

Arbeiderpartiet vil også bidra til mer klimavennlig skipsfart, og vi mener at våre økte bevilgninger til miljøteknologiordningen vil være viktige for dette. For å bidra til flåtefornyelse ønsker Arbeiderpartiet også å opprettholde kondemneringsordningen for skip.

Noen mener vi er på toppen av en velstandsbølge, mens jeg mener vi innen hav og skipsfart er helt i starten av en fortelling om et helt nytt Norge. Det handler om kysten, det handler om havet, og det handler om folket som bor der. Havet blir viktigere og viktigere når det gjelder mat og sysselsetting.

Historien om havnasjonen Norge er historien om min hjemby Ålesund. Den er tuftet på naturressursene rundt oss. Vi videreutvikler teknologien, vi skaper nye produkter og dermed vekst i næringene. Arbeiderpartiet foreslår derfor et verdiskapingsprogram for havet, som skal gjøre veien fra kunnskap til verdiskaping kortere. Målet er å gi bedriftene innen disse næringene en dør inn til virkemiddelapparatet, der vi samler ansvaret for å mobilisere midler på tvers av eksisterende ordninger og å skape så sømløse søknadsprosesser som mulig.

For at vi fortsatt skal være i førersetet når det gjelder hav og skipsfart, må vi fokusere på det som skjer både på, i og under havet, og jeg mener Arbeiderpartiets forslag til budsjett for 2019 nettopp viser dette.

Nina Sandberg (A) [13:20:32]: Forskning er en forutsetning for Norges videre vekst og sysselsetting. Økonomien er nå inne i en oppgangskonjunktur, men vi hentet oss ikke raskt nok inn etter oljeprisfallet. Regjeringen bruker pengene feil. Svakere investeringsvekst krever mer målrettet politikk, og klimautfordringene krever at vi tar nye grep. Vi trenger forskning for å møte

konsekvensene av endringene vi står overfor, til å styrke utviklingen i samfunnet og institusjonene til å utvikle nye næringer, og for å ta i bruk ny teknologi på en bærekraftig måte. Arbeiderpartiet vil ha en ny, forskningsbasert næringsstruktur med flere kompetansesarbeidsplasser over hele landet. Vi satser både på forskning som gagnar næringer der vi allerede har fortrinn, som hav, jord og skog, og på klimavennlig industri og digitalisering.

La meg nevne noen av prioriteringene. Vi har 15 mill. kr til forskningssentre for havet, kysten og fjordene, som fremmer samarbeid mellom forskning og næringsliv. Vi har midler til Blått kompetansesenter i Sør, som kobler forskning og næringsliv og kan utvikle kunnskap om nye marine arbeidsplasser. I overgangen fra fossile til biobaserte ressurser foreslår vi 12 mill. kr til forskning og teknologiutvikling på jord og skog. Stikkord her er skogplanting og planteforedling, forskning, teknologi, utvikling og industriell anvendelse av skogen som råstoff. Istedenfor å kutte plusser vi på til NIBIO, Norsk institutt for bioøkonomi, som er det største tverrfaglige forskningsinstituttet innenfor landbruk og miljø og en viktig kunnskapsaktør i det grønne skiftet. Vi har 60 mill. kr til bioøkonomiordningen i Innovasjon Norge, og vi vil sikre at Norge er i tet når det gjelder klimavennlig skipsfart, og styrker forskningsprogrammet MAROFF med 30 mill. kr. Vi løfter forskning på fiskehelse og -velferd i havbruksmeldingen og har 10 mill. kr i frie midler til Veterinærinstituttet. Vi satser på forskningssentre for næringsrettet digitalisering for å videreutvikle teknologien og bedre små og mellomstore bedrifters muligheter til å ta dem i bruk.

Vi har altså i sum høye ambisjoner for næringsrettet forskning og målrettede prioriteringer i forskningsbudsjettet. Det er betydelig større enn det Norge får med denne regjeringen.

Arne Nævra (SV) [13:23:04]: Det er gjerne blitt sagt av dem som har litt glimt i øyet når de ser på SV, at SV er gode til å fordele, men ikke så gode til å skape. Det blir sagt særlig fra høyresiden. Vel, i den situasjonen vi er i nå, er jeg i hvert fall ikke enig i det når vi skal omstille oss i et grønt samfunn. Jeg representerer transportkomiteen. Innenfor det feltet er det veldig mye å hente, og det er veldig viktig at næringsministeren og samferdselsministeren snakker sammen om mulighetene som ligger der.

Jeg ser at det er veldig kort avstand fra vår tradisjonelle olje- og gassindustri og vår industri med fossefall og vannkraft, skipsfart, verftsindustrien – vi kan godt ta med fiskeoppdrettsindustrien også – til flytende vindkraft og elektrifisering av kysten. Disse områdene er

enormt viktige. Når det gjelder elektrifisering av kysten, ser vi et potensial som er enormt.

Regjeringen har videreført det – jeg holdt på å si vår – rød-grønne regjering begynte på: elektrifisering av ferjene, hurtigbåtene. Fylkeskommunene er som regel lengst framme. Hordaland og Trøndelag er veldig flinke, og de er pådrivere. De trenger incentivordninger for å fase inn elektriske ferjer, som koster mer for fylkeskommunen i anskaffelse enn de tradisjonelle fossile. Derfor legger vi bl.a. inn 200 mill. kr ekstra gjennom kommunalbudsjettet som en slags belønningsordning.

Hvis man stiller miljøkrav til elektrifisering av kysten vår, vil man måtte innrette seg på det og sette inn batteriløsninger eller andre nullutslippsløsninger. Norsk industri tjener på det. Vi er så langt framme at jeg tror vi snakker om to–tre slike miljøer i verden som nå er på terskelen til en helt ny verden når det gjelder teknologi innen skipsfart. Den muligheten må vi ta, den er stor, og derfor må vi stille disse miljøkravene. Dessverre hadde vi en tapt sjanse, vi kunne stilt større krav til kyst-ruteanbudet. Det var en sak her i salen for omtrent et år siden der viktige aktører i næringen selv ville ha sterkere krav, men det ble et veldig slapt et. Da er det hyggelig å se at Havila, som fikk delanbudet på kystruten, vil sette inn batterier. De vil kjøre over en time på batterier nå, ut og inn av fjordene våre. Fantastisk! Dette er en eksportartikkel, både når det gjelder teknologi, og når det gjelder de ferdige produktene. Det er veldig viktig at vi følger opp dette med større bevilgninger til Enova, bl.a. Derfor har vi satt av 1,2 mill. kr ekstra til det.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [13:26:23]: Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV viser i innstillingen til Sarasaken. De mener det vil være rett å sette høyesterettsdommen til side i påvente av vurderingen fra FNs menneskerettighetskomité.

Med all respekt å melde vil jeg uttrykke bekymring for hvordan Arbeiderpartiet, som anser seg for å være et statsbærende parti, utfordrer maktfordelingsprinsippet ved at de som lovgivende makt skal gripe inn i iverksettelsen av en dom fra den dømmende makt. Uttalelser fra FNs menneskerettighetskomité er som kjent ikke rettslig bindende for Norge, men er å anse som anbefalinger.

For å sikre en bærekraftig reindrift har det vært nødvendig å tilpasse reintallet til beitegrunnlaget. Stortinget har gjennom mange år vært enige om at reintallet må ned. Det har også blitt støttet av Riksrevisjonen. Tidligere landbruksminister Trygve Slagsvold Vedum uttalte den 25. september 2012 at det dreide seg om nærings fremtid, og han forlangte at næringen fant fram slaktekniven.

Reduksjonsvedtaket er en del av den større reintallstilpasningen som er gjennomført. Her fikk 231 sida-

andeler vedtak om å redusere sitt reintall. Av disse er det kun én reineier som ikke har redusert reintallet i tråd med vedtaket. Reindriftsmyndighetene påla Jovsset Ánte Sara å redusere flokken fra 116 til 75 dyr, men Sara har per 31. mars 2018 i stedet økt sitt reintall til 342 dyr i vårflokk, dvs. før kalving.

Her har sidaen hatt muligheten til å løse situasjonen ved selv å utarbeide en reduksjonsplan der de kan skjerme unge etablerte familier eller dem som tidligere har redusert. Det har de ikke ønsket, og reindriftsmyndighetene har derfor gjort nødvendige vedtak om forholdsmessig reduksjon, dvs. prosentvis lik reduksjon for alle. Her åpner ikke loven opp for en annen fordeling av reduksjonen. Å vente med å iverksette reduksjonsvedtaket mot Sara vil være svært urettferdig overfor de 230 sida-andelene som har vært lojale og fulgt opp myndighetenes vedtak.

Jeg har full forståelse for at det for den enkelte reineier har vært, og er, krevende, at situasjonen er krevende, og jeg har sympati med Sara og reineierne. Men dommen fra Høyesterett er en konsekvens av at reindriften ikke har brukt de mulighetene de selv har til å finne en fornuftig regulering.

Det er spesielt at forslagstillerne, og spesielt Senterpartiet, er i front for å la overnasjonale komiteer styre norsk reindriftspolitik og se bort fra økologisk bærekraft. Senterpartiet ønsker å undergrave norsk råderett over norske ressurser, men også jobben som allerede er gjort blant reineiere for å skape en økologisk bærekraftig utvikling i reindriftsnæringen.

Det må også være utfordrende for miljøpartiene SV og MDG å være så til de grader i utakt med bl.a. Dyrever-nalliansen, som er opptatt av økologisk bærekraft og at antallet tamrein reduseres, slik at man unngår underer-næring og sultkatastrofe.

Ingunn Foss (H) [13:29:38]: Som vedlegg til budsjettproposisjonen for Landbruks- og matdepartementet legges det fram en oppdatert nasjonal jordvernstrategi. Strategien ble vedtatt av en samlet næringskomité i desember 2015. I vedtaket fastsatte Stortinget et mål om at den årlige omdisponeringen av dyrket jord ikke skulle være over 4 000 dekar, og at målet skulle nås gradvis innen 2020.

Det er nå større oppmerksomhet rundt verdien av jord, og vi ser at kommunene legger større vekt på dette i sin planlegging. Det har gitt gode resultater, og omdisponeringen er nå den laveste på 30 år. Omdisponeringen i 2017 var den laveste siden registreringen startet i 1976.

Regjeringen har gjennomført – eller er godt i gang med å gjennomføre – alle tiltakene i jordvernstrategien. Flere av tiltakene er arbeid som må gå kontinuerlig,

f.eks. opplæring av nye folkevalgte. Av tiltakene som er gjennomført, er nye nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, nye statlige planretningslinjer for samordnet bosteds-, areal- og transportplanlegging og opprettelse av en nasjonal jordvernpris. Det er også verdt å merke seg at jordvern for første gang er tatt inn i NTP under denne regjeringen.

Regjeringen mener at det er svært viktig å legge til rette for å sikre matjorda som ressurs for framtidige generasjoner. Arbeidet som er lagt ned de siste årene, har vært vellykket, og nedbyggingen har gått betydelig ned.

Nydyrking er et tiltak for å øke jordbruksproduksjonen. De siste årene har nydyrkingen økt betydelig. I 2017 var nydyrkingen ca. fem ganger så stor som omdisponeringen. Nesten 23 000 dekar ble dyrket opp, mens 4 025 dekar ble omdisponert.

Det eksisterer lite kunnskap om landbrukets egen nedbygging av dyrket jord. En undersøkelse som ble gjort i 2017 av SSB og NIBIO, viser at landbruket selv sto for 22 pst. av nedbyggingen, i snitt 1 750 dekar per år. Regjeringen ønsket å utrede en generell søknads- og meldeplikt til jordloven for å regulere landbrukets egen nedbygging. Stortinget ba den 6. februar 2018 regjeringen om å utrede, vurdere og eventuelt foreslå en sak som kunne sikre åpenhet rundt og begrense bruken av opsjonsavtaler om utbygging av dyrket mark, og dette har regjeringen sagt at den vil gjøre.

Når det gjelder de andre forslagene som ligger i saken, mener vi reglene i jordloven er strenge nok. Det er i dag forbud mot omdisponering, og det skal særlige grunner til for å dispensere fra forbudet. Det er likevel nødvendig å kunne gi dispensasjon i noen tilfeller, og det er også viktig at kommunene som planmyndighet kan gi dispensasjon. Det er et viktig prinsipp at avgjørelsene skal tas på lavest mulig nivå og ikke overstyres av staten. Det kommunale selvstyret er viktig, og kommunene og lokalpolitikere er bedre i stand enn staten til å løse de lokale utfordringene.

Med styrket fokus, god dialog, samordning mellom stat og kommune og opplæring og holdningsskapende arbeid når vi målene.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [13:32:55]: Senterpartiet har en politikk for hele landet, for å ta hele landet i bruk. Vi vil satse på næringer der Norge har et naturlig fortrinn, gjennom å styrke eksisterende produksjoner, men også gjennom å videreutvikle ny produksjon. Da er det utrolig viktig at en bidrar til å legge til rette for lønnsom produksjon i Norge.

Noe gjentakende med denne regjeringen og det flertallet som sitter med ansvaret for statsbudsjettene som har vært gjort opp de senere årene, er at en har kommet med stadig nye avgifter som har kommet kas-

tende på, som oftest gjennom budsjettavtaler tett før jul. Det har bl.a. ført til betydelige avgiftsøkninger for innenlands lufttransport i runde etter runde. Hva fører det til? Jo, det fører til mindre lønnsomhet, ikke bedre lønnsomhet. En har i flere runder også økt momsen for reiselivet. Det vil igjen føre til mindre lønnsomhet, ikke mer lønnsomhet. Når det gjelder næringsmiddelindustrien, fikk en i fjor et avgiftssjokk over natten som førte til redusert lønnsomhet for dem som driver produksjon i Norge. Når en i tillegg fortsatt opprettholder den helt urimelige forskjellsbehandlingen av norske og utenlandske aktører gjennom 350-kronersgrensen, forsterker det selvsagt slike vedtak ytterligere. I år er det taxinæringen som får svi, gjennom en kraftig avgiftsøkning på en del bilmodeller, som ikke minst er bilmodeller som frakter en del funksjonshemmede.

Senterpartiet vil ha en politikk som går i en annen retning. Vi har målrettede tiltak for å styrke norske arbeidsplasser, norske interesser og norsk næringsliv. Det er fint når en snakker i generelle vendinger om at det er blitt redusert skatt på overskudd, men det hjelper veldig lite å få redusert skatt på overskudd hvis en ikke har noe overskudd å skatte av.

I år har vi opplevd en særdeles krevende sommer for norsk landbruk. Den tørken Norge opplevde, som en ikke har sett maken til på generasjoner, har vist oss hvor sårbare vi er i den verden vi lever i. Derfor er det smått utrolig at flertallet ikke har vært villig til å sette av en eneste krone til beredskapslagring av såkorn og matkorn, når nettopp noe av det en ser er utrolig viktig, er å bidra til å øke produksjonen basert på norske ressurser, ikke inngå nye avtaler som legger til rette for økt import til Norge. I tillegg ser vi at beredskapslagring gjør oss mindre sårbare.

Senterpartiet har en annen kurs for næringspolitikken. Vi legger til rette for en politikk som står opp for norske interesser og arbeidsplasser.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [13:36:10]: Det er en veldig paradoksall debatt som pågår i Norge for tiden, og den er knyttet til privatisering av velferd, noe som visstnok skal være det viktigste argumentet for høyresiden i næringslivsdebatten. Det er altså testen på om man er for eller imot privat verdiskaping. Det er helt utrolig at vi har havnet der, for egentlig er nettopp det faktum at man ønsker seg mer privatisert velferd og sier at det skal være næringsmuligheter, et tegn på at de reelle næringsmulighetene kommer altfor dårlig fram i Norge i dag. Det er helt åpenbart, for næringslivet og mange kapitaleiere plasserer pengene der de får størst avkastning, og når man da har muligheten til å tjene mer penger på barnevern og eldreomsorg, så gjør man

fort det når mulighetene i produktiv virksomhet innen industri og grønn næringsvirksomhet er for svake.

Da ble jeg minnet om én ting. I sommer var det oppspill til en næringsdebatt, hvor den liberalistiske høyresiden skulle forsøke å dra denne sammenhengen. Da skrev Kristin Clemet:

«Ingen politikere vil feile på spørsmål om betydningen av å ha en velfungerende offentlig sektor.»

Idet jeg noterte det på papiret, kom faktisk samferdselsministeren inn i salen, som nå nettopp gjennomfører en type misforstått privatisering av jernbanedriften i Norge – fordi det ikke er mulig i denne regjeringen å komme med et praktisk, godt skille mellom hva som skal være industri, og hva demokratiet skal være med på å styre.

Når vi nå egentlig diskuterer behovet for større industriinvesteringer i Norge, økt verdiskaping og ny industri, og svaret er at vi skal ha mer privatisert velferd, tyder det på at denne debatten må fortsette med full kraft i året som kommer, for industriinvesteringene må opp – ikke privatisering av velferden.

Geir Pollestad (Sp) [13:38:39]: Det mest påfallende med denne debatten er at det er så få fra regjeringsspartia som har snakka om inntektsutviklinga i jordbruket. Det har jo vore ein gjengangar i tidlegare budsjett. Då hadde ein forhold der det var godt vør, det var godt overskot i dei tidene, som gav utbetalingar til bøndene, ein hadde eit jordbruksoppgjer frå 2013 som gav effekt, ein hadde eit tollvern som gav rom for å spela på auka mjølkepris, og ein hadde ein statsråd i Jon Georg Dale, som gav gass, eller gav doping. Men så kom krasjet – inntektene stupte, og bøndene var usikre – og då er det ikkje så interessant å snakka om.

Eg skulle ønskt at ein hadde regjeringsparti som var meir opptekne av å ta ansvar for den situasjonen folk står i, enn av å skryta berre når det går godt.

Til næringsministeren: Det var nemnt ei stortingsmelding om romfart. Eg vil minna næringsministeren om at den raud-grøne regjeringa valde å leggja dette fram for Stortinget i form av ei stortingsmelding. Men det er òg mogleg å få ei full stortingsbehandling av ein strategi og å snakka med landbruksministeren om korleis han har gjort det med jordvernstrategien, som var lagd som eit vedlegg til Stortinget, og som Stortinget hadde ei eiga sak om. Det er mogleg om ein ønskjer det.

Så ein kort kommentar til tvangstiltak i reindriftssaka som me har diskutert mykje i dag: Det er ikkje snakk om å setja til side ein høgsterettsdom. Det er eit forvaltningsvedtak saka gjeld. Høgsterett avgjer ikkje den saka. Høgsterett seier berre at forvaltningsvedtaket ikkje er ugyldig. Det at Stortinget har synspunkt på eit forvalt-

ningsvedtak, at ein greier å problematisera det, synest eg er særdeles underleg og vanskeleg å forstå.

Eg er glad for at representanten Ingunn Foss var oppe og sa nokre ord om jordvernstrategien, eller oppdateringa av jordvernstrategien. Han har fått lite merksemd, men er ein av dei viktige delane av budsjettinnstillinga. Senterpartiet er oppteke av at me nå skal begynna å tenkja på kva me skal gjera etter 2020, som er tidspunktet dagens jordvernmål gjeld for, og me skulle ønskt at me hadde fått på plass og fått fleirtal for nye tiltak.

Eg må seia at eg er skuffa over Kristeleg Folkepartis passivitet i oppdateringa av jordvernstrategien. Eg skulle ønskt at me hadde meir av representanten Bollestadstendensar i komiteen, der opposisjonen kunne ha danna fleirtal for nye tiltak for å styrkja jordvernet i Noreg.

Arne Nævra (SV) [13:41:47]: Jeg skal si lite grann om dyrevelferd. Det har vært avslørt mange stygge saker det siste året. Dette skjer gang etter gang, selv om Mattilsynet har sine tester, prøver og kontroller. Det er nok å nevne griseholdet i Rogaland, og jeg vet ikke om det er spesielt, eller om det er et problem landet over. Jeg sier dette som en god jordbruksvenn, og det er jo venner som skal ta opp saker som er ubehagelige og vanskelige, og som gir næringen et dårlig rykte.

Jeg synes det er veldig bra at det har kommet en lov om å legge ned pelsdyrnæringen, og at denne næringen bør være ute av norsk næringsvirksomhet. SV vil ha en modell som legger opp til en rask avvikling, kombinert med omstillingsmidler, og vi anmoder departementet om å gjennomføre en effektiv behandling etter høringsrunden så snart Stortinget får på plass et vedtak om nedlegging – og det vedtaket kan de få til i løpet av neste år.

Jeg vil utfordre Arbeiderpartiet og Senterpartiet på hvorfor de ikke er med på merknaden om å utrede å innrette disse tilskuddene i landbruket etter dyrevelferdskriterier. Det kunne de ha gjort. De var jo med på det i behandlingen av jordbruksmeldingen, og jeg skjønner ikke hvorfor de nå har snudd eller ikke er med på de merknadene og det forslaget.

Jeg tror folk er villige til å betale for god dyrevelferd, og jeg tror at norsk jordbruk rett og slett vil tjene på det. Hvis det blir en dyrevelferdsmerking på produktene – en klar og tydelig merking – vil folk kjøpe dem, for det er god kjøpekraft i Norge. Så får folk velge, og jeg tror faktisk at de vil velge de produktene. Dette vil tjene norsk jordbruk. Dette vil i stor grad tjene de mindre brukene også. Prisene kan komme til å gå opp, og det er en fordel for norsk jordbruk.

Vi må satse på kvalitet – hvori god dyrevelferd er inkludert – istedenfor kvantitet. Det kan vi ikke konkurrere på. Det vet alle som følger med på norsk jordbruk og sammenlikner oss med land nedover i Europa, f.eks.

Derfor vil jeg på tampen henstille til dem som kan og vil og mener noe skikkelig og ærlig med dyrevelferd, om å støtte SVs forslag om dette, forslag nr. 19 i innstillingen.

Geir Inge Lien (Sp) [13:44:42]: Senterpartiet er oppteke av fiskeriet langs heile kysten og dermed òg av at forholda mellom kyst og hav skal liggje fast. Fiskerinæringa tapar store verdier i Noreg, og Senterpartiet meiner at fisken tilhøyrer det norske folket. Dette meiner vi i Senterpartiet kan vernast gjennom den deltakarlova som gjeld i dag, og vi hegnar veldig om ho.

Fiskeriressursane må forvaltast på ein måte som sikrar verdiskaping og arbeidsplassar i lokalsamfunn og langs heile kysten, og som kjem heile befolkninga i Noreg til gode som følgje av det. Fiskeri er eit av dei viktigaste satsingsområda for Senterpartiet i vårt alternative statsbudsjett for 2019.

Regjeringas budsjettforslag vil føre til ei sentralisering av fiskeria. Senterpartiet er oppteke av å ha levande lokalsamfunn langs heile kysten. Vi føreslår difor å reversere fleire av kutta frå regjeringa i viktige fiskeripolitiske verkemiddel og innføre nye tiltak som vil styrkje fiskeria og fiskeriindustrien.

Senterpartiet meiner regjeringas forslag til statsbudsjett vil ramme dei som har sitt virke på sjøen. Det ønskjer ikkje vi å vere med på, så Senterpartiet vil behalde tilskota til fiskeri og velferdsstasjonar og auke fiskerifrådraget. Senterpartiet føreslår òg å auke tilskot og få fleire næringsretta tiltak i fiskeria, for å bidra til ei god utvikling og auka lønsemd for fiskeri- og fangstnæringa.

Det som no skjer langs kysten og på havet, gjev oss store moglegheiter, og vi må sørgje for å få dei verdiane forankra i Noreg og langs kysten. Det meiner vi at Senterpartiet har ein utruleg god politikk for.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [13:47:26]: Debatten i dag har vore illustrerande, synest eg. Eg vil gi honnør til representanten Ingunn Foss, frå Høgre, som har halde to gode innlegg, viss eg skal ta på meg Høgre-brillene. Elles har det vore veldig få – påfallande få – frå høgresida som har delteke i debatten. Det kan godt vere at det er fordi ein ikkje har særleg mange idear på dette området, for strategien frå regjeringa på næringsfeltet har jo vore ikkje å gjere noko, men berre la det skje – den særnorske høgresida sin måte å tenkje næringspolitikk på.

Som statsråden var inne på, bruker ein verktøykassa – det er heilt klart. Det er ingen som kritiserer regjeringa for ikkje å bruke verktøykassa, men kva brukar ein verktøykassa til? Ein har gjennomført formuesskattekutt, som ein ikkje klarer å finne igjen i form av verdiskaping i det heile, og som stort sett alle økonomar på den nordlege halvkula har gått imot. Det har ein gjennomført.

Ein opprettheld skeivheita i skattleggingssystemet, som gjer at eigedom blir favorisert, framfor det å skape ny industri og nye næringar. Ein har auka oljeavhengigheita og oljepengebruket, og det er ikkje riktig, det som statsråden hevdar. Eg er litt overraska over hans forståing av handlingsrommet i norsk økonomi. Ein *må* ikkje fase inn pengar frå Statens pensjonsfond utland; ein *kan* gjere det. Men det er kanskje den regelen ein har lagt seg på, i denne regjeringa, at ein berre skal bruke maksimalt kvart år, uansett om ein veit kva dei pengane går til. Dei går i alle fall ikkje til ny verdiskaping.

Ein har også kutta i avskrivingsordningar for industrien, noko som gjer at vi ikkje er konkurransedyktige her til lands, samanlikna med nabolanda, når det gjeld industrietablering.

I tillegg har utleppa auka – pluss alt det andre som eg har vore inne på.

Då å få kritikk frå posisjonspartia om at vi snakkar ned næringspolitikken, og at vi no heller må snakke opp desse tiltaka, er litt overraskande. For å seie det sånn: Det er ikkje gjennom å snakke opp næringspolitikken ein får fart på verdiskapinga i dette landet – det er gjennom å gjere noko som faktisk fører til verdiskaping.

Til slutt vil eg gå inn på det eg meiner er ein stor tabbe, og som er basert på feil kunnskap om Jovsset Ånte Sara-saka. Høgsterett tok utgangspunkt i FN's menneskerettskomité. Det er dei og deira vurderingar Høgsterett har teke utgangspunkt i når det gjeld korleis vi skal forstå § 2 i menneskerettsloven i Noreg. At ein her hastar igjennom ei tvangssak om pålegg om reduksjon, meiner eg er ei stor skam. Det er noko som kjem til å hefte ved dei partia som står bak dette, spesielt Kristeleg Folkeparti, som enno ikkje har gått inn i regjeringa.

Terje Aasland (A) [13:50:11]: En firetimers debatt er straks over. Jeg vet ikke om den har brakt oss noe videre. Det jeg har merket meg, er i hvert fall at høyrepartiene, og kanskje også spesielt næringsministeren, har inntatt en selvtilfredshet som er imponerende. Den er det kanskje verdt å merke seg. Men jeg tror den er verdt å advare mot også. Jeg tror nemlig at den selvtilfredsheten de har inntatt, kan overskygge noen vesentlige utfordringer, ikke minst når det gjelder behov for omstilling og omstillingskraft i norsk økonomi og i norsk næringsliv.

Jeg sa i mitt innlegg at mye går bra og mye er bra i Norge. Det er også veldig mye bra i norsk næringsliv, men det er krevende at noen av de fremste sjeføkonomene, henholdsvis fra NHO og LO, påpeker så tydelig utfordringene og svakhetene i norsk økonomi, og den manglende evnen til å omstille, likeledes at det kanskje ikke er den robuste veksten som mange av regjeringsmedlemmene og regjeringspartiene håper på. Jeg tror

det er verdt å minne om det. For nå er vi jo tilbake igjen til det som var Høyres mantra før 2013: den todelte økonomien i norsk økonomi. Det er jo det som er resultatet av det som nå faktisk er veksten, det er veksten i olje og gass som er årsaken til drivkreftene ellers.

Så blir jeg irritert når Røe Isaksen prøver å framstille det som om en samlet opposisjon er imot privat verdiskaping. Det er tull. Det er som om jeg skulle si at Torbjørn Røe Isaksen som EU-tilhenger er imot EØS fordi Fremskrittspartiet er imot EØS. Det er ikke sant, det han har gitt uttrykk for. Representanten Foss har skrytt av meldingene og alle strategiene som er lagt fram. Det er bra, men de er pålagt av Stortinget. Det er det som er utfordringen. Regjeringen har ikke noen egne initiativ. Representanten Eidem Løvaas snakker om at Arbeiderpartiet nærmest kun vil ha ansatte over statsbudsjettet. Nei, det er ikke sant. Men vi ønsker flere lærere, vi ønsker flere leger og forskere – nettopp for å bidra til at verdiskapingen skal skje i større grad i privat sektor.

Jeg er glad for at fiskeriministeren reiser kysten rundt og henter kunnskap og impulser. Men når vi lurar på hvilke tiltak han vil sette i gang for å få en større industriell vekst i Norge basert på de fantastiske fiskeriresursene, blir han svar skyldig. Jeg er forundret over det.

Helt til slutt til næringsministeren: En strategi for farlig avfall: Å redusere behovet for å måtte deponere farlig avfall ute i industrien – er det en god tanke, en riktig tanke, eller er det en feil tanke? Det ville vært artig og nyttig om næringsministeren helt på tampen kunne brukt 15 sekunder på å svare på det.

Kårstein Eidem Løvaas (H) [13:53:56]: Representanten Aasland får det til å høres ut som om han alene har oppdaget at Norge står midt oppe i en omstilling. Vi er midt i en krevende omstilling, og politikken vår fungerer.

I hovedinnlegget sitt sa representanten Aasland at politikken til Høyre og regjeringspartiene fungerer svært dårlig. Tilbake til mitt innlegg: Det henger jo ikke helt sammen hvis man ser seg rundt, for det går utrolig godt i Norge, og det hørte vi heldigvis representanten Aasland si her oppe. Det minner litt om da det gikk veldig godt i landbruket for en tid tilbake og forklaringen fra opposisjonen var at det var fordi det var så fint vær. Hva skyldes det nå da, at det går så godt i Norge? Er det flaks? For opposisjonens vedkommende er det sikkert uflaks, for da er det vanskeligere å angripe det.

Tilbake til representanten Aaslands hovedinnlegg, der han snakket om at han stadig vekker møter med næringslivet. Jeg er i mange av de samme møtene, sammen med ham, men også i andre møter med næringslivet. Jeg tror kanskje man av og til hører hva man

vil høre i de møtene, for han hadde aldri hørt noen si at formuesskatt var en utfordring. Da har jeg lyst til å spørre ham: Har han noensinne hørt noen si at de ønsker mer formuesskatt? Det ligger jo inne i det alternative budsjettet til Arbeiderpartiet. Jeg tror ikke det. Men skatt er åpenbart løsningen på alt.

Til Senterpartiet: Et av innleggene fra representanten Pollestad handlet om sentralisering. Dette har vært tilbakevist gang etter gang. Men jeg skal forholde meg til en kilde som Senterpartiet pleier å lytte til, nemlig Nationen, som på lederplass skrev for en tid tilbake at det ser ut som vi trenger Høyre i regjering for å flytte statlige arbeidsplasser ut av Oslo. Det skjedde forrige gang Høyre var i regjering, og det skjer denne gangen Høyre er i regjering. Det skjedde i liten grad da Senterpartiet satt i regjering.

Senterpartiet er for øvrig ganske forutsigbare. De angriper uforutsigbarhet hos regjeringspartiene, mens de selv ønsker å sende sjokkbølger inn i næringslivet ved å ta oss ut av EØS, men blir ganske famlende når man peker på hvordan det ligger an i Storbritannia. Men de sier at de skal finne på noe, de skal finne på noe bedre. Innlegget til Pollestad var for øvrig ganske paradoksalt da han løftet fram klimapolitikken som offensiv og mye bedre enn regjeringens, mens han startet innlegget med å snakke om hvorfor de ønsket å fortsette med kullkraft. Da er det mørkt – det er kullsvart.

Sosialistisk Venstreparti sa at utslippene går opp. Samtidig som representanten sto her, kom det en sak på VG.no som viser at de gikk ned med 1,6 pst. i 2017 sammenlignet med 2016, og det var andre år på rad. Han sa at vi må bli mer opptatt av verdiskaping og mindre av eiere. Det er vi helt enige om, jeg håper vi kan fortsette med det framover. Og han sa at på fem år er det ikke gjort noe i politikken fra regjeringen som har ført til verdiskaping. Det høres jo helt utrolig ut, og hvis man ser seg rundt, ser man at det er feil.

Jeg tror jeg vil konkludere med at de alternative budsjettene til de tre opposisjonspartiene er alternative budsjetter med alternative fakta for en alternativ virkelighet.

Tom-Christer Nilsen (H) [13:57:04]: Grunnen til at jeg tar ordet nå, er at jeg hørte et innlegg som jeg følte krevde et svar. Det kom fra representanten Gjelsvik. Det var interessant, for han pekte på at det var et problem med avgifter, bl.a. fordi de kom selv om man gikk med underskudd. Da kunne det jo være bra hvis man i Senterpartiet hadde tatt hensyn til det og dermed lagt opp til et skatteopplegg som ikke slo inn maksimalt dersom man gikk med underskudd. Men det har Senterpartiet laget, for en av postene de har, er en økning i formuesskatten på rundt 1,5 mrd. kr, noe som innebærer at man får en skatt som kommer uavhengig av overskudd eller underskudd, og som slår i hjel hele av-

giftsletten – og litt mer enn det – som er presentert i det alternative statsbudsjettet deres.

I tillegg sa vedkommende representant at det var lagt inn en avgiftsøkning på en type kjøretøy som er spesialtilpasset for å frakte funksjonshemmede. Det er også feil, for den typen kjøretøy vi da snakker om – større busser innenfor taxinæringen – følger et annet avgiftsregime og har fortsatt lavere avgift.

Kort sagt var det et litt spesielt innlegg, og derfor følte jeg behov for å ta ordet til det, i noe som egentlig er en liten replikk. Men noe står i referatet her til evig tid, og da må det ikke stå uimotsagt.

Steinar Reiten (KrF) [13:58:52]: Jeg må få gi et tilsvarende svar til representanten Knag Fylkesnes. Det den saken vi har oppe i dag, dreier seg om, er spørsmålet om hvorvidt de minste reinflokkene skal skjermes mot reintallsreduksjon når det blir innført for alle. For å tilføre saken fakta vil jeg bruke en del av taletiden min til å lese fra proposisjonen der Senterpartiets landbruks- og matministre fremmet nåværende reindriftslov i 2007. Da skrev departementet, som altså var styrt av Senterpartiet, følgende:

«Departementet går imidlertid ikke inn for utvalgets forslag om at reduksjonen kun skal gjelde for de som har mer enn 200 rein. Utvalget foreslo denne grensen fordi mindre driftsenheter i første omgang skulle skjermes. Departementet ser av flere grunner betenkeligheter med å fastsette en slik nedre grense. For det første vil lovens utgangspunkt om en forholdsmessig reduksjon innebære at de største enhetene må ta den største andelen av den vedtatte reduksjonen. Dersom det i tillegg til dette settes en nedre grense for når en siidaandel skal bidra til reduksjonen, vil det på sikt kunne føre til en uheldig næringsstruktur som både svekker den totale og den gjennomsnittlige lønnsomheten i siidaen. Med andre ord kan mulighetene til å drive en økonomisk forsvarlig reindrift bli undergravd. Dette er et annet standpunkt enn det som framkommer i ot.prp. nr. 99 (2004-2005), men er et resultat av en fornyet vurdering av dette spørsmålet.»

Den proposisjonen ble vedtatt i Stortinget i juni 2007 med støtte fra de rød-grønne partiene, som hadde lagt fram proposisjonen. Da er det også den loven som har ligget til grunn for den høyesterettsdommen som er avsagt, og som baserer seg på reindriftsloven.

Jeg synes også at representanten Knag Fylkesnes i mediene godt kunne ha forklart hvorfor han gikk med på å utsette et lovforslag som han fremmet på vegne av SV før sommerferien. Det var et forslag om å gjeninnføre vernebestemmelsene om 200 rein. Men representanten Knag Fylkesnes valgte da å utsette den behandlingen et-

ter at næringskomiteen hadde hatt et konsultasjonsmøte med Sametinget. Knag Fylkesnes bør gjøre greie for hvorfor han valgte å gjøre det slik.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [14:01:28]: Jeg ble beskyldt for å være selvtilfreds, og det har jeg overhodet ikke lyst til å ha på meg. Jeg er stolt over alt som foregår i Norge, ikke minst det som foregår i privat næringsliv. Grunnen til at vi har lyst til å sitte i regjering fortsatt, er jo nettopp at vi ikke er tilfreds. Det er masse igjen å gjøre. Vi har nye problemer vi skal løse, nye utfordringer. Derfor brukte jeg en del av innlegget mitt på nettopp det – snakke om forenkling, behov for enda mer satsing på forskning, en fornyet industripolitikk, et løft for mineralnæringen, et enda bedre virkemiddelapparat, osv., osv. Etter fem år i regjering er det helt avgjørende at vi ikke bare lener oss tilbake eller reiser landet rundt for å få applaus for det vi har gjort. Vi skal videre fremover.

Representanten Terje Aasland har spurt meg om det er en god idé å ha en strategi for å redusere mengden avfall. Det er en veldig god idé, faktisk så god at Klima- og miljødepartementet, som har ansvaret for dette, allerede 13. juli i år sendte et brev til Miljødirektoratet der de ba dem utarbeide en slik strategi. De har svarfrist 1. mars 2019. Nå er det fem måneder siden, og det er veldig hektisk på Stortinget i juli, så jeg skjønner at man ikke får med seg alle nyheter, men det er altså allerede avgjort.

Presidenten: Representanten Nils Kristen Sandtrøen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [14:03:05]: Det er et godt poeng representanten Aasland har, at det er skummelt at regjeringen blir selvtilfreds, for jeg har nå lyttet til slutten av debatten, og de virkelig store temaene, de økende forskjellene i Norge, de for svake investeringene i industri og reelle arbeidsplasser, har ikke blitt kvittert ut. Derfor mener vi i Arbeiderpartiet at vårt alternative forslag til hvordan pengene skal brukes i 2019, med 2 mrd. kr mer til verdiskaping og arbeidsplasser, er en riktig start. Det er det som blir oppsummeringen av dagens debatt. Vi trenger full kraft framover på å redusere forskjellene i Norge – fordi det gir et produktivt samfunn, et trygt samfunn, og derfor henger både arbeidslivspolitikken og næringslivspolitikken tett sammen for oss som tror på bruken av demokratiet for framskritt.

Presidenten: Representanten Torgeir Knag Fylkesnes har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [14:04:16]: Det stemmer, det som representanten Reiten seier, i 2007 gjekk ein bort frå reindriftslovutvalet sitt forslag om å ha eit

botnfrådrag når det gjaldt nedslakting, altså at ein skjerma dei minste aktørane – heilt riktig. Eg var ueinig i det, sjølv om det var raud-grøn politikk. SV sin politikk er å vere opptatt av eit botnfrådrag, det er heilt riktig. Men enten ein er einig eller ueinig i den avgjerda, handlar denne saka om vi skal halde oss til den øvste vurderinga av FN's forståing av menneskerettar. Det er jo der saka ligg. Ein kan ikkje skylde på eit eller anna som skjedde i 2007, ein må gå inn og sjå på kva denne situasjonen er i dag.

Når det gjeld det forslaget som vi fremja i vår, er det riktig at vi bremsa behandlinga av det fordi Sametinget var kritisk til den innretninga. Men det som vi er heilt einig med Sametinget om, er at vi må ha ein mekanisme som skjermar dei minste aktørane, sånn at flest mogleg har tilgang til denne kulturberande næringa. Der meiner eg alle i denne salen også må vere med.

André N. Skjelstad (V) [14:05:34]: Jeg har sittet og lyttet på debatten i dag, uten at jeg synes at det nødvendigvis er så veldig mye nytt som har kommet fram. Sandtrøen og Aasland er hele tiden fremme med det de kaller forutsigbarhet i industripolitikk og næringspolitikk. Da er det litt merkelig at de samme to representantene fra Arbeiderpartiet priser sitt forslag, med 5 mrd. kr mer i formuesskatt, for det handler om at skal vi bygge et velferdssamfunn, må vi også ha arbeidsplasser, og da må vi også stimulere. På mange måter er det også et paradoks at de samme representantene i fjor var imot da vi fjernet det som gikk på maskinskatt, som betydde utrolig mye, ikke minst for industrien.

Noe av denne debatten går jo langs de kjente sporene. Jeg er enig med Knag Fylkesnes i at mottaksstasjoner er viktig langs hele kystlinjen. Det har Venstre stått for, og vi må finne løsninger så vi har et godt utbygd system, slik at vi også har fiske- og mottaksstasjoner i hele landet. Men det er også et paradoks når debatten her dreier seg om underbalanse eller overproduksjon i et landbruksmarked. Det beste er jo til enhver tid at en har en balanse. Det skal gagne både forbrukeren og ikke minst landbruket som sådant. Jeg har tatt til orde for i mange sammenhenger at vi nå også må se på et marked utenfor dette landet, nettopp for de produktene som landbruket har.

Så er det det kjente sporet fra Senterpartiet som man kommer inn på gang på gang i debatt når de er ueinig. Jeg har selv landbruksbakgrunn, og jeg må jo si at er det noen som virkelig har vært dyktige til såkalt sentralisering, er det landbruket selv, uten at det blir all verdens mye nevnt fra Senterpartiet. Og hvorfor er det i så måte gjort? Jo, selvfølgelig for å maksimere de mulighetene til inntekt som ligger i det, men også samtidig for å styrke det landbruket som ligger i distriktene.

Avslutningsvis: I mye av debatten i dag har en vært opptatt av reindrift, kulturnæring og urbefolkning. Dette har bestandig ligget Venstres hjerte nær. Jeg hører debatten, og det blir noen paradokser med hensyn til det siste innlegget til Torgeir Knag Fylkesnes. Venstre har stått for en økologisk bærekraftig næring hele tiden. Jeg sier ikke at den saken som har vært diskutert i dag, er bare enkel, det sier jeg ikke, men jeg sier at vi er uansett nødt til å se på hvordan vi får en bærekraftig næring osv. når det gjelder reindriften. Dette vil mange av oss følge med på, for dette er viktig for oss.

Presidenten: Representanten Tom-Christer Nilsen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Tom-Christer Nilsen (H) [14:08:37]: Kort merknad: Det er ikke satsing på industribygging i Norge når man tar ut – i hvert fall hvis man tar et litt konservativt anslag – 4 mrd. kr fra næringslivet, for så å putte inn igjen 2 gjennom forskjellige ordninger. Det er i praksis et opplegg som gjør at man reduserer muligheten til investering i næringslivet og i industrien. Og den måten man gjør det på, treffer industrien spesielt hardt, for det treffer fysiske eiendeler hardest.

Presidenten: Representanten Terje Aasland har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Terje Aasland (A) [14:09:16]: Aller først: Til næringsministeren må jeg si at når han ikke er tilfreds, er det imponerende å høre den munterheten han hadde i sitt innlegg.

Til Eidem Løvaas, som sier at vi er midt i en omstilling: Hvilken omstilling er det vi er midt inne i? Det er igjen norsk olje og gass som driver Norge framover.

Så til alt dette med skatt: Det er ingen som har klart å legge ned flere arbeidsplasser enn dagens regjering, grunnet en meget uforutsigbar avgiftspolitikkk – gjennom både sukkeravgiften, 350-kronersgrensen, flyplassavgiften osv. Det er faktisk ingen som har gjort det mer uforutsigbart for næringslivet enn høyrepartiene gjennom sine budsjettforhandlinger. Og hvis formuesskatten er så glimrende som virkemiddel overfor norsk næringsliv – hvorfor fjerner de ikke alt sammen? Hvorfor er det en stor sak at vi skal ha 5 mrd. kr mer i formuesskatt, så lenge de ikke fjerner de resterende? Hvor er logikken i det? Den er totalt fraværende.

Statsråd Harald T. Nesvik [14:10:37]: Jeg skal ikke gå inn på hva som er fraværende eller ikke, men det er i hvert fall én ting som er viktig å påpeke: I det forrige innlegget fra representanten Terje Aasland kom han med en påstand om at Fremskrittspartiet var imot EØS-

avtalen. Hvor har han det fra? Fremskrittspartiet har sagt at enkelte deler av denne avtalen bør man kunne se på, altså enkeltelementer, men EØS-avtalen er den som regulerer vårt forhold til EU. Fremskrittspartiet er imot EU. Man er ikke imot EØS-avtalen, men enkelte ting kan forbedres.

Så et par ting som har vært oppe – knyttet til det som har med råstoff og fiskerinæringen, fiskeindustrien, å gjøre. Det er helt åpenbart at jeg er nødt til å gjenta en del av mine momenter, også etter representanten Aaslands innlegg. Vi vil ha en variert fiskeflåte over hele landet, dvs. vi vil ha de minste båtene, mellomstor kystfiskebåt, liten kystfiskebåt, stor kystfiskebåt, ringnotbåt, trålflåten – vi trenger alle for å få på plass sikker tilgang gjennom hele året til industrien vår.

Vi trenger SkatteFUNN, slik at industrien kan tilpasse seg, og slik at den kan få investert – og sørge for at den får utviklet de rette maskinene for å være konkurransedyktige overfor utlandet når det gjelder å produsere. Vi trenger forskning og utvikling, slik at vi sikrer at vi tar det maksimale og optimale utbyttet fra de ressursene som vi rår over i havet. Vi trenger å bekjempe fiskekriminalitet, slik at fisk ikke går til spille, at vi får tatt hånd om den fisken vi skal, slik at vi kan eksportere den, og også sørge for at den blir til menneskemat – og at det ikke er kriminelle som stikker av med dette. Vi trenger tilgang til ressurser, dvs. – som sagt – vi trenger flåten, men vi trenger også en industri rundt omkring som er bærebjelken i det å kunne få økt verdiskaping. Alle disse tingene har jeg vært inne på. Og vi trenger stabile rammevilkår.

Når representanten Aasland påpeker viktigheten av å få bygd industri der ute, er det rette virkemiddelet faktisk ikke å øke skatter og avgifter, slik at man ikke vil kunne foreta de investeringene som er helt nødvendige for å kunne være konkurransedyktige overfor land som har en helt annen kostnad med sin arbeidskraft enn det vi har.

Jeg ønsker videre å sørge for at det kommer en melding til Stortinget til våren, knyttet til Eidesen-utvalget. Jeg gjentar her min invitasjon til nettopp å prøve å få opp et samarbeid, fordi jeg tror vi trenger et størst mulig flertall for å ha langsiktighet når det gjelder kvotene og kvoteendringer. Dermed gjentar jeg fra denne talerstol min invitasjon til nettopp samtaler om hvordan vi kan få på plass langsiktige og gode ordninger som er framtidsrettede.

Presidenten: Representanten Geir Pollestad har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Geir Pollestad (Sp) [14:13:41]: Ein kort merknad til representanten Eidem Løvaas, som angreip forslaget frå Senterpartiet om å oppretthalda koldrifta på Svalbard

ved å omtala det som eit dårleg klimatiltak: Dersom ein skal leggja til grunn at det å vinna ut kol er dårleg for klimaet, vil det bety at òg det å produsera olje er dårleg for klimaet. Det er ei slik tilnærming me ikkje pleier ha i Noreg. Det er sjølvsagt bruken som er det avgjerande.

Så vil eg berre nytta anledninga til å takka næringskomiteen for debatten. Eg trur eg har heile komiteen med meg når eg seier til transportkomiteen at me håper han er kortfatta. (Munterheit i salen)

Statsråd Bård Hoksrud [14:14:36]: Jeg har lyst til, siden representanten Pollestad var opptatt av driftsgranskingen for 2017 og plutselig mener at det skyldes regjeringens politikk at det går litt dårligere nå, å ta med litt fakta om hva som ligger til grunn.

Det har vært tre veldig bra år, og så har noen forhold gjort at det ble tøffere i 2017. Noe av det er det litt vanskelig for denne sal å ta ansvar for, for når det gjelder været, er det lite vi kan vedta oss bort fra. Vær og klima kommer uavhengig av hva man vedtar i denne sal. Men det er viktig å sørge for at man styrker og gjør landbruket i stand til å møte klimautfordringene. Derfor bruker vi også mye penger på forskning og utvikling. Vi har reist mye rundt og sett at det er mye bra som skjer. Jeg synes det er viktig å ha med seg.

Ja, det har på noen områder blitt overproduksjon. Der har selvfølgelig også næringen et ansvar for å være med og bidra til at man kommer i balanse. Det opplever vi også at næringen er med på. Det er positive virkemidler som gjør at man får opp produksjonen, men det har også vært områder hvor man har hatt underproduksjon i lang tid.

Litt på tampen av debatten – fordi jeg har skjønnet at man står på litt forskjellig sted når det gjelder hvordan man oppfatter landbruks- og matpolitikken – synes jeg det er greit å ha med seg at om man ser på hva som er forskjellen på statsbudsjettalternativene, ja så er det godt under 1 pst. i forskjell mellom Landbruks- og matdepartementet og hva man mener på den ene eller andre siden om hvordan situasjonen er.

Jeg opplever nok at det er noen som er som Ludvik med hans bekymringer, og er skikkelig ansvarlige. Jeg ønsker heller å være litt mer som Solan, for jeg mener han har en litt mer positiv tilnærming til verden og ser mulighetsrommene. Jeg ser nå en næring som er positiv, som vil noe, som jobber framover, og som selvfølgelig har sett at det har vært utfordringer. Det har vi nå sørget for, både ved at det kom en ekstra tørkepakke, og ved at man tar ansvar, fordi prognosene nå tyder på at man må betale enda mer ut for skadene som mange bønder opplevde i sommer. Men jeg opplever fortsatt at det er mye optimisme der ute, og det å reise rundt og se Bondens marked og alt det de selger nå, er fantastisk bra. Det viser

at det er positivitet der, og så må man ikke være lei seg eller negativ fordi noen har vært flinke. I landbruket har de vært flinke. De har effektivisert, de har omstilt, og noen av dem er utrolig gode på å øke produksjonen. Da hender det man får noen utfordringer, men da må man ta de utfordringene og jobbe for å gjøre noe med det. Det er jeg som landbruks- og matminister opptatt av at vi skal gjøre, nettopp fordi vi skal ha et landbruk i hele landet, som fortsatt er framoverlent, og som skal møte utfordringene og sørge for at vi produserer en masse fantastisk flott mat til den norske befolkningen og forbrukerne i framtiden.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [14:17:47]: Statsråd Hoksrud har selv sagt rett i at i et statsbudsjett er det veldig mye man er enige om, men det er der man skiller lag, som er det interessante – og hva den politikken fører til.

På hans område er det ikke tvil om at den politikken som den sittende regjeringen, med støtte fra Kristelig Folkeparti, har ført, har bidratt til de overproduksjonsproblemene som man nå ser i en rekke produksjoner i norsk landbruk. Det er ikke bare fordi det er høy produksjon innenfor en del områder i Norge, men også fordi man på norsk side bidrar til stadig økt import av en del av de samme produktene fra utlandet. Man får altså en overimport fra utlandet gjennom avtaler som regjeringen er med på å forhandle fram og inngå med andre land.

Noe av det siste den foregående rød-grønne regjeringen gjorde, var å styrke tollvernet for en del kjøttslag, til sterke protester fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre i denne sal. Noe av det første den regjeringen som nå sitter, gjorde etter at den tok over makten, var å gå til EU og forsøke å gjøre om på den beslutningen. Heldigvis fikk man ikke gjennomslag for det, derimot har man gjennom andre forhandlinger, bl.a. gjennom artikkel 19-forhandlingene, som ble gjennomført fra oktober i år, åpnet for sterkt økt import av storfekjøtt fra utlandet til Norge, og man har pågående forhandlinger gjennom tredjelandsavtaler i EFTA for at man også kan få økt import av kjøtt fra andre områder i verden, bl.a. fra Brasil og Argentina.

Det er utrolig viktig at man også ser på hvordan politikken blir ført, både nasjonalt og i forhold til internasjonale avtaler som Norge er en del av.

Til det siste, som jeg også var inne på i mitt forrige innlegg, og den situasjonen som norsk landbruk i år har stått oppe i på grunn av tørke: Med bakgrunn i den situasjonen burde det nettopp være viktig i hvert fall å sørge for å sette av noen midler som en start på en beredskapslagring av såkorn og matkorn i Norge. Når man ser de utfordringene man har hatt med sviktende avlinger og å ha nok såkorn til neste sesong, er det en viktig illustrasjon på hvorfor det er viktig å legge til rette for både beredskapslagring av matkorn og å styrke landbruks-

forskning, slik at vi kan bli mer selvforsynte med bl.a. førkorn i Norge, at vi kan bli mer selvforsynte på flere områder og bidra gjennom et sterkere landbruk for framtiden i Norge.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1–3.

Sak nr. 4 [14:20:44]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2019, kapitler under Samferdselsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (rammeområde 17) (Innst. 13 S (2018–2019), jf. Prop. 1 S (2018–2019) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2018–2019))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at debatten begrenses til 1 time og 40 minutter, og at taletiden fordeles slik:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Venstre 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter og Rødt 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil fire replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalspersoner og åtte replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Helge Orten (H) [14:21:55] (komiteens leder): La meg først av alt få takke komiteen for et godt samarbeid i utarbeidelsen av budsjettinnstillinga og i arbeidet med samferdselsbudsjettet for 2019.

Regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti har nok en gang kommet til enighet om et statsbudsjett, og som i de foregående statsbudsjettene er samferdsel et viktig satsingsområde og en budsjettvinner. Vi har økt samferdselsbudsjettet med 75 pst. siden vi overtok regjeringskontorene. Det er en del av en langsiktig strategi der infrastruktur er en av de viktige bærebjelkene i velferdssamfunnet, og som bidrar til at folk kan leve og bo i hele landet.

Når vi reiser rundt i Norge og besøker bedrifter, ser vi hvilket unikt land vi bor i. Uansett hvor vi kommer, finner vi spennende bedrifter som gjerne er i verdenstoppen innenfor sine nisjer. Disse bedriftene og alle de som jobber der, har behov for gode veier, tilgang

til havn og sjøtransport og ikke minst nærhet til flyplass – og i noen deler av landet tilgang til jernbane. En god infrastruktur binder sammen landsdelene og er avgjørende for å få varer og personer trygt inn og ut av landet. I tillegg er infrastrukturen nødvendig for at vi skal kunne ha gode hverdagsregioner, der det er godt å bo, og der det er attraktivt å drive næringsvirksomhet.

I Nasjonal transportplan har vi sagt at vi skal bruke over 1 000 mrd. kr på infrastruktur de neste 12 årene, og vi er godt i gang med opptrappingen. Det er likevel ikke nok å bruke mer penger. Skal vi klare å gjennomføre de ambisiøse målene i NTP, må vi tenke nytt, samtidig som vi har streng kostnadskontroll.

Regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti har i fellesskap gjennomført flere reformer, både på vei og på bane. Etter åtte år med reformtørke under den rød-grønne regjeringa var det nødvendig å gjøre noen drastiske grep.

Nye Veier AS representerer en helt ny modell for planlegging, bygging og drift/vedlikehold av viktige veistrekninger. Allerede nå kan vi se at Nye Veier har blitt en suksess. Selskapet planlegger og bygger viktige veiprosjekter raskere, til en lavere kostnad og med større samfunnsnytte. Selskapet forventer å realisere prosjektene i porteføljen til en kostnad som er om lag 20 pst. lavere enn opprinnelig kostnadsanslag. Det betyr at vi frigjør ressurser til andre viktige samferdselssatsinger.

Vi er også i full gang med å gjennomføre en jernbanereform, en reform som gir en tydeligere ansvarsfordeling, samtidig som ansvaret for utbygging og drift og vedlikehold av infrastrukturen blir samlet i ett selskap. Vi har stor tro på at Bane NOR vil gi god avkastning gjennom økt kostnadskontroll og mer effektiv planlegging og utbygging av viktige jernbaneprosjekter. Målet må jo være at de investeringene vi skal gjøre framover, skal gi økt punktlighet og regularitet og et bedre tilbud for både godstransport og persontransport.

Den første strekningen har vært lagt ut på anbud i 2018 og skal startes opp i løpet av 2019. Det betyr at det britiske selskapet Go-Ahead skal drifte Sørlandsbanen de neste ti årene. Konsekvensen er at staten sparer nærmere 3 mrd. kr i kjøp av persontogtjenester de neste ti årene, sammenlignet med dagens nivå. Også de andre aktørene i konkurransen klarte å redusere sine kostnader, og det viser at konkurranse skjerper aktørene og gir resultater.

Like viktig er det at konkurransen også bidrar til å løfte ambisjonsnivået. Det viktigste konkurransegrunnlaget har ikke nødvendigvis vært lavere kostnader, men flere kunder. Gjennom bedre integrasjon med andre transportløsninger og økt kundetilpasning er målet at flere skal ta toget. Det bør applauderes av alle som er opptatt av at flere skal reise med jernbanen.

Oppmerksomheten er ofte størst på nye prosjekter, og det er forståelig, men det er minst like viktig å vedlikeholde og fornye den infrastrukturen vi har. Etterslepet både på vei og på bane er stort. Derfor har det vært helt nødvendig å øke beløpene til dette formålet. 2019 er det femte året på rad vi reduserer vedlikeholdsetterslepet på riksvei. Når vi er ferdig med neste år, har vi redusert vedlikeholdsetterslepet på riksvei med 7 mrd. kr, og vi har mer enn doblet budsjettet for vedlikehold og fornying av jernbanen. Vi kommer til å fortsette denne satsingen i årene som kommer, rett og slett fordi det er helt nødvendig, og fordi det er en god investering.

Samferdselssektoren står overfor en teknologisk revolusjon. Digitaliseringen av samfunnet vårt gir oss helt nye muligheter til å skape et enda bedre tilbud til innbyggerne. Samtidig har Norge god tilgang på ren energi, kombinert med et godt utbygd distribusjonsnett for strøm. Vi har altså svært gode forutsetninger for å vise vei i det grønne skiftet i transportsektoren.

Vi har forpliktet oss til store utslippskutt i Parisavtalen. En stor del av disse må komme i transportsektoren, og vi er på god vei. Utslippene fra transportsektoren går nå ned, ikke minst takket være ny teknologi som elbiler og bruk av biodrivstoff.

Elbilpolitikken er en suksess og har resultert i at så mye som en tredel av nybilsalget i 2018 vil være elbiler. Samtidig ser vi en utvikling av nye elbiler med lengre rekkevidde og til en mer moderat pris. Det er avgjørende for at dette markedet fortsatt skal vokse.

Også i maritim sektor skjer det mye spennende: uttesting av autonome skip, bruk av batterielektriske løsninger og uttesting av hydrogen. Ferjene i Norge er i ferd med å bli elektrifisert som følge av en offensiv innkjøpspolitikk fra både stat og fylkeskommune og tilskudd gjennom Enova – og ikke minst som følge av en maritim næring som er omstillingsdyktig og leverer gode produkter. I løpet av de neste par årene vil så mye som 70 ferjer være lav- eller nullutslippsferjer, og vi er bare i startfasen av en omstilling som vil skape mange spennende arbeidsplasser i Norge.

I 2019 blir det innført en egen tilskuddsordning for mer effektive og miljøvennlige havner. Dette er en oppfølging av Nasjonal transportplan og vil – sammen med andre ordninger, f.eks. under Enova – være et godt virkemiddel i utviklingen av moderne havner.

Ny teknologi er viktig, men samtidig må vi få flere til å gå, sykle eller bruke kollektive løsninger. Potensialet er størst i byområdene, og derfor følger vi opp med byvekstavtaler og 50 pst. finansiering av store kollektivprosjekter. I statsbudsjettet for 2019 er det satt av 3,7 mrd. kr til storbyområdene, og vi vil fortsette å følge opp forpliktelsene om 50 pst. medfinansiering i de kom-

mende budsjettene – i tråd med det som ligger i Nasjonal transportplan.

Ny teknologi vil bidra til å gjøre kollektivløsningene mer attraktive og utslippsfrie og gjøre at enda flere velger buss, bane eller helt nye løsninger som vi ennå ikke har sett.

Digitaliseringen av samfunnet gir muligheter for å tilpasse tilbudet mer til den enkeltes behov og skreddersy sømløse reiser. Et eksempel er Kolumbus og «Hent-Meg»-appen de har introdusert. I stedet for å ha faste bussruter kan hver enkelt bestille via en app, og teknologien tilpasser bussrutene til kundenes behov. Tilbakemeldingen er at kundene blir mer fornøyde, og Kolumbus reduserer kostnadene. Det er nettopp slike løsninger som kan gjøre kollektivtransporten mer attraktiv, både i by og distrikt. Da blir det også et reelt alternativ for folk.

Norge har et fantastisk utgangspunkt for å utvikle framtidens transportsektor. God bredbånds- og mobildekning er en viktig forutsetning for at vi skal få det til. Det har vært bred enighet i Norge om at denne utbyggingen i hovedsak skal skje gjennom en kommersiell modell. Resultatet har vært investeringer i størrelsesorden 8–10 mrd. kr per år og en mobil- og bredbåndsdekning helt i verdenstoppen.

I tillegg er det et eget bredbåndstilskudd for områder som ikke er kommersielt utbyggbare. I statsbudsjettet for 2019 utgjør dette tilskuddet nærmere 200 mill. kr, en økning på 50 mill. kr fra 2018. Debatten om digital infrastruktur har en tendens til å handle om dette tilskuddet. Da er det viktig å se helheten, de store investeringene som blir gjort av de kommersielle aktørene, og samtidig være tydelig på at kommunene selv må gjøre en innsats for å få ned kostnadene ved å stille både kommunal infrastruktur til rådighet og gjennomføre ledningsforskriften, eller graveforskriften, som den også blir kalt.

Samferdselsbudsjettet for 2019 er det sjette statsbudsjettet som blir vedtatt med bakgrunn i en avtale mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse fire partiene har løftet samferdselsbudsjettene med 75 pst., gjennomført viktige reformer og fått på plass en ambisiøs nasjonal transportplan. Dette er et offensivt budsjett, som både ivaretar behovet for nyinvesteringer, sørger for å vedlikeholde og fornye eksisterende infrastruktur og legger til rette for ny teknologi og nødvendig omstilling.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ingalill Olsen (A) [14:30:59]: I innstillingen framkommer det at det er avsatt 350 mill. kr til forskuttering av midler til fiskerihavner og farleder. Disse midlene

har riktignok blitt framstilt av posisjonen som om det var 350 mill. kr i 2018 og 350 mill. kr for 2019. Men det oversalget stemte ikke, jf. samferdselsministerens svar på budsjettspørsmål. Det er ikke noe utover 350 mill. kr til forskuttering verken i budsjettframlegget eller i behandlingen av innstillingen i komiteen. I dag ligger det et løst forslag på bordet fra flertallet, forslag nr. 16, om at det skal avsettes 550 mill. kr til dette tiltaket, altså 200 mill. kr mer. Hva har skjedd etter innstillingsmøtet i komiteen?

Helge Orten (H) [14:31:55]: Dette er en god ordning som ble etablert i forbindelse med forrige statsbudsjettsbehandling, og som vi er godt fornøyd med at vi har fått til, rett og slett fordi det bidrar til at flere, spesielt fiskerihavnene, som har særlig sterk næringsmessig betydning, nå har muligheten til å forskuttede og komme tidligere i gang enn det som i utgangspunktet ligger i Nasjonal transportplan. Vi har ikke forsøkt å framstille dette som noe annet enn det det er. I budsjettproposisjonen står det at bevilgningen for 2018 er videreført i 2019, og med det som bakgrunn at en skal kunne utbetale tilsagnet til de søknadene som har fått det i 2018. Så har vi etter nærmere diskusjon med Kristelig Folkeparti kommet fram til at det er formålstjenlig å øke den rammen med ytterligere 200 mill. kr. Det gjør at ordningen blir enda lite grann bedre, og da vil enda flere kunne nyte godt av en allerede god ordning.

Sverre Myrli (A) [14:33:03]: Jeg vil gi komitélederen ros for det jeg synes var et veldig godt innlegg. Han pekte på mange av utfordringene i Samferdsels-Norge som jeg tror det er stor oppslutning om. Mange av problemstillingene deler vi. Jeg vil også gi ros til regjeringen for det de gjør med å få ned vedlikeholdsetterslepet på veg – så er det sagt. Men jeg tror komitélederen glemte å snakke om vedlikeholdsetterslepet på jernbane, og jeg tror til og med han hadde litt taletid til overs, så det var sikkert en ren forglemmelse. Spørsmålet mitt til komitélederen er: Med det budsjettet som etter all sannsynlighet blir vedtatt i kveld, vil vedlikeholdsetterslepet på jernbane økes eller reduseres til neste år?

Helge Orten (H) [14:33:49]: Først og fremst må jeg få lov å takke for all rosen. Det ante meg at det kanskje kom et lite «men» etter komma, og det gjorde det jo. Det må jeg ta med.

Jeg tror nok det er viktig å ha et både kortsiktig og langsiktig perspektiv når vi skal lage samferdselsbudsjett og diskutere samferdselsutfordringer. Når det gjelder etterslepet på jernbane, sa jeg noe om at vi faktisk har mer enn doblet satsingen på vedlikehold og fornying av jernbanen. Det er vi stolte av, men vi ser at vi fremdeles har et godt steg igjen å gå før vi klarer å ta ned et-

terslepet på jernbanen. I budsjettproposisjonen framgår det at etterslepet øker i 2019 med den bevilgningen som ligger inne. Like fullt har vi startet en opptrapping. Vi har en betydelig økning. Vi bruker mer penger enn noen gang på dette formålet, og vi vil fortsette å trappe det opp, rett og slett fordi det vil være viktig i et langsiktig perspektiv å få ned det vedlikeholdsetterslepet og få gjort de nødvendige tiltakene.

Bengt Fasteraune (Sp) [14:35:03]: Senterpartiet beklager at regjeringen gjennom flere år har forverret pendlernes kår. Vi vil i vårt alternative budsjett rette opp noen av de skatteskjerpelsene regjeringen har innført. Mange sliter fra før med lang reisevei – en belastning som mange steder blir forverret av et utilstrekkelig kollektivtilbud og køer på innfartsveiene til de store byområdene. Senterpartiet foreslår derfor skattelette til dagpendlere ved at man gir alle dagpendlere en forsterket fordel når man skal fylle ut selvangivelsen. Alle som er arbeidsreisende, skal med Senterpartiets opplegg kunne trekke 1,60 kr per kilometer. Videre foreslår Senterpartiet å fjerne ordningen med at alle som har mer enn 50 000 kr i arbeidsreiser, kun skal få trekke 76 øre per kilometer for disse.

I tillegg ønsker vi å bygge stoppesteder: 8 000 nye parkeringsplasser på kollektivknutepunkt. Vi foreslår å sette av 20 mill. kr til det.

Hvordan vil Høyre, som en del av flertallssamarbeidet, legge til rette for pendlernes kår i årets statsbudsjett?

Helge Orten (H) [14:36:07]: Jeg tror at det aller viktigste, både for pendlernes kår og for alle oss andre som bor rundt omkring og pendler til jobb, er å sørge for å ha en god infrastruktur, slik at vi kommer oss fram både trygt og effektivt. Senterpartiet er ofte veldig selektiv med hensyn til både hva de ønsker å stille spørsmål om, og hva de ønsker å fokusere på. Jeg tror vi må se på helheten. I løpet av de siste fem årene har vi redusert skat-tebelastningen med 25 mrd. kr. En veldig stor andel av det kommer folk flest til gode. Det betyr at også pendlerne har fått betydelige skattelettelser under denne regjeringen og sånn sett har fått forbedret sin totalsituasjon.

Man kan alltid diskutere detaljer i pendlergodtgjørelser og andre ting, men jeg tror det er viktig for folk at en ser helheten, både i skattesystemet og i den totale satsingen som nå finner sted, for å legge til rette for god infrastruktur, lavere skatt og bedre betingelser for folk flest.

Arne Nævra (SV) [14:37:14]: Det er sikkert noe forutsigbart i dette replikkordskiftet: SVs syn på dette meget ukloke valget angående ferjefri E39 er temmelig kjent. For representanten Ortens del er det jo ganske

opplagt at han er en forsvarer for Møreaksen, til rundt 38 mrd. kr, som de prøver å presse prisen ned på. Bare vedlikeholdsutgiftene til dette undersjøiske og miljøfrie eventyret, som jeg vil kalle det, dreier seg om rundt 8 mill. kr per løpekilometer motorvei per år – altså kanskje 120–130 mill. kr i vedlikehold hvert eneste år.

Hvorfor i all verden ville ikke Høyre og regjeringen være med på å ta med autonome, hyppige nullutslippsferjer i planleggingen av fjordkryssingene da SVs forslag var oppe til behandling her i Stortinget for kort tid siden?

Helge Orten (H) [14:38:06]: Det aller viktigste med ferjefri E39 er å sørge for å bygge sterke bo- og arbeidsmarkedsregioner rundt omkring på hele Vestlandet, i dette tilfellet rett og slett fordi vi ser at vi må bygge opp om den utrolige verdiskapingen, de viktige bedriftene og den aktive næringsvirksomheten som er i disse regionene. Det betyr at vi må bygge sammen regioner i form av kortere reisetid. Det løser vi ikke ved å bytte ut manuelle ferjer med autonome ferjer, men ved å bygge faste samband. Derfor er dette viktig for Høyre, regjeringa og stortingsflertallet, for vi har i Nasjonal transportplan sagt at vi ønsker å gjennomføre dette.

Jeg skjønner at representanten fra SV gjerne vil prate ned prosjekt på Vestlandet, samtidig som han gjerne prater opp prosjekt på Østlandet. Det er en politikk som ikke dekker hele landet. Jeg synes det er en politikk som SV kanskje burde endre på, og at de heller burde være med på å bidra til å satse i hele Norge.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Sverre Myrli (A) [14:39:24]: I disse dager går FNs klimatoppmøte i Katowice i Polen av stabelen. Skal vi redde kloden, skal vi klare å begrense temperaturøkningen på jorda, må klimautslippene ned. Og siden transportsektoren er en stor utslippskilde, må utslippene fra sektoren ned. Det må prege transportpolitikken i langt større grad enn tidligere, og det må også prege samferdselsbudsjettene i langt større grad.

Ved behandlingen av Nasjonal transportplan i fjor hadde Arbeiderpartiet fire hovedsatsinger:

- utbygging av kollektivtrafikk i og rundt storbyene våre
- digitalisering og bredbåndsutbygging
- rassikring og tunnelsikring
- kyst og havner

Disse satsingene fulgte vi opp i budsjettet for 2018, og disse satsingene følger vi opp i budsjettet for 2019.

Arbeiderpartiet styrker sitt alternative samferdselsbudsjett i 2019 med 1,6 mrd. kr ut over det regjeringen foreslo i statsbudsjettet. Og ettersom budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti svek-

ker samferdselsbudsjettet med 75 mill. kr, blir forskjellen mellom Arbeiderpartiets budsjett og det borgerlige flertallets budsjett enda større.

Nå er det ikke noe poeng i seg selv å bevilge mest mulig til samferdselsformål – det viktigste er hvordan vi bruker pengene. Men samtidig: Skal vi nå våre internasjonale forpliktelser, og skal vi nå våre ambisiøse målsettinger fra Nasjonal transportplan – ja, så koster det penger. Det er Arbeiderpartiet villig til å bruke, og det kan vi gjøre fordi vi i vårt alternative budsjettopplegg prioriterer annerledes enn flertallet. Det er viktigere å bygge landet enn å gi enda mer i skatteuttak til dem med de aller feitestе lommebøkene.

Arbeiderpartiet har en politikk for hele landet – for storby og landsbygd, for småbyer og kystsamfunn, for distrikt og for sentrale strøk.

Vi følger opp vår politikk om at staten skal bidra sterkere til utbygging av kollektivtransport i og rundt de største byene våre. Kollektivtransport, utenom jernbanen, er fylkeskommunenes ansvar. Men alle ser at i de store kollektivinvesteringene i og rundt storbyene våre må staten bidra.

Regjeringen mener staten skal bidra med 50 pst. av disse investeringene. Arbeiderpartiet mener staten skal bidra med 70 pst. Nå gjelder dette viktige prosjekter som T-baneforlengelser, Fornebubanen og Romeriksbanen i Oslo og Akershus, Bybanen i Bergen, Bussveien på Nord-Jæren og Metrobuss-prosjektet i Trondheim. Dette følger vi opp i budsjettet vårt.

Vi vil ha større satsing på rassikring, eller skredsikring som det nå heter, og styrker budsjettet for det – både skredsikring av riksveger og skredsikring av fylkesveger. Vi styrker også trafikksikkerhetsarbeidet vesentlig, og mener Trygg Trafikk burde hatt høyere bevilgning fra Stortinget. Skal vi nå visjonen om null alvorlig skadde og drepte i trafikken, må det framover satses enda mer på mennesket i trafikken – det vi gjerne kaller holdningsskapende arbeid.

Noe av det mest uforståelige med regjeringens budsjettforslag er kuttet i bevilgningene til bredbåndsutbygging – et stort kutt. Heldigvis fikk Kristelig Folkeparti rettet opp en del, men fortsatt er det som brukes på tilskudd til bredbåndsutbygging, altfor lite. Skal vi lykkes med digitalisering – som komitélederen snakket om i sitt innlegg – skal vi lykkes med nye digitale løsninger, med bedrifter og arbeidsplasser over hele landet, må bredbånd og digital infrastruktur bygges ut. Det meste bygges ut av kommersielle aktører, og det er bra, men skal hele landet være digitalisert, må fellesskapet også bidra. Det er gammeldags ikke å ville satse nok på bredbåndsutbygging. Arbeiderpartiet mener staten skal bidra med 0,5 mrd. kr i året i bredbåndsutbygging.

Norge er en kyst- og sjønasjon. Da må det også satses på havner og farleder. Det er altfor puslete, det regjeringen foreslår i bevilgninger til Kystverket. Ja, hele Kystverkets investeringsbudsjett er ikke større enn et midtstort riksvegbudsjett – og attpåtil kutter regjeringen i bevilgningene fra 2018 til 2019. Det er totalt uforståelig når vi vet hvilket behov det er for investeringer i farleder og fiskerihavner. Arbeiderpartiet mener det må satses mye sterkere på kyst- og havneformål.

Heldigvis har Kristelig Folkeparti nå i siste liten fått økt potten til forskuttering av fiskerihavner og farleder med 200 mill. kr, slik at summen blir 550 mill. kr i 2019. Det er et skritt i riktig retning. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV mener summen til forskuttering burde ha vært på 700 mill. kr, jf. vårt forslag nr. 5 i innstillingen. Dersom vårt forslag ikke får flertall, vil Arbeiderpartiet stemme subsidiært for forslag nr. 16, som settes fram av Hans Fredrik Grøvan.

Denne regjeringen har abdisert i jernbanepolitikken. Nå er det ikke lenger Stortinget og regjeringen som fastsetter planene for jernbaneutbygging i Norge. Nei, det er det Jernbanedirektoratet som gjør. I sommer fastsatte direktoratet et handlingsprogram for jernbanen – delvis i strid med Stortingets målsettinger i Nasjonal transportplan. Jeg tenker selvsagt først og fremst på intercityutbyggingen på Østlandet.

Arbeiderpartiet styrker jernbanebudsjettet, med mer midler både til planlegging, investeringer og vedlikehold. Regjeringen skryter fælt av at vedlikeholdsetterlepet på veg reduseres, som vi nettopp også hørte. Det er veldig bra. Men regjeringen nevner knapt at med stortingsflertallets budsjett vil vedlikeholdsetterlepet på jernbane øke neste år.

Når vi får opplyst i brev fra samferdselsministeren at det ikke ligger midler til planlegging av dobbeltspor mellom Tønsberg og Larvik i budsjettet for 2019, er det bekymringsfullt – og dette har vi fått utallige henvendelser om fra alle intercitystrekningene. Dette var også et gjennomgangstema i budsjettthøringene i transportkomiteen i oktober.

Arbeiderpartiet har i dag fremmet forslag om at vi nå må få en tidsplan for intercityutbyggingen. Regjeringen kan i dag ikke svare på når dobbeltspor skal stå ferdig til Halden, Lillehammer, Skien og Hønefoss. Sånn kan vi ikke ha det. Jernbaneutbygging er et politisk spørsmål – iallfall er det et politisk ansvar å sette seg målsettinger for jernbanen. Nå må vi få en tidsplan for når dobbeltspor står ferdig til henholdsvis Fredrikstad, Hamar, Tønsberg, Hønefoss, Halden, Lillehammer og Skien.

Jeg startet innlegget mitt med FNs klimatoppmøte i Polen. Skal vi nå våre utslippsmål, må utslippene fra transportsektoren ned. Og skal vi klare det, må mer av

persontransporten og mer av godstransporten over på skinner.

Det er urovekkende, det som nå skjer med godstransport på jernbane. Stikk i strid med alle politiske målsettinger og løfter bygges nå godstransporten på jernbane ned. Nylig gikk det siste godstoget på Raumbanen. CargoNet, som er NSBs godsselskap og Norges største aktør innen gods på jernbane, kutter nå i godstrafikken over hele landet. CargoNet kutter antall godstog i uka, fra 94 til 74. På Sørlandsbanen kuttes ni tog – fra 20 til 11 – altså nesten en halvering. På Dovrebanen kuttes fem tog – fra 20 i uka til 15. Og på Bergensbanen kuttes fire tog – fra 25 til 21. Også på Nordlandsbanen kuttes antall godstog.

Hvorfor skjer dette? Og hvorfor sitter regjeringen passiv og ser på dette?

Det må handles – og det må handles nå. Jeg vet at samferdselsministeren vurderer det ene og det andre, men nå kan det ikke vurderes mer. Hvis det nå ikke gjøres noe dramatisk, har vi kanskje ikke godstrafikk på jernbane, bortsett fra malmtransporten på Ofotbanen, om noen år. Det må ikke skje.

Arbeiderpartiet foreslår i sitt alternative budsjett at det opprettes en støtteordning for å få mer gods fra veg til jernbane. På samme måte som staten bruker midler til å kjøpe persontransport med tog, bør en bruke midler på godstransport med tog. Dette er noe som er foreslått både av godsnæringen, av fagbevegelsen og av miljøbevegelsen.

Midt oppe i denne svært alvorlige situasjonen for gods på jernbane øker regjeringen baneavgiftene – for både persontog og godstog. Persontogene får denne avgiften kompensert fra staten, men det gjør ikke godstogene. Det er totalt uforståelig. Hvis en vil ha mer gods på jernbane, kan en da virkelig ikke øke avgiftene.

Derfor må det gjøres noe på kort sikt. For det første bør økninger i baneavgifter stoppes. For det andre bør godstogene kompenseres for de avgiftene de nå må betale. Og for det tredje må det etableres en støtteordning for å få mer gods fra veg til jernbane.

Så vil jeg til slutt ta opp forslagene nr. 1–7 i innstillingen og de løse forslagene nr. 11–15. Og hvis presidenten tillater, vil jeg også komme med en stemmeforklaring til øvrige forslag. Arbeiderpartiet kommer til å stemme subsidiært for forslag nr. 16, som settes fram av Hans Fredrik Grøvan. Vi kommer også selvsagt til å stemme for forslag nr. 17, om Kjevikveien, også framsatt av Grøvan, og vi vil stemme for forslagene nr. 18–20, fra SV.

Presidenten: Representanten Sverre Myrli har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Helge Orten (H) [14:50:06]: Jeg merker meg at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett stort sett finansierer sine utgiftsøkninger med skatter og avgifter for folk og for norske arbeidsplasser og norske bedrifter. I tillegg mener jeg at det er gjort en del litt urealistiske og kanskje litt lettvinne kutt innenfor samferdselsområdet.

Ett av disse er kuttet i rentekompensasjonsordningen til fylkeskommunene på 264,5 mill. kr for 2019. Det betyr at Arbeiderpartiet vil fjerne denne ordningen med tilbakevirkende kraft, og at staten dermed skal løpe fra sine forpliktelser overfor fylkeskommunene. Det er en ordning som Arbeiderpartiet i sin tid var med på å etablere, og det vil skape betydelig usikkerhet knyttet til både denne og andre finansieringsordninger dersom staten skal være så uforutsigbar som det Arbeiderpartiet her legger opp til. Ser representanten Myrli at denne typen forslag er med på å svekke tilliten mellom stat og fylkeskommuner, og mener han at det er fornuftig at staten opptrer så uforutsigbart som det forslaget til Arbeiderpartiet legger opp til?

Sverre Myrli (A) [14:51:04]: Dette er ikke uforutsigbar politikk. Hvis Orten ser i statsbudsjettet for tidligere år, har Arbeiderpartiet for lenge siden foreslått å kutte denne ordningen. Vårt budsjett for 2019 er en logisk følge av det. Den ble etablert, og det finnes argumenter for ordningen, absolutt, men summa summarum mener vi at dette er en tungvint ordning. Vi mener i stedet at fylkeskommunenes økonomi må styrkes, og at fylkeskommunene skal foreta disse prioriteringene selv. Derfor har vi hvert år, inkludert 2019, også styrket fylkeskommunenes økonomi. Så vi mener at dette er prioriteringer som fylkeskommunene selv kunne gjøre, hvis de hadde hatt økt økonomisk handlingsrom, noe de ville fått med Arbeiderpartiets budsjett.

Morten Stordalen (FrP) [14:52:00]: I sitt innlegg startet Sverre Myrli med å si at det ikke var et mål å bruke mest mulig penger. Det har vi jo sett. I Nasjonal transportplan la Arbeiderpartiet opp til 21 prosjekter, veiprosjekter, man mente man kunne framskynde, og da til første periode. I 2018 ble det ikke budsjettet med det, heller ikke i 2019, men det ble sagt ved behandlingen av Nasjonal transportplan at dette ville de komme tilbake til i de årlige budsjettene.

Arbeiderpartiet har vært kjent som et styringsparti. Derfor er man litt forundret over at det heller ikke i 2019 ligger penger til disse prosjektene. Arbeiderpartiet har også sagt at man vil finansiere de store kollektivprosjektene i de største byene med 70 pst. statlig andel, og at det ville de budsjettere med. I 2019 mangler man 113 mill. kr for å nå målet. Synes Arbeiderpartiet som styringsparti at det er greit med lemfeldig omgang med tall og lemfeldig omgang med fakta?

Sverre Myrli (A) [14:52:53]: Jeg tror absolutt ikke Arbeiderpartiets alternative budsjett er noe lemfeldig. Vi styrker samferdselsbudsjettet med 1,6 mrd. kr. Vesentlig mer ønsker vi å bruke på infrastruktur det neste året.

Så må jeg gjenta det jeg har sagt mange ganger: Den lista med prosjekter fra Nasjonal transportplan er prosjekter som lå inne i Nasjonal transportplan i 2013, og som den nåværende regjeringen og det nåværende flertallet utsatte eller fjernet helt fra Nasjonal transportplan i 2017. Vi styrket riksvegbudsjettet i Nasjonal transportplan, ja, men vi hadde selvsagt ikke penger til å finansiere alle de prosjektene i første planperiode i Nasjonal transportplan. Det har vi heller aldri lovet. Men vi hadde mer penger og pekte på prosjekt som det var aktuelt å vurdere å framskynde, som det står i Nasjonal transportplan.

Arbeiderpartiet har større vegbudsjett enn Fremskrittspartiet i 2019 – mer penger til veginvesteringer og mer penger til vegvedlikehold.

Jon Gunnes (V) [14:54:07]: Jeg hadde håpet at Arbeiderpartiet hadde hatt en enda bedre tilnærming til kundetilpassede togtilbud. Jeg ser at i merknader i det alternative statsbudsjettet til Arbeiderpartiet snakker man imot 4. jernbanepakke. Det kan så være, men når det gjelder dette med konkurranseutsetting: Jeg må spørre representanten Sverre Myrli: Buss, fly, ferjer og annen båtdrift er konkurranseutsatt i dag. Hva er det som er så vanskelig med at vi også tar jernbanen til konkurranseutsetting?

Sverre Myrli (A) [14:54:53]: En skulle nesten tro det var avtalt spill, for dette er et spørsmål jeg gjerne ville ha.

Så vidt jeg vet, har vi aldri hatt samme system innenfor verken busstrafikk eller flytrafikk som vi har for jernbanen. Jernbanen er et integrert system, et komplisert system, der den ene brikken henger sammen med den andre. Vi har rett og slett ikke tro på at det er riktig medisin å splitte opp, lage nye selskaper, foretak, direktorater og hva det måtte være, det som nå skjer under den nåværende regjeringa. Vi mener det viktigste innen jernbanen er å bygge mer jernbane, bygge flere moderne dobbeltspor. Erfaringer fra alle land viser at skal man lykkes med å få flere til å ta toget, må man bygge ut flere jernbanestrekninger, ikke tegne nye organisasjonskart med flere firkanter. Vi er rett og slett ikke enig i, og vi tror ikke på, at løsningen er å splitte opp og pulverisere ansvaret, slik vi nå ser gjøres.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [14:56:05]: Jeg ser at Arbeiderpartiet skriver i budsjettinnstillingen at «den rød-grønne satsingen på jernbanen har gitt resultater». Samtidig husker vi hva daværende jernbanedirektør

Enger uttalte i 2010. Hun sa at jernbanen kunne stå overfor et sammenbrudd om man ikke tok grep. Da hadde de rød-grønne styrt i fem år. Nå har det ikke sosialistiske flertallet styrt i fem år. Det er tatt grep, det er økte bevilgninger, det er skapt en fornyelse av jernbanen, og det satses mer på jernbane enn noen gang før. Til tross for dette skriver Arbeiderpartiet i budsjettinnstillingen at det vi nå holder på med, er «forsøk på systematisk pulverisering av det politiske ansvaret for jernbaneutvikling». Hva er det Arbeiderpartiet mener? Vil partiet tilbake til situasjonen vi hadde i 2010, da vi ifølge direktør Enger kunne stå foran et jernbanesammenbrudd?

Sverre Myrli (A) [14:57:03]: Nei, Arbeiderpartiets politikk er aldri å se bakover, Arbeiderpartiet ser framover, framover, framover. Sånn er det også i jernbanepolitikken. Det vi mener med den merknaden, er at taktskiftet i norsk jernbanepolitikk skjedde i 2005. Da ble det en stor satsing på jernbanen. Jernbanens investeringsbudsjett ble femdoblet på få år, og så har det fortsatt – det skal vi gi anerkjennelse for – med Nasjonal transportplan både i 2013 og i 2017, bevilgningene trappes ytterligere opp. Det er bred politisk enighet om det. Ikke minst har Arbeiderpartiet gått i bresjen for en slik jernbanesatsing.

Så hører det med til sannheten at i alle statsbudsjetter, mener jeg, etter 2013 så har Arbeiderpartiet ligget høyere enn flertallspartiene i bevilgningene til jernbanen, så også i 2019, der Arbeiderpartiet ligger høyere på både vedlikehold, investering og planlegging av jernbane.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Morten Stordalen (FrP) [14:58:22]: Statsbudsjettet for 2019 er positiv lesning, der samferdsel nok engang er budsjettvinner. Dette er fordi nåværende regjeringspartier har forstått viktigheten av trygge og gode samferdselsårer for å bygge landet sammen. Skal landet bygges sammen for å trygge og korte ned reisetiden mellom byene, trengs det solide løft til både investering i nye veier og godt vedlikehold av de veiene vi allerede har.

Når enkelte av opposisjonspartiene i sine alternative budsjetter tar til orde for å redusere bevilgningene til veiutbygginger dramatisk, og andre vil redusere i viktige jernbaneinvesteringer som eksempelvis ERTMS, vitner det om at det norske folk skal være glad det er denne regjeringen, sammen med Kristelig Folkeparti, som styrer samferdselspolitikken, nettopp fordi samferdselspolitikken må henge sammen. Det gjør den dessverre ikke på rød-grønn side. Med dette menes at vi må ha kombinert mobilitet over hele landet.

Dagens regjering, sammen med Kristelig Folkeparti, ser nemlig at det er viktig å investere i trygge, gode riks-

veier med riktig standard, fordi det øker tryggheten og får ned reisetiden, som igjen resulterer i at næringslivet reduserer sine kostnader, og ikke minst at alle som gjennomfører sine hverdagsreiser, kan gjøre det på en tryggere måte. I tillegg satses det fortsatt mye på jernbane, særlig på Østlandet i de mest folkerike regionene, men også på andre strekninger. Det er særlig viktig å bygge ut ERTMS-systemet for å få til økt punktlighet, bedre sikkerhet og økte frekvenser i tillegg til redusert reisetid. I budsjettet vil mye av satsingen omfatte planlegging og oppstart av nye investeringsprosjekter, særlig InterCity på Østlandet, Ringeriksbanen og ny Oslo-tunnel.

Viktig er det også å legge til rette for luftfarten, slik at det ikke skapes usikkerhet om de kommersielle vilkårene man har i dag. Dagens finansiering sørger for at det opprettholdes flyplasser i distriktene, det være seg i Distrikts-Norge, der fly er den viktigste formen for kollektivtransport, for ikke å snakke om de ikke-statlige flyplassene som per i dag ikke omfattes av Avinor-systemet, eksempelvis Sandefjord lufthavn Torp, som er helt avhengig av dagens taxfree-ordning for å kunne overleve som flyplass.

Satsingen på vedlikehold av veinettet har økt kraftig med denne regjeringen. For første gang på flere tiår har vedlikeholdsetterslepet på riksveinettet blitt redusert. Det fortsetter også neste år, og da med en reduksjon av etterslepet på 1,8 mrd. kr. Særlig vil utbedring av tunneler være viktig neste år. For 2019 settes det også av etterlengtede midler til en tilskuddsordning for utbedring av fylkesveier og tømmertransport – dette for å fjerne flere flaskehalser for tømmertransporten, slik at større deler av veinettet kan tas i bruk. Dette vil være svært kostnadsbesparende for næringslivet.

Samferdselsbudsjettet for 2019 er på hele 73 mrd. kr. Budsjettet har med Fremskrittspartiet i regjering, sammenlignet med de rød-grønnes budsjett i 2013, hatt en vekst på formidable 75 pst. Aldri før har det blitt satset så tungt på å vedlikeholde det vi har, samtidig som det bygges ny og moderne infrastruktur. Dette er ikke bare viktig for Fremskrittspartiet, men også for landets innbyggere.

Dersom vi skal kunne ha gode vilkår for bo- og arbeidsmarkeder i hele vårt langstrakte land, trengs det at vi evner å se at et variert behov for infrastruktur er viktig, og ikke minst riktig, i de forskjellige landsdelene. Det kaller jeg å legge til rette for kombinert mobilitet. I tillegg til oppfølging av prosjekter i NTP kommer tilskuddene til Nye Veier AS, en veireform som for øvrig alle partiene blant de rød-grønne har vært imot, dette til tross for at selskapet med sin tildelte portefølje på om lag 550 km motorvei vil bygge ferdig oppstartporteføljen på bare 12 år, ikke 20 år som først forespeilet. På grunn av sin kostnadseffektivitet i prosjektene vil det spare samfunnet for nærmere 30 mrd. kr.

Dette samferdselsbudsjettet er nok et budsjett som viser hvorfor det er bra for landets innbyggere at det er dagens regjeringspartier, sammen med Kristelig Folkeparti, som fortsatt skal styre samferdselspolitikken i landet, særlig når vi ser hvor sprikende alternativene er i den rød-grønne leiren. Landets bilister ville fått enda mindre vei for en enda dyrere penge fordi man er imot enhver reform som gjør at man får mer samferdsel for pengene, og ikke minst ville man fått et avgiftssjokk ved kjøp av bil. Sjelden har vi sett så dramatiske økninger når det gjelder økt avgift på nybilkjøp, som i deres alternative statsbudsjetter – og det på helt vanlige familie-biler! Dette ville rammet dem som har minst, nemlig småbarnsfamilier, som nettopp trenger trygge og sikre biler, som attpåtil er mer miljøvennlige enn gamle biler.

Arbeiderpartiet vil øke avgiften på nybilkjøp med 1,9 mrd. kr – en helt vanlig Mitsubishi Outlander ville blitt 40 000 kr dyrere – og SV har om lag 5 mrd. kr mer i avgifter på nybilkjøp. Miljøpartiet De Grønne har jeg ikke turt å regne på, så langt har jeg ikke kommet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kirsti Leirtrø (A) [15:03:26]: Fremskrittspartiet gikk til valg på at bompengene skulle fjernes. Nå er argumentet endret, og en snakker om en bompengandel og lokal tilslutning, f.eks. på veiprosjektet rv. 3/rv. 25, som er et OPS-prosjekt, som nå har blitt 1,5 mrd. kr billigere enn anslått, og det er jo bra. Avtalen her var en 40/60-fordeling. I statsbudsjettet står det at bompengebeløpet ligger fast, og at statens bidrag reduseres med hele kostnadsreduksjonen. Det betyr at bompengandelen blir mer enn 85 pst. på prosjektet. Skjønner representanten at mange føler seg ført bak lyset?

Morten Stordalen (FrP) [15:04:16]: Vi gikk til valg i 2013 på at vi ville fjerne bompengene, og vi er primært imot bompenger. Som jeg har sagt tidligere i denne salen, senest i forrige uke, synes jeg det er hyggelig hvis Arbeiderpartiet nå er opptatt av å få ned bompengandelen. Jeg ser ikke at de prøver det samme selv. Det er hyggelig at Arbeiderpartiet ser at den bompengebelastningen bilistene har hatt, har vært urettferdig. Jeg registrerer at Arbeiderpartiet flere år på rad i denne salen har stemt imot reduksjon av bompenger.

Bengt Fasteraune (Sp) [15:05:05]: Senterpartiet minner om at regjeringen i 2015 avvirket tilskuddsordningen for kollektivtrafikk i distriktene, den såkalte KID-ordningen. I perioden 2007–2015 hadde Samferdselsdepartementet tildelt 154 mill. kr til kollektivtransporttjenester over hele landet.

Senterpartiet påpeker at ordningen gjorde det mulig for fylkene å teste nye modeller for kollektivtrafikk i

spredtbygde strøk, f.eks. modeller hvor taxi tas i bruk for å bringe folk til buss/tog. Regjeringen satte strek for prosjektet og laget en regel og en veileder hvor man beskriver hvordan en kan oppnå mest mulig brukervennlig og sømløs kollektivtransport. Tilskuddsordningen gjør kollektivsatsingen i distriktene mer effektiv og klimavennlig og bedrer samtidig reisemulighetene for mange i spredtbygde strøk. Hvordan vil Fremskrittspartiet som en del av det borgerlige flertallet følge opp en videre satsing på kollektivtransporttjenester ute i distriktene?

Morten Stordalen (FrP) [15:06:08]: Sjelden har vel en regjering bevilget så mye penger til kollektivtransport og stimulert så mange til å kjøre kollektivt. Sjelden har vel en regjering, med Fremskrittspartiet i spissen, sørget for at det skal være lettere å ta kollektivtransport, og gjør det faktisk billigere. Til og med i denne sal har man satt ned prisene på kollektivtransport utenfor intercityområdet på de lengre reisene. Det skjedde ikke før. Og sjelden har man sett – eller aldri før, faktisk – at en regjering, med Fremskrittspartiet i spissen, legger opp til en egen app for å gjøre det lettere å ta i bruk kollektivtransport, for sømløs transport og for hvordan man kan ta transporten uten å manøvrere i et plundrete landskap. Jeg tror Senterpartiet heller skal heie på denne regjeringen, som legger til rette for økt kollektivtransport og ikke gjør det dyrere og vanskeligere for folk.

Arne Nævra (SV) [15:07:04]: Jeg skulle ønske jeg hadde hatt tre replikker på rad, for jeg har egentlig tre spørsmål i en slags quiz til denne representanten.

Hvis statsbudsjettet blir vedtatt, sånn som det ser ut til, lurer jeg på om representanten vet hvor mange mil ny motorvei som blir bygd. Siden jeg ikke har flere replikker, skal jeg gi svaret selv: Det er 10,5 mil, altså 105 km.

Så spør jeg: Hvor mange mil gang- og sykkelvei tror representanten at det skal bygges? Siden jeg ikke har flere replikker, gir jeg svaret selv: 7,5 mil, altså langt færre, enda så mye billigere det er å bygge gang- og sykkelveier, da gitt.

Og så kronspørsmålet: Hvor mange mil med midtrekkverk, f.eks., hvis vi skal bygge litt mer beskjedent, på to- eller trefeltsveier? Svaret er 2 km.

Og så er spørsmålet: Er det lov å si at denne regjeringen ikke bryr seg så mye om miljøet og klimaproblemene?

Morten Stordalen (FrP) [15:08:07]: Jeg er veldig glad for å få det spørsmålet. Jeg tror 104 km motorvei er helt korrekt, ikke 105.

Denne regjeringen har tatt dette på største alvor. De har faktisk satt ned nybilavgiftene så mye at vi er verdens beste i klassen når det gjelder lavt utslipp, ved nybilsalg

i september. Ingen stater – ingen land i verden – er i nærheten.

Det er heller ingen regjering før oss som har bevilget så mye penger til det som SV nå er opptatt av, gang- og sykkelveier. Problemet er at fylkene ikke har klart å bruke dem opp, det har ikke vært søknader nok. Det er bevilget nok penger når fylkene ikke klarer å bruke dem opp.

Sverre Myrli (A) [15:08:53]: Jeg tror Stordalen kom i skade for å glemme å svare på det første spørsmålet, fra Leirtrø, om rv. 3 og rv. 25 i Hedmark, hvor situasjonen er at det ble foretatt en kostnadsfordeling mellom hvor mye som skulle tas inn i bompenger, og hvor mye som skulle være statlige bevilgninger i prosjektet. Så går kostnadene ned – og det er jo veldig bra – men da kutter altså regjeringen statens andel, mens det som skal tas inn på bompenger, er like høyt som før. Bompengene blir de samme som før, og bompengandelen – som nå er Fremskrittspartiets nye begrep – av prosjektet som sådant øker dramatisk. Kunne Stordalen og Fremskrittspartiet forklare hvorfor det er en god idé å gjøre det på denne måten på rv. 3 og rv. 25 i Hedmark?

Morten Stordalen (FrP) [15:09:48]: Jeg forholder meg til lokale forhandlinger og lokale vedtak.

Fremskrittspartiet er opptatt av at den generelle bompengandelen skal gå ned, og det gjør den med denne regjeringen – generelt går den ned. I noen prosjekter ligger den litt over, i andre litt under. Takket være Fremskrittspartiet går den ned og ikke opp, som den vil ha blitt gjort med Arbeiderpartiet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Siv Mossleth (Sp) [15:10:35]: Først vil jeg takke alle for et godt samarbeid i komiteen. Jeg synes komitéleder Orten har loset budsjettarbeidet i havn på en god måte.

Senterpartiets mål er å gi Norge den sikreste, mest effektive og mest miljøvennlige infrastrukturen i vår verdensdel. Vårt budsjettforslag vil sikre en bedre gjennomføring av Nasjonal transportplan i hele landet. – Jeg vil signalisere at Senterpartiet kommer til å stemme for de løse forslagene som er fremmet av henholdsvis SV, Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti, og subsidiært vil vi stemme forslag nr. 16, fra Kristelig Folkeparti. Jeg sier det med det samme, slik at det ikke blir borte på slutten.

Vi er bekymret fordi regjeringa ikke ivaretar hele Norge. Fylkesveier og rassikring nedprioriteres. Regjeringa vil kutte i bredbåndsutbyggingen og i midler til kystinfrastruktur. Senterpartiet foreslår her tydelige grep for å sikre utbygging av en framtidsrettet infrastruktur i hele landet.

Senterpartiet vil understreke at nye veiløsninger i utgangspunktet blir tryggere veiløsninger, og vi vil ha en

storstilt satsing på veiutbygging og kollektivløsninger. Det vil gi oss tryggere hverdager og reiseruter.

Det er nødvendig å sikre en bedre oppfylling av NTP når det gjelder investeringer i riks- og fylkesveinettet. Det har over tid oppstått et betydelig forfall på fylkesveinettet. Dårlige veier gjør skoleveien mer belastende for de små enn den trenger å være. Dårligere veier vanskeliggjør transporten av fisk, som det er travelt med å få på markedet, og vi vet at mye av verdiskapingen i denne nasjonen ligger i enden av en fylkesvei. Derfor fremmet Senterpartiet i 2018 et forslag om et eget vedlikeholdsprogram for fylkesveinettet i tråd med fagetatenes anbefalinger. På den høringen var det mange som kom og ropte et varsku om etterslepet på vedlikehold av fylkesveiene. Dessverre stemte høyrepartiene fylkesveiprogrammet ned i Stortinget.

Senterpartiet foreslår en økning av rammetilskuddet til fylkeskommunene, der 1 mrd. kr er tiltenkt økt vedlikehold av fylkesveiene, inkludert midler for å oppfylle nye krav som følge av tunnelsikkerhetsforskriften. En av de store svakhetene ved regjeringas samferdselspolitikk er at den ikke tar rasutfordringen på alvor. Faren for ras er en uhyggelig realitet for veifarende i mange deler av landet. Heldigvis finnes det postbud ennå, men dessverre er det noen av dem som kjører med vinduet åpent på visse strekninger for å lytte etter ras. Senterpartiet foreslår å øke bevilgningene til rassikring på fylkesveier med 100 mill. kr.

For trafikantene er det viktig med et sammenhengende godt veinett, uavhengig av hvilket forvaltningsnivå som eier den veien de kjører på. En romsligere økonomi for kommuner og fylkeskommuner innebærer en kraftig styrking av kommunesektorens evne til å drive vedlikehold på kommunale og fylkeskommunale veier. Senterpartiet foreslår derfor 4,5 mrd. kr mer enn regjeringa til kommunene og fylkeskommunene.

Senterpartiet foreslår også en økning av tilskuddet til riksveinvesteringer med 200 mill. kr utover regjeringas forslag. Det gjør det mulig å forsere noen strategisk viktige veistrekninger som regjeringa dessverre ikke har fulgt opp tilstrekkelig. Det er særlig viktig å innrette bevilgningene slik at det kan tas ut fordeler av det store apparatet for veibygging og -vedlikehold som allerede er utplassert mange steder.

Jeg må peke på en inkurie fra Senterpartiet. Vi skulle ha vært med på merknaden om Eigerøy-brua.

De mange trailerne som frakter gods på norske veier, er en fare for trafikksikkerheten. Det fører til stor veislitasje og økte klimautslipp. I en tid da godstransporten forventes å øke kraftig, mener Senterpartiet det vil være strategisk viktig med en kraftig satsing på godstrafikken på jernbane og sjø. Det vil kunne redusere antall ulykker, og Norge vil være bedre i stand til å nå målene for ut-

slippsreduksjoner fra transportsektoren. Nå skjer det motsatte. Gods går fra bane og over på vei. I høst advarte NHO Logistikk og transport i en artikkel i Dagsavisen om at Norge står i fare for å bli et land uten godstrafikk på jernbane.

Det er et stort behov for å øke regulariteten for gods-transport på jernbane, særlig på de lange transportstrekningene. Senterpartiet foreslår i sitt alternative budsjett å styrke satsingen i jernbanenettet med 270 mill. kr. I dette ligger oppstart av elektrifisering av Trønderbanen, planlegging av nye prosjekter på Dovrebanen og 100 mill. kr til godstiltak. Elektrifisering av Trønderbanen omfatter om lag 200 km jernbane på dagens trasé fra Trondheim til Hell, videre til Steinkjer og Storlien, Meråkerbanen, samt Stavne–Leangenbanen. Regjeringa prioriterer ikke oppstart av dette prosjektet verken i 2018 eller i 2019, men vil fortsette å planlegge et allerede planlagt prosjekt. Vi ønsker å starte bygging og foreslår en oppstartsbevilgning på 150 mill. kr for 2019.

Når det gjelder kysten: Senterpartiet vil styrke utbyggingen av havner og farleder for å kunne få mer gods over på sjø. Vi følger opp vårt alternative NTP-forslag ved å foreslå å øke rammene til havne- og farledstiltak med 80 mill. kr for 2019. I dette ligger 20 mill. kr til oppstart for Stad skipstunnel. I alternativt budsjett er det også forslag om midler til Andenes og Sørvær havn.

Vi følger opp nærskipsfartsstrategien ved å videreføre rammene i den foreslåtte godsoverføringsordningen. Utbygging av fiskerihavner er avgjørende for økt verdiskaping basert på fiskeriressursene og bosetting i hele landet. Vi øker tilskuddsposten til fiskerihavner med 20 mill. kr utover regjeringens forslag. Vi viser til at flåten som håndterer innenriks godstransport på sjø, er gammel. I bulksegmentet er gjennomsnittsalderen på båtene høy. Dette gir grunnlag for å hevde at utskifting av denne flåten til båter med ny teknologi vil gi betraktelig lavere klimagassutslipp. Skal en lykkes med en slik utskifting, trenger næringen lønnsomhet og langsiktighet for å kunne bygge egenkapital. Senterpartiet mener at staten, som er en stor kunde gjennom ulike etater, må bruke innkjøpsmakten sin for å sikre dette. I tillegg kan en ved tildeling av konsesjoner innenfor havbruk stille krav om at en del av transporten knyttet til næringen skal bruke sjøveien i stedet for landtransport. Jeg har lyst til å peke på et forslag vi har fremmet sammen med Arbeiderpartiet og SV:

«Stortinget ber regjeringa gjennomføre justeringar i tilskotsordninga for godsoverføring frå veg til sjø slik at den i større grad kjem innanriks sjøtransport til gode ved å setja eit tak på kor stort beløp kvar søknad kan støttast med, og å reservere ein del av løyvinga til transport innan norsk territorialfarvatn.»

Det er for ille at vi har så pass lite gods på bane og så pass lite gods på sjø når et samlet storting ønsker å overføre mer gods fra vei til sjø og bane.

Vi mener at lokale luftutslipp må reduseres, og at det må gjøres ved å innfase ny teknologi. Vi synes det er viktig å videreføre elbilfordelene. Vi ønsker et CO₂-fond for næringstransporten etter modell fra NO_x-fondet, slik at det blir mer lønnsomt også for næringslivet å investere i ny teknologi. Senterpartiet mener dette er mer målrettede miljøtiltak enn å skru ytterligere til med bompenger, som rammer vanlige folk med behov for den fleksibiliteten som bilen gir for å få hverdagen til å gå i hop.

Vi ønsker også å satse på innfartsparkeringer, som representanten Fasteraune nevnte i en replikk. Vi ser at for å sikre de største bo- og arbeidsregionene og at de fungerer godt, er det helt nødvendig å prioritere pendernes behov på en helt annen måte enn i dag. Målsettingen må være å tilføre de sentrale stoppestedene rundt de største byene 8 000 nye parkeringsplasser.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jonny Finstad (H) [15:20:49]: ERTMS er et felles europeisk trafikksystem for jernbane, som nå rulles ut på Norges jernbanestrekninger. Det vil gi bedre kapasitet og lønnsomhet, ikke minst for godstrafikken. Men Senterpartiet har i alternativt budsjett kuttet 475 mill. kr ved å gå tilbake til ordinær framdrift på innføringen av dette trafikksystemet. Nordlandsbanen og Ofotbanen i representantens hjemfylke Nordland har størst behov for nytt signalsystem og står først i køen. Da spør jeg: Hvor mange års utsettelse på innføringen og den økte godskapasiteten vil dette forslaget medføre, og betyr forslaget at representanten Mossleth og Senterpartiet mener at jernbanen i Nordland og resten av landet ikke trenger økt godskapasitet riktig ennå likevel?

Siv Mossleth (Sp) [15:21:47]: Representanten Finstad setter søkelyset på en veldig viktig faktor. Det er kjempeviktig å få på plass flere krysningsspor langs Nordlandsbanen. På Nordlandsbanen har vi det aller største potensialet for å få mer gods fra vei og over til bane. Det er jo en særdeles lang jernbanestrekning på over 700 kilometer. Flere krysningsspor og ERTMS vil også gjøre det mulig å få flere avganger på Saltenpendelen. Det er kjempeviktig, sånn at vi kan få til motpendlingen på en bedre måte enn i dag og bruke den begge veier.

Senterpartiet ønsker ERTMS velkommen, og vi vil holde oss til den ordinære framdriftsplanen for det.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [15:22:55]: Veireformen ble i sin tid vedtatt mot Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SVs stemmer. Bompengereformen og oppret-

telsen av Nye Veier AS er en del av reformen. Bompengereformen har som utgangspunkt at den skal redusere bomtakstene over hele landet. Den rød-grønne regjeringen planla å bruke 100 mrd. kr mer i bompenger i sin daværende NTP. Senterpartiet har med andre ord kjempet for de bompengepakkene de selv kritiserer nå.

Er Senterpartiet fortsatt av den oppfatning at det viktigste er å bruke mest mulig av statens og bilistenes penger på minst mulig vei, eller er de mer positive til Nye Veier AS og lavere bompengeandeler i prosjektene?

Siv Mossleth (Sp) [15:23:35]: Senterpartiet hadde en veldig høy ambisjon for det norske veinettet. Vi ønsker trafikkssikker, effektiv og veldig miljøvennlig transport i Norge. Når det gjelder NTP-en og bompengene, har denne regjeringa i stor grad oppfylt den rød-grønne regjeringas transportplan, men under valget i 2013 var Fremskrittspartiet veldig høy og mørk og lovet null bompenger til sine velgere. Det har de ikke klart å oppfylle. Det største løftebruddet kommer fra Fremskrittspartiet. Senterpartiet har ikke sagt at vi er imot bompenger. Det har vi aldri sagt. Vi påpekte dobbeltkommunikasjonen fra Fremskrittspartiet i denne saken.

Jon Gunnes (V) [15:24:49]: Vi i Venstre må ærlig innrømme at vi er litt bekymret for miljøprofilen til Senterpartiet når man begynner å foreslå lavere dieselavgifter. Men jeg vil spørre representanten Siv Mossleth om byvekstavtaler, for dem ser jeg ikke omtales så veldig mye av Senterpartiet. Det er helt klart et godt miljøtiltak, som regjeringen satser veldig mye på. Det betyr et nullvekstmål ved å legge forholdene til rette for mindre transportbehov og en arealpolitikk som tilsier boligfortetting. Er det noe Senterpartiet synes er god politikk, og vil man stille seg bak regjeringens politikk på dette området?

Siv Mossleth (Sp) [15:25:38]: Senterpartiet har jo ikke stemt imot disse bypakkene, men Senterpartiet mener at vi skal ha en miljøvennlig overgang til ny teknologi ved å gi kjøpsfordeler for elbiler og ved å opprette CO₂-fond for tungtransport, på samme måte som NO_x-fondet, så en kan vri avgiften. Senterpartiet ønsker mer kollektivtransport, også ved å gi lettelsener i avgiftssystemet og rabattordninger for ekspressbusser, slik at flere kan bruke dem. Vi ønsker å legge til rette for kollektivtransport inn til de store byene, med pendlerparkeringsplasser, som vi har snakket om, rundt de største byene. Men det er én ting som er helt klart: Senterpartiet ønsker ikke at alle mennesker skal bo i by – det må være mulig å bruke bil og bo ute i distriktene også.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [15:26:39]: Senterpartiet skriver i budsjettinnstillingen at partiet er opptatt av

å redusere klimagassutslipp, spesielt luftforurensningen i de store byene, og vil videreføre fordelene med dagens elbilpolitikk. Samtidig registrerer vi at Senterpartiet foreslår reduserte avgifter på bensin og diesel. Dette er virkemidler som går i helt motsatt retning med tanke på å nå våre klimamål. Er dette et uttrykk for at man ikke helt vet hva man vil, eller hvor man skal i klimapolitikken når det gjelder transportsektoren?

Siv Mossleth (Sp) [15:27:29]: Senterpartiet er helt klar på at vi vil gå i en miljøvennlig retning. Vi står bak utslippsmålene i Parisavtalen. Men vi synes ikke vi kan gjøre hverdagen altfor vanskelig for dem som er avhengige av bil, og som kanskje ikke står først i køen for å kjøpe seg elbil. Vi ønsker å opprettholde elbilfordelene. Vi ønsker å legge til rette for pendling, slik at folk kan la bilen stå og ta buss. Vi ønsker at kommunene selv kan fastsette piggdekkavgift, slik at det kan tilpasses den luftforurensningen som finnes i deres lokale nærmiljø. Vi har forståelse for at nivået på svevestøv er høyt i f.eks. Oslo. Det var også derfor vi var litt skeptiske til å gi lettelsener i avgiftsparkeringen til kommunene for elbilene. Det går på svevestøv, og det går på at det kanskje er andre ting som miljømessig er bedre i de største byene.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Arne Nævra (SV) [15:28:54]: Debatten i dag burde selvfølgelig avklare de store linjene – hva som skiller partiene i synet på norsk samferdselspolitikk, hvor vi forvalter rundt 70 mrd. kr. Dette er betydelige summer. Etter mitt syn går skillelinjene langs to akser.

Den ene aksen er hvor alvorlig en ser på klimakrisen – det er aller viktigst – bare to måneder etter at klimapanelet kom med de alvorlige beskjedene sine, de mest alvorlige noensinne, om hva som skal til for å nå 1,5-gradersmålet fra Paris. Utslippene må halveres i forhold til de tiltakene landene har meldt inn. Det er også bakteppet for denne debatten.

Den andre aksen er hvordan en vil bruke transportårene og knutepunktene til å utvikle landet, med bosetting, næringsliv osv. Disse to punktene henger selvfølgelig mye sammen, men i dette første innlegget vil jeg ta for meg det første punktet.

En tredjedel av utslippene kommer fra transportsektoren, og da må det tas på alvor. Gjør vi ikke det, plasserer partiene seg på feil side, blant dem som ikke vektlegger klimahensyn. Det er for så vidt en real sak, men da må festtalene deres stilne.

Mange av de enkelttiltakene denne regjeringen har videreført fra forrige regjering, er bra, som elbil-innfasing, elferjer som er på full fart inn på kysten, og byvekstavtalene. Den største forskjellen på partiene går mellom

dem som er pådrivere, og dem som bremser denne utviklingen, dvs. de som alltid finner motargumenter mot å innføre avgifter, strengere miljøkrav eller mer miljøvennlige transportformer. Blant de siste finner vi selv sagt høyrepartiene, med Fremskrittspartiet i førersetet, men dessverre også ofte de store partiene i opposisjonen. Det synes jeg er leit. La meg ta et par eksempler.

At tog er en miljøvennlig transportform, er vel de fleste enige om, og at firefelts motorveier og økt biltrafikk er det motsatte. I dag bygges firefelts motorveier med høy fartsgrense ut som aldri før. Vi har et eget selskap, Nye Veier AS, som er rigget for nettopp å bygge det.

De store forskjellene mellom partiene går på hvem som vil at jernbanen skal binde landsdelene sammen, og hvem som mener at det er motorveiene som skal binde landsdelene sammen. Regjeringen fremmer forslag, og Stortinget vedtar – gang på gang – at motorveiene skal bygges først, deretter moderne, tosporet jernbane. I beste fall bygges de samtidig på noen strekninger, som bl.a. E6 og jernbanen nordover mot Hamar og Ringeriksbanen, som er planlagt som et felles prosjekt med E16.

SV er imot dette og tør å prioritere annerledes. Vi flytter rundt 2 mrd. kr fra store motorveiprosjekter, riksveiprosjekter, over til jernbanen. De andre sier «ja takk, begge deler – gjerne motorvei først». Et annet eksempel: De sier i festtalene sine ja takk til å gjøre noe med etterslepet på vedlikehold av fylkesveiene og øvrige distriktsveier på 50–70 mrd. kr – og skredsikring, midtdele, gul midtstripe, gang- og sykkelveier, osv. De smiler til folkene bak Fjordvegen Rute 13 på Vestlandet, f.eks., når de er der, men i budsjettene deres er det temmelig tomt. De har bare tallene i festtalene, i det verbale.

Samtidig går de samme partiene – alle de store partiene – inn for å bruke milliarder lenger ute på Vestlandet til eventyrprosjektet, ferjefri E39, til nærmere 200 mrd. kr bare til fjordkrysningene, og sier nei til vårt forslag, som nevnt før i dag, om å ha med autonome ferjer i planleggingen. Makan! De skal ha begge deler – akkurat som lokale politikere fra de samme store partiene. Det går ikke sammen. Det er miljøfiendtlig, pengesløsning og veldig lite framtidsrettet. De kan rett og slett ikke få i både pose og sekk. Derfor er etterslepet, rassikringen og de andre, smale veiene omtrent som før.

Disse partiene, spesielt regjeringspartiene, tar ikke klimatrusselen på alvor. De vil ikke ta nok grep, og da sprekker også klimaforlikets mål om utslippene i 2020, særlig på grunn av oljepolitikken og transportpolitikken, som bidrar med rundt en tredjedel hver. Vi er nødt til å prioritere, og da behøver jeg ikke å ramse opp SVs alternative budsjett. Det kan man lese på nettet.

Helt til slutt: En helhetlig jernbane er det beste instrumentet for å bygge opp den viktige infrastrukturen som jernbanen vår er – ikke hakke den opp og fragmen-

tere ansvar og samordningsmuligheter, som jernbane-reformen legger opp til. Det kommer jeg tilbake til i neste innlegg. Da vil jeg også ta opp den berømte saken om Go-Ahead.

Jeg tar opp alle forslagene fra SV i innstillingen og kommer tilbake til de løse forslagene.

Presidenten: Representanten Arne Nævra har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Solveig Sundbø Abrahamsen (H) [15:34:22]: SV vil leggje ned vegselskapet Nye Vegar. SV er sterkt imot utbygging av hovudvegprosjekt på E18, E6 og E39. Samtidig er SV bekymra for framdrifta i utbyggingsplanane på E134, tidlegare rv. 23, Dagslett–Linnes – eit firefelts vegprosjekt i Lier i Buskerud. Så bekymra var SV-representanten Arne Nævra at han i vår stilte skriftleg spørsmål til samferdselsministeren, der han etterlyste fortgang i oppstart av dette prosjektet. SV er sterkt motstandar av store vegutbyggingar, det har me høyrte i innlegget til Nævra, og gjer dramatiske kutt i hovudvegutbyggingane i Noreg i budsjettforslaget sitt. Vil ikkje det bety betydelege forseinkingar òg for dette firefelts vegprosjektet Dagslett–Linnes på E134?

Arne Nævra (SV) [15:35:12]: Jeg er glad for det spørsmålet, som det heter. SV har aldri vært imot mange av de omkjøringsveiene som er nødvendige rundt tettbygde strøk. Når det gjelder den veien som representanten henviser til, E134, snakker vi om rundt 18 000 ÅDT. Det er absurd gjennom et boligområde. Hadde man enda skalert veien, sånn at vi kanskje hadde hatt to eller tre felt? Men vi har ikke den muligheten, vi har ikke et hoff av administratorer under oss til å komme med sånne forslag. Vi er ikke i den posisjonen at vi kan komme med sånne forslag, så vi må enten vedta den pakken som er lagt fram med firefelts vei, eller ikke. Da sier jeg at da må den veien komme, for den har de ventet på i 20–25 år.

Vi har også vært med på omkjøringsveier andre steder. Vi er med på en del av veiprosjektene på E6 oppover i Gudbrandsdalen, og det er flere andre prosjekter. Man kan sikkert finne fem–seks–sju prosjekter hvor man kan påstå at jeg har divergerende oppfatning, men omkjøringsveier er vi nødt til å ha i mange tilfeller.

Tor André Johnsen (FrP) [15:36:25]: Som representanten Nævra sa i sitt innlegg, er ikke SV så veldig glad i Nye Veier. De ønsker å gjennomføre dramatiske kutt i Nye Veier. Milliardkuttene blir så store at de vil få alvorlige konsekvenser. Igangsatte prosjekter over hele landet vil bli stoppet. Resultatet blir halvferdige veier uten nytte, som blir stående igjen som åpne sår i kultur-

landskapet – store fjell med grus og stein og sprengte tunellhull, som blir historiske monumenter over SVs mislykkede samferdselspolitikk. SVs grønne miljøprofil blir en falsk symbolpolitikk i denne sammenhengen. Og hva med juridiske og rettslige konsekvenser og brutte kontrakter?

Jeg lurer litt på om representanten Nævra har forstått konsekvensen av SVs forslag og hvordan SVs skal håndtere dette. Hvor mye penger skal Statens vegvesen bruke på å rydde opp i halvferdige prosjekter, og hvor mye penger har SV satt av til rettssaker og juridiske konflikter på grunn av kontraktsbrudd?

Arne Nævra (SV) [15:37:24]: Jeg har ikke beregnet hvor mye det koster å rette opp i elendigheten fra denne regjeringen, men hvis vi gjennomfører det som er foreslått, skjer det helt klart mye planlegging, det er mange prosjekter som ikke er igangsatt.

Jeg kom til å tenke på den berømte E18 Vestkorridoren ut fra Oslo, hvor utgiftene bare til sikring og planlegging nå er omtrent fordoblet. Vi har vel kommet opp i 600–700 mill. kr, etter den siste beskjeden vi fikk når det gjelder innværende år. Der ligger allerede mange penger til planlegging og ting som ikke er satt i gang. Men i verste fall vil det være noen prosjekter som da står over et år. Som man ser, har vi ikke tatt alle pengene fra Nye Veier AS. Men jeg vil legge til at det er ting med Nye Veier som vi skal lære av – faktisk ganske mye. Jeg tror Statens vegvesen har lært ganske mye av Nye Veier, men jeg synes bare at vi skulle hatt en politisk ledelse som hadde innført dette også i Statens vegvesen uten Nye Veier AS.

Jon Gunnes (V) [15:38:36]: Venstre og SV har nok mange like målsettinger når det gjelder klimapolitikk og transportnæringene, men én ting skiller oss, og det er næringstransport. Representanten Arne Nævra sier mye om at man ikke trenger en ferjefri vei mellom Kristiansand og Trondheim. Har Arne Nævra da regnet ut hvordan samfunnsøkonomien blir oppi dette når trafikken forsinkes? Venstre kan nok være med og diskutere noen av disse bruprojektene, men det må også gjelde andre motorveisatsinger som Nye Veier står bak. De regner veldig mye på samfunnsøkonomi. Fornekter man det samfunnsøkonomiske regnskapet til disse selskapene?

Arne Nævra (SV) [15:39:37]: Jeg vil nok si det at vi har Lastebileierforbundet med på laget, og det er ganske interessant. Mange av Lastebileierforbundets medlemmer eier jo lastebilen sin, og de driver næringsliv. Det betyr at vi har samme mening om disse fjordkryssingene. Poenget mitt er: Som jeg svarte representanten Orten i et tidligere replikkordskifte her, snakker vi om å ha hyppige, autonome ferjer til å erstatte tunnelene. Det betyr at det ikke vil bli store forsinkelser. Vi snakker

om fleksible løsninger, som bl.a. SINTEF står bak. Jeg synes det er ganske meningsløst at vi ikke er med på å planlegge og ta med det i utredningen om ikke annet, i stedet for å bruke alle de pengene vi gjør på dette eventyret ferjefri E39. Jeg litt usikker på om ikke representanten Gunnes innerst inne er litt enig.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [15:40:49]: SV er sikkert like interessert i besparelser med hensyn til utbygging av infrastruktur som alle oss andre. Gjennom etableringen av selskapet Nye Veier har vi fått et selskap som nå ser ut til å gi nasjonen Norge besparelser på kanskje bortimot 20 pst. i snitt på de prosjektene de har fått ansvaret for å planlegge og bygge ut. Selv om vi er kjent med at SV ikke vil bygge så mye motorvei som oss andre, har det vært interessant å registrere SVs motstand mot et selskap som kan spare landet vårt for flere titall milliarder kroner. Er SV enig i at det er viktig å iverksette tiltak for å få bygd rimeligere og mer effektivt? Og sett i ettertid: Er det litt bittert å tenke på at SV stemte imot noe som er blitt en suksess, og som sparer landet for flere titall milliarder kroner, som kunne vært brukt til andre gode, viktige infrastrukturtiltak?

Arne Nævra (SV) [15:41:48]: Det er et greit spørsmål, og jeg skjønner spørsmålet veldig godt. Nye Veier er rigget for å lage store motorveier. Jeg er ikke i tvil om at Nye Veier lager motorveier billigere enn Statens vegvesen gjorde før. Som sagt har vi mye å lære av Nye Veier AS, og jeg tror også det kan overføres til andre etater, faktisk, bl.a. det å ta inn entreprenører tidligere i planleggingsprosessen. Men en skal også huske på at Nye Veier AS har hatt en del fordeler. De startet med blanke ark og har ofte prosjekter på jomfruelig mark. Statens vegvesen må – jeg holdt på å si – slite med en del utrettinger og arbeid på tidligere traseer. Så det er en del forskjeller her. Jeg synes det er masse vi skal ta med oss videre og lære av Nye Veier, det er jeg helt enig i. Problemet er at når vi er imot mange av de store motorveiprojektene, må vi også gå på det selskapet som er rigget for å lage de store motorveiprojektene.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Jon Gunnes (V) [15:43:09]: Det er nå stø kurs mot satsing innen transport og kommunikasjon i Norge.

Først litt om ekomnettene. De siste oppdaterte tallene viser at 82 pst. av befolkningen har tilgang til bredbånd som tillater store og raske overføringer av datamengder. Målet for regjeringspartiene er å nå 90 pst. i løpet av 2020. Dette skal vi oppnå gjennom bl.a. 200 mill. kr i årets statsbudsjett, fylkeskommunal prioritering og ikke minst enklere ledningsforskrifter, som forenkler utrulling av bredbåndstjenestene.

Nå kommer den nye teknologien 5G-mobilnett for fullt, med raskere og billigere mobilbruk. Stortinget vil bevilge 150 mill. kr til 5G-utvikling. De avanserte mobiltjenestene bør få et løft i Norge de nærmeste årene. Norge har ofte vært dyktig til å ta i bruk ny teknologi, derfor har vi et effektivt næringsliv, men innenfor 5G er nok flere land i forkant av oss. Dette må vi ta igjen. Venstre mener derfor at statlig pengebruk skal stimulere til at aktørene i 5G-markedet satser på denne teknologien framover.

Venstre har stor tro på at den jernbanereformen som nå rulles ut, vil føre til et mer modernisert og kundetilpasset togtilbud. Dette vil bli en suksess innenfor denne NTP-perioden. En sterkere kundeorientering og mer effektiv organisering vil være drivkreftene som gjør at vi lykkes. Det er anskaffet nye togsett og blitt flere togavganger de siste årene, og dermed har togets attraktivitet økt kraftig. Vedlikeholdet er nå mye større enn tidligere, et nytt signalsystem skal innføres, dobbeltspor bygges, det er fornying av plattformer og stasjonsbygninger og pendlertilpasning med kollektivtrafikk til og fra stasjonene og også gode parkeringsforhold for bil og sykkel.

Ringeriksbanen skal nå planlegges og bygges. I dag er det 74 millioner passasjerer som benytter et togtilbud per år, og antall passasjerer øker. Venstre mener at målsettingen må være tresifret innen denne NTP-perioden går ut. Innen kort tid må det være slik at ingen dieseltog frekventerer norske jernbanestrekninger. Den teknologiske utviklingen på drivstoff er formidabel, og det går nå hydrogentog i ordinær drift. Batteriteknologien blir også bedre og bedre, og strekninger på under 100 km kan nå frekventeres av batteritog uten lading underveis. Framtiden er elektrisk.

Dette fører meg over til suksesshistorie nummer én med hensyn til det grønne skiftet: elbilpolitikken. Vi setter verdensrekord i kjøp av elbiler hver måned, og nå står norske personbileiere i kø for å kjøpe flere. Hvis bilprodusentene forstår sitt eget beste, vil de nå produsere flere elbiler og ikke minst i segmentet som etterspørres. Jeg lover leverandørene at salgshallene vil gå til vær. Stortinget har en målsetning om at bare nullutslippspersonbiler skal selges etter 2025. Framtiden er elektrisk.

Det kjøres allerede nå rene batteribusser i Norge. I 2019 vil antallet mangedobles. Oslo har bestilt 70 busser og Trondheim 35. Det grønne skiftet har forlatt eksperimentstadiet og skal nå bidra stort innenfor klimautfordringen og lokal forurensning. Framtiden er elektrisk også innenfor bussdriften.

Men verstingen innenfor samferdsel er kanskje hurtigbåtene. I forhold til antall passasjerer og kjørelengde har disse båtene enorme CO₂-utslipp og forurensner lo-

kalt. Heldigvis har flere fylkeskommuner nå satt i gang et arbeid som kan gi resultater. Vi er spent på hva som skjer til sommeren 2019, for da ser det ut til at det kan være noe som revolusjonerer denne båtdriften med å få spektakulære båter som samtidig er gode på sjøen, til å ta over, slik at det grønne skiftet også kan være innenfor hurtigbåtsegmentet.

Til slutt må jeg få nevne transportformen som jeg liker aller best: sykkel. Det er lagt opp til god sykkelsatsing, men der har også kommunene og fylkeskommunene et stort ansvar.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kirsti Leirtø (A) [15:48:23]: Venstres representant er jo godt kjent med Miljøpakke Trondheim. Etter forhandlinger av pakken skal statens bidrag beregnes eksklusiv merverdiavgift på fylkesvei. Det gjør at både Trøndelag og Rogaland får langt færre midler enn forutsatt. De straffer de regionene som har valgt kollektiv på hjul istedenfor bane, ekstra, på tross av at staten på den måten sparer betydelige midler. Det var ikke en del av forutsetningen, og sammen med manglende togsatsing blir det utfordrende å nå klimamål i Trøndelag. Hvordan vil Venstre bidra til at Trøndelag når våre nasjonale klimamål?

Jon Gunnes (V) [15:49:14]: Nå driver man på med byvekstavtaler i Trondheim, så jeg har ikke sett at det har kommet noe resultat ut av det. Jeg har et godt håp om at man skal komme veldig bra ut av disse forhandlingene når det gjelder de innsatsfaktorene som staten kan være med og bidra med, og selvfølgelig også fylkeskommunen, kommunen og, ikke minst – i hovedsak! – bilistene, for det meste av bypakken i Trondheim er betalt av brukerne. Så jeg ser fram til at vi får en god løsning, og ser fram til forhandlingsresultatene.

Bengt Fasteraune (Sp) [15:50:06]: Senterpartiet er opptatt av kollektivtransport. Vi heier på alle gode prosjekter, og vi stiller oss bak mange av de prosjektene som er foreslått i budsjettet. Men det er vel egentlig tvil om hvor i landet dette blir prioritert. Og til Venstre og representanten Gunnes: 20 mill. kr til denne KID-ordningen er lite penger for å finne smarte løsninger der A4-løsningene ikke er oppe i dagen. Mener representanten Gunnes at kollektivtransporten i distriktene er god, og et gripbart alternativ for dem som bor der? Jeg vil presisere at byvekstavtaler passer ikke overalt.

Jon Gunnes (V) [15:50:51]: Nei, jeg er fullstendig klar over at byvekstavtaler ikke passer overalt. Man må være kreativ og finne gode løsninger, for man har kjørt for mange tomme busser rundt omkring i distriktene. Det å hente folk hjemme og ha en mye enklere teknolo-

gisk løsning med å bestille transport kan være én av de formene, og jeg ønsker også at fylkeskommunene, som har ansvaret for sitt område når det gjelder kollektivtrafikk, er enda mer kreative. Jeg har god tro på at man til sammen kan få til gode løsninger.

Bengt Fasteraune (Sp) [15:51:30]: Hvorfor kan man ikke da ha noen incitamenter fra fylkeskommunen i de grisgrendte strøkene som du og jeg beskriver, hvor vi egentlig er enige om den faktiske situasjonen? På Dovre, der jeg bor, ble jernbanen stengt en helg av diverse årsaker. Ekspressbussene er i stor grad kraftig nedskalert, og det fantes ikke mulighet for kollektivtransport fra Dovre til Oslo. Det var ingen mulighet. Kan man leve og ha det slik i framtiden?

Jon Gunnes (V) [15:52:05]: Jeg tror ikke jeg skal begi meg ut på å kommentere en ekstraordinær situasjon man kom opp i, og hvordan man løste den. Det har jeg ingen forutsetning for å si noe om. Men Venstre er veldig for å tenke litt nytt, for vi kan ikke ha en så dårlig kollektivtrafikk som vi tidvis har i distriktene. Da må man tenke helt nytt – uten å kjøre disse store bussene.

Arne Nævra (SV) [15:52:53]: Det er ikke bare jeg og SV som er opptatt av rekkefølgen på utbygging av motorveier og jernbane når det ofte går parallelt. Jeg regner med at representanten Gunnes godt kjenner til holdningen i fylkeskommunen Trøndelag og i Trondheim by. Jernbanen mot Steinkjer skulle vel ha vært bygd før motorveien? Er representanten enig i og deler representanten bekymringen til fylkeskommunen og til byen om at man kan risikere at motorveien kommer før en moderne tospors jernbane til Steinkjer?

Jon Gunnes (V) [15:53:41]: Venstre har en klar forutsetning når det gjelder satsingen på Trønderbanen, at den skal komme før man er ferdig med det første strekket av motorveien, som man skal begynne å bygge nå, og som skal være ferdig i 2024. Da får vi bare manne oss opp – for å si det sånn – til å få en god ordning på Trønderbanen.

Det at Trønderbanen er noe forsinket med tanke på oppstart: Det har selvfølgelig vært dyre løsninger som ikke har gitt et bedre tilbud til passasjerene, altså fortsatt timesavganger, mens man nå ser på løsninger med halvtimesavganger. Det er da jernbanen kan konkurrere, for det må være sånn at jernbanen skal være hurtigere, gå oftere og være renere enn all annen trafikk.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [15:54:56]: Befolkningsveksten i landet vårt er sterk. Dersom vi ikke dimensjonerer transportsystemet i tråd med prognosene

og våre klimamål, blir det for trangt om plassen, og transportsektoren bidrar ikke tilstrekkelig til at vi når våre klimamål. Vi må utvikle transportsystemet ved å bygge nytt samtidig som vi tar vare på det vi har. Derfor er jeg glad for at vi har sørget for et taktskifte i samferdselspolitikken. Vi har gått fra prat til handling. Vi har fem år bak oss der samferdselspolitikken er fornyet og løftet opp til et nytt nivå. Kristelig Folkeparti, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre har levert reformer, fornyelse, effektivisering og ikke minst mer penger. Jeg er glad for at vi fortsatt har et flertall som viderefører og forsterker det arbeidet som er i gang.

For å løse utfordringene knyttet til trafikksikkerhet, kapasitet, miljø og klima må transportsystemet moderniseres. Den teknologiske utviklingen kombinert med tydelige politiske initiativ vil bidra til fornyelse, bedre tilbud for befolkningen og lavere utslipp. Moderniseringen drives ikke bare fram av politikere, men av teknologiske drivkrefter, og ikke minst av folks ønsker om nye løsninger. Det har aldri vært rullet ut så mange nullutslippsbiler som nå. Autonome kjøretøy og ITS er viktige faktorer i moderniseringsprosessen, og gjennom nye digitale løsninger legges grunnlaget for innovasjon i kombinasjon med økt sikkerhet, bedre framkommelighet og lavere utslipp. Et av de områdene som helt klart pekes ut som et sentralt felt for nye teknologiske løsninger, er måten bompengene kreves inn på. Satellittbasert veipricing er et fleksibelt system der det kan kreves inn en kilometeravgift som varierer med kjøretøyets bidrag til støy, tidstop, ulykker, veislitasje og/eller luftforurensning og med klart positive miljøeffekter.

Det er mange enkeltsaker jeg kunne ha trukket fram fra budsjettet, men la meg nevne noe av det som har vært viktig for Kristelig Folkeparti, ikke bare i år, men også gjennom flere år:

Stadig flere brukere får glede og nytte av den nasjonale, utvidede TT-ordningen. For Kristelig Folkeparti er det viktig å gi nettopp disse brukerne som har særlige behov, et bedre tilbud. Derfor er jeg glad for Kristelig Folkepartis gjennomslag – sammen med regjeringspartiene – for å utvide ordningen, med en dobling av tidligere års økning, til 45 mill. kr med virkning fra 1. juli 2019. Nå er åtte fylker med i denne ordningen, og kanskje tre-fire nye kan legges til gjennom denne utvidelsen. For synshemmede og rullestolbrukere er den nasjonale TT-ordningen helt avgjørende for å kunne leve et normalt og aktivt hverdagsliv. Gjennom budsjettavtalen for 2019 tar vi nå et langt skritt som gir oss mulighet til å sikre at ordningen kan være nasjonal fra og med budsjettåret 2020.

Bredbånd og effektive IKT-systemer er viktig og helt sentralt for innbyggere og næringsliv i hele landet. Regjeringens kutt på dette området var skuffende. Det var nødvendig å øke bevilgningen, og vi er glade for at vi har

fått på plass 100 ekstra millioner til bredbåndsutbygging gjennom budsjettforliket.

Investeringer til jernbanen blir styrket i dette budsjettet. En driftsstabil og kapasitetssterk infrastruktur og togmateriell som håndterer store transportstrømmer, er nødvendig for å bedre togtilbudet. Derfor er det bra at vi har fått til en solid satsing på og fornyelse av infrastruktur og materiell.

Vi ser med stor tilfredshet på at Nye Veier innfrir forventningene, og at kostnadene i snitt reduseres med 20 pst. At utbyggingstakten gjør det mulig å bygge selskapets portefølje på 12 år istedenfor 20, gir viktige besparelser som bidrar til å realisere andre viktige samferdselsprosjekter i årene framover.

Kristelig Folkeparti stemmer for komiteens flertalls-tilrådingene. Vi stemmer imot mindretallsforslagene. Jeg tar også opp tilleggsforslag nr. 16, som jeg fremmer på vegne av Kristelig Folkeparti og regjeringspartiene, og tilleggsforslag nr. 17, som jeg fremmer på vegne av Kristelig Folkeparti. Forslag nr. 16 gir økt forskutteringsramme og muligheter for at flere viktige fiskerihavnprosjekter kan gjennomføres raskere. Jeg er derfor glad for at Kristelig Folkeparti er blitt enig med regjeringspartiene om å utvide rammen fra 350 mill. kr til 550 mill. kr. Forslag nr. 17 handler om Kjevik-veien, rv. 41, og hvordan anmodningsvedtak nr. 264 fra forrige sesjon skal følges opp. Det er åpenbart at Stortingets vedtak i denne saken ikke er fulgt opp så langt.

Presidenten: Representanten Hans Fredrik Grøvan har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det åpnes for replikkordskifte.

Sverre Myrli (A) [15:59:59]: Grøvan har vært med i mange samferdselsdebatter her på huset, og en av gjengangerne gjennom flere år er jo håndteringen av ubåten «U-864» utenfor Fedje i Hordaland. I budsjettinnstillingen har Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV foreslått at Stortinget skal få en egen sak om ubåten «U-864», der en vurderer å fjerne så mye som mulig av kvikksølvlasten før tildekking av ubåten. Jeg har registrert at det har fått stor tilslutning fra mange lokalt, og også veldig mange av Kristelig Folkepartis lokale representanter mener det ikke er riktig å bare gå til en tildekking av ubåten.

Så spørsmålet mitt er: Hvorfor vil ikke Kristelig Folkeparti få en sak til Stortinget om dette svært viktige spørsmålet?

Magne Rommetveit hadde her teke over presidentplassen.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [16:01:00]: Ubåten utenfor Fedje har en lang historie, som representanten

Myrli minner oss på. Vi tror det er viktig at vi nå prøver å gjøre oss ferdig med den saken på en miljømessig forsvarlig måte. Det har vært gjort mange utredninger, det har vært gitt mange bidrag i saken. Dette som foreslås nå, er et bidrag som jeg tror vi kan feste vår lit til, og som også kan løse problemet på en miljømessig forsvarlig måte. Hvis det nå likevel skulle finnes tekniske muligheter, uten at det forsinker prosessen ytterligere, ved å undersøke om en har muligheten til eventuelt å kunne ta ut noe av det stoffet som vi er mest bekymret for, utelukker vi ikke det, men da kan det gjøres gjennom en egen undersøkelse, uten at det må tas opp igjen som en egen sak. Hvis det må gjøres på en annen måte, får vi avvente og eventuelt få det tilbake igjen som en sak på et visst tidspunkt.

Sverre Myrli (A) [16:02:05]: Representanten Grøvan avsluttet innlegget sitt med å slå fast at Kristelig Folkeparti kommer til å stemme imot alle mindretallsforslagene i innstillingen. Det mener jeg Kristelig Folkeparti gjorde i fjor, og det mener jeg Kristelig Folkeparti gjorde årene før. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV har i innstillingen og i salen i dag fremmet – etter min oppfatning – mange gode forslag. Det er forslag om gods på jernbane, det er forslag om intercity-utbyggingen, og det er, som vi akkurat pratet om, ubåten «U-864» utenfor Fedje.

Spørsmålet mitt til Grøvan er: Er det virkelig ingen forslag fra opposisjonen – noe år – som Kristelig Folkeparti kunne støtte? Er alle forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV så dårlige at Kristelig Folkeparti ikke engang kan vurdere å støtte noen av dem?

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [16:02:56]: Hvis det er noen trøst, kan jeg i hvert fall si at vi har *vurdert* forslagene fra opposisjonen (munterhet i salen). La det være sagt.

Det klart at det er noe fornuftig i alle partiers politikk, også i det som Arbeiderpartiet foreslår. I de forslagene som ligger på bordet i dag, har vi valgt å konkludere slik som jeg ga uttrykk for. Samtidig er det jo flere av disse tingene, f.eks. dette med framdriften på intercity, som vi er opptatt av, og det er også andre saker, f.eks. dette med mer gods på jernbanen. Vi mener likevel vi har lagt Nasjonal transportplan til grunn når det gjelder framdriften på intercity, som forutsetter et visst tempo og et visst investeringsnivå, som vi vil følge opp uten at vi behøver å ha det som en egen sak. Vi følger NTP her, og vi forutsetter at NTP skal legges til grunn for framdriften, f.eks. i den saken.

Siv Mossleth (Sp) [16:04:11]: Jeg har lyst til å fortsette dialogen om miljø med representanten Grøvan. Ekspressbusser og flybusser er et markedsbasert kollektivtransporttilbud uten offentlig tilskudd. Utviklingen i

dette bussmarkedet har vært negativ. Det var ti millioner reisende med ekspressbuss i 2007, og det har gått ned til seks millioner i 2016. Det er ikke bra verken når det gjelder miljø eller trafikkbelastning. Grunnen til dette er kanskje at merverdiavgiften på kollektivtransport har økt fra 8 pst. til 12 pst., og ekspressbuss får ikke kompensert noe for å gi rabatt til pensjonister, uføre, barn eller skoleelever. Hvordan kan vi legge til rette for flere passasjerer på ekspressbussene?

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [16:05:13]: Ekspressbussene spiller en viktig rolle i kollektivtilbudet, ikke minst når det gjelder de lange avstandene. Det har vært en liberalisering når det gjelder ekspressbussene som jeg tror vil kunne bidra til at de blir et alternativ for flere, fordi en kan kjøre lengre avstander uten de samme kostnadene som en hadde tidligere. Det er i hvert fall et av tiltakene. Så må vi følge med i utviklingen slik at også kollektivtilbudet kan styrkes med tanke på den typen transport, på samme måte som vi også ønsker at kollektivtilbudet skal styrkes når det gjelder jernbane og andre typer kollektivtransport.

Arne Nævra (SV) [16:06:11]: Kristelig Folkeparti har vært for jernbanereformen hele tiden, så vidt jeg har oppfattet. Det er for så vidt en grei sak at de ikke mener det samme som SV, at det er viktig infrastruktur som bør være i offentlig eie, og drevet av det offentlige, men jeg hadde inntrykk av at et premiss for reformen var at passasjerene skulle settes i sentrum – service, kvalitet, punktlighet. Når vi ser oppslagene som har vært de siste dager og uker – om at kvalitet faktisk ikke ble tillagt så stor vekt som pris, selv om kriteriene på anbudet var motsatt – er representanten Grøvan da enig i at det setter premissene for hele jernbanereformen litt under tvil?

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [16:07:11]: Jeg er helt enig med representanten Nævra når det gjelder begrunnelsen for jernbanereformen. Vi skulle få flere passasjerer på toget, vi skulle få dem raskere fram, mer punktlig og med høyere frekvens. Jeg tror at det grunnlaget og oppryddingsarbeidet vi har gjort for å få tydelighet om ansvarsforhold innenfor jernbanesektoren, vil vi høste resultatene av de neste årene, når selve strukturen er på plass.

Når det gjelder anbudet på Sørlandsbanen, kjenner jeg ikke mer til forholdene rundt det enn det representanten Nævra gjør. Jeg oppfatter, vil tro og legger til grunn – i hvert fall før jeg har fått ytterligere informasjon – at man har fulgt de kriteriene det var lagt opp til. Selskapene som ikke fikk anbudet, har anledning til å klage på prosessen hvis de mener dette er gjort på feil måte. Det registrerer jeg at ingen av disse har gjort.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Jon Georg Dale [16:08:28]: 2019 vert nok eit viktig år i norsk transportsektor. Grunnen til det er at arbeidet fortset – arbeidet for å byggje landet sterkare, byggje regionar tettare saman og korte ned reisetida for norsk næringsliv, for med det å redusere kostnadene og få opp verdiskapinga. Det bidreg til eit berekraftig velferdssamfunn for mange.

Utgangspunktet for budsjettåret 2019 er særdeles godt, og eg meiner det er all grunn til å glede seg over at vi med budsjettforslaget for 2019 fortset med det viktige arbeidet som har skjedd heilt sidan stortingsvalet i 2013. Det er på mange måtar eit før og eit etter stortingsvalet 2013 i transportpolitikken. Ikkje berre har vi auka løyvingane år for år, ikkje berre har ein greidd å snu fokuset som har vore i samband med vedlikehaldsetterslepet, som auka i tiår etter tiår under dei føregåande regjeringane, men som no vert redusert. Viktigast av alt er det at vi har klart å gjere det samtidig som vi har klart å reformere ein heil sektor, både gjennom å etablere eit vegselskap, og med det på mange måtar bryte vegutbyggingsmonopolet, og etableringa av jernbanereforma, som no på mange måtar bidreg til sterkare konkurranse på norsk jernbane, for å få fleire fornøgde passasjerar.

2019 er endå eit år i rekkja av gode år for norsk transportsektor, med det som utgangspunkt at vi har fleire nye oppgåver å løyse. Ein av dei tinga som eg synest vi for så vidt har høyrte litt lite av i diskusjonen hittil i dag, er at det vert fokusert på kva slags oppgåver vi grunnleggjande sett skal løyse. Eg vert ikkje veldig fascinert, eller for så vidt imponert, av overbodspolitikken opposisjonen fører med skattepengane til folk, heller ikkje i transportsektoren.

Eg er oppteken av at vi skal klare å løyse dei utfordringane vi har i infrastrukturen vår, på ein betre måte enn tidlegare. Vi må tore å gjere reformer. Vi må tore å ha tydelegare kostnadsstyring, tydelegare forventning til at dei underliggjande etatane våre styrer økonomien godt – at dei får meir igjen for pengane, ganske enkelt. Dette bidreg til å løyse fleire utfordringar som folk opplever i kvardagen, fordi dei jobbar smartare og betre. Det er det denne debatten i stor grad handlar om, for i 2019 legg vi opp til det, samtidig som vi styrkjer løyvingane – og for jernbanen.

I 1962 var vi ferdige med å byggje Nordlandsbanen. Ikkje sidan då har jernbaneløyvingane vore på eit slikt nivå som dei er no. Det er ei formidabel satsing og eit løft for den norske jernbanen. Det er litt paradoksalt for meg å seie det, som har ei mor som er fødd i 1963, men det viser at det er ikkje berre eitt generasjonsperspektiv i den jernbanesatsinga som skjer no. At opposisjonen prøver å overby det, er fint. Men eg kan forsikre Stortinget om at

vi skal bruke pengane fornuftig på å løyse dei grunnleggjande strukturelle utfordringane vi har i norsk jernbane, i åra som kjem.

Men det tek tid, og det er dyrt å byggje norsk jernbane. Difor må vi også få ned kostnadene, både til utbygging, til vedlikehald og til personkjøp av tog. For av og til når ein har den diskusjonen, høyrest det ut som at å drive tog i Noreg er veldig lønsamt. Dette budsjettet er eit godt bevis på at det er det ikkje. Vi må kjøpe togtenester for over 4 mrd. kr i 2019. Det gjer vi for å bidra til at toget skal verte ei god løysing for fleire.

Så fortset vi å planleggje og byggje vegar i dette landet, og når ein høyrer på representanten Nævra, er det eit godt bevis på det. For det er heilt rett: Vi er veldig fornøgde med at vi klarer å opne over 100 km ny firefelts motorveg neste år. Det handlar ganske enkelt om at dette landet får større moglegheiter til vidare vekst og verdiskaping. Det handlar grunnleggjande sett om i kva grad vi faktisk evnar å gjennomføre det vi har sagt – at norsk økonomi treng fleire bein å stå på. Då treng vi fleire lønsame bedrifter, og det denne debatten viser fremst av alt, er at her er ei borgarleg side som for å få det til både prioriterer skattelette til næringslivet og utbygging av infrastruktur – som er nødvendig. Og så har vi ei anna side i norsk politikk som aukar skattane for næringslivet, og som tek vekk infrastrukturprosjekt.

Eg er glad for at borgarleg side har fleirtal i dette huset.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Sverre Myrli (A) [16:13:43]: Vi ble egentlig litt satt ut da vi hørte hvor ung mor samferdselsministeren hadde. Men så kom vi til å tenke på at han er jo veldig ung, han også.

I mitt hovedinnlegg pratet jeg om godstransport på bane. Jeg hadde egentlig tenkt å si at noe drastisk måtte gjøres, men jeg tror jeg sa at noe dramatisk måtte gjøres. Det var kanskje vel dramatisk å si det, men situasjonen er i hvert fall alvorlig for godstransport på jernbane. På torsdag kjørte Green Cargo det siste godstoget på Raumabanen i samferdselsministerens hjemfylke. CargoNet, altså NSBs godsselskap og den største operatøren innen godstransport på jernbane i Norge, kutter nå antall godstog i uka fra 94 til 74. Jeg gjentar: Vi må kunne si at dette er en svært alvorlig situasjon. Spørsmålet mitt er: Hva gjør samferdselsministeren?

Statsråd Jon Georg Dale [16:14:41]: Dette er ein krevjande situasjon. Noko av det viktigaste som styrker konkurransekrafta til godstransporten på jernbane, er dei pengane vi bruker på å halde oppe kapasiteten i infrastrukturen. Det er verdt å merke seg når ein skal samarbeide med parti som f.eks. føreslår å kutte in-

vesteringane i ERTMS-systemet, som bidreg til oppetid og funksjonalitet. Det er det viktigaste ein kan gjere på kort sikt. På lengre sikt ligg det i Nasjonal transportplan ein godspakke på 18 mrd. kr. Vi må sjå på korleis vi kan klare å bruke han slik at han reelt sett bidreg til at vi oppnår ambisjonane våre. Det vi ser først og fremst no, er at tiltaka på dei lengre togstrekningane har stort potensial til å få til det.

Det er krevjande tider for gods på jernbane om dagen, og regjeringa jobbar langs fleire aksar for å bidra til løysingar som gjer at jernbanen ikkje taper ytterlegare konkurransekraft.

Sverre Myrli (A) [16:15:41]: Jeg må bare presisere at Arbeiderpartiet ønsker overhodet ikke å kutte i bevilgningene til ERTMS. Det er svært viktige investeringer, og ny teknologi må vi også ha innenfor jernbanen, selv om det kanskje var noen andre partier samferdselsministeren tenkte på der.

Men jeg må jo si at jeg synes det er litt skuffende, det samferdselsministeren nå kommer med. Ja, jeg er enig i at det er viktig med godspakka, det er viktig med infrastrukturtiltak, elektrifisering, krysningsspor, nye terminaler – dette er absolutt veldig viktig. Men dette ligger jo nødvendigvis noen år fram i tid. Hvis vi nå hører på hva godsselskapene sier, er det akutte problemer, noe trengs å gjøres nå – ikke om to år, ikke om fem år, ikke om ti år, det må gjøres noe i 2018 eller i alle fall i 2019.

Når persontog betaler inn baneavgifter til Bane NOR, får de disse avgiftene refundert fra staten. Det gjelder ikke godstog, så vidt jeg kan skjønne av den korrespondansen komiteen har hatt med samferdselsministeren. Hvorfor er det slik at det er forskjell på persontog og godstog når det gjelder refusjon av baneavgifter?

Statsråd Jon Georg Dale [16:16:48]: Aller først: Det er greitt å begynne i den rette enden. Det er ikkje innført slik baneavgift for godstoga, så det å skulde ei eventuell endring i tilbodet før avgifta er innført, på det, er ein for enkel analyse, rett og slett.

Så meiner eg det er gjort fleire viktige grep i 2019-budsjettet. Vi brukar i overkant av 430 mill. kr på tiltak som er innretta for å treffe godstransporten, så det er ei rekkje konkrete tiltak som kjem til oppfølging som følgje av det budsjettforslaget Stortinget vedtek i dag. På toppen av det kjem satsinga på drift og vedlikehald, som er avgjerande, og investeringar f.eks. i ERTMS, som vi har vore innom allereie.

Så erkjenner eg at den situasjonen vi er i no, er krevjande. Det betyr at vi må ha grundigare analysar enn at ein skuldar på ei avgift som enno ikkje er innført. Den avgifta er ei internprising, som gjer at ein også får tilbake pengar dersom ikkje infrastrukturen er oppe. Det gjev føreseielegheit for næringslivet.

Siv Mossleth (Sp) [16:18:18]: Jeg hadde tenkt å spørre statsråden om en mer helhetlig veiutbygging. Vi ser nå at det er strekninger langs E6 som kan bli stående igjen som farlige flaskehalser, f.eks. i Grane. Men et oppslag i Nettavisen, der statsråd Dale sitter på en pub, drikker øl og snakker ut om hatet mot Senterpartiet, gjør meg bekymret. Politikere håndterer vanligvis uenighet bra, men når en norsk statsråd fylles av hat og sier han blir gal av et parti, har jeg bare ett spørsmål: Trenger statsråden en klem? (Munterhet i salen.)

Statsråd Jon Georg Dale [16:19:05]: Eg har sjeldan avslått det, dersom eg har fått tilbod om det – i alle fall ikkje frå damer. Det burde eg antakeleg ikkje sagt, men det er tilfellet.

Punkt 1: Når eg gjev intervju til Nettavisen og er på pub, drikk eg ikkje øl. Det kan eg vente med til etter at vi er ferdige – så er det avklart.

Punkt 2: Ein finn ikkje eit einaste sitat frå meg om at eg hatar nokon som helst. At journalistane vinklar det slik, får stå for deira rekning.

Punkt 3: Eg er oppvaksen med ein far som er Senterparti-mann. Det har eg enno ikkje tilgjeve han. Eg hadde håpt han ville lære med åra – det er ikkje noko som tyder på det heller. Men eg er ganske tydeleg på det som var budskapet mitt i det intervjuet, nemleg at den endringsviljen ein ser i Senterpartiet om dagen, er oppriktig talt – eg veit ikkje om det er parlamentarisk korrekt – det verste eg veit. Eg kjem frå eit område der vi veit at det er heilt avgjerande. Samferdselspolitikken er eitt av dei områda der vi ser det, og eg er difor heilt trygg på at budskapet mitt står seg også i stortingssalen.

Siv Mossleth (Sp) [16:20:10]: Ok, Senterpartiet er opptatt av politikk og saker, og jeg vil ikke dvele lenger ved statsrådens hatretorikk.

Et av forslagene Senterpartiet fremmet i 2018, var å få en samlet gjennomgang av luftfartsavgiftene for å styrke kortbanenettet. Situasjonen for kommersielle ruter på kortbanenettet er forverret – ifølge Nordland Høyre er den forverret de senere årene. Flyprisene er for høye for folk flest. Senterpartiet har også fremmet forslag om å fjerne flyseteavgiften for passasjerfly under 20 tonn. Men vi når ikke fram når vi vil stoppe denne urettferdigheten, fordi høyrepartiene stemmer ned forslagene våre, selv om Nordland Høyre og representantene Finstad og Ebbesen ber om endringer. Så spørsmålet er: Er kr 8 det eneste statsråden har å komme med når det gjelder å demme opp for denne urettferdigheten?

Statsråd Jon Georg Dale [16:21:13]: Punkt 1: Det er dette stortinget som har vedteke flypassasjeravgifta, ikkje etter forslag frå regjeringa, men regjeringa har følgt opp, i tråd med Stortingets vedtak.

Punkt 2: Basert på at det var eit ønske om å bidra til betre internprising i avgifter, som gjer at norske distrikt får ei lette på kostnad av lengre flygingar, føreslo regjeringa å endre innretninga på flypassasjeravgifta. Det slutta fleirtalet i Stortinget seg til.

Dette er eigentleg veldig enkelt for meg. Eg held meg til dei vedtaka som er gjorde. Eg er oppteken av at vi skal styrkje grunnlaget for flytrafikken, som er ein sentral del av kollektivtilbodet i distrikta. Difor bruker vi i 2019 også i overkant av 700 mill. kr på å kjøpe FOT-ruter. Det er verdt å hugse på at det einaste grunnlaget for at vi i det heile har eit selskap som flyg på 44 lufthamner, er at vi bruker over 700 mill. kr på å kjøpe dei tenestene.

Siv Mossleth (Sp) [16:22:18]: Det var få visjoner om å gjøre det enklere for folk og næringsliv å bruke kortbanenettet. Kortbanenettet er kjempeviktig for næringslivet, spesielt i distriktene. Samtidig er kortbanenettet antakelig det første området hvor vi får elektriske fly. Derfor er det så kjempeviktig å opprettholde disse tilbudene.

Regjeringspartiene var med på å innføre flyseteavgiften og har også vært med på å øke momsen, merverdiavgiften, fra 8 pst. til 12 pst. Så jeg synes det er en ansvarsfraskrivelse ikke å ha visjoner for å endre den urettferdigheten som er mellom bermudashortsturisten og næringsdrivende som trenger kortbanenettet lokalt.

Statsråd Jon Georg Dale [16:23:22]: Eg har opplevd å få kritikk for mange ting i Stortinget opp igjennom, men aldri for at eg har halde meg til spørsmålet eg har fått når eg har svart.

Eg fekk altså spørsmål om 8 kr var ein avgiftssats vi kunne gje, og så fekk eg kritikk for at eg ikkje har svart visjonært på kva vi skal gjere for å få betre flytilbodet i distrikta. Hadde eg fått spørsmål om det, hadde eg svart på det. Og det kan eg gjere.

Eg meiner grunnleggjande sett at flytilbodet i distrikta som i dag er operert av Widerøe, gjennom i hovudsak kjøp for over 700 mill. kr på FOT-rutenettet, er eit avgjerande tilbod for mange distrikt i Noreg. Det er det kollektivtilbodet vi har. Det må utviklast vidare, både gjennom ny teknologi, som gjer at vi har fornya flyflåten, gjennom at vi har selskap som held kontraktforpliktingane sine i større grad enn det vi har hatt på ein del FOT-ruter i år, og ikkje minst gjennom at vi held fram med å fornye oss, og ser på korleis vi i sum kan gje passasjerane eit betre tilbod.

Stortinget har vedteke ei flypassasjeravgift. Det legg eg til grunn også i det vidare.

Presidenten: Presidenten vil gjerne påtala overfor representanten at å karakterisera utsegnene frå statsråden i denne replikkunden som «hatretorikk» – sjølv

om det var sagt på ein pub der det ikkje var drukke – høyrer nok ikkje heilt heime i denne salen.

Arne Nævra (SV) [16:25:00]: Statsråden snakker om at opposisjonen har en overbudspolitik. Jeg vil da ikke være en del av det, synes jeg, for jeg bruker stort sett samme rammer som regjeringen. Jeg bare flytter midler og prioriterer annerledes.

Statsrådens partifelle, Fremskrittspartiets klimapolitiske talsperson Gisle Meininger Saudland, sa til Dagbladet i dag – da han var på vei til klimamøtet i Polen, utrolig nok – at elbilkjøpere så snart som mulig må betale moms, og at disse pengene bør gå til ny veibygging. Er ikke det litt underlig når vedkommende var på vei til Katowice for å diskutere klimaspørsmål? Er statsråden enig i vurderingene til sin meningsfelle?

Statsråd Jon Georg Dale [16:25:52]: Det har eg ikkje sett, og eg har i utgangspunktet ikkje tenkt å ta stilling til det. Men det er jo i veldig liten grad vegen som forureinar – det er bilane som køyrer på han. Vi har lagt til grunn at vi skal ha ein elbilpolitikk som legg til rette for at fleire vel å bruke og kjøpe elbil i denne regjeringssperioden. Det legg eg til grunn framleis er gjeldande politikk, og kan forsikre Stortinget om det.

Eg meiner at det grunnleggjande sett er eit viktig poeng som vi i større grad også må rette til SV, for når SV bringar fram sin motstand mot å byggje nye trafikksikre, effektive vegar i Noreg, høyrer det av og til ut som om det er vegen i seg sjølv som er problemet. Det er det nesten aldri. Det er forureininga frå bilparken, og med denne regjeringa går den massivt ned, bl.a. fordi vi har tort å leggje om bilavgiftspolitikken. SV skal jo samarbeide med Senterpartiet, så vidt eg ser, og ein kan jo berre undrast korleis den statistikken skulle ha sett ut viss det fleirtalet hadde vorte etablert.

Arne Nævra (SV) [16:26:56]: Takk for svaret til statsråden. Av mangel på tid vil jeg bare hoppe raskt over til å varme opp litt rundt saken med Go-Ahead.

Er statsråden fortsatt trygg på at en i anbudsbehandlingen i forbindelse med Pakke Sør på jernbanen har fulgt lover og regler, og at behandlingen har vært tillitvekkende – i lys av alle de nye opplysningene som har kommet fram, ikke minst i Aftenposten, de siste dagene?

Statsråd Jon Georg Dale [16:27:31]: Eg legg det til grunn, og eg har varsla Stortinget om at eg vil kome igjen med ei grundig utgreiing om det i løpet av neste veke. Eg får tid til å gå meir inn i detaljane då enn eg gjer i ei kort replikkordveksling. Men eg legg til grunn at anbudsprosessen som har vore, har vore basert på dei kriteria som er stilte i anbudet. Eg legg til grunn at Jernbanedirektoratet, som har hatt anbudet ute og fått inn til-

boda, har gjort vurderingar av dei i tråd med det og valt ein leverandør. Med utgangspunkt i det har SJ AB klaga i første instans til Jernbanedirektoratet, som har avvist klagen, men ein har ikkje valt frå nokon av aktørane som har vore med i anbudsrunderen og utover det, å klage verken til Jernbanedirektoratet eller til KOFA eller å bringe saka inn for domstolane. Med den kjennskapen eg har no, er det all grunn til å leggje det til grunn, og eg vil kome nærmare tilbake til dette i utgreiinga eg skal ha i neste veke.

Sverre Myrli (A) [16:28:42]: I svaret på den forrige replikken fra meg sa samferdselsministeren at det ikke er tatt inn baneavgifter fra gods. Det stusser jeg litt over, for det har komiteen stilt spørsmål om i forbindelse med nysalderingen av budsjettet for 2018, Prop. 17 S for 2018–2019, som komiteen har til behandling, og som vel skal debatteres i Stortinget neste tirsdag. Komiteen har stilt spørsmål om dette og fikk på fredag svar fra samferdselsministeren. Det er svar på spørsmål 4 fra komiteen. Der skriver samferdselsministeren at det ved utgangen av oktober 2018 var krevd inn om lag 37 mrd. kr i kjørevegsavgifter fra godstrafikken.

Spørsmålet mitt er: Blir det krevd inn avgifter fra godstrafikken, eller blir det ikke det?

Statsråd Jon Georg Dale [16:29:32]: No har eg akkurat gått på eit prestisjenederlag, for eg trudde eg hadde stålkontroll på alt eg dreiv med. No tyder ting på at eg har vore upresis i svaret mitt. Vi har definitivt ikkje kravd inn 37 mrd. kr i godsavgifter, slik representanten no hevdar.

Sverre Myrli (A) [16:29:45]: Millioner.

Statsråd Jon Georg Dale [16:29:48]: Eg legg til grunn at det i utgangspunktet ikkje var pålagt ei avgift som no bidreg – og det var svaret mitt på førre spørsmål – til at godsvolumet taper konkurransekraft på bane, kontra det vi har hatt i f.eks. vegsektoren. Eg kan kome nærmare tilbake til det i eit seinare innlegg. Men det er altså utgangspunktet mitt for det svaret, og viss eg har vore upresis i det, eller i verste fall ikkje har vore presis i det heile, ber eg naturlegvis om orsaking for det.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Ingalill Olsen (A) [16:30:38]: Jeg ble også fascinert da jeg hørte når moren til samferdselsministeren var født. Jeg tenkte at det gjør jo at jeg nesten kunne vært bestemora hans, og da har jeg lyst til å bidra med litt erfaring fra et langt liv og med gode råd fra et langt liv i politikken, som jeg håper han hører på.

Vi bruker store summer på samferdsel i dette landet. Det øker på de fleste områder, men – og her kommer det

gode rådet og nesten en «bestemoderlig» pekefinger – når det gjelder kystsatsing og havet og det som vi skal leve av framover, er det stadig reduksjoner og nedprioritering.

Arbeiderpartiet vil satse på kysten. Vi anser at Norge som en havnasjon må utvikle sine fortinn og bygge ut infrastruktur for maritim virksomhet.

Regjeringens forslag til budsjett gir Kystverket en realnedgang på 0,2 prosentpoeng. Det foregår dessverre ikke planlegging av fiskerihavner lenger, da dette skal overføres til fylkeskommunene. Det er mange fiskerihavneutbygginger som står på vent, og som går en usikker framtid i møte med hensyn til framtidig finansiering. Vi bekymrer oss alle sammen for finansieringen når dette skal over til fylkeskommunene.

Arbeiderpartiet vil bevilge totalt 177,5 mill. kr ut over forslaget i budsjettproposisjonen til havner og farleder, og vi har dekning for alt. En slik satsing ville holdt framdriften knyttet til fiskerihavneutbygging og styrket kystens næringsutvikling.

I behandlingen av statsbudsjettet for 2018 ble det vedtatt en ordning for forskuttering av midler til fiskerihavner og farleder for inntil 350 mill. kr, og det samme for 2019. Arbeiderpartiet mener at det er skapt usikkerhet om hvorvidt det er 350 mill. kr totalt, eller 700 mill. kr til sammen – slik noen framstiller det.

Samferdselsministeren har avklart dette i brev angående budsjettspørsmål, der det framkommer at totalbeløpet for 2018 og 2019 er 350 mill. kr. Skal man selge noe to ganger, må det være lurt at summen også er det dobbelte. Søknadsmengden til denne forskutteringsordningen viser med all tydelighet et stort behov og at regjeringen ikke prioriterer disse oppgavene i stor nok grad. Det har også Kristelig Folkeparti oppdaget, når de leverer forslag i dag om å øke dette til 200 mill. kr ekstra, noe som er bra og helt nødvendig. De skulle bare tatt enda mer i, nemlig 200 mill. kr til, så hadde de vært på samme sum som Arbeiderpartiet, med 700 mill. kr. Men vi har sagt at vi støtter forslaget subsidiært. Og vi er glad for det, vi synes at det er bra, fordi det er nødvendig.

Arbeiderpartiet vil i tillegg at det skal avsettes mer midler til å utbygge fiskerihavner. Vi vil ha 20 mill. kr til Andenes fiskerihavn, 25 mill. kr til henholdsvis Kjøllefjord og Bømlo fiskerihavn og 30 mill. kr til planlegging av Stad skipstunnel samt en generell styrking av posten, på 15 mill. kr. De av oss som har beveget seg på Stadhavet i ikke altfor godt vær, vet at det er et farlig havstykke. Oppstart av Stad skipstunnel vil kunne bidra til å øke tryggheten for dem som ferdes på sjøen i dette området.

Tilskudd til kommunale fiskerihavner, altså de mindre prosjektene, er et viktig element for å øke utbyggingstakten av mindre, kommunale fiskerianlegg. Ar-

beiderpartiet vil styrke det viktige infrastrukturarbeidet rundt i kommunene med 50 mill. kr.

Stortinget har vedtatt at mer gods skal overføres fra vei til sjø. Dette er skandaløst nok ikke fulgt opp fra regjeringens side, og Riksrevisjonen har rettet skarp kritikk mot regjeringen for manglende oppfølging av Stortingets vedtak. Det må utarbeides treffsikre incentivordninger som kan bidra til å nå målet, men som ikke fungerer konkurransevridende. Vi i Arbeiderpartiet mener at det må tas grep for å nå Stortingets vedtatte målsetting, og har styrket denne posten med 22,6 mill. kr i vårt alternative budsjett, slik at den totale bevilgningen ville blitt 100 mill. kr.

Det ble budsjettforlik med Kristelig Folkeparti i år også. Arbeiderpartiet er mildt sagt forundret over regjeringens manglende evne og vilje til å satse på kyst- og havnetiltak i utgangspunktet og konstaterer at et svakt budsjett for Kystverket i utgangspunktet er ytterligere svekket gjennom budsjettforliket med Kristelig Folkeparti.

Solveig Sundbø Abrahamsen (H) [16:35:59]: Det har skjedd mykje innan samferdselssektoren dei siste åra. Spesielt innan veg, jernbane, kollektivtransport og elektronisk kommunikasjon ser me store endringar. Den teknologiske utviklinga har gjort at me kommuniserer på ein helt annan måte no enn for bare nokre få år sidan. Skjerm og tastatur har teke over for penn og papi. Elektronisk kommunikasjon, bl.a. gjennom sosiale plattformer, gjer at informasjonen flyt på sekundar. Dette gjev behov for omstillingar i Posten, som melder at nedgangen i brevmengda er venta å auke ytterlegare – og raskare – i åra framover. Elektronisk kommunikasjon og internett blir stadig viktigare faktorar for næringslivet, for forvaltninga og ikkje minst for folk flest. Løysingar i ekomsektoren vil påverke korleis helsevesen, utdanning og arbeidsprosessar blir organiserte i framtida. Dette gjev innbyggjarar og næringsliv i Noreg mange nye moglegheiter, men òg nokre nye og vanskelege utfordringar. Den digitale utviklinga gjer oss sårbare for uønskte hendingar på ein annan måte enn tidlegare. Regjeringa legg difor opp til auka innsats på IKT-sikkerheit.

Vidare er det stor aktivitet og store endringar innan bygg- og anleggssektoren. Det luktar nylagd asfalt over det ganske land. Budsjettet for 2019 legg opp til å bruke heile 73 mrd. kr på å få betre vegar, meir effektiv jernbane og betre kollektivløysingar for å skape ein enklare kvardag for folk flest og næringslivet. Løyvingane til jernbanesatsinga i 2019 er t.d. på meir enn 25 mrd. kr. Det er om lag 2 mrd. kr meir enn i 2018 – og snart dobbelt så mykje som det Stoltenberg-regjeringa løyva i 2013.

Så når Arbeiderpartiet skriv i sine merknader at dei møter ei «passiv regjering» på desse områda, er det ikkje mogleg å ta dei på alvor. Faktum er at sidan 2013 har samferdselsbudsjetta auka med 75 pst. Noreg opplever ei regjering som etter fem år i posisjon framleis har vilje til å auke prioriteringa og oppretthalde historisk aktivitet på veg og bane. Samstundes finn regjeringa rom for incentivordningar til grøn omstilling i sektoren og omfattande påskjøningsmidlar til kollektivtransporten for å få ned klimagassutsleppa i storbyområda. Satsinga på kollektivtransport i storbyområda er meir enn femdobla sidan 2013, då den raud-grøne regjeringa styrte landet.

Mykje går godt, men kostnadsauke kan spenne bein under denne historiske satsinga. Difor må me gjere meir enn å løyve pengar. Me må reformere for å holde kostnadene nede og byggje raskare. Regjeringa er framsynt og krev omstilling i offentlege transportetatar for å sikre at me får meir veg og bane for pengane. Det visast gjennom gjennomføring av nødvendige reformer som vegreform og jernbanereform.

Samferdselspolitikk er det aller kraftigaste verket middelet me har for å skape vekst og utvikling i heile landet. Gjennom bygging av infrastruktur knyter me by og bygd tettare saman i sterke arbeids- og buregionar. Det reduserer avstandane mellom folk og sørgjer for at varar og tenester kjem raskare fram.

For få dagar sidan la SSB fram nye tal over befolkning og areal i tettstadar. Tala viser at Stor-Oslo for første gong har passert ein million innbyggjarar, så for første gong i historia er Noreg no ein millionby. Tala viser òg at 36 pst. av innbyggjarane i Noreg no bur i ein tettstad med meir enn 100 000 innbyggjarar. Det at byane veks, får konsekvensar for samferdselspolitikken. Difor satsar regjeringa kraftig på ordningar som støttar byområda med viktige oppgåver for å løyse dei auka transportbehova for framtida. Regjeringa legg til rette for meir langsiktige prioriteringar og heilskapleg verkemiddelbruk. For 2019 set regjeringa av 3,7 mrd. kr til bymiljøavtaler og byvekstavtaler. Desse avtalene er blant dei viktigaste verktøya for å oppnå at fleire reiser kollektivt, syklar og går i dei største byane. Det er allereie inngått byvekstavtaler med dei fire største byområda, og regjeringa legg til rette for at forhandlingar i dei fem mindre byområda kan kome i gang raskt, etter at nødvendige lokalpolitiske vedtak er fatta.

Denne regjeringa leverer samferdselspolitikk som varetek behov både i distrikt og i folketette byområde. Det er dette budsjettet eit godt eksempel på: eit samferdselsbudsjett for verdiskaping i heile landet. Me byggjer by og bygd tettare saman og sørgjer for at det er behova til innbyggjarane som står i sentrum for utviklinga av samferdselspolitikken.

Tor André Johnsen (FrP) [16:41:02]: Jeg har tatt på meg rødt slips i dag. Det er ikke for å prøve å tilnærme meg opposisjonen, men fordi vi nærmer oss jul. Det er gledelig.

Siden Fremskrittspartiet kom i regjering, har samferdselsbudsjettet økt med hele 75 pst. Samferdsel har vært en klar budsjettvinner og er det også i 2019-budsjettet.

Selv om Fremskrittspartiet er opptatt av å bygge bedre og tryggere veier, er vi også opptatt av å sørge for bedre kollektiv- og togtilbud. Vi har en regjering som klarer å ha to tanker i hodet samtidig, som forstår at det ikke er enten vei eller bane, men at folk flest er forskjellige, og at vi har forskjellige reisebehov. Følgelig må vi som politikere ta hensyn til det, slik at folk får frihet til å kunne velge selv.

Heldigvis sitter ikke opposisjonen i regjering – det er vel derfor det kalles opposisjon. Heldigvis er ikke de rød-grønne i regjering. Hvis Arbeiderpartiet skulle styrt landet, sammen med SV, for ikke å snakke om sammen med Rødt og De Grønne, hadde det ikke vært greit å være bilist i Norge. I SVs alternative budsjett kutter de f.eks. ca. 5 mrd. kr på vei, og i tillegg øker de bilrelaterte avgifter med ca. 5 mrd. kr. Med SV ville bilistene gått hele 10 mrd. kr i minus i forhold til det budsjettet som regjeringen legger fram, og som vi kommer til å vedta nå.

Det er trist å se hvor negativ ytre venstre er til bilen og bilistene. Mens dagens regjering forstår viktigheten av å legge til rette for alle trafikanter, også bilister og syklist, ser vi dessverre det motsatte hos Arbeiderpartiet, som lar sine venner på ytre venstre få fritt spillerom. Der er det bilistene som skal piskes til å la bilen stå. Det ser vi dessverre i Oslo. Det er skuffende at Arbeiderpartiet, som vanligvis er et ansvarlig parti som klarer å se helheten og klarer å ha flere tanker i hodet samtidig, er med på en slik hets mot bilistene. Jeg må si «vanligvis», for i Oslo ser man dessverre at Arbeiderpartiet lar Miljøpartiet De Grønne og SV nærmest få frie tøyler i sin hatkampanje mot bilen og bilistene, hvor det kun er ett mål, nemlig å fjerne flest mulig biler, uten at de tenker over hva slags konsekvenser det vil ha for folk flest.

Jeg minner om at ingen kjører bil for moro skyld, og det vi ser i Oslo, er en viktig påminnelse om hvorfor folk flest skal være veldig tilfreds og fornøyd med og veldig glad for at dagens budsjett legges fram av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, og ikke av den rød-grønne opposisjonen.

I tillegg til at vi ønsker å gjøre hverdagen enklere og bedre for alle trafikanter, også bilister, sørger vi for effektivisering, omorganisering og konkurranse for å spare offentlige utgifter og skattepenger.

En av de største suksessene innenfor området samferdsel når det gjelder å spare offentlige utgifter og bygge

mest mulig vei, er Nye Veier. De viser stadig til nye, gode resultater. Nye Veier er godt i gang med utbyggingen av sine 55 mil. De kutter 20 pst. av kostnadene og sparer nesten 30 mrd. kr.

Vi ser at Nye Veier fungerer, vi ser at Nye Veier er en suksess. De er offensive, de er innovative, de er effektive, og de bygger raskere, bedre og billigere, og vi ser at dette også smitter positivt over på Statens vegvesen. Før vi kom i regjering, var det dessverre vanlig at prosjekter på samferdselssiden ble dyrere enn anslått. Nå ser vi at prosjekter blir billigere. Det ser vi når det gjelder Statens vegvesens vanlige prosjekter, men spesielt når det gjelder OPS-prosjekter. Vi opplever en holdning og en kulturendring hos Statens vegvesen som er mye mer offensiv enn det vi var vant med å se tidligere. Statens vegvesen har også tettere og tidligere involvering av entreprenører og et tettere samarbeid enn det vi har vært vant med fra før. De fastsetter klare og tydelige mål og bruker offensiv og positiv retorikk, som at OPS er billigere, bedre og raskere – og på rett vei med OPS.

Konkurransen og dynamikken mellom disse to statlige virksomhetene fungerer. Den er viktig, den er riktig, og den fører til at vi får bedre, tryggere og sikrere veier både raskere og billigere. Følgelig er det ulogisk at enkelte partier ønsker å kutte i Nye Veier og til og med legge ned selskapet, slik SV ønsker.

Når vi ser hvor mange titalls milliarder vi sparer fordi vi har konkurranse på veisektoren, blir det også dobbelt ulogisk at opposisjonen ikke ønsker konkurranse verken på vei eller på bane. For det er ikke bare på veisiden vi sparer milliarder; det gjør vi også for jernbanen. Jernbanereformen fører til bedre tilbud for de reisende og store innsparinger på kostnadssiden. Og det er ikke snakk om noen massiv privatisering. Det er staten som skal ha ansvaret via statlige selskap. Det eneste området hvor det blir konkurranse – eller såkalt privatisering, som noen kanskje vil kalle det, hvis det er private selskaper som vinner – er med hensyn til hvem som skal kjøre togene. Først ute med konkurranseutsetting var Sørlandsbanen, og vi har sett at det sparer samfunnet for milliarder. Det er positivt, og vi ser fram til å kunne fortsette å konkurranseutsette mer.

Øystein Langholm Hansen (A) [16:46:16]: I dag behandler vi et samferdselsbudsjett der opposisjonen har lagt inn en rekke forslag til forbedringer. Det har opposisjonspartiene bl.a. gjort fordi regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti etter vår mening ikke har prioritert på en måte som kommer hele landet til gode.

Vi beveger oss inn i en stadig mer digitalisert framtid der autonome biler skal snakke både med hverandre og med trafikkregulerende tiltak langs veiene. Vi ser en framtid der IoT, tingenes internett, skal gjøre det mulig å

utvikle smarte byer, smarte bedrifter og smarte hus i form av velferdsteknologi og energi- og trafikkstyrings-systemer.

I november falt nødnettet og all kommunikasjon ut på Finnmarkskysten på grunn av et linjebrydd på en fiberledning. Det er et skremmende scenario for mange. Alt dette og mye mer krever en storslått utbygging av bredbånd. Ifølge IT-bransjen er behovet for tilskudd til bredbåndsutbygging til ikke-kommersielle prosjekter mellom 400 mill. kr og 500 mill. kr i året. Regjeringens forslag er på snaut 99,8 mill. kr, og selv med Kristelig Folkepartis framforhandlede bidrag blir dette for lite. Utbyggingen har så langt vært basert på noe tilskudd, mens markedet har sørget for utbygging der det er kommersielt lønnsomt. Regjeringen tar ikke inn over seg at det som gjenstår for å få full dekning, blir dyrere og dyrere å bygge ut.

Vi stilte i april i år et spørsmål til samferdselsministeren om hva regjeringen ville gjøre for å forhindre at viktige deler av Norge skulle bli liggende i et digitalt mørke. I svaret sier statsråden at «denne regjeringen har gjort viktige grep for å bedre bredbåndstilbudet i Norge og særlig i distriktene, og det digitale «digitale mørket» er blitt gradvis borte de fire siste årene».

Denne regjeringen har nok dessverre en annen definisjon av ordet «distrikt» enn det vi har, for etter Arbeiderpartiets definisjon er det langt igjen til distriktene er utbygd. I 2018-målingene fra Nkom har eksempelvis Hedmark, Oppland og Sogn og Fjordane en dekning på snaut 65 pst., mens Oslo har en dekning på 98 pst. Derfor har Arbeiderpartiet hatt en mye sterkere satsing på dette området enn regjeringen de siste årene: hele 400,3 mill. kr mer til fordeling til fylkene i vårt alternative budsjett i forhold til regjeringens forslag, til sammen 500 mill. kr.

Kjøp av innenlandske flyruter er et annet viktig tema for Distrikts-Norge. Disse flyrutene er for kollektive reiser å regne i store deler av landet, som vel ministeren også var inne på. Stortingets flertall har bestemt, mot bl.a. Arbeiderpartiets stemmer, at disse innkjøpene skal overføres til de nye fylkeskommunene. I forbindelse med behandlingen av dette budsjettet foreslår Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV å utsette denne overføringen til fylkeskommunene inntil regjeringens nylig nedsatte luftfartsutvalg har avgitt sin innstilling, som skal leveres den 1. desember 2019, og at en utsetter denne overføringen inntil saken er forelagt Stortinget til behandling. Grunnlaget for dette forslaget er bl.a. noe regjeringen selv skriver i mandatet til utvalget. Der står det nemlig:

«Gjennom ordningen med Forpliktelser til offentlig tjenesteytelse (FOT) kjøper staten et flyrutetilbud på ruter som ikke er lønnsomme på kommersielt grunn-

lag. Med unntak av helikopterruta mellom Bodø og Værøy er Widerøe eneste leverandør. Produktivitetskommisjonen nevner markedet for flytransport, spesialisert som konkurranse på kortbanenettet, som et marked med konkurranseutfordringer.»

Derfor mener vi i Arbeiderpartiet at det ville være fornuftig å vente med å overføre kjøp av flyruter til dette mandatet er ferdig behandlet, men dessverre er ikke flertallet enig i dette.

Nils Aage Jørgstad (H) [16:51:12]: Effektive vei- og baneløsninger er viktig for å kunne ta hele landet i bruk til næringsvirksomhet og bosetting. Næringslivet trenger effektive transportkorridorer for å få produktene fram til markedet, og det er en forutsetning for å kunne danne velfungerende bo- og arbeidsmarkedsregioner. Regjeringens samferdselspolitikk binder landet tettere sammen. Vi bygger vei og jernbane i et tempo som aldri før, og vi satser på ny teknologi. Gode velferdstjenester og konkurransekraft for næringslivet krever både en moderne infrastruktur med høy kvalitet og effektive og sikre transportløsninger. Samtidig er det viktig å gjøre det attraktivt å velge miljøvennlige reisemåter dersom vi skal nå målene om reduksjoner i klimagassutslippene. Regjeringen foreslår å øke satsingen på kollektivtransport og gang- og sykkelveier med om lag 45 pst. i 2019. Tilskuddet til store kollektivtransportprosjekter nær doubles i 2019, og jernbanen får 2 mrd. kr mer enn i 2018.

Utbyggingen av intercitystrekningene er viktig for å sikre bedre kapasitet på våre viktigste banestrekninger. En må imidlertid merke seg at denne satsingen er vesentlig mer omfattende enn det som lå til grunn da intercitysatsingen først ble vedtatt i Stortinget. Ringeriksbanen er kommet til, dessuten kravet om en trafikksterk tilknytning fra Follobanen til østre linje på Østfoldbanen. I tillegg er det en massiv satsing på det nye signal-systemet ERTMS. Et eksempel på de økte kostnadene er den store satsingen på Ringeriksbanen. I Nasjonal transportplan 2014–2023 var det satt av 1,5 mrd. kr til Ringeriksbanen til planlegging og oppstart i perioden 2018–2021 og kroner null til ny E16. I Nasjonal transportplan 2018–2029 er kostnaden økt til 26 mrd. kr til dette fellesprosjektet, hvorav 20 mrd. kr til jernbanen.

Et hovedgrep i klimapolitikken er å øke utbyggingen av kollektivtrafikk i byområdene. Bymiljø- og byvekstavtalene skal gjøre kollektivtilbudet sterkere. Bedre fleksibilitet i rutetilbudet vil gjøre at flere vil kunne velge kollektivtransport til dagligreisen. Det er også viktig med økt kapasitet i det etablerte transportsystemet i byområdene. Satsingen på kollektivtransport samt gang- og sykkelveier øker med om lag 45 pst. i forslaget til statsbudsjett for 2019. Det betyr at konkurransekraften til kollektivtransporten bedres. Til sammen bevilges

det over 3,7 mrd. kr til tiltak i de ni største byområdene, en økning på nær 50 pst. fra saldert nasjonalbudsjett for 2018.

Jeg slutter ikke å la meg forundre over Arbeiderpartiets og Senterpartiets motstand mot klimapolitiske tiltak som virker – plastposeavgiften, som ikke ble innført fordi det kanskje var prematurt, flypassasjeravgiften, fordi det kunne føre til at folk fløy mindre, byvekstavtalene, fordi det rammer bilistene, og nå er det forslag om å fjerne fordelene for drosjer i vektkomponenten i engangsavgiften, fordi det kan ramme drosjenæringen. All transport blir underlagt strengere miljøkrav, det gjelder også kollektivtransporten. Det er jo ingen grunn til at drosjer skulle være unntatt dette. Mye av transporten som retter seg mot spesielle grupper, er bestillertransport og vil bli kompensert av bestilleren – slik busselskapenes blir når kravet til nullutslipp fører til økte kostnader.

I Nasjonal transportplan 2018–2029 er det en målsetting at persontransportveksten i byområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. I byvekstavtalene er dette et ufravikelig krav. Det er satt av 66,4 mrd. kr til byvekstavtaler i Nasjonal transportplan 2018–2029. Når kommunene og fylkeskommunen kan legge fram gode, helhetlige planer for å nå nullvekstmålet, stiller staten opp med ekstra midler fra denne potten. Sammensetning i byvekstavtalene blir et resultat av forhandlingene. Det blir derfor ikke én standard som skal gjelde for alle områdene.

Kommunene er sentrale i det grønne skiftet. Det er i kommunene beslutninger tas, i nærhet til innbyggerne, og det er i kommunene man kan handle lokalt med globale ringvirkninger. Alle kommuner bør ha en klimastrategi med konkrete forslag om utslippskutt innen kommunevalget 2019. Konsentrert utbygging og høy arealutnyttelse rundt knutepunkter og langs kollektivakser vil redusere transportbehovet og gi bedre utnyttelse av dagens transportkapasitet. Lavutslippsutredningen anslår at reduksjonspotensialet er på 180 000 tonn CO₂-ekvivalenter med nullvekst i de ni største byområdene.

Kirsti Leirtrø (A) [16:56:24]: Arbeiderpartiet vil bygge regioner sammen med trafikkssikker infrastruktur, og vi må løse klimautfordringene. En stor del av klimakuttene må skje innen transportsektoren. Samtidig har vi utfordringer med framkommelighet. Det betyr at biltrafikken må ned, flere må reise kollektivt der det er mulig, og kollektivtilbudet må bli bedre. Vi i Arbeiderpartiet mener at staten må ta et større ansvar og en større andel av investeringene i kollektivprosjektene i de store byene der folk bor. Derfor har vi i Nasjonal transportplan foreslått å bruke 9,6 mrd. kr mer på storbyene i denne NTP-perioden.

Mer flom og ras utfordrer trafikksikkerheten vår og framkommeligheten. For å sikre flere veier har vi derfor også foreslått 400 mill. kr mer til rassikring i dette budsjettet – halvparten av dem på fylkesveier.

Vi mener også at bompengoordningen nå er helt ute av kontroll, og vi ønsker en mer rettferdig veiprising, der trafikantene betaler for å benytte bestemte deler av veinettet til bestemte tider, der også drivstofftype og utslippsgrad kan være en priskfaktor.

Jo bedre veisektoren er organisert, jo mer vei får vi for pengene. Det kan man vel være tverrpolitisk enig om. Etableringen av Nye Veier og overføring av sams vegadministrasjon gjør at vi trenger en ny gjennomgang av organiseringen av og ansvaret for veisektoren. Her har det skjedd lite.

I handlingsprogrammet til Statens vegvesen for 2018–2023 skriver de:

«Det er fortsatt et betydelig vedlikeholdsetterlep, og det er for lite midler til å dekke alt behov til vedlikehold i seksårsperioden. (...) De planlagte tunnelutbedringene krever betydelige midler, derfor kan vi ikke hindre økning i vedlikeholdsetterlepet for enkelte andre vegobjekter.»

Det står i sterk kontrast til det vi hører fra talerstolen her i dag.

Vi er fortsatt bekymret for brovedlikeholdet og ikke minst for tilstanden på fylkesveiene. Det hjelper ikke å si at regjeringen prioriterer fylkesveier. Det er den fylkeskommunale rammen som må dimensjoneres i forhold til de fylkeskommunale oppgavene. Nå øker forfallet med 2,4 mrd. kr hvert år. Det er dårlig næringspolitikk.

Regjeringspartiene liker å sammenligne sine regjeringsår med de åtte rød-grønne. Da har jeg lyst til å komme med noen faktatall. Nå fikk vi høre at samferdselsbudsjettet har økt med 70 pst. Fra 2005 til budsjettforslaget i 2014 økte samferdselsbevilgningene med om lag 90 pst. Nesten samtlige nye veiprojekt som ble åpnet i 2014–2017, hadde anleggsstart før regjeringsskiftet i 2013. Fremskrittspartiet og Høyre har flagget samferdsel høyt i sine prioriteringer. Nå ser vi flere veiprojekt som har store kostnadsoverskridelser, samtidig som regjeringen allerede etter to år i NTP-perioden er 16 mrd. kr etter egen plan. Man skjønner at en realisering av NTP og alle prosjekter ikke er mulig i perioden – det vil i så fall gå utover utrolig mye annet.

Nye Veier har fått ansvar for fire store veiprojekt, men ingen av dem er ferdige, så det er kanskje litt tidlig å konkludere med hvorvidt man har lyktes med å få ned planleggingstiden. Og hvis det er slik at Nye Veier er bra, hvorfor får ikke Statens vegvesen samme rammevilkår? Det er fortsatt slik at de har den største porteføljen av veier. Vi vet altså ikke om det blir rimeligere, bedre eller mer vei for pengene ennå. Det vi vet, er at Riksrevisjo-

nens undersøkelse av myndighetenes arbeid med å redusere planleggingstiden for store samferdselsprosjekt viser at det fortsatt er store mangler og ingen reduksjon. Det og mange andre systemfeil må rettes opp.

Jonny Finstad (H) [17:01:27]: Samferdselsbudsjettet for 2019 bidrar til økonomisk vekst og et bærekraftig velferdssamfunn. Den viktigste forutsetningen for å skape bærekraftige velferdssamfunn er gode transportløsninger, og Høyre ønsker lokalsamfunn rundt om i landet med skaperkraft og vekstkraft som skaper nye jobber og velferd. Det viktigste vi da kan gjøre både for by og for land, er å forbedre samferdselen. Det gir bedriftene gode vilkår som øker attraktiviteten, og det gir grunnlag for bosetting både i Oslo, i Mandal og i Hammerfest.

Jeg vil også si at samferdsel er den viktigste distriktspolitikken. Resultatet av regjeringens distriktspolitikk kan derfor måles gjennom 75 pst. økning i samferdselsbudsjettet siden denne regjeringen kom inn i 2013. Når det gjelder min landsdel, har Nord-Norges andel – av et mye større samferdselsbudsjett i samme periode – økt fra 9 pst. til 22 pst. Nord-Norge har vært en budsjettvinner sammenlignet med perioden under forrige, rød-grønne, regjering.

Et godt samfunn er et samfunn som gir muligheter for alle. Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti har sammen levert tidenes mest ambisiøse nasjonale transportplan. Vi skal bruke 1 000 mrd. kr på samferdsel.

Mens regjeringen og samarbeidspartiene gjennomfører tidenes satsing på samferdsel, ser vi derimot at det er fullstendig kaos på rød-grønn side. De alternative samferdselsbudsjettene fra Arbeiderpartiet, SV, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Senterpartiet spriker i alle retninger. Også i dag ser vi f.eks. at Senterpartiet er mot det som alle partiene har snakket om i dag, nemlig å prioritere å få mer gods over på jernbane. Der er Senterpartiet mot det nye signalsystemet ERTMS.

Men vi i Høyre vil fortsette å si ja til nye ideer. Vi vil si ja til bedre løsninger som bygger by og land tettere sammen. Vi vil fortsette å reformere og modernisere der opposisjonen helst vil reversere. Gjennom Høyre og regjeringen reduseres utslippene ved å gjøre det billig, enkelt og attraktivt å ta i bruk nullutslippsteknologi, og nå selges det – som flere har vært inne på tidligere – flere elbiler enn diesel- og bensinbiler. Vi i Høyre lovte å få mer ut av hver krone. Nå er Nye Veier etablert, og det betyr omkring 30 mrd. kr i sparte utgifter som vi heller kan bruke til flere veier.

Nu går alt så meget bedre.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [17:04:52]: Regjeringens ambisjon om en storstilt, men også nødvendig, utbygging av infrastrukturen følges opp i forslaget til statsbudsjett for 2019. Samferdselsbudsjettet har siden 2013 økt med 75 pst.

Fremskrittspartiet mener at god infrastruktur og effektive transportløsninger er nødvendig dersom folk skal kunne bo og drive næringsvirksomhet i vårt langstrakte land. Ny infrastruktur bygges over hele landet, men det er også viktig å ta vare på den vi allerede har. Skiftende regjeringer har latt vedlikeholdsetterslepet vokse år for år, men med denne regjeringen har vedlikeholdsetterslepet for første gang på flere tiår blitt redusert.

I mitt eget hjemfylke, Nordland, foregår det for tiden en omfattende fornying av E6 Helgeland, og rundt om i fylket legges det asfalt som aldri før. Det er nesten så galt at det er irriterende mye veiarbeid, er det noen som sier med et smil om munnen.

Regjeringen tar også på alvor vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene og legger til rette for at fylkeskommunene skal prioritere vedlikeholdet av sine veier, slik regjeringen har gjort på riksveiene. Nordland har det største vedlikeholdsetterslepet av alle fylkene. Det skyldes ikke for lite overførte ressurser, men feil prioritering fra styrende fylkespolitikere. Og for dem som måtte lure: Partiene deres utgjør opposisjonen i Stortinget.

Regjeringen har fokusert på å få løst infrastrukturutfordringer raskest mulig samt at en skal få mest mulig infrastruktur ut av de midlene en har til rådighet. Etableringen av Nye Veier skjer nettopp med bakgrunn i dette fokuset. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV var mot opprettelsen av selskapet, som har vært en suksess. Byggetiden er nærmest halvert, og reduksjonen i kostnader er på flere titalls milliarder. Den motstanden som de har, må jo bero på at de ikke ønsker å bli avslørt på egen samferdselspolitikk. Når en ser på byggetiden og kostnadssprekkene på andre prosjekter, som Statens vegvesen håndterer, er nok tiden overmoden for at man bør utvide porteføljen til Nye Veier AS.

Det som er ekstra gledelig for bilistene, er at veksten i veiinvesteringene er i form av statlige midler. Vi har faktisk redusert andelen bompenger i veiprosjekter fra 40 pst. under den rød-grønne regjeringen til 28 pst. under denne regjeringen. Faktum er at det går rett vei, og at Fremskrittspartiet utgjør en forskjell for bilistene.

Regjeringen legger til rette for at mer godstransport skal gå på sjøen. Som oppfølging av Nasjonal transportplan innfører regjeringen en ny prøveordning for tilskudd til investeringer i effektive og miljøvennlige havner. Det er også etablert en ordning hvor en kan søke om tilskudd til havnesamarbeid. Formålet med ordningen er å støtte havnesamarbeid som stimulerer til mer transport av gods på sjøen.

Sikkerhetsgebyret er fjernet, og losordningen, som i hovedsak har vært brukerfinansiert, får nå 86 mill. kr finansiert gjennom statlige bevilgninger, noe som er rett vei å gå. Skal vi nå de målsettingene vi har satt oss, må avgiftsbelastningen til sjøtransporten reduseres ytterligere, slik at den kan være et reelt alternativ til veitransport.

Innenfor kystformålet prioriteres arbeidet med å redusere vedlikeholdsetterslepet på navigasjonsinnretninger, samt utdyping av farleder og havner, slik at vi kan møte krav som stadig større skip stiller til framkomligheten langs kysten vår.

Bengt Fasteraune (Sp) [17:08:11]: De mange trailerne som frakter gods på norske veier, er en fare for trafikksikkerheten, fører til stor veislitasje og økte klimautslipp. For å oppnå bedre betingelser på bane må regulariteten økes, særlig på de lange transportstrekningene mellom landsdelene. Senterpartiet vil styrke satsingen på jernbanenettet med 270 mill. kr i neste års statsbudsjett, slik at vi kommer i gang med de prosjektene som er varslet i NTP, og som Stortinget er enig om.

Det er likevel ikke det viktigste for godstrafikken akkurat nå. Torsdag gikk det siste godstoget fra Åndalsnes i og med at Green Cargo satte sluttstrek for sin aktivitet på Raumabanen. Det skjer bare to år etter at Cargolink ga opp å kjøre godstog på samme strekning på grunn av manglende lønnsomhet. Når Green Cargo kaster inn håndkleet, betyr det om lag 6 600 flere vogntog på E136 neste år. Det er ikke E136 dimensjonert for i dag. CargoNet halverer antallet godstog på Sørlandsbanen av økonomiske årsaker. Det innebærer rundt 5 000 flere traile-re på E18 neste år.

Samtidig som vi i denne sal debatterer tiltak fram og tilbake, er gods på bane i ferd med å bryte sammen. Nå gjelder det bokstavelig talt å ikke dette av lasset før man starter opp med å iverksette en satsing på gods som et samlet storting har stilt seg bak. Jeg vil sitere hva flertallet, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre i komiteen, stiller seg bak:

«Flertallet viser til at det er en ambisjon å føre mer av godstransporten fra vei til sjø og bane. Jernbanen har et særlig fortrinn i konkurransen ved transport av store volum over lengre strekninger. For godstrafikk er særlig pålitelighet og punktlighet viktig for å være konkurransedyktig. Videre må det være god kapasitet, og etablering av krysningsspor er i denne sammenheng viktig. Flertallet viser til at godstiltak i alle transportkorridorer på jernbanenettet er prioritert i Nasjonal transportplan 2018–2029.»

Hva er det vi ser? En regjering som ikke klarer å omsette ord til handling. Vi i Senterpartiet er av den klare oppfatning at dette ikke dreier seg om å tilføre friske penger i årets budsjett. Det er allerede en betydelig satsing på

jernbanen i statsbudsjettet for 2019, over 6,2 mrd. kr, så handlingsrommet er jo der økonomisk. Dette ble også poengtert av flere av partene som var inne til høring i forkant av budsjettprosessen. Strakstiltak må på plass.

Det er rom å finne i budsjettet som er vedtatt. Det er et budskap som samferdselsminister Jon Georg Dale har hørt ofte fra flere. Det er heller ikke noe nytt for oss i komiteen. Vi i Senterpartiet skjønner at dette er en krevende situasjon, men nå må departementet vise handlekraft og politisk lederskap. Hele budsjettet for øvrig er gjennomsyret av incentivordninger for å oppnå konkrete målsettinger. Vi i Senterpartiet er urolige for godstrafikken. Noen konkrete tiltak ser vi ikke konturene av, og det vil føre til en rekke følgefeil, både for miljø, trafikk-sikkerhet og en videre satsing på jernbanen.

Mona Berger (SV) [17:11:34]: Rett overfor der jeg bor, går Trønderbanen. Banen er over 100 år gammel, men den er godt likt, og den frakter trøndere rundt hvert eneste år. Jeg tror ikke det finnes en eneste togstrekning i Norge som det er spist så mange kakestykker for, som har fått så mange løfter om modernisering, som nettopp Trønderbanen.

For når banen er så gammel, trengs det modernisering. Blant annet er den en av få strekninger i Norge hvor det fortsatt går dieseltog, og det er ikke spesielt moderne.

Før valget i fjor kunne vi flere ganger se de daværende regjeringspartiene sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti spise kakestykke etter kakestykke for å feire at elektrifiseringen av Trønderbanen endelig skulle komme. Vel, vi skriver snart 2019, og elektrifiseringen har ikke kommet særlig mye lenger.

Fra Trønderbanen går det en avstikker over Meråker og til Sverige. På svensk side av grensen har de elektrifiseringen klar. De venter bare på at de norske regjeringspartiene skal gjøre seg ferdig med kakespisingen og komme i gang med arbeidet.

Egentlig er elektrifiseringen av Trønderbanen norsk klimapolitikk i et nøtteskall. Der svenskene er handlekraftige og kutter utslipp, er den norske regjeringen full av selvgodhet og lener seg tilbake. Resultatet er at gjennomsnittssvensken bare slipper ut halvparten av hva gjennomsnittsnordmannen gjør.

SV har i mange år satt av penger på sine budsjett til elektrifisering av Trønderbanen, og vi har fortsatt ikke spist ett eneste kakestykke. Det skal vi gjøre den dagen banen elektrifiseres. Da skal Venstre, Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet få et stykke kake av oss også, om de ikke er forsynt allerede.

Stein Erik Lauvås (A) [17:13:42]: Jeg skal ikke snakke om bompenger og om Fremskrittspartiets brutte løfter i så måte. Det er jo viden kjent og avklart gjennom en rekke voteringer her i Stortinget, hvor Fremskrittspartiet

partiet nå stemmer for det ene bompengeprojektet etter det andre.

Det som er til sterk forundring, er at regjeringspartiene ikke vil støtte en økt statlig andel i større kollektivprosjekter i byene. Her er det dessverre bare å konstatere at Venstres miljøprofil ikke holder vann – eller at Venstre rett og slett solgte vekk sine forsetter for å få sitte i regjering. Vi har byer i Østfold som kunne fått vesentlig drahjelp til sine kollektivutbygginger dersom andelen fra staten gikk opp, slik som Arbeiderpartiet foreslår, men det er bare å merke seg at regjeringen ikke vil bidra til raskere, bedre og billigere kollektivtrafikkutbygging for Østfolds innbyggere.

Så til jernbane: Der er det mye å snakke om, men rett oppmerksomheten mot side 37 i innstillingen. Der omtales påkoblingen av Østfoldbanens østre linje til den nye Follobanen på Ski. En slik påkobling har vært lovet og nærmest vært garantert skal finne sted, samtidig med at nye strekninger fra Ski til Oslo tas i bruk. Dette har innbyggerne i indre Østfold vært svært opptatt av. Det har vært et langt og omstendelig tverrpolitisk samarbeid i indre Østfold for at dette skulle gjennomføres. Det hadde vært nyttig og bra om statsråden her og nå kan rydde all tvil av veien – og bare bekrefte at denne påkoblingen blir gjennomført, slik som lovet.

Så til intercity – eller rettere sagt til den manglende intercityplanleggingen og -utbyggingen: Før valget i 2013 var Høyre og Fremskrittspartiet svært høyt på banen i Østfold og brukte mye tid på å fortelle at om bare Fremskrittspartiet og Høyre fikk makten, skulle det bli sving på sakene. De mente at utbyggingen og planleggingen av intercity gjennom Østfold gikk for langsomt, og at man skulle ordne dette mye raskere dersom man fikk makten. De skulle framskynde det med to–tre år.

Men løftene holdt de ikke. Jernbanetrollene i Fremskrittspartiet og Høyre sprakk da lyset kom på dem – og virkeligheten. Nå er det utsettelse i flere år fram til Halden, som Høyre og Fremskrittspartiet lover. Østfolds innbyggere fikk altså en riktig smell av Fremskrittspartiet og Høyre i denne saken. Høyre og Fremskrittspartiet har istedenfor å prioritere intercityplanlegging og -utbygging i Østfold heller lagt milliardbeløp i å få stykket opp og privatisert den norske jernbanen. Det er slik prioriteringene i jernbanepolitikken i Norge er for tiden. Det er trist å se på.

Tore Hagebakken (A) [17:16:53]: Jeg har egentlig lyst til å utfordre statsråden til å bli med og vise seg fra sin smarte side, for jeg går ut fra at på en god dag er den slags også intakt. For det er synd når staten opptrer verken fornuftig eller smart og samtidig viser at en ikke ser det enorme behovet for å få bygd ut litt ekstra når mulighetene er der – i forbindelse med Filefjell-prosjektet.

Det er et veldig viktig prosjekt fra Øye i Vang til Borlaug, men det er synd at de 3 km før en kommer til Øye, fra Turtnes, ikke kan bygges ut nå, når det faktisk er 50 mill. kr ledig i Filefjell-prosjektet.

Derfor er det veldig smart at Arbeiderpartiet foreslår at disse pengene skal brukes på de 3 km. Da må en rett og slett definere det som en del av Filefjell-prosjektet. Som jeg sier, er det svært viktig at vi får utbyggingen over Filefjell, men det er også et stort behov for å bygge ut de 3 km jeg nå nevner, av mange grunner. Vegvesenet har planene klare, kommunen har reguleringsplanene klare, så det er egentlig bare å kjøre på. Men det er egentlig ikke staten som ikke er smart. Det er stortingsflertallet som ikke er smart, som ikke ser behovet og stiller opp for alle dem som bruker denne veien – store og små, næringsliv, unger som skal på skolen osv. – og sørger for at dette blir gjort. Vi får sannsynligvis aldri gjort det billige enn det vi har mulighet til nå, og pengene er der.

Så igjen: Vil statsråd Dale være med og være smart? Ingenting er vedtatt ennå. Den oppfordringen går for øvrig til stortingsflertallet i sin alminnelighet – og jeg lever i håpet. (Munterhet i salen)

Presidenten: I mellomtida er neste talar Tellef Inge Mørland – deretter er det Mona Berger.

Tellef Inge Mørland (A) [17:19:15]: Samferdsel er noe som engasjerer i Agder, for samferdsel handler om mer enn bare vei, tog eller buss. En veistubb er mer enn bare en veistubb: Det handler bl.a. om levekår, næringsliv, bosetting og helse gjennom bedre trafiksikkerhet. I Agder har det vært jobbet veldig godt tverrpolitisk for en utbygging av E18, E39 og rv. 9, og ikke minst også for en sammenkobling av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen. Før valget stilte regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti opp og lovte en sammenkobling før 2035. En forutsetning er imidlertid at intercityutbyggingen kommer på plass. Nå er svarene fra Kristelig Folkeparti og regjeringen ganske utydelige på når det kan komme til å skje. Det er i så fall dårlig nytt også for Sørlandsbanen – eller Sørtoget, som vi kanskje skal kalle det nå.

Siden vi nå har fått en ny samferdselsminister, kan det også være verdt å minne om at den forrige samferdselsministeren i januar uttalte at hele veistrekingen mellom Oslo og Stavanger ville være ferdig i løpet av 2027, med firefelts vei. Det ville i så fall ha vært veldig bra. Men når en nå stiller den nye samferdselsministeren spørsmål om utbyggingen, er man litt mer uklar på tidsfristene – dessverre.

Gul stripe til Hovden innen 2023 har det vært bred tverrpolitisk enighet om, også i min landsdel. Den stripen sliter dessverre med å holde rutetiden sin, og i forslaget til statsbudsjett kom det ikke midler til noen nye meter med gul stripe opp mot Hovden. Arbeiderpartiet

var derfor tidlig klar på at vi ville sette i gang arbeidet med den neste strekningen på rv. 9 gjennom Setesdal, Besteland–Helle, i 2019, under forutsetning av godkjent reguleringsplan og lokal finansiering, noe jeg vil takke Arbeiderpartiets fraksjon i transportkomiteen for.

Jeg er derfor glad for at vi nå har en samlet komité som har stilt seg bak en merknad som gjør denne utbyggingen mulig. Men jeg har et lite hjertesukk: Skal det være nødvendig at en hvert år må kjempe for den videre framdriften på rv. 9, fordi regjeringen ikke har klart å følge opp i sitt budsjettforslag? Stortinget har tidligere sagt at man vil ha en helhetlig og effektiv utbygging, og dette handler nettopp om helhetlig og kostnadseffektiv utbygging. Men så handler det også om at god infrastruktur er avgjørende, enten det gjelder bredbånd eller vei, for at det skal kunne bo folk i hele landet – og det er noe Arbeiderpartiet er svært opptatt av.

Mona Berger (SV) [17:22:13]: Det blir to innlegg tett på hverandre fra meg, men det synes vel på sin plass å dra opp kvinneandelen på talerstolen i denne debatten.

I Norge i dag er det ikke regjeringen som går foran i klimapolitikken; det er kommunene og fylkene. Ikke noe sted er det tydeligere enn i samferdselspolitikken. Regjeringen har et mål om å halvere utslippene fra sektoren innen 2030. Det krever en enorm omstilling. Rundt om i landet har vi begynt. Fylkene langs kysten gjennomfører nå en fergerevolusjon. Hordaland har investert kraftig i elferger og redusert utslippene fra ferjene med 90 pst.

I mitt hjemfylke, Trøndelag, skal vi få utslippsfri hurtigbåt fra Trondheim til Kristiansund og fra Trondheim til Vanvikan. I bypolitikken går byene foran. Trondheim, Bergen og Oslo har ambisiøse mål om å redusere antall biler på veiene. For å lykkes med det, har vi investert massivt i kollektivtrafikk og samtidig gjort det mindre attraktivt å kjøre bil. Resultatet er at over mange millioner flere reiser kollektivt, og færre trenger bilen til jobb eller til levering i barnehaugen.

Mens resten av landet går foran, henger regjeringen etter. De bygger ut firefelts motorvei etter firefelts motorvei inn mot de store byene: Vi har fergefri E39 inn mot Bergen, E18 ut av Oslo og firefelts inn mot Trondheim. Det er skandaløs politikk, et enormt pengesluk, som ikke vil gjøre noe annet enn å øke biltrafikken og klimagassutslippene.

Skal vi lykkes med omstillingen i transportsektoren, må det bli mindre biltrafikk i de store byene. For selv om 100 pst. av bilene som selges fra 2025, er elbiler, vil om lag to tredjedeler av bilene som kjører på veiene i 2030, være fossile biler. All forskning viser også at mindre bilbaserte byer er bedre byer å bo i. De har renere luft, og det er mer plass til alle.

Regjeringen har ikke noe mål om å redusere biltrafikken. De har bare som mål å ha like mye biltrafikk som i dag i de store byene. Derfor fremmer vi i dag forslag om å skjerpe nullvekstmålet i de store byene – at staten ikke bare skal ha som ambisjon å ikke øke biltrafikken, men faktisk redusere den kraftig. Det vil gi mindre klimagassutslipp, renere luft og triveligere byer å bo i. Det vil gi en grønn klimapolitikk for de mange, og ikke en grå klimapolitikk for de få.

Arne Nævra (SV) [17:24:59]: SVs løse forslag om anbudet på jernbanen sørover krever noen ord. Jeg kunne gjerne ha ventet – som statsråden la opp til – til den 18. desember, når vi skal ha en redegjørelse fra statsråden. Men vi kan ikke legge fram noen egne forslag til den debatten, og det er en av grunnene til at vi måtte ta en liten debatt om det her i dag. Vi kommer tilbake til den debatten igjen – jeg er sikker på at vi får enda mer krutt i løpet av en uke.

Det er vel allment kjent her i salen og utover landet, håper jeg, at SV har vært en rungende motstander av den såkalte jernbanereformen og at jernbanestrekninger skal ut på anbud. Men når stortingsflertallet har gått imot dette, med Kristelig Folkepartis hjelp, da må vi kjempe videre for de ansattes kår og for passasjerenes kår, når Sørlandsbanen skal drives av det britiske selskapet Go-Ahead, som ikke akkurat har med seg en full jernbanevogn av godt rykte. Det sås mer og mer tvil om regjeringens håndtering av anbudsrunden. Det er kommet fram stadig nye momenter rundt vurderingene av kriteriene for anbudet. Det ble tidlig klart at Go-Ahead skåret best på bare ett av femten kvalitetskriterier i konkurranse med NSB og SJ, selv om kvalitet skulle telle mest. Er det rart at vi stiller spørsmål?

Nå viser det seg også at innenfor de tre delkriteriene for å få fornøyde kunder, som skulle vektlegges betydelig, skåret Go-Ahead dårligst på alle tre. Er det rart vi stiller spørsmål?

Det er også kommet fram, gjennom Aftenpostens utmerkede reportasjer, at Jernbanedirektoratet har operert med to regnestykker, ett offisielt og ett uoffisielt. Det uoffisielle, som offentligheten ikke får se, og som skulle inneholde bedriftshemmeligheter, er etter det jeg forstår, grunnlaget for å gi Sørlandsbanen til Go-Ahead. Advokat Robert Myhre, som er en ledende ekspert på offentlige anskaffelser og kontraktsrett, sier til Aftenposten at direktoratets hemmelighetskremmeri er uforståelig. Han sier rett ut at spillereglene for jernbanekonkurransen er brutt. Er det rart vi stiller spørsmål og fremmer forslag om en uavhengig gjennomgang? Det er grunnen til våre løse forslag. Det er de tre løse forslagene som foreligger, og som jeg tar opp.

Jeg vil også gi en stemmeforklaring for de andre løse forslagene som er satt fram i dag. Vi kommer til å stemme for alle de løse forslagene unntatt nr. 13 og 17, subsidiært for forslag nr. 16, fra Kristelig Folkeparti. Ved en feil står det ikke at vi er med på VI i innstillingen. Vi skal stemme for VI.

Presidenten: Representanten Arne Nævra har tatt opp de forslagene han refererte til.

Øystein Langholm Hansen (A) [17:28:20]: Det er et kjent uttrykk at en skal hilse hjem fra talerstolen når det er finansdebatt og budsjettdebatt. Men nå skal jeg heller hilse hjemmefra. For nå er det tid for reprise. Denne saken har jeg snakket om flere ganger fra talerstolen, men regjeringen ser ut til å ha glemt den i år og: Jærbanen. Blant kommuneadministrasjonene og innbyggerne langs denne banestrekningen er det stor frustrasjon over forslaget til statsbudsjett – nok en gang – en frustrasjon vi i Arbeiderpartiet har stor forståelse for.

Jærbanen er en del av Sørlandsbanen, som regjeringen har konkurranseutsatt og tildelt selskapet Go-Ahead, noe som i seg selv er et tema det kan sies mye om. En av grunnene regjeringen har gitt for tildelingen er den store veksten i passasjertall framover, som selskapet har lagt til grunn. Et av grunnlagene for vekst på Jærbanen i framtiden er at det blir satset på utbygging av dobbeltspor på Jærbanen, men i forslaget til neste års statsbudsjett er det heller ikke denne gang satt av en eneste krone til planlegging av dobbeltsporet fra Sandnes til Egersund.

I tillegg til at planleggingen er vesentlig for passasjerutviklingen, er det og kommunal misnøye i regionen. Langs hele Jærbanen i kommunene Klepp, Time, Hå og Egersund står tettstedsutviklingen i stampe fordi store arealer i tettstedene er båndlagt til framtidig dobbeltspor. Ingenting kan planlegges i de båndlagte områdene. Ett eksempel er parkeringssituasjonen ved stasjonene, som blir verre år for år, og pendlere velger bil istedenfor tog.

Det ser ut som at regjeringen, med et Venstre som før valget snakket mye om Jærbanen, har skrinlagt planene om et etterlengt dobbeltspor på Jærbanen. Jeg håper de ikke har det. Men hvis de har det, bør de snart si det og oppheve båndleggingen, slik at kommunene kan få utvikle tettstedene sine. Aller helst ser vi at det kommer penger til å starte planleggingen, slik som Arbeiderpartiet legger inn i sitt alternative budsjett. For med denne regjeringen ser det ikke ut til at det blir noe dobbeltspor. Det er bare dobbeltkommunikasjon.

Eva Kristin Hansen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Kirsti Leirtrø (A) [17:31:11]: Jeg skal hilse fra Trøndelag og spørre om regjeringen har glemt løftene sine for

fylket. Da det ble regjeringsskifte, var det ikke måte på hvordan nye prosjekt skulle innfris i Trøndelag. Den pågående utredningen vi hadde da, om plassering av logistikk-knutepunkt, ble avlyst. Det skulle innfris. Det skulle bare plasseres og investeres øyeblikkelig. Nå jobbes det med en midlertidig godsterminal, og totalinvesteringen lar vente på seg. Nærheten til jernbane og sjø blir komplisert og ekstremt dyrt – om det i det hele tatt blir realisert.

Sluppen bro skulle komme. Nå får de lov til å forskuttere det innenfor miljøpakken, og bare en brøkdelen av pengene kommer i slutten av NTP-perioden. Så skulle fylkesveiene prioriteres, men etterslepet har firedoblet seg de siste fem årene. Tunnelsikkerhetsforskriften tar alle midlene. Utgiftene var stipulert til 1 mrd. kr, og Trøndelag får 14 mill. kr i året.

Fylket bygger vei som bare det og er Norges nest største veieier, bare Statens vegvesen er større. Fem store veiprosjekt er på gang. Tre av dem finansieres med 75 pst. bompenger, og to har 50 pst. bompengefinansiering. De viktigste næringsveiene bygges først.

Så skulle vi få en togsatsing av dimensjoner: elektrifisering av Trønderbanen, nye togsett og økt frekvens. Flytog skulle vi faktisk få. Dette er kanskje den største skuffelsen. Jernbanen i Trøndelag er like viktig for kollektivsatsingen i Trondheim og omegn som i Oslo, Bergen og Stavanger. Ja, vi får to store veiprosjekt på E6 på bordet. De skal komme, men kommer i feil rekkefølge. Toget først, så et samstemt Trøndelag. Da er Arbeiderpartiet selvfølgelig med på Venstres forslag til merknad i statsbudsjettet, om at vi fortsatt venter på elektrifisering av Trønder- og Meråkerbanen.

Leif Audun Sande (A) [17:33:48]: No er det 73 år siden U-864 vart torpedert utanfor Fedje. Det var heilt i slutten av krigen. 73 menneske omkom.

Ubåten ligg i dag på 150 meters djup. Over 80 tonn kvikksølv ligg framleis om bord i båten. Ubåten ligg midt i leiet og er i dag utsett for havstraumar, og han utgjør ein betydeleg risiko for havmiljøet, noko som kan vera skadeleg bl.a. for Noreg som fiskeeksportør. Eit dårleg rykte her vil ramma heile næringa, og fiskeeksporten vår nærmar seg no 100 mrd. kr i årlege eksportinntekter. Det skal ikkje så mykje negativ omtale til før dette kan kosta oss dyrt.

Dei fleste partia har gått for heving – og dei fleste partia har ombestemt seg. Problemet er når ekspertisen kjem med ulike råd. Kystverket har gått inn for tildekking og ikkje heving. Samtidig er det fleire frittstående miljø som framhevar at kvikksølvet kan takast opp utan risiko og til ein langt lågare pris enn det som det så langt har vore snakk om.

Eg registrerer at komiteen ber regjeringa vurdere om det er kome til informasjon eller ny teknologi som

tilseier at hevinga av kvikksølv er miljømessig forsvarleg, før me gjennomfører det. Det er ein samla komité som står bak dette, også Arbeidarpartiet. Dette er eit betre forslag enn det regjeringa la fram, nemleg å bruka 30 mill. kr på å førebu ei tildekking. Men det er likevel ikkje godt nok. For det fyrste er det svært kritikkverdig at regjeringa, etter å ha brukt millionar til konsulentar, enno ikkje har klart å levera eit objektivt vedtaksgrunnlag. Deretter meiner opposisjonen at ein må forsøkje å fjerna mest mogleg av lasten før ein startar med tildekking. Opposisjonen krev òg at den faglege usemja kjem opp i lyset i si fulle breidde, og at alle dei leiande fagmiljøa vert trekte inn for å få fram eit best mogleg vedtaksgrunnlag. Fyrst då kan me veta om me har eit grunnlag for å gjera det rette vedtaket.

I eit forslag frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV krev me at regjeringa kjem tilbake til Stortinget med ei eiga sak om handtering av ubåten. Tildekking må ikkje skje før det sikkert viser seg at det ikkje er mogleg å henta opp kvikksølvet utan fare for helse og miljø.

Nils Aage Jegstad (H) [17:36:34]: Det er noen ting jeg har lyst til å kommentere, som jeg ikke fikk tatt med i mitt innledende innlegg. Først har jeg lyst å si at vi er veldig heldige på borgerlig side som har hatt samarbeidspartier som Kristelig Folkeparti og Venstre, for det er partier som er opptatt av å reformere systemet – de er opptatt av reformer. Uten det hadde vi hatt et nokså stusslig budsjett i dag.

Det andre er at vi har greid å heve tilskuddene til bymiljøavtaler til 50 pst. i budsjettene på disse fem årene. Jeg har selv vært fylkesordfører i Akershus, og jeg vet at i perioden 2007–2013 var det ikke tilskudd å få til den typen investeringer i fylkene. Det var ikke noe hjelp fra staten til de store løftene vi sto foran, verken til Fornebubanen eller andre banestrekninger. 50 pst. er adskillig mer enn null, og når vi nå har et budsjett som er 75 pst. større enn det var i 2013, er det litt rart at man ennå er kritisk til at det ikke er enda mer. Det er litt uforståelig.

Til slutt skal jeg si litt om det som er dagsaktuelt. Ved at man nå har greid å konkurranseutsette transporten på jernbanen, slik man har gjort med all annen kollektivtransport, har man faktisk allerede oppnådd en ganske stor prisreduksjon. Det er for så vidt oppsiktsvekkende at også NSB kom med et tilbud som var vesentlig under det de har hatt avtale om for å kjøre tog i Norge. Det er jo ikke sånn at man alltid har vært fornøyd med NSB, og at NSBs omdømme alltid har vært godt. Jeg synes kanskje at de av og til får ufortjent mye kritikk. Det er klart det kan være vanskelig å kjøre tog i Norge, også på Østfoldbanen, når mye ikke henger på greip. Men det har vært en vesentlig forbedring de senere årene. Jeg tar toget hver gang jeg skal til Stortinget, og sier at NSB er

bedre enn sitt rykte. Ja, jernbanen er bedre enn sitt rykte. Hvis man blir stående igjen på perrongen i dag, så har man faktisk ikke vært der tidsnok. Det er nesten et større problem at togene går presist enn at de er forsinket.

Jeg synes at når man nå har tapt kampen om å konkurranseutsette jernbanen, er det gammel strategi å begynne å så tvil om tall og fakta om dem som vant. Jeg mener at når NSB og den svenske jernbanen ikke har anket saken om Sørlandsbanen, er det all grunn til å tro at det som er der, er godt nok.

Siv Mossleth (Sp) [17:39:55]: Aller først noen presiseringer til mine gode kollegaer fra Høyre og Fremskrittspartiet i Nordland: Senterpartiet er for ERTMS, European Rail Traffic Management System. Dette elektroniske togstyringssystemet er kjempeviktig, og det ligger over 6 mrd. kr til dette tiltaket i vårt budsjett. De pågående telearbeidene på Nordlandsbanen er prioritert av Senterpartiet.

Da jeg var fylkespolitiker og høyrepartiene som kom i regjering, endret fordelingsnøklerne, måtte Nordland fylkeskommune innstille seg på et nedtrekk på 248 mill. kr årlig fra 2020. Nå, to år etterpå, er nedtrekket som Nordland må innstille seg på, 459 mill. kr årlig fra 2022. Vi hadde altså først et nedtrekk på ca. 1 mrd. kr på fire år. Nå er nedtrekket på nesten 1 mrd. kr på to år. Jeg synes det er freidig av representanten Dagfinn Henrik Olsen å si at når fylkeskommunene er nødt til å tilpasse seg rammebetingelsene, er problemet at de ikke kan prioritere. Det er klart at 1 mrd. kr mindre på to år merkes på de tjenestene folk får fra fylkeskommunen.

Representanten Nils Aage Jegstad sa at vi brukte mindre penger på tjenester, veier og slikt. Men det stemmer jo ikke. Han nevnte også reformer, og at han er glad for alle de nye reformene, men disse reformene står for 60 pst. av statens konsulentbruk, og den var på 12 mrd. kr i 2015, ifølge Riksrevisjonen. Det er sikkert mer nå. Men uten denne voldsomme reformsjuken hadde vi kanskje hatt flere av disse tolv konsulentmilliardene til tjenester, vei og bane. Kanskje hadde vi også trengt færre flypassasjeravgifter og hatt lavere moms på kollektivtransport.

Kortbanenettet er kjempeviktig, men vi ser at regjeringa i de nye anbudene har lagt opp til økte billettpriser. Det er kjempeviktig å ha et godt flytilbud i hele landet når det gjelder både frekvens og pris. Senterpartiet foreslår å sette av 20 mill. kr i vårt alternative budsjettforslag til prisreduksjon på billetter som staten har ansvaret for.

Geir Arild Espnes (Sp) [17:43:19]: Jeg har sittet og fulgt debatten og tenker at politikken som drives rundt i fylkene, er en viktig kilde til og stor mulighet for næringsutvikling, spesielt hvis tilretteleggingen i politik-

ken kommer sammen med god tro og gode transport- og stimulerings tiltak.

Men la meg først ta det første: Trøndelag var tidlig ute med å respondere på det uttrykte behovet fra flertallet i Stortinget om å slå sammen fylkeskommuner og kommuner. I Trøndelag – vi i Trøndelag føler et fellesskap, så direkte unaturlig var det ikke å slå seg sammen – trodde vi at det å være tidlig ute kunne avstedkomme en slags klapp på skulderen, for at Trøndelag var først ute, og fordi man var de første til å gjøre seg klar for større oppgaveportefølje.

I år har vi fått svaret: Å følge stortingsflertallets råd om rask sammenslåing var et dårlig trekk. Trøndelag fylkeskommune, som også er midt oppi budsjettarbeidet nå, har for første gang på mange år hatt en realnedgang i økonomisk handlingsrom. Dette vil gi klare konsekvenser, ikke bare for driften av selve fylket, men for troen på fylket som aktør, med evne til å legge til rette for at det nye fylket blir noe annet og noe mer enn sammenslåing av to gamle. Så i stedet for å få en god start på arbeidet med å klargjøre seg for nye oppgaver, er fylket kommandert tilbake i startblokkene, som om de hadde tyvstartet.

Senterpartiet har i sitt alternative statsbudsjett for 2019 lagt inn betydelige økninger i midler til kommuner og distrikter. Når en skal få et nytt fylke til å fungere godt, er det viktig med infrastruktur som binder de ulike delene sammen. Det er symbolsk viktig, men enda viktigere er det at det kan gi muligheter for et mer fleksibelt og mobilt arbeidsmarked.

Derfor har vi – og det har flere vært innom – hatt store forventninger til utvikling av Trønderbanen, i henhold til lovnadene som ble gitt i Nasjonal transportplan. Det ville gitt fylket et skikkelig løft. Vi synes det er sørgelig hvordan regjeringen har trenert og unnlatt å følge opp med ressurser med hensyn til de lovnadene som ble gitt i Nasjonal transportplan.

Representanten Orten sier at målet er at flere må reise med jernbane. Ja, men det kan ikke være på Trønderbanen. Den er full til stadighet, og innimellom må det settes opp buss for tog for at vi skal få alle passasjerene med oss. Skal en få flere over på tog, holder det ikke slik vi ser det nå.

Så til et annet viktig transport- og kommunikasjonsmiddel: bredbånd. Bredbånd er viktig for å binde mennesker, regioner og landet sammen. Senterpartiet foreslår – som vi også lovet i vårt alternative NTP-forslag – å styrke bevilgningene til utbygging av bredbånd i områder der det ikke er kommersielt lønnsomt, med over 400 mill. kr, slik at hele landet har god bredbånddekning i løpet av ni år. Regjeringen, derimot, vil kutte i ordningen som bidrar til bedre bredbånddekning, med 99,7 mill. kr. (Presidenten klubber.) Da skulle en ikke tro

at det å unngå å satse skikkelig på infrastruktur ... (Presidenten klubber igjen.)

Presidenten: Tiden er ute.

Kjersti Toppe (Sp) [17:46:40]: Regjeringa tilrår å dekkja til ubåten U-864 utanfor Fedje. I statsbudsjettet for 2019 er det løyvt 30 mill. kr til å starta arbeidet i 2019. Ved stortingsvalet i 2013 gjekk listetoppene til Høgre og Framstegspartiet i Hordaland til val på at dersom dei vann stortingsvalet, lova dei at heile ubåten skulle opp. Dei vann valet, men no vil dei ikkje eingong sikra at kvikksølvet kjem opp. Det har vore heilt tyst frå regjeringspartia Høgre og Framstegspartiet i seks år, heilt fram til tilrådinga om tildekking av ubåten vart varsla i haust, i statsbudsjettet for 2019. Større politisk snuoperasjon skal ein vel leita etter – og større løftebrot likeeins.

Ubåten med 67 tonn kvikksølv er verdas største punktkjelde for kvikksølv. Saka er allereie greidd ut for over 250 mill. kr. Kystverket si risikomatrise, som ligg til grunn for tilrådinga om tildekking av last og båt, er det likevel grunn til å stilla spørsmål ved. Risiko ved tildekking synest generelt å verta sett lågt. I risikomatrisa er t.d. jordskjelv definert inn i grøn sone, mens dårleg vær er sett i raud sone og heving i farleg sone. Dette er lite til litevekkande.

Det vert sagt at tildekking har brei fagleg tilslutnad, men Det Norske Veritas uttalte i 2006:

«Det eneste tiltak som på lang sikt har lav risiko, er heving. Tildekking har derimot høy risiko på lang sikt.»

U-864 utanfor Fedje er ikkje ei Fedje-sak eller ei Hordaland-sak. Dette er ei nasjonal og internasjonal miljøsak. Det rammar Vestlandet, Nordsjøen, Norskehavet og Atlanterhavet, og ikkje minst kan kvikksølvet påverka og vera ein sann trussel mot Noreg sitt omdøme som sjømatnasjon og miljønasjon.

Langsiktig risiko og usikkerheit ved tildekking er ikkje tilstrekkeleg vurdert i dei rapportane som ligg føre. Verstefallshendingar er ikkje vurderte på ein fagleg robust måte. Kortsiktig risiko ved heving er overdimensjonert og tek ikkje omsyn til krav det er mogleg å stilla til teknologiske løysingar. Helse- og spreingsrisiko ved heving er feil framstilt. Tildekking er ei irreversibel løysing med store usikre faktorar. U-864-saka fortener ei breiare behandling enn nokre linjer i eit statsbudsjett. Senterpartiet føreslår å ta ut saka frå statsbudsjettet, men det får vi ikkje fleirtal for. Det hadde saka fortent.

I innstillinga frå transport- og kommunikasjonskomiteen finst det ein fleirtalsmerknad der også Senterpartiet støttar å

«be regjeringen vurdere om det har tilkommet ny informasjon eller ny teknologi som tilsier at heving av

hele eller deler av lasten er miljømessig forsvarlig».

Senterpartiet kjem til å følgja denne saka tett opp vidare. Ny vurdering må basera seg på innspel frå etablerte fagmiljø.

Ingalill Olsen (A) [17:49:51]: U-864, ubåten som ligg utenfor Fedje lastet med kvikksølv fra krigens dager, anbefales av Kystverket tildekket. Arbeiderpartiet er opptatt av at man må fjerne mest mulig av kvikksølvet før man dekker til ubåtvraket. Det må foretas et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for en så alvorlig sak. Vi vet at det er fare for irreversible og omfattende miljøskader, noe som kan påvirke norsk fiskerinæringens omdømme. Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet leverer forslag der vi ber om en sak knyttet til håndtering av U-864 der det også blir vurdert å fjerne mest mulig av kvikksølv-lasten om bord før området tildekkes.

Som finnmarking kan jeg konstatere at det raue samferdselsbudsjettet ikke har nådd helt opp til oss. Finnmarkingene Frank Bakke-Jensen og Bengt Rune Strifeldt lovet før valget at det skulle være midler til rv. 94 fra Skaidi til Hammerfest, og at arbeidet skal fortsette som såkalt samordningsstrekning. Foreløpig skjer det smått og lite. Nylig var Bengt Rune Strifeldt i Hammerfest og holdt appell mot bompengefinansieringen av bypakken i Hammerfest, som jo er en naturlig del av rv. 94. Det må opplyses at den samme appellanten, som nå har sittet i transportkomiteen, stemmer for bompenger på Stortinget. Og samferdselsministeren hans produserer bompengeproposisjoner over en lav sko til Stortinget. Fremskrittspartiet fortsetter sin dobbeltkommunikasjon om bompenger, de stemmer for i Stortinget, og de forteller ute blant folk at de stemmer mot – snakk om mangel på ryggrad.

Fra Arbeiderpartiets side har vi konkludert med at et svakt kystbudsjett faktisk er blitt forverret gjennom forliket med Kristelig Folkeparti. Det er hentet midler til Kristelig Folkepartis gode tiltak, bl.a. fra Leirpollen i Tana – utdyping der. Det er hentet midler fra Skarvberg-tunnelen på 50 mill. kr, og fra Tana på 15 mill. kr. Vi håper selvfølgelig at det ikke blir noen utsettelse av disse prosjektene til tross for at det har blitt plukket penger fra dem, for dette er viktige prosjekt som det er viktig å komme i gang med.

Til slutt har jeg lyst til å si at det generelt er få prosjekt i gang i Finnmark. Det er lite aktivitet for anleggsarbeiderne, det eneste prosjektet er Tana bru.

Ruth Grung (A) [17:53:11]: Norge er en kystnasjon og har klare ambisjoner om økt verdiskaping knyttet til havnæringene. I Hordaland har vi to store fiskerikommuner. Den ene er Austevoll, den andre er Bømlo. Austevoll har, i et tett samarbeid mellom næring, kommu-

ne og kystverk, fått støtte til å utvikle en moderne fiskerihavn.

Bømlo er en av de største fiskerikommunene i landet. De har et ungt, endringsvillig og omstillingsdyktig fiskerimiljø. De står for 28 pst. av landets pelagiske trålkvote, de har 125 registrerte fiskefartøy, derav ni havgående, de representerer 200 ansatte og omsetter for 400 mill. kr. Det planlegges å investere over 2 mrd. kr i nye og større fartøy. Bømlo har et sterkt marint og maritimt miljø med kjente navn som Wärtsilä, Eidesvik og Bremnes Seashore, som produserer Salma-laks. Alle bedriftene har lang tradisjon for å ta inn læringer.

En ny fiskerihavn er avgjørende for å videreutvikle Bømlo. I dag er kaien for kort, det er for grunne og smale innseilingsforhold og lite tilgang til relevante service-tjenester. Bømlo trenger havn med sikre kaier og utviklingsmuligheter som vil bidra til å opprettholde og videreutvikle en unik kompetanse innen pelagisk fisk og havbruk.

Bømlo har tre lakseslakterier, flere rederier knyttet til oppdrett og et stort miljø rundt utstyrsleverandører. Det kjøres årlig ut 5,5 milliarder fisk fra Bømlo, og 1 000 trailere med lakseavfall kjøres ut av kommunen. Dette kan utnyttes i ny lokal næringsvirksomhet i tilknytning til Bømlo fiskerihavn. Ny fiskerihavn vil også redusere utslipp med kortere seilinger, og Bømlo Skips-service har vedtatt å investere 15 mill. kr i nytt landstrømsanlegg og fått 11,25 mill. kr fra Enova nettopp til dette. Bedre havn vil også tilrettelegge for økt nærskip-fart.

Etablering av ny, sikker og moderne fiskerihavn er så viktig for lokalt næringsliv at de ønsket å forskuttere den offentlige delen av fiskerihavnen, og de har sendt søknad. Bømlo havn er inne i NTP, den er ferdigregulert, og med det verdiskapings- og sysselsettingspotensialet som den representerer, overrasket det oss at de ikke engang ble invitert inn til departementet for å få vurdert søknaden sin.

Arbeiderpartiet er et verdiskapingsparti og har derfor prioritert forskuttering til flere havner, herunder Bømlo fiskerihavn, fordi få investeringer ville ha gitt så mye verdiskaping og så mange arbeidsplasser.

Statsråd Jon Georg Dale [17:56:22]: Sidan eg heldt på å klusse det til for meg sjølv i eit replikkordskifte med representanten Sverre Myrli tidlegare i dag, skal eg kort gjere greie for køyrevegsavgifta for jernbane slik ho hitil har vore i 2018. Som eg sa i replikkordskiftet, meiner eg at den avgifta ikkje gjev grunnlag for å seie at ho bidreg til å flytte godset frå bane til veg. Det står eg framleis ved. Det er hittil i 2018 kravd inn 37 mill. kr i avgift frå køyrevegsavgift på jernbane. 24,5 mill. kr av dei kjem frå Ofotbanen. Det betyr at det er ca. 12,5 mill. kr som er

kravd inn utover det på resten av jernbanestrekningane i Noreg, og motsett veg har Bane NOR betalt ut kompensasjon tett oppunder 12 mill. kr.

Så eg står framleis ved det som var hovudbodskapen min i replikkordskiftet:

1. Avgifta kan umogleg ha bidrege til den godsoverføringa.
2. Det vert ingen nye avgifter innført i 2019 som vi ikkje hadde i 2018.
3. Den varsla avgiftsendringa som eventuelt skulle ha ført til bortfall av gods, er per dags dato ikkje innført.

Det betyr at hovudbodskapen frå replikkordskiftet står seg, men no har eg iallfall gjort greie for talgrunnlaget og bakgrunnen for det.

Så til Arbeidarpartiets representantar, som ved fleire anledningar no brukar f.eks. Arbeidarpartiets forslag om tilsynelatande å auke finansieringa i viktige byområde frå 50 pst. til 70 pst., i argumentasjonen sin. Sist var det representanten Lauvås, som seier at det kunne ha gjeve nye pengar til byområda i Nedre Glomma. Det er å kaste blå i auga på folk – det stemmer ikkje i det heile. Arbeidarpartiet har i sitt alternative budsjettforslag heller ikkje finansierte auken frå 50 pst. til 70 pst. i eksisterande avtaleområde, dei fire store byane. Dei manglar meir enn 100 mill. kr for å gjere det, og no brukar dei altså dei same pengane også i nye byområde, som heller ikkje har vore omfatta av 50–50-ordninga som denne regjeringa innførte etter at Arbeidarpartiet ikkje hadde ei slik ordning då dei sjølv sat i regjering.

Det er fint å vere i opposisjon når ein kan bruke pengane fleire gonger – antakeleg. Men det vert ikkje meir kollektivtilbod for folk av det. Det vert ikkje fleire og betre vegar av det, og det vert ikkje fleire jernbanestrekningar av det. Denne debatten hadde tent på at Arbeidarpartiet var ærlege om at dei pengane dei faktisk løyver, ikkje strekk til til dei lovnadene dei gjev til veljarane i byområda, fordi dei heller ikkje finansierer dagens vekst frå 50 pst. til 70 pst. i det alternative budsjettforslaget sitt.

Åsunn Lyngedal (A) [17:59:27]: Jeg vil understreke samferdselsinvesteringers betydning for næringslivet. Uten tilgang til markedet er verdiene våre lite verdt, og det kjenner vi godt til i Nordland.

På søndag åpnet statsministeren en fantastisk bru i Nordland, Hålogalandsbrua, like nord for Narvik. Den er kjempet fram av politikere og næringsliv gjennom flere tiår og ble vedtatt i Stortinget i 2012. Bruen var lønnsom for samfunnet å bygge, og grunnen til det er den store mengden vogntog som skal til togterminalen i Narvik og til Ofotbanen. Når de sparer 20 minutter på reisen, gir det høy samfunnsøkonomisk verdi. Vogntogene er lastet med fersk fisk fra Lofoten, Vesterålen og Sør-Troms. Fersk fisk har høy verdi, og den elektrifiserte togtransporten

fra Narvik til Oslo er konkurransedyktig på pris. Nord-over forsyner toget Nord-Norge med matvarer.

I den rød-grønne nasjonale transportplanen som ble vedtatt i juni 2013, var mer kapasitet for gods på Ofotbanen prioritert med 1,6 mrd. kr, deriblant et nytt kryssningsspor på Narvik stasjon. Nå er vi i 2018 og kryssningsspolet på Narvik stasjon er ikke bygd. Til tross for at det ligger i Nasjonal transportplan 2018–2029 første del, er det ikke prioritert av regjeringen i budsjettet for 2019. Det vil si at den viktigste eksportåren for fersk fisk fra Nord-Norge, som eksporterer for 12 mrd. kr i året, ikke er prioritert. Som politikere må vi sørge for en bedre tilrettelegging for næringslivet, særlig når togtransporten sliter med lønnsomheten. Vi i Arbeiderpartiet har klart å prioritere 25 mill. kr i vårt alternativ, for å klargjøre prosjektet sånn at vi kan få sendt ut anbud.

Lokalsamfunnet på Andøya fortjener vår oppmerksomhet og støtte, og grunnen til det er Stortingets beslutning fra 2016 om at de maritime overvåkningsflyene, og dermed flybasen på Andenes, skal flyttes til Evenes når vi kjøper nye maritime fly. Det er mange arbeidsplasser på Andenes som blir borte, og i tillegg til omstillingsmidlene vi går inn med, er infrastruktur én av tingene vi kan bidra med for å skape næringsutvikling.

På Andenes har de et flott fiskerihavnprosjekt som vil gjøre det mye bedre å drive med båt der, i tillegg til at det tilrettelegger for mye nytt næringsareal nær sjø. Det er planer om oppdrett på land, det er reiselivsaktører som er interessert, men regjeringen har ikke finansiert å ferdigstille planleggingen eller starte opp fiskerihavnprosjektet på Andenes. Det gjør vi i Arbeiderpartiet med 25 mill. kr i vårt alternativ.

Bengt Fasteraune (Sp) [18:02:42]: Statsbudsjettet til Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti er på ingen måte lystig lesning for folk ute i distriktene. Regjeringen sier at de er opptatt av å digitalisere og fornye Norge, mens de i realiteten er med på å skape et større digitalt klaseskille, for forskjellene øker ut fra hva slags tilgang folk har til bredbånd.

Forslaget til budsjett etter budsjettavtalen med Kristelig Folkeparti inneholder en satsing på snaue 200 mill. kr til høyteknologisk utbygging av bredbånd i Norge. God bredbåndstilgang er like viktig som vann, kloakk, vei og strøm. De fleste fylker har mye spredt bosetting og særlig utfordringer med å sikre alle innbyggerne og hele næringslivet tilgang til moderne høyhastighetsbredbånd. For eldre kan det handle om velferdsteknologi. For barn og unge er det helt sentralt for daglig skolearbeid. For voksne er det avgjørende i forbindelse med jobb.

Utbyggingen av bredbånd må skje innenfor et regime hvor vi tar i bruk både offentlige og private krefter.

Det er imidlertid et offentlig ansvar å sikre helheten i tilbudet, og da spesielt sørge for utbygging og drift i områder hvor det kommersielle grunnlaget er svakt. Vi behøver et spleiselag mellom folk som bor i kommunene, utbyggere og det offentlige. I mangel av statlig investering og framdrift har mange fylkeskommuner invitert til dugnad og spleiselag, selv om det ikke er det de primært er interessert i.

I bl.a. Oppland er det vist stor entusiasme ute i kommuner for arbeidet med å fylle den vedtatte strategien for bredbånd med innhold. Samlet sett har kommunene i Oppland gitt politiske vedtak på til sammen 33 mill. kr forrige år, og Senterpartiet vet at mange kommuner har jobbet hardt med både å utarbeide gode utbyggingsprosjekter og ikke minst greie å medfinansiere prosjektene innenfor ganske trange kommunale rammer. Det har medført at Oppland fylkeskommune har vedtatt å bevilge 33 mill. kr til utbygging av bredbånd. Og hvor er staten? Den er ikke med og matcher dette i det hele tatt, til tross for at flertallet med Senterpartiet i spissen mener at dette er en statlig oppgave og penger som kunne blitt brukt til vedlikehold av fylkesveier, til å støtte opp om næringslivet og til andre fylkeskommunale oppgaver.

Senterpartiet mener at tilgangen til høyhastighetsbredbånd er like viktig for våre innbyggere som strømmettet var for 100 år siden. Når det blir sagt at det kommersielle markedet fungerer, viser det nok en gang at dette ikke bare dreier seg om penger, men om hvilket politisk syn som skal ligge til grunn for framtidig satsing.

Senterpartiet mener regjeringen har en utilstrekkelig satsing på bredbånd i områder som ikke er kommersielt interessante for private utbyggere. Senterpartiet foreslår i sitt budsjett at det bevilges 500 mill. kr i tilskudd til ikke-kommersiell utbygging av bredbånd. Dette vil føre til at staten kan legge helt andre premisser til grunn for dette arbeidet.

Nils T. Bjørke (Sp) [18:05:51]: Det skjer mykje på samferdsel, men vert det satsa på det rette? Eg meiner me må prioritera tryggleiken fyrst. Kva med rassikring på fylkesvegar? Det aukar ikkje i årets budsjettinnstilling med prisstiging eingong. Senterpartiet vil ha eiga satsing på fylkesvegar. Det er så store utfordringar og så stor forskjell på ulike fylke at berre eiga satsing kan løysa utfordringa og få tryggare vegar.

Eg oppmodar alle til å ta ein tur på ein riksveg, rv. 13, Fjordvegen, frå Sandnes til Førde og sjå på utfordringane der. Då veit me at det er eit paradoks at me satsar på 110 km firefelts vegar mange stader utan den største trafikken, når ein der faktisk ikkje klarer å smetta seg forbi med to personbilar eingong, der rasfaren er ei stadig utfordring, der sjåførane må køyra med ope glas store del-

ar av året. Og sommarsdagen, på nokre av dei flottaste turistområda me har, veit ein aldri om ein bruker ein time eller fem på same strekninga, for det er fullt kav. Då meiner eg ein er nøydd til å tenkja litt nytt om kva ein prioriterer fyrst.

Før valet i 2017 var dåverande samferdselsminister tydeleg på at no skulle det koma fortgang med K5, tog og bane mellom Arna og Voss. Han møtte opp etter fleire ras og var tydeleg på at her skulle dagens regjering vera den raskaste igangsetjaren. Kva skjer no? Jo, jernbanen har ikkje midlar. Det einaste Vegvesenet får planleggja, er den tryggaste biten av vegen som er der. Eg trur me er nøydde til, skal me klara å nå fram, òg i opposisjonen å seia at det er ikkje pengar til alt, men då må liv og helse koma fyrst.

Eg hørde i ein debatt tidlegare i dag at Framstegspartiet var oppteke av forureining av havet, og at plastforureining var eit stort problem. Ja, det er eit stort problem. Men eg meiner at kvikksølvet utanfor Fedje faktisk er eit endå større problem. Er det vilje, burde me klara å løysa det. Det må vera den beste forsikringa me kan gje norsk oppdrettsnæring.

Jon Gunnes (V) [18:08:35]: Det er flere av representantene som har lagt opp til trønderaften, og når presidenten også er trønder, kan man jo gjøre det!

Men litt svar på hva som er regjeringens politikk for samferdselsutfordringene i Trøndelag: Vi må huske at det nå bygges en vei sør i Trøndelag som blir ferdig i februar. Det bygges altså en vei på E6 fra Sluppen og ut til Melhus, for dere som er lokalkjent – det er tydeligvis flere som er det her, i og med at det har vært så mye prat om Trøndelag. Den har selvfølgelig vært i miljøpakken, men det er staten som hovedsakelig har betalt veien, for det er jo en riksvei.

Så skal vi være veldig glad for at vi får lov til å forskuttede f.eks. den nye Sluppen bru. Den er meget viktig som et miljøprosjekt, fordi den kan avlaste Midtbyens biltrafikk kraftig.

Jeg vil også selvfølgelig kommentere Trønderbanen. Venstre har vært ivrig etter å få den som et alternativ til E6 både ut til Værnes og videre til Steinkjer. Vi har fortsatt håp om at det blir en god løsning med mange passasjerer, for det er det ikke alle som har sett for seg når man bare var interessert i elektrifiseringen og kanskje ikke nye tog og ikke minst en halvtimes frekvens. Det krever en del krysningsspor og en del andre tilpasninger. Det er det Jernbanedirektoratet nå gjør for faktisk å undersøke hva som er den mest optimale løsningen for å få flest mulig passasjerer. I dag er det bare 1,2 millioner passasjerer på det trønderbanetoget som vi snakker om. Vi bør ha en målsetting om 3–4 millioner. Det bør være innen rekkevidde når vi får de nye løsningene på plass.

Så når det gjelder Nye Veier: Jeg hører at Arbeiderpartiet er noe aggressivt i forbindelse med at vi må lage disse tunnelforskriftene. Vi tåler ikke en eneste ulykke i disse tunnelene mellom Trondheim og Værnes. Det er mange farlige tunneler i dag, det er stor trafikk der, og noe må gjøres. Venstre stiller seg veldig bak at det blir doble tunnelløp, slik at vi unngår en eventuell, stor katastrofe.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [18:11:48]: I Norge er det hundretusenvis av folk som pendler. Bare fra Akershus til Oslo er det over 8 000 personer som pendler hver eneste dag. Det er også veldig mange i Norge som er ukependlere, som bor borte fra familien sin i kortere eller lengre perioder. Pendlerne har krevende situasjoner for å få familielivet til å gå opp, for å få sin tid til å gå i hop, og veldig mange av pendlerne, ikke minst mange av dem som har fått innstramninger som bor på brakker, jobber også i yrker der de opplever press på lønns- og arbeidsvilkår.

Når da Senterpartiet utfordrer regjeringspartiene på pendlernes situasjon, bl.a. i en replikkveksling her tidligere i dag, merker jeg meg at representanten Orten sier at en «kan alltid diskutere detaljer». En skal ha rimelig god økonomi og leve på stortingslønn hvis en mener at de innstramningene som pendlerne i Norge har opplevd de senere årene, er «detaljer». En som eksempelvis pendler fra Eidsvoll til Oslo, dagpendler, har fått økt skatt på nærmere 3 000 kr årlig gjennom de innstramningene som har kommet i pendlerfradraget. De som bor på brakke, har gjennom de endringene som ble gjort i inneværende års budsjett, fått økt skatt på 7 000–8 000 kr. Dette er ikke «detaljer», dette er store økninger i skatt for de grupper det gjelder.

På toppen av det opplever en også avgiftsøkninger. Kjøreren med bil, opplever en at en får økt avgift på bensin og diesel. Kjøreren med tog og finner ut at en skal parkere på togstasjonen istedenfor, kommer det jammen økte avgifter på veldig mange togstasjoner også. Det blir økte avgifter på busstransport, på tog, på fly. På innenlands lufttransport, en viktig del av kollektivtransporten i et langstrakt Norge, har avgiftene økt med ca. 2 mrd. kr med Fremskrittspartiet ved roret. Og i år er det taxinæringen som får en kraftig smell gjennom avgiftsøkninger som blir presentert.

På toppen av det igjen opplever en også med Fremskrittspartiet, som gikk til valg i 2013 på at en skulle fjerne bompenger i Norge, at innkrevingen av bompenger aldri har vært høyere. Det ser en bl.a. at statsråd Dale har oppfordret til lokalt for Glomma-kryssingen. For å få Glomma-kryssingen på plass, oppfordret han til økt bompenginnkreving. Istedenfor må man sørge for

framdrift i prosjektet og sørge for økte bevilgninger til prosjektet.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [18:15:08]: Representanten Siv Mossleth forsøk på å tegne et glansbilde av fylkesveiene i Nordland og hvem som har ansvaret for dem, trenger påtale.

Representanten sa at årsaken til at tilstanden var slik den var, er regjeringen og inntektsnøkene. La det være sagt at 8 mrd. kr i etterslep på fylkesveiene i Nordland har ikke kommet over natten. Det er lang tid med feilprioritering som har ført til det. Det er rett at inntektsnøkene ga oss et nedtrekk på 248 mill. kr, rett og slett fordi vi er færre nordlendinger, sett i forhold til hvor mange innbyggere det er andre steder i Norge. Men de resterende midlene som hun henviste til, skyldes rett og slett at det også er færre 16–19-åringer, som også gir oss et nedtrekk. Ja, fylkestinget og resten av nordlendingene kan nok i lag ta på seg ansvaret for at det er færre 16–19-åringer, det kan heller ikke Stortinget gjøre noe med. Men det som i alle fall er helt sikkert, er at fylkesveiene i Nordland trenger prioritering ut fra at det er viktige næringsveier for laksenæring og annen fiskeindustri i Nordland.

Skal vi gjøre noe med dette, må det prioriteres rett. Da Nordland fylkesting sist behandlet hvorvidt fylkeskommunen skulle gi fra seg ansvaret for fylkesveiene til staten, satt Senterpartiet selv og stemte for at de gjerne ville ha disse veiene, vel vitende om at nedtrekket i inntektssystemet var vedtatt.

Og bompengene må faktisk nevnes. Nei, jeg synes ikke det er dobbeltkommunikasjon fra Fremskrittspartiets side. Vi erkjenner at vi hadde en oppslutning ved valget som ikke ville gi oss rent flertall i denne salen, men vi erkjenner faktisk også at hvis vi skulle ha gått av fordi bompengeprojektene blir vedtatt av flertallet her, ville nok konsekvensene ha blitt vesentlig verre for bilistene enn de er. Det vises nettopp ved at bompengandelen i prosjektene blir redusert, og da vet vi fasiten på hvordan det var – da kommer den bompengandelen til å gå opp igjen.

Presidenten: Representanten Siv Mossleth har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Siv Mossleth (Sp) [18:17:48]: Til representanten Olsen: Kun én fylkesvei var foreslått overført, og det var den fylkesveien som var i god stand. Fylkeskommunen i Nordland vil prioritere 1 mrd. kr de fire neste årene til fylkesveier, så det prioriteres til tross for det store nedtrekket som denne regjeringen bebudet.

Men jeg har tenkt å snakke om Posten. Det er veldig mange som kontakter meg og er fortvilet på grunn av

posten, både private og næringsdrivende. Jeg har lyst til å presisere at Senterpartiet er glad for at regjeringa vil opprettholde postomdelingen fem dager i uka i valgåret 2019, men vi mener det er urovekkende at Posten vil redusere omdelingen til to og en halv dag i uka – og på sikt til én dag i uka. Det er en omlegging som Senterpartiet ikke støtter, og med tanke på alle de tilbakemeldingene som jeg har fått, er jeg sikker på at folk heller ikke støtter dette.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [18:18:59]: Norge har vært et land som har vært godt organisert, et land med små forskjeller mellom folk. Grunnen til at dette er interessant å starte med i transportdebatten, er at noen kanskje vil hevde at dette er en debatt der det ikke er så store forskjeller mellom partiene, hvor det er mest kranling om pengebeløp. Realiteten i norsk politikk er at det blir stadig større forskjeller mellom de politiske retningene, med tanke på hvordan vi skal styre samfunnet vårt – om det er demokratiet i denne salen som skal være ledende i samfunnsutviklingen, eller om det i stadig større grad skal være et ukontrollert marked alene. I den forbindelse er det faktisk flere saker som er interessante i transport- og samferdselsdebatten. I stedet for å bruke kreftene sammen med de ansatte på jernbanen for å forbedre tilbudet til folk skal persontransporten privatiseres. I stedet for å jobbe sammen med fagforeningene og dem som har et livslangt yrkesliv bak seg, og som kan si noe om hvordan vi kan forbedre tilbudet for å transportere folk gjennom hele landet vårt, skal tillitsvalgte overkjøres, og folk som har vasket togene i 40 år, skal kanskje miste pensjonen med noen måneder. I stedet for å ha visjoner for å bygge ut bredbånd til alle, på samme måte som vi har hatt det for strøm og telefon, skal den moderne kommunikasjonen nedprioriteres.

Grunnen til at dette er interessant, er at hvis vi skal leve i et sosialt demokrati, slik vi i Arbeiderpartiet ønsker, er det nettopp stemmen til han som vasker togene, som er interessant for oss, minst like interessant som den stadig voksende byråkratskaren innenfor jernbanelifet. Da er det interessant at de som mister lokalavisen sin, også skal kunne ha tilgang til å kunne delta i demokratiet, ved at vi bygger ut bredbånd i hele landet. Derfor er også transportdebatten en viktig arena for politisk deltakelse, i hvert fall slik vi i Arbeiderpartiet ser det. Og vi trenger de neste årene en større grad av demokrati, ikke en blind tro på marked alene.

Jonny Finstad (H) [18:21:55]: Jeg synes det har vært en fin samferdselsdebatt så langt. Vi har diskutert overnasjonale ting, vi har også diskutert ultralokale ting, og det er sånn en god samferdselsdebatt skal være. Vi har ulike prioriteringer, og vi har mange gode ønsker, selvfølgelig – flere ønsker enn det er penger til – og da tør

jeg å påminne salen at samferdselsbudsjettet, som vi nå skal vedta, er økt med 75 pst. siden 2013. Det er en formidabel økning og viser at dette er et område som prioriteres.

Arbeiderpartiet nevnte at dette budsjettet var altfor puslete på kystområdet. Representanten Ingalill Olsen nevnte også at det ikke foretas planlegging av fiskerihavner for tiden. Jeg tør å minne om at det ligger 10 mill. kr i budsjettet til planlegging av fiskerihavner, som de nye regionene kan søke på for å være i forkant og starte planleggingen. Så har jeg respekt for at det kanskje er noe vanskelig for hennes hjemfylke å begynne å samarbeide med Troms og planlegge fiskerihavner når man ikke er kommet i mål med sammenslåingen.

Jeg har sammenlignet kystsatsingen som den rød-grønne regjeringen hadde de siste fem årene, med kystsatsingen de fem årene denne regjeringen har sittet, og jeg har funnet ut at det er omtrent likt – det er nesten 1 mrd. kr på begge regjeringene. Men i tillegg kommer det at denne regjeringen med det som vedtas i dag, har en forskutteringsordning på vel en halv milliard.

Så merker jeg meg også i debatten at representanter fra Senterpartiet er veldig bekymret for utviklingen av godstrafikken på jernbane. Jeg må bare si en gang til at da synes jeg det er noe rart at det tiltaket som kan ha størst effekt for godsnæringen, det nye signalsystemet ERTMS, kutter altså Senterpartiet med en halv milliard, uten å si hva de prioriterer ned.

En har også vært inne på Ofotbanen, bl.a. en representant fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, og der minner jeg om at flertallspartiene har en merknad inne. Det er også gjennomført en rekke tiltak som har økt kapasiteten på Ofotbanen, men vi trenger å gjøre mer i framtiden. Blant annet av denne grunnen har Høyre nå besluttet å gjennomføre et seminar om Ofotbanen her på Stortinget. Det blir den 29. januar, og da inviterer vi selvfølgelig hele transportkomiteen til å delta.

Ingvild Kjerkol (A) [18:25:11]: Arbeiderpartiets alternative budsjett er et budsjett for by og land, for bosetting og næringsutvikling. I Arbeiderpartiet vil vi binde landet sammen.

Regjeringen fører en politikk som øker forskjellene, ikke bare mellom fattig og rik, men også mellom by og land. Regjeringen underfinansierer fylkeskommunene, som har ansvaret for fylkesveiene og kollektivtransporten – distriktene taper. Regjeringen overlater til markedet å sikre bredbåndsdekning over hele landet – distriktene taper. Regjeringen liberaliserer postmarkedet og svekker distribusjonen – distriktene taper. Regjeringens anbud på flyruter gir et dårligere tilbud – distriktene taper. Regjeringen følger ikke opp bevilgninger til rassikring – distriktene taper. Regjeringen følger ikke opp bevilgninger

til tunnelsikring – distriktene taper. Regjeringen nedprioriterer kysttiltak og fiskerihavnene – distriktene taper.

I mitt hjemfylke, Trøndelag, er veiprosjekter forsinket. At regjeringen til tross for høye riksveibevilgninger ikke evner å oppfylle Nasjonal transportplan, er ikke i tråd med løftene den ga velgerne. Det samme gjelder for jernbanen i Trøndelag. I behandlingen av både gjeldende nasjonal transportplan og den forrige rød-grønne nasjonale transportplanen understreket en samlet komité betydningen av at elektrifiserings- og moderniseringsprosjektet for Trønderbanen og Meråkerbanen igangsettes så raskt som mulig. Hele perioden har Arbeiderpartiet trykket på for framdrift og at prosjektet gjennomføres så raskt og koordinert som mulig. Regjeringen står ikke ved løftet om en moderne, miljøvennlig jernbane i Trøndelag, som har vært et prioritert prosjekt siden den rød-grønne regjeringen valgte konsept for prosjektet i september 2012. Denne regjeringen har trenert prosjektet år for år for år for år. Da Venstre kom inn i regjering, trodde man kanskje det skulle få en annen takt, men den gangei.

«Får vi ikke penger til Trønderbanen nå, er det ille.» Det er ikke en trassig Arbeiderparti-politiker som har sagt dette, men direktør i NHO Trøndelag, Tord Lien. Han beskylder med rette høyrepartiene, som har lovet elektrifisering av jernbanen i Trøndelag, for et solid løftebrudd. Han gir klart uttrykk for sin skuffelse over at regjeringen unnlot å bevilge penger til elektrifisering av Trønderbanen i år også.

Tor André Johnsen (FrP) [18:28:01]: Jeg har først bare lyst til å kommentere litt rundt Senterpartiets Nils T. Bjørke, som antydte at vi bygger firefelts vei med 110 km/t utenom der den største trafikken er. Det vil si at vi bygger fire felt der det kanskje ikke er behov for det, slik jeg tolker Senterpartiet. Det er helt feil. Vi bygger ut lønnsomme firefeltsprosjekter hvor ÅDT-en er flere ganger høyere enn det som er dagens krav for når man skal bygge fire felt. Vi knytter regioner sammen, vi får ned reisetid. Det fører til vekst, det fører til utvikling, og det fører til sysselsetting og verdiskaping – også i distriktene, noe jeg ville tro er viktig for Senterpartiet. Vi bygger faktisk et motorveinett for framtiden, vi bygger det veinettet som tidligere regjeringer dessverre ikke prioriterte. Hvis man går tilbake til etter annen verdenskrig i USA på 1950-tallet, satte Eisenhower i gang med Interstate-utbygging. Vest-Europa bygde ut motorveinettet etter annen verdenskrig, og Øst-Europa bygde ut så fort de ble kvitt kommunismen og man fikk revet ned muren. I Norge måtte vi vente på en blå-blå høyreregjering sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti før vi kom i gang med veibygging.

Så var det kraftsalvene fra representanten Sandtrøen. Det var voldsomt, det var nesten så man skulle tro

man var i USA eller på en skoledebatt. Det var ganske saftige påstander som ble framsatt her. Norge har vært et land med små forskjeller og mye likhet, begynte representanten Sandtrøen med. Ergo og underforstått er det nå tydeligvis stor forskjell, og det har blitt veldig stor forskjell og er skapt en kløft mellom fattig og rik. Og det er vi som tydeligvis har rasert den velferdsmodellen som Arbeiderpartiet har bygd opp. Det er nesten sånn det kan tolkes.

Når det gjelder «ukontrollert marked», må det være referanse til jernbanereformen, slik jeg tolker innlegget til representanten Sandtrøen. Alene uten politisk styring: Det er helt feil, staten styrer alt når det gjelder jernbanereformen. Den eneste ferdige privatiseringen som representanten Sandtrøen var bekymret for, er at noen private selskaper kan vinne anbud i konkurranse med NSB, f.eks. Det bekymrer ikke meg. Det er heller bekymringsfullt at Arbeiderpartiet ikke vil spare de milliardene vi kan spare ved å ha konkurranse.

Så fikk vi avslutningsvis fra representanten Sandtrøen et eller annet om at vi trenger større demokrati og ikke blind tro på markedet alene. Det er vanskelig å ta det ut-sagnet på alvor. Er det igjen jernbanereformen det siktes til her? Det at vi får et bedre og billigere togtilbud, og at vi sparer skattebetalerne og folk flest – vil det svekke demokratiet? Det er en merkelig retorikk som framsettes.

Avslutningsvis til representanten Kjerkol fra Trøndelag, som sier at hun ikke får noe vei: Da vil jeg bare minne om at uten Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti hadde man ikke fått firefelts vei med 110 km/t. Da hadde man fått mindre vei, nå får man mer vei takket være dagens regjering.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Bengt Fasteraune har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Bengt Fasteraune (Sp) [18:31:15]: For å oppnå Stortingets ambisjon om en helhetlig utbygging av riksveinettet er det viktig at det pågående prosjektet blir slutført. Det er i alles interesse.

For Senterpartiet er korridorene som holder regionene i dette langstrakte landet sammen, viktig å prioritere. Senterpartiet ser en klar tendens til at dette blir nedprioritert, til fordel for store, kostnadskreven- de prosjekter rundt de store, befolkningstette områdene. Vi er opptatt av at det settes av midler til oppstart og utredning av prioriterte prosjekter, for å unngå at de blir skjøvet ut i tid. Eksempelet på det er at prosjektet E69 Skarvberg-tunnelen er redusert med 50 mill. kr etter budsjettavtalen. Det er vi ikke enig i. Budsjettavtalen

mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti viser at bevilgninger til E16 Øye–Eidsbru reduseres med 94 mill. kr. Dette skal ikke føre til forsinkelser i prosjektet. Senterpartiet mener frigjorte midler må benyttes til oppstart av strekningen E16 Øye–Turtnes.

Nils T. Bjørke (Sp) [18:32:25]: Eg har egentleg tenkt å snakka litt om Bergensbanen. Er det eitt prosjekt som verkeleg kunne hatt noko å seia for miljøet, er det ei skikkeleg opprusting av Bergensbanen. Då kan ein faktisk koma ned i ei reisetid på under fire timar, med dagens planar. Då vil ein verkeleg få ein konkur- rent til fly og kanskje sleppa diskusjonen om andre rul- lebane i Bergen og ein tredje rullebane på Gardermoen. Slik trur eg kostnadene kan visa seg å vera svært så for- nuftige. I tillegg kan ein få vekk mykje av godstrafikken, som i dag går på altfor dårlege vegar.

Litt om prioritering og firefelts vegar. Eg synest re- presentanten Tor André Johnsen svarte godt sjølv der, eg: Nei, han skulle ha 110 km/t og full fart. Det er kjekt med fine vegar, men eg synest ein skal lesa litt om ÅDT- en, anten det er mellom Sandnes og Kristiansand, eller det er mellom Stavanger og Bergen. Me treng skikkelege vegar, men eg meiner me faktisk klarar oss om det ikkje er 110 km/t.

Me skal i dag få meir miljøvenleg transport. Eg trur ikkje det er godstrafikken me skal prioritera skal køyra i 110 km/t. Elbilen – i alle fall den eg har – er ikkje så effek- tiv lenger når eg køyrer i 110 km/t. Og det er dei køyre- tøya me skal satsa på i dag. Når folk slit med vegar dei er redde for å køyra på, når dei er redde for å senda ungane sine på skulevegen og det ikkje er to felt, slik at ein kjem seg fram i stor trafikk, meiner eg ein er nøydd til å priori- tera det viktigaste fyrst.

Presidenten: Representanten Jon Gunnes har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Jon Gunnes (V) [18:34:11]: Dette er en liten hilsen til SV, som beklaget at det ikke var nok statlige midler til de store byene. Det blir helt sikkert ikke nok, men det siste året de var i regjering, var det 673 mill. kr til utviklingstiltak for kollektivtrafikken i byene. Neste år er det 3,7 mrd. kr Og det er veldig bra at man går inn med statlige penger til disse gode tiltakene, for det er kanskje de som gir best effekt for de klimautfordringe- ne vi har.

Presidenten: Representanten Arne Nævra har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Arne Nævra (SV) [18:35:09]: Det har vært noen hil- sener fra Stortinget til distriktene i dag, og så har det

vært noen hilsener fra distriktene til Stortinget. Nå skal jeg hilse til naturen, litt på vegne av min gamle stilling og gamle profesjon.

Jeg har sett mye natur, jeg har filmet mange fosser, og jeg har filmet Vøringsfossen. Jeg har lyst til å løfte en liten pekefinger til statsråden og til Statens vegvesen – hvis de er representert her – og si at man må tenke veldig nøye gjennom hvor store utbedringer og tilrettelegginger man skal gjøre også for de nasjonale turistveiene. Det har vært veldig mye bra av det som har vært gjort, men den nye brua over Vøringsfossen er ikke helt god, etter min mening. En 40 meter lang bru i attraksjonen – ikke bare fram til attraksjonen for å gjøre den sikker, for det er viktig, men over fossen – er ikke helt god. Det er veldig synd, og det beklager jeg. Jeg kommer litt sent på banen, men det er faktisk ennå mulig å snu.

Eirik Sivertsen (A) [18:36:26]: Det er havet som er grunnlaget for Norge som nasjon. Vi har alltid levd av det havet gir, og havet vil være grunnlaget for framtidens verdiskaping og verdideling. Havnasjonen Norge har verdens nest lengste kystlinje. Vi har seks ganger mer havområde enn landområde, og 80 pst. av de havområdene vi har, ligger nord for Polarsirkelen.

For Arbeiderpartiet er det et mål å utvikle og gjennomføre en ambisiøs havstrategi for landet. Målet vårt er at vi utvikler ny kunnskap om bærekraftig verdiskaping – på, under, i og over havet. Da skapes det nye, lønnsomme arbeidsplasser i eksisterende og i nye havnæringer. Forutsetningen er at vi investerer i infrastruktur som gjør det mulig å høste av havet, og at vi fortsatt kan være en verdensledende maritim nasjon. Derfor er det avgjørende viktig med kyst- og farledstiltak. Dessverre ser det ut til at dette er en sektor som ikke står høyt i regjeringens prioriteringer.

Både sittende regjering og foregående regjering hadde store ambisjoner om å øke verdiskapingen fra havet. Det har vært uttrykt ambisjoner om både femdobling og sekسدobling av eksportinntektene rundt år 2050, altså inntekter på rundt 500 mrd. kr hvert eneste år. Det er virkelig den nye oljen.

Når båtene blir større, teknologien mer avansert og nye muligheter oppstår, må vi også ha en infrastruktur som evner å ta i bruk de mulighetene som byr seg. Derfor foreslo Arbeiderpartiet også å satse 4,9 mrd. kr mer enn det regjeringen legger opp til, på kysttiltak i gjeldende nasjonal transportplan, og av dette foreslo vi 1,4 mrd. kr ekstra til styrking av strategiske havner, til ny teknologi og til godsoverføring.

Nå har flertallet på Stortinget vedtatt at ansvaret for fiskerihavner skal flyttes til fylkene. Det er feil politikk, i hvert fall når en samtidig struper bevilgningene til å satse på infrastrukturen langs kysten. Nordland fylke har

om lag en fjerdedel av kystlinjen. Troms og Finnmark har også store deler av kystlinjen. Det sier seg selv at kombinert med kuttene i inntektene til fylkeskommunene blir det vanskelig å gjøre de nødvendige investeringene i fiskerihavner for å kunne utnytte de mulighetene for verdiskaping som vi ser. Det opplever de på Andenes nå, der de har et skrikende behov for en større og sikrere fiskerihavn, som er skjøvet ut i siste del av perioden. I Arbeiderpartiet mener vi det er riktig å prioritere det nå, og vi har satt av penger til det i vårt alternative budsjett, både for inneværende år og for neste år.

Jeg er redd for at regjeringspartienes politikk fører i feil retning. Det blir vanskelig for Norge å nå ambisjonene som havnasjon når man ikke finner rom for avgjørende tiltak for å styrke kystens konkurransekraft og de mulighetene som byr seg i framtiden.

Statsråd Jon Georg Dale [18:39:40]: Gjennom heile denne debatten har opposisjonen snakka om at regjeringa ikkje satsar på den digitale infrastrukturen. Det er feil. I den budsjettavtalen som vi no har inngått med Kristeleg Folkeparti, styrkjer ein ikkje berre satsinga på breiband – utover det som var løyvingnivået i 2018 – men på toppen av det kjem ei av dei viktigaste satsingane vi skal ha på den digitale infrastrukturen i åra framover, nemleg frigjering av frekvensane til det nye 5G-nettet. Det er ei betydeleg satsing på digital infrastruktur i dette budsjettet, og det kan av og til høyrast ut på opposisjonen som om det ikkje er tilfellet – det er det ikkje grunnlag for. Det er altså feil. Eg gjentek for tredje gong: Det er ei betydeleg satsing på digital infrastruktur i budsjettet som i dag vert vedteke.

Så til jernbane, jernbanereform og konkurranse på jernbanen: Det har vore ei brei tilslutning til jernbanereforma i dette stortinget. Konkurransen som har vore gjennomført, har gjeve oss ein ny tilbydar i Noreg. Når ein høyrer argumentasjonen frå representanten Sandtrøen og andre frå Arbeiderpartiet, kan ein jo begynne å lure på kor konsistent ein er, over tid iallfall. Ein ting er at ein ikkje ønskjer konkurranse på den norske jernbanen, eller at ein ikkje ønskjer reform – sjølv om ein samtidig seier at ein ikkje vil reversere jernbanereforma, ønskte ein ho ikkje. Det er altså ikkje greitt at andre kjem hit og konkurrerer om å operere tog på norsk jernbane, mens det er heilt i orden at det statseigde selskapet NSB konkurrerer om å levere tilbod i Sverige – ja, det er til og med greitt at dei vinn to av seks konkurransar. Det står i det heile ikkje til truande når argumentasjonen ikkje heng betre i hop enn det.

NSB toler konkurransen i utlandet, og dei toler konkurransen i Noreg. Den første anbodspakka vann eit anna selskap, fordi dei i stor grad hadde størst tru på at dei klarar å flytte passasjerar inn på den norske jernba-

nen. Det bidreg til ei trygg, effektiv og konkurransedyktig jernbane også i åra som kjem.

Så skal vi gå inn for landing og takke for diskusjonen, debatten, også i denne omgangen. Så merkar eg meg nok ein gong at medan regjeringspartia er opptekne av å realisere ferjefri E39, er Sosialistisk Venstreparti og deira påståtte støttespelarar i Stortinget mest opptekne av å sørje for at vi er «ferjefaste» til evig tid.

Morten Stordalen (FrP) [18:42:43]: Denne debatten har nok vært veldig interessant for spesielt interesserte. Om det norske folk blir mer opplyst, er jeg mer usikker på. Det eneste som det norske folk kan bli opplyst om, er at det er de borgerlige partiene som står samlet om at man vil noe med transportpolitikken i landet, og man ser at landet henger sammen gjennom kombinert mobilitet.

Når jeg hører kritikken fra Arbeiderpartiet, lurer jeg litt på hvilken verden man lever i. Man kritiserer intercityplanleggingen og -utbyggingen, for de rød-grønne mente at man skulle bygge ferdig til et gitt tidspunkt. Man tar altså ikke inn over seg de faglige vurderingene av grunnforholdene som ligger til grunn. Man har heller ikke budsjettet hva gjelder Oslotunnelen for å få togene igjennom. Det er stappfullt i dag, over hundre flere avganger enn de la opp til den gangen de rød-grønne styrte. Jeg vet ikke hvilke faglige begrunnelser Arbeiderparti-representanten har når det gjelder lokaliseringen rundt i Oslo og hvor alle bussene skal gå hen, med tanke på alle «intercitybeina» inn til Oslo S, når tunnelen samtidig stenges med deres prosjekt.

Samtidig er det tradisjonen tro en kritikk av Fremskrittspartiet for ikke å ha fjernet bompengene helt. Nei vel, det er helt korrekt, de er redusert. Men det er ikke takket være Arbeiderpartiet, da hadde det vært høyere. Det er da merkelig at ikke Arbeiderpartiet selv har budsjettet med å redusere ytterligere, dersom de etterlyser det i hver eneste debatt.

Når Arbeiderpartiet også kritiserer konkurranseutsetting av tog og Go-Ahead fordi man har hørt noe i England, vil jeg minne Arbeiderpartiet på – man kan jo lese – at de som har vært kritisert i England, skal kjøre de samme FLIRT-togsettene, de skal kjøre de norske FLIRT-togsettene, og det er de samme norske arbeiderne som skal jobbe der. Det er dem Arbeiderpartiet kritiserer, som de tror skal gjøre en dårlig jobb. Men man stiller seg ikke spørsmålet hvordan NSB selv kunne halvere sitt anbud. Det bør jo være det store spørsmålet. Det betyr at konkurranse virker, og Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er i hvert fall opptatt av kundene. Det handler om forskjellene. Er det ikke fint, da, å få enda flere tjenester for de samme pengene, få enda bedre kvalitet og

være enda mer kundeorientert, og ikke ut fra hva Arbeiderpartiet mener er riktige tjenester?

Til at Senterpartiet er kritisk til å bygge motorveier i distriktene: Ja, det skulle tatt seg ut om man fikk tryggere og kortere reisevei! Det er jo det det handler om. Senterpartiet er også kritisk til og bekymret over vogntog langs veiene. Ja, akkurat derfor er det smart å bygge fire felt, ikke for at det skal være 110 km/t overalt, nei, for det er om å gjøre å trygge reiseveien også for transportnæringen, som står på hver eneste dag. De fortjener trygge, gode, sikre veier. Det gjør alle i Norge.

Helge Orten (H) [18:45:45]: Jeg så jeg var sist på talerlista da jeg gikk opp, så spørsmålet er om jeg blir det når jeg går ned igjen.

Først og fremst vil jeg takke for en god debatt, en interessant debatt. Jeg hadde håpet at samferdselsdebatten kanskje kunne klares på fire timer denne gangen, men vi klarer jaggu fem denne gangen også.

Representanten Mossleth beskylder oss for å – eller karakteriserer eller diagnostiserer oss til å ha reformsyke. Hvis det betyr at vi gjennomfører viktige reformer for samferdselssektoren i et tempo som Senterpartiet ikke kjenner seg igjen i, er det en diagnose jeg kan leve godt med, fordi det er hele poenget. Etter åtte år med rød-grønn reformtørke var det faktisk viktig å få gjort en god del endringer i samferdselssektoren som gjør at vi kan bygge veier raskere, billigere og mer effektivt. Nye Veier viser at det er mulig. Det sparer vi ressurser på, som kan brukes i andre deler av samferdselssatsingen.

Vi gjennomfører anbudsutsetting på jernbanen og reformerer jernbanen. Hva skjer da? Jo, Sørlandsbanen, eksempelvis, gjør at vi over en tiårsperiode kan spare – sammenlignet med dagens nivå – opptil 3 mrd. kr bare på den strekningen. Det gjør at vi også frigjør ressurser til å styrke tilbudet. Og hva er det selskapene konkurrerer om? Jo, de konkurrerer nemlig primært om det å skaffe seg flere kunder. Det at flere tar jernbanen, må jo være hele poenget med jernbanesatsingen.

Så litt til klima og klimadiskusjonen. SV mener vi skal slutte å bygge veier fordi det er et godt klimatiltak. Det er en politikk jeg ikke forstår, rett og slett fordi det ikke er veien som er utfordringen i klima- og miljøspørsmålet, det er det som kjører oppå veien vi må sørge for å få gjort noe med. Der ligger jo elbilpolitikken fast. Vi faser nå inn elbiler i Norge i et tempo som ingen andre steder i verden har sett maken til. Folk kommer hit for å se på norsk elbilpolitikk. Det er bra.

I tillegg skjer det mye interessant i maritim sektor, f.eks. fergene våre – en stor honnør til både fylkeskommunene og staten for å være offensive i innkjøpspolitikken og sørge for at vi får nye og miljøvennlige ferger.

Byutvikling er enormt viktig. Flere må bruke kollektivtransport, gå eller sykle for at vi skal nå målsettingene våre. Derfor er det viktig med byvekstavtaler, det er viktig med god byutvikling, det er viktig med god arealplanlegging, sørge for at byene våre er moderne og framtidsrettede.

Alt dette kan vi få til fordi det er ganske bred oppslutning om de store linjene i denne politikken, og vi gjennomfører det nå i et tempo som veldig få andre i verden gjør tilsvarende. Det tror jeg vi skal være stolte av. Vi skal være stolte av den politikken vi gjennomfører, nettopp for å nå målsettingene våre når det gjelder både klimagassutslipp og ikke minst å bygge en framtidsrettet, trygg og god infrastruktur som våre etterkommere kan være stolte av.

Presidenten: Om representanten var sist på talerlisten da han gikk opp, er han det ikke når han går ned.

Sverre Myrli (A) [18:48:56]: Samferdselsministeren sa i sitt siste innlegg om anbudsutsettingen av Sørlandsbanen at opposisjonen er imot jernbanereformen. Det er helt riktig – dette har vi ingen tro på. Når vi ser de pengene som nå brukes på den jernbanereformen, og den oppstykingen og ansvarspulveriseringen som skjer, er ikke dette vår løsning. Så det er helt riktig: Arbeiderpartiet og resten av opposisjonen er imot den såkalte jernbanereformen.

Men vi aksepterer selvsagt at det er et flertall for reformen, og at all jernbanetrafikk, all persontrafikk på jernbane i Norge, nå skal anbudsutsettes. Men da må det gjøres ordentlig. Vi registrer at svært mange – ikke fra opposisjonspartiene, men fra faglig hold og folk som kan kontraktsrett, konkurranseregler og den type ting – kritiserer staten for den prosessen som har foregått hva gjelder anbudet på Sørlandsbanen. Er det virkelig riktig at NSB scorer best på 12 av 15 kvalitetskriterier? Og så var det likevel det britiske selskapet Go-Ahead som vant. Det skulle være både kvalitet og pris som telte, men det kan virke som om det er det billigste anbudet som vinner, uansett.

Det er vel kanskje sånn at om man dumper prisen i anbudene sine tilstrekkelig, ja, så får man kjøre jernbane i Norge. Det er den politikken som føres. Dette må vi få klarhet i, og vi imøteser derfor redegjørelsen fra samferdselsministeren i Stortinget 18. desember. Så får vi, basert på den redegjørelsen, se hvordan vi skal gripe fatt i saken videre.

Så vil jeg henlede oppmerksomheten på de løse forslagene Arbeiderpartiet har fremmet i salen i dag. Det gjelder to forslag om jernbane og tre forslag om vei. Det er forslag nr. 13, som gjelder ny bru over Glomma på rv. 22 i Fet i Akershus, det er forslag nr. 14, om E16 gjennom Nes og Sør-Odal, og det er forslag nr. 15, om E6 på Helgeland, nærmere bestemt i Grane kommune. Disse

forslagene er utformet sånn at jeg håper på et bredt flertall for dem i Stortinget. Jeg ser f.eks. på min gode venn og kollega Nils Aage Jegstad når det gjelder forslag nr. 13, om rv. 22 i Fet. Det skulle være helt ufarlig å støtte et sånt forslag og vise at det er tverrpolitisk enighet om at vi står bak det vi har sagt tidligere. Når det gjelder forslag nr. 14, ser jeg på Tor André Johnsen. Dette er akkurat det han og de andre representantene fra Høyre og Fremskrittspartiet i lang tid har hevdet. Nå må vi få en avklaring av om det er Nye Veier, eller om det er Statens vegvesen som skal gå videre med planleggingen av E16 gjennom Nes og Sør-Odal.

Jeg håper på stor oppslutning om de forslagene og takker for en god debatt.

Presidenten: Representanten Helge Orten har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt. Han opplever nå kanskje å bli siste taler.

Helge Orten (H) [18:52:11]: Jeg skal i hvert fall ikke si noe veldig kontroversielt, så det kan være håp.

Jeg tok ordet bare for å signalisere at både Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre vil støtte forslag nr. 17, fra Kristelig Folkeparti og representanten Grøvan.

Og ellers: Tusen takk for en god debatt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

Sak nr. 5 [18:52:32]

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Endringer i sprøyteromsloven m.m. (utvidelse av type narkotiske stoffer m.m.) (Innst. 94 L (2018–2019), jf. Prop. 13 L (2018–2019))

Presidenten: Etter ønske fra helse- og omsorgskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Carl-Erik Grimstad (V) [18:53:17] (ordfører for saken): Prop. 13 L for 2018–2019, som vi debatterer i dag, gjelder tre lovendringer: endring av sprøyteromsloven, endring av tittelen «helsesøster» og endring av navnet på Statens strålevern. Det er vel unødvendig å si at disse sakene ikke har noe med hverandre å gjøre. At vi fra nå av må snakke om Direktoratet for strålevern og atom-

sikkerhet, er politisk sett ukontroversielt og signaliserer egentlig bare etatens forvaltningsmessige plass som direktorat.

Det har av likestillingsårsaker lenge vært et ønske om å omtale våre yrker i kjønnsnøytrale former, men yrkestittelendringen fra «helsesøster» til «helsesykepleier» er mer enn en endring av ord. Det innebærer også et ønske om en mer kjønnsbalansert rekruttering til dette viktige arbeidsfeltet. Den siste statistikken jeg har tilgjengelig, viser at blant de helsesøstrene vi har her i landet, er det kun elleve menn.

Den nåværende regjeringen har siden 2014 bidratt med 387 flere helsesøsterårsverk, en økning fra 2 334 til 2 721. Jeg tror det er bred enighet i regjeringspartiene – og i et samlet storting, håper jeg – om at dette antallet bør ytterligere opp. For å få til det må vi rekruttere også blant menn. Det er viktig for unge gutter å ha mannlige rollemodeller i dette yrket, og jeg håper at den lille språklige endringen som får flertall her i kveld, kan bidra i så måte.

Endringen av begrepet «sprøyterom» til «brukerrom», som det skal hete fra nå av, er av mer substansiell karakter. Sprøyterommene, foreløpig begrenset til Bergen og Oslo, har mange funksjoner. De gir brukere med en helseskadelig injeksjonspraksis adgang til rene lokaler, og helsepersonell er tilgjengelig dersom det skulle oppstå akutte situasjoner. Ingen har ennå omkommet som følge av injeksjoner på sprøyterommene. Dessuten har sprøyterommene en betydelig rolle å spille i begravningen av hiv- og hepatittsmitte.

Den utvidelsen vi nå gir åpning for, gir adgang til å innta andre stoffer enn heroin og til å inhalere stoffet. Det må jeg få lov til å komme tilbake til i nærmere detalj i et senere innlegg, men det må heves over tvil at den er et ledd i en realitetsorientering og en modernisering av vår rusomsorg, til beste for de svakeste av våre rusavhengige.

La meg i denne omgang slutte med å gi en honnør til personalet som arbeider i brukerrommene. Dette er dyktige fagfolk, som nå ser fram til å kunne hjelpe sine syke og stoffavhengige pasienter – for det er det de er, pasienter – i stadig større grad. Den ordningen vi vedtar i dag, er i så måte et viktig skritt i riktig retning.

Tellef Inge Mørland (A) [18:56:10]: Rusfeltet er for meg et område der det ofte er vanskelig å være helt skråsikker. Mange av intensjonene om forebygging, hjelp, behandling og ettervern tror jeg vi kan dele på tvers av partier. De foreslåtte endringene i denne saken er etter mitt syn et skritt i rett retning. Det kan i den forbindelse være verdt å minne om at allerede mens Jonas Gahr Støre var helseminister, foreslo Arbeiderpartiet å utvide bruken av sprøyterommene. I forrige periode

hadde vi sågar et felles forslag sammen med Venstre rundt sprøyterom.

Jeg tror det er veldig liten fare for at det noen gang skal bli hipt å bruke sprøyterom eller brukerrom – heldigvis for det. Det handler om en mulighet til å hjelpe flere og hjelpe flere på en bedre måte.

Arbeiderpartiet ønsker at disse brukerrommene skal utvikle seg i retning av hjelpesentre. Brukerrommet er, sånn vi ser det, et kontaktpunkt mellom brukere og hjelpeapparatet der vi må utnytte den muligheten som ligger der, for å kunne hjelpe dem videre, enten det er der og da, med en trygg bruk av de stoffene som de har, eller, forhåpentligvis, at de kanskje kan motiveres til å ta et skritt videre og gjøre noe med avhengigheten sin.

For meg er det et paradoks at man i den saken vi nå har, sier at det skal gis opplæring i mer skånsomme inntaksmåter enn injisering. Vi har kjørt SWITCH-kampanjer, der man skal gå fra å injisere til å inhalere, for vi vet at det reduserer risikoen for overdoser, byller og andre smittsomme sykdommer, bl.a. Det er da paradokset slår inn, at flertallet, med regjeringspartiene, ønsker å si til dem etter at man har lært dem opp til mer skånsomme inntaksmåter, som samfunnet sier vi vil ha, at beklager, men nå får du klare deg selv.

Da Arbeiderpartiet og Venstre fremmet det felles forslaget i forrige periode, uttalte sosialbyråden i Bergen om sprøyterom:

«Det er et stort paradoks at vi blir nødt til å avvise dem som røyker heroin.»

Og videre:

«Hva skal vi si til han som har fulgt oppfordringen i SWITCH-kampanjen til Helsedirektoratet og begynt å røyke istedenfor å injisere? Vi må si at det er kjempeflott, men du må gå og røyke i undergangen utenfor her, for her inne kan du ikke være.»

«Inne» er i sprøyterommet eller brukerrommet, dessverre.

Jeg må dessverre konstatere at det ser ut til at Venstre har tapt akkurat den kampen. Det er synd, for det er ellers et forslag som tar oss i rett retning.

Regjeringspartiene har lyttet med et øre til Bergen og Oslo, som har de sprøyterommene vi har i dag. Arbeiderpartiet har vært opptatt av å lytte med begge ører, og jeg fremmer på den bakgrunn de forslagene der Arbeiderpartiet er medforslagsstiller.

Presidenten: Representanten Tellef Inge Mørland har tatt opp de forslagene han refererte til.

Kjersti Toppe (Sp) [18:59:20]: Det er opp til dei folkevalde i kommunane å vurdere om det skal opprettast sprøyterom, eller no brukarrom, om det er rett prioritering av ressursar i ruspolitikken, eller om det er andre lågterskel helsetilbod som er meir nyttige. Evalueringa

har vist at det ikkje har vore mogleg å seia om sprøyterom har hatt innverknad på omfanget av overdosar og overdosedødsfall, men at dei har bidratt til auka verdigheit for brukarar og auka moglegheit for helseoppfølging og sosial oppfølging.

Det er i dag to sprøyterom i Noreg – eitt i Oslo og eitt i Bergen. For Senterpartiet er det viktig at dersom slike sprøyterom vert oppretta, må ein kunna leggja til rette for røyking av heroin, som er mindre helseskadeleg.

Vi støttar no òg forslag om å opna for bruk av andre stoff som er meint for injisering, men vi synest det er veldig viktig at det er avgrensing av denne målgruppa. Vi støttar ikkje forslaget frå Arbeidarpartiet og SV om å opna opp for dei som ikkje injiserer og har eit slikt rusmisbruk.

Senterpartiet fremjar i tillegg to forslag saman med Arbeidarpartiet – om at brukarrom må brukast aktivt for å førebyggja, diagnostisera og behandla hepatitt C, og om å be regjeringa fremja tiltak i helsetenesta slik at det innan 2025 ikkje skal skje dødsfall eller smitte av hepatitt C i Noreg.

Så til forslaget om å skifta namn frå Statens strålevern til Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet. Senterpartiet meiner at namnet Statens strålevern fungerer veldig godt, og vi ser ikkje behov for å bruka ressursar på eit slikt namnebytte.

Til forslaget om at «helsesøster» skal skifta tittel til «helsesjukepleiar»: Vi forstår og ser behovet for ei kjønnsnøytral nemning på helsesøster. Vi registrerer at Norsk Sykepleierforbund har vedtatt denne nye tittelen. Det tar vi til orientering, som det står i innstillinga. Det er inga hemmelegheit for dei som les innstillinga, at vi meiner det er ein tittel som i for liten grad reflekterer det helsefremjande og førebyggjande arbeidet som «helsesøster» står for i dag.

Med dette vil eg ta opp forslaget frå Senterpartiet.

Presidenten: Representanten Kjersti Toppe har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Torill Eidsheim (H) [19:02:08]: Det er stor ulikskap i helse mellom dei som har rusproblem og befolkninga elles. Dette er ein ulikskap som vi ikkje kan leve med.

Psykisk helse og rus er blant regjeringa sine viktigaste satsingsområde. Komande år vil vi styrkje opptrappingsplanen for rusfeltet med 281 mill. kr.

I Høgre er vi opptekne av å gjere enda meir for å avgrense skadar, redde liv og sikre verdigheit for personar som er rusavhengige. Regjeringa vil styrkje innsatsen mot overdosedødsfall. Ved å opne for å injisere fleire stoff som gjev risiko for overdosedødsfall, i brukarrom, blir denne risikoen redusert. Samtidig skal det òg bli gjeve opplæring i overgang frå injisering til meir skånsam bruk for dei som er tungt rusavhengige.

Regjeringa foreslår i proposisjonen å utvide kva typar narkotiske stoff som kan nyttast i sprøyterom, i dag omfattar det berre heroin. Det er kjent at fleire narkotiske stoff gjev fare for overdose, og vi ser ei endring i bruken av illegale rusmiddel, der bl.a. bruken av amfetamin/metamfetamin aukar. Mange brukar òg fleire ulike stoff og medikament, ofte i svært uheldige kombinasjonar.

Vi meiner det er viktig at også dei som brukar andre stoff enn heroin, får ein trygg stad der dei kan få rettleiing, der faren for smitte og infeksjon blir redusert, og der dei kan få hjelp av helsepersonell ved ein eventuell overdose.

Vi treng kontinuerleg vurdering av dei behandlingar og tilbod som blir gjevne i Noreg. Brukarrom vil vere eit viktig tilbod for tunge brukarar. Det vil gje meir verdigheit og tryggleik for nokre av dei mest sårbare i samfunnet vårt.

Mona Berger (SV) [19:04:58]: Fra 2001 til 2014 jobbet jeg med den tyngste gruppen av rusmiddelavhengige i Trondheim kommune. Det var veldig lærerikt og ufattelig givende. Noe av det mest essensielle jeg har med meg fra den erfaringen, er at det viktigste vi som jobber i og for rusomsorgen bør fokusere på, er å bidra til økt verdighet for mennesker som har mistet – eller kanskje aldri har hatt – en opplevelse av stolthet og egenverdi.

Årsakene til rusmiddelavhengighet kan være mange. Gruppen er på ingen måte ensartet, men den kjennetegnes av at mange har hatt en vanskelig oppvekst preget av omsorgssvikt og en skolehverdag uten stor grad av mestring. Når rusmiddelavhengigheten er et faktum, blir gjerne hverdagen for mange preget av uverdige livshendelser – av overgrep og fornedrelse. De går gjerne uten penger, uten mat, uten bolig og uten å fokusere på egen helse.

Det er derfor med glede jeg ser at regjeringen går inn for en utvidet ordning der det ikke lenger skal hete sprøyterom, men brukarrom, og der det skal åpnes for at flere mennesker med rusavhengighet skal få innpass. Det er ekstremt viktig at vi tilbyr lavterskel helsehjelp til denne gruppen, og at vi jobber aktivt for å forhindre unødvendige komplikasjoner på grunn av rusmiddelmisbruket.

Mennesker med avhengighetsproblematikk er ikke mennesker som er overforbrukere av helse- og velferdstjenester. Det er heller motsatt. De som arbeider med målgruppen, må ofte springe etter brukerne for å komme i posisjon til å yte nødvendig bistand.

Det er derfor med bekymring jeg ser at samtidig som man skal åpne opp ordningen, går man seg vill i et behov for å sette grenser for hvem som skal benytte seg av den. Siden formålet med lovendringsforslaget er å få mennesker med rusproblemer til å slutte med injisering

og heller innta rusmidler på måter som i mindre grad utsetter dem for overdoserisiko og spredning av sykdommer, er det lite hensiktsmessig å begrense bruken av brukerrommene til kun injisering og opplæring. Et brukerrom med helse- og sosialfaglig ansatte til stede vil aldri bli et festlokale – eller en rusbule.

Som politikere synes jeg vi skal passe oss for å gå for detaljert til verks når vi skal beskrive hjelpetiltak som dette. Vi må ha tillit til at de ansatte ved brukerrommene selv kan vurdere om det er hensiktsmessig at brukerne får tilgang til rommet. Kanskje er kontakten med helse- og sosialfaglig ansatte ved brukerrommet starten på noe mer enn endrede brukervaner. Å skulle stenge noen ute fordi de har en positiv utvikling, virker veldig underlig og uverdig.

SV går inn for å støtte forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, i tillegg til dem vi selv har vært med på å fremme.

Olaug V. Bollestad (KrF) [19:07:58] (komiteens leder): I dag debatterer vi lovendringer som bl.a. gjelder ordningen med etablering av brukerrom for inntak av narkotika. Kristelig Folkeparti stiller seg kritisk til ordningen og står utenfor flertallet.

Da Stortinget tidligere godkjente et forsøk med sprøyterom i Oslo, var formålet en reduksjon av antall overdoser og overdosedødsfall. Formålet om reduksjon av antall overdoser er fjernet fra denne lovgivningen fordi evalueringen av ordningen ikke har kunnet påvise noen reduksjon av antall overdoser.

Formålet med brukerordningen vil være å tilrettelegge for at rusavhengige går over til mer skånsomme inntaksmetoder, samt å åpne for at rusavhengige som injiserer andre narkotiske stoffer enn heroin, skal kunne benytte brukerrommet. Det vektlegges også at rusavhengige skal overvåkes for å forebygge overdosedødsfall. Men en gjennomgang av norske og internasjonale studier om narkotikadødsfall viser at de akutte dødsfallene utgjør en mindre andel, mens andelen dødsfall som inntrer én til tolv timer etter at sprøyten er satt, utgjør opptil 50 pst. av dødsfallene. Flere av høringsinstansene har også understreket at sprøyterom synes å ha marginal betydning for å hindre overdosedødsfall. Men selvfølgelig er det utrolig viktig å gi også denne gruppen verdighet.

Kristelig Folkeparti er også kritisk til å senke terskelen i sprøyterom ytterligere ved å legge til rette for et vidt spekter av blandingsmisbruk, som i seg selv kan øke faren for overdoser. Kristelig Folkeparti vil samtidig påpeke at det er positivt om helsepersonell i større grad kan bidra til livreddende tiltak når den rusavhengige tar en overdose. Vi i Kristelig Folkeparti viser derfor til vårt eget budsjett, hvor vi la til 5 mill. kr ekstra til akkurat dette.

Kristelig Folkeparti ser med uro på liberaliseringen innen rusfeltet og stiller store spørsmål ved at stadig flere ressurser går til å opprettholde et rusmisbruk, samtidig som rusomsorg, behandling, ettervern og rehabilitering skriker etter økte bevilgninger for å hjelpe flere ut av narkotikamisbruk. Kristelig Folkeparti har tro på fortsatt rusfrihet som hovedmålsetting innen norsk rusomsorg.

Kristelig Folkeparti vil gjøre oppmerksom på at vi ønsker å støtte Senterpartiets forslag, nr. 5. I tillegg står vi utenfor III og VIII.

Statsråd Bent Høie [19:10:54]: Vi må nå gjøre enda mer for å begrense skade, redde liv og sikre verdighet for personer som er rusavhengige. Derfor har regjeringen foreslått å åpne for at flere typer narkotiske stoffer skal kunne omfattes av brukeromsordningen, der dette er en del av kommunens tilbud. Ordningen bør omfatte alle narkotiske stoffer som brukeren ellers ville injisert, ikke bare stoffer som er ment å injiseres, men alle stoffer som blir injisert.

Det er viktig at også de som er avhengig av andre stoffer enn heroin, får en trygg plass å injisere, der kommunene har valgt å ha dette som ett av sine tilbud. Målgruppen for ordningen bør derfor utvides, slik at også personer som er avhengig av andre stoffer enn heroin, får tilgang til brukerrommene. Aldersgrensen på 18 år bør imidlertid opprettholdes. Det samme gjelder kravet om at brukerne må ha en langvarig avhengighet og en helseskadelig injeksjonspraksis. Personer som ikke injiserer, skal ikke ha tilgang til brukerrommene. Regjeringen mener det er viktig med en streng avgrensning av målgruppen, slik at den også er i tråd med FNs narkotikakonvensjoner.

Regjeringen foreslår også at brukerne skal få opplæring i mer skånsomme metoder enn injisering. Personalet skal gi informasjon og rådgivning om andre inntaksmåter, og brukere som ønsker å prøve ut disse i brukerrommene, skal få opplæring av personalet i hvordan inntak kan gjøres på en tryggere måte.

Behandlingen av de tyngste rusavhengige er fortsatt blant de største sosiale ulikhetene vi har i Norge. Det er en ulikhet som vi ikke kan akseptere. Endringene i brukeromsordningen som Stortinget behandler i dag, er ett av tiltakene for å bedre tjenestene på rusfeltet og forebygge overdosedødsfall.

Utvalget som regjeringen har satt ned for å forberede gjennomføringen av regjeringens rusreform, er et viktig tiltak. Ansvar for samfunnets reaksjon på bruk og besittelse av illegale rusmidler til eget bruk skal overføres fra justisdepartementet til helsetjenesten.

Rusreformen vil endre holdningene til mennesker som strever med rusavhengighet. Det vil senke terskelen

for å be om hjelp og å gi hjelp. Reformen vil gi bedre muligheter for å forebygge rusavhengighet og fange opp dem som er på vei inn i avhengighet.

Reformen er et skifte i tenkningen og holdningen til hva et rusproblem er, og ikke minst hvordan samfunnet skal møte dette problemet. Utvalget skal se på hvilke lovendringer som er nødvendig. Det kan også innebære endringer i brukerromsordningen.

I dag tar også Stortinget stilling til å endre tittelen «helsesøster» til «helsesykepleier». Det er en viktig endring, som også saksordføreren var inne på, for å gi en kjønnsnøytral tittel som er godt forankret i fagmiljøene og samtidig forhåpentligvis vil bedre rekrutteringen av gutter til denne typen jobber.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tellef Inge Mørland (A) [19:14:08]: De endringene som regjeringen nå foreslår, der man åpner opp for å kunne injisere flere typer stoff, er noe som Arbeiderpartiet støtter. Det er et skritt i riktig retning, men samtidig håper vi også at regjeringen vil jobbe for at brukerrommene utvikles i retning av å bli en slags form for hjelpesentre.

Det er bra at en endrer navnet fra sprøyterom til brukerrom. Men regjeringen mener jo egentlig at det skal være nettopp sprøyterom, for det er for meg veldig underlig at man skal gi opplæring i mer skånsomme måter enn injisering – jeg oppfatter at statsråden støtter SWITCH-kampanjen – men samtidig skal de som går over til å bruke mer skånsomme inntaksmåter, ekskluderes fra disse sprøyterommene eller brukerrommene. Ser statsråden paradokset i at brukere som følger oppfordringen om mer skånsomme inntaksmåter, som røyking, blir kastet ut når de da følger den oppfordringen, og at det kan begrense mulighetene for å hjelpe dem videre?

Statsråd Bent Høie [19:15:14]: For det første opplever jeg at de to kommunene som har valgt å ta i bruk denne ordningen, Bergen og Oslo, også ser på dagens sprøyterom, som blir brukerrom, som hjelpesentre. Det er en del av deres totale tilbud. Så finnes mange av de hjelpetilbudene også i andre kommuner, som har valgt ikke å etablere brukerrom. Det er mye av de samme tilbudene, men brukerne kan ikke bruke narkotiske stoffer der. Det må gjøres en vurdering lokalt av hva som er den fornuftige typen tiltak en skal ha.

Så synes jeg at det er noen overdrivelser knyttet til opplæring i røyking og hva for konsekvenser det har. Det er de som jobber på stedet, som må gjøre en vurdering av når de som bruker stedet, tilfredsstiller kriteriene for å bruke stedet eller ei, og jeg regner med at det blir gjort på en klok og skånsom måte. Begreper som «kastet ut» synes jeg ikke passer i en sånn sammenheng.

Tellef Inge Mørland (A) [19:16:16]: Jeg takker for svaret. Jeg ser jo samtidig at man begrenser muligheten for å drive hjelp når grupper blir ekskludert. Det kan også være noen problematiske sider ved å overlate til dem som jobber der, å gjøre vurderingene av når folk skal utelukkes, all den tid regjeringspartiene er så tydelige på at man ikke skal få lov til å bli der etter at man har fått den opplæringen som trengs. Jeg håper for så vidt på den fleksibiliteten, og jeg tenker at det er et stort ansvar å legge på dem som jobber der.

Jeg refererte i mitt innlegg til sosialbyråden i Bergen fra Venstre, som mente det er et stort paradoks å avvise dem som røyker. Er det sånn at Venstre har tapt denne kampen i regjering, og hvorfor har ikke regjeringen da eventuelt lyttet mer til Venstre i denne saken? Vi kjenner jo fra abortspørsmålet at man har posisjonert seg for Kristelig Folkepartis inntreden i regjering. Er det sånn at også på dette feltet kan vi risikere en innstramming når Kristelig Folkeparti skal inn i regjering, eller er dette et område som ikke er oppe til forhandling?

Statsråd Bent Høie [19:17:18]: Det er de som jobber på sprøyterommene i dag, som også tar stilling til hvem som kan bruke sprøyterommene, og det er i dag også sånn at det er de som har en helseskadelig injeksjonspraksis, som kan bruke sprøyterommene. Brukerrommene vil da ha det samme formål framover, og det er også en jobb som gjøres i dag.

Jeg mener at det vil være en styrke for SWITCH-kampanjen at de to kommunene som har brukerrom, også vil kunne gi brukerne en rent praktisk opplæring i å røyke istedenfor, og også at en der faktisk får prøve ut det å røyke. Men de fleste stedene vil SWITCH-kampanjen bli fulgt opp uten at en har den muligheten, for dette tilbudet er jo bare i to kommuner.

Det er sånn at nå vedtar forhåpentligvis Stortinget denne endringen i dag, og da vil den tre i kraft 1. januar.

Mona Berger (SV) [19:18:33]: Jeg lurar på om jeg kan få svar på hva som ikke er helseskadelig injeksjonspraksis.

Statsråd Bent Høie [19:18:42]: Jeg opplever det sånn at hvis en har en injeksjonspraksis, er den helseskadelig, og dermed er en i målgruppen for dette tilbudet og kan få hjelp i de to kommunene som har valgt å ha dette som en del av sitt helhetlige tilbud.

Så vil jeg understreke at jeg mener det er viktig at hva som på en måte skal være viften av tilbud til denne gruppen, er en lokal vurdering. I noen kommuner vil dette være fornuftig, sånn som jeg er enig i at det kanskje er i Bergen og Oslo, men i andre kommuner vil det være andre tiltak som er mer hensiktsmessige. Men jeg tror det er klokt at det vurderes lokalt.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Carl-Erik Grimstad (V) [19:19:39]: Ulikt representanten Mørland er jeg opptatt av hvem som skal inkluderes i sprøyterommene, ikke hvem som skal ekskluderes. I morgen kl. 07.00 legges overdosestatistikken for 2017 fram. I 2016 var det 282 personer som døde som følge av et for sterkt inntak av narkotiske stoffer. Året før var tallet 289. Det er dessverre liten grunn til å regne med at tallene går betydelig ned når det gjelder fjoråret.

I dag besøkte jeg sprøyterommet i Oslo, Prindsen mottakssenter i Hausmanns gate, som ble etablert i 2005. Ordningen fungerer på denne måten: Brukeren melder seg i luken på mottaket, legitimerer seg og viser fram dosen med heroin som skal injiseres. Så vises man inn i et venteværelse, der man møter helsepersonell til en samtale før man ledes inn i en av de åtte båsene der man uforstyrret kan injisere stoffet. Sprøyteromsfasilitetene er klinisk rene. De kunne sikkert trengt litt oppussing, men bærer preg av den ro og orden som sømmer seg for et helsetilbud. Cirka 3 000 brukere er registrert i sprøyterommet, alle over 18 år. Om lag 800 personer benytter rommet regelmessig. Det burde vært flere, for det er utendørs, i portrom og i ensomhet i private leiligheter at overdosene florerer.

I smittevernluken ble det i går delt ut i alt 3 485 sprøyter til 247 menn og 68 kvinner. I tillegg driver Prindsen feltpleie, har noen få akuttovernattingsplasser til rådighet og driver oppsøkende tjenester. Fra årsskiftet vil brukerne få anledning til å lære seg en annen form for rusinntak – inhalering – som er en mye tryggere metode. Dette har lenge vært myndighetenes anbefaling, som det har vært nevnt, men til nå har det ikke vært anledning til det i sprøyterommene.

I tillegg til den omtalte opplæringsfunksjonen skal det altså være anledning til å innta stoff som ikke primært er tenkt til injisering. Dette er viktig fordi vi over lang tid har sett en endring i bruken av narkotiske stoffer. Heroinbruken har f.eks. gått ned med ca. en tredjedel. Noen vil kanskje oppleve dette som en god nyhet, men situasjonen er det stikk motsatte fordi heroin er erstattet av stoffer som det i enda større grad er grunn til å holde under oppsikt – syntetisk framstilte preparater av en styrkegrad som ligger skyhøyt over de tradisjonelle stoffene som har vært i omsetning.

Det er åpenbart ikke noen i denne salen som har forutsetninger for å gi en presis definisjon på når et opplæringstiltak slutter, og når det begynner. De samtaler jeg har hatt med personale i sprøyterommene, både i Bergen og i Oslo, gjør meg trygg på at den kompetansen de besitter, vil bidra til at den nye ordningen vil praktiseres på en måte den er ment å skulle ha til hensikt: nemlig å redde liv.

Jeg må få lov til å legge til, når det gjelder representanten Mørlands innlegg, at Venstre ikke er opptatt av å vinne saker når det gjelder rusomsorgen vår. Vi er opptatt av livreddende tiltak. Det er ikke flertall i denne salen for Arbeiderpartiets forslag, verken med eller uten Venstres støtte. Venstre vil ikke gjøre det beste til det godes fiende – det gjelder generelt – og i hvert fall ikke i en så alvorlig sak som denne.

Henning Wold (H) [19:23:03]: Norge har et svært høyt antall overdoseofre sammenlignet med andre europeiske land. Hvert år dør i gjennomsnitt 260 personer av overdose i vårt land. I Vestfold har vi hatt ca. 16–17 overdosedødsfall i året.

I Tønsberg, hvor jeg er leder for utvalget for helse og omsorg, har vi tilnærmet storbyutfordringer når det gjelder rusmisbruk, til tross for at vi er en mellomstor by. Den 31. august markeres hvert år verdens overdosedag i Tønsberg, med stor oppslutning fra rusmisbrukere, pårørende, spesialisthelsetjenesten, politiet, mange frivillige og ideelle organisasjoner og ikke minst kommunen – representert ved feltpleien, som bl.a. har et anonymt helsetilbud for rusavhengige og tilbyr førstehjelpskurs hvor overdoseforebygging er i fokus. Vi har også deltatt i et forskningsprosjekt for utdeling av Naloxon nesespray, en motgift til bruk ved overdose av heroin, morfin og ulike LAR-medikamenter.

Spørsmålet jeg som politiker må stille meg, er: Hva kan vi gjøre for å redusere antallet overdoser? Høyre ønsker å styrke innsatsen mot overdosedødsfall og hilser velkommen endringene i sprøyteromsordningen som er til behandling her i dag. Disse endringene er positive med tanke på å få redusert antallet overdoser ved

- at målgruppen for bruk av sprøyterom utvides til alle med langvarig rusavhengighet og ikke bare heroinavhengige
- at alle narkotiske stoffer – inkludert legemidler som injiseres alene eller i kombinasjon – inkluderes, med unntak av cannabis, som andre stoffer som ikke injiseres
- at de med en helseskadelig injeksjonspraksis gis et tilbud i hygienisk trygge omgivelser med helsepersonell til stede

Dagens lov har klare begrensninger for mange som kunne hatt et positivt utbytte av sprøyterom – eller brukerrom, som det skal hete fra nå av. Det er betryggende at alle endringer er innenfor rammen av FN's narkotikonvensjoner. En evaluering foretatt av SIRUS konkluderer med at det er gode erfaringer med sprøyterom i Oslo og Bergen. Som lokal helsepolitiker, i tillegg til å være vara på Stortinget, håper jeg det blir opp til den enkelte kommune å opprette brukerrom, for vi ønsker en

mer human ruspolitikk – med færre overdosedødsfall som resultat.

Det er gledelig at stadig flere er av den oppfatning at alvorlig rusmisbruk primært hører inn under helsevesenet og ikke justisvesenet.

Ruth Grung (A) [19:26:05]: For meg er dette en gledens dag. Det er et godt skritt i riktig retning for å imøtekomme den kanskje mest sårbare og helseutsatte pasientgruppen som tunge rusmisbrukere representerer. Men jeg er helt enig i, som flere har vært inne på, at det er en krevende pasientgruppe. Veldig mye av det som jeg jobbet med i forrige periode, er nettopp basert på de erfaringene som byrådet i Bergen har løftet opp. Først var det sosialbyråd Dag Inge Ulstein fra Kristelig Folkeparti. Deretter ble det fulgt opp av Erlend Horn, som i dag er sosialbyråd i Bergen. Han representerer Venstre. Deres utgangspunkt var at denne pasientgruppen er det først de siste tiårene vi virkelig har sett. Vi har prøvd forskjellige tiltak. Dette er de sykeste av de syke. I henhold til prioriteringsmeldingen skal de prioriteres, så vi må gjøre det vi kan for å møte dem på best mulig måte.

Lovverket har ikke vært tilpasset denne gruppen, for de fleste er blandingsmisbrukere. De bruker det de får tak i, og det er helt umulig for helsepersonell å sortere de forskjellige midlene som de har brukt, eller komme i dialog med dem. Det som er viktig, er at de får den verdigheten ved at det er klinisk rent rundt der de oppholder seg, pluss at man får mulighet til å ha en samtale med dem, og kanskje blir de motivert til å prøve å endre livet sitt og komme inn i mer ansvarlige behandlingsrammer. Det er noe av det aller viktigste, og ikke minst er det å redusere smitte noe som også er helt avgjørende.

Jeg bor i den bydelen der jeg passerer Strax-Huset, og har de siste årene sett gruppene stå utenfor i regn – vi har hatt regnrekord i Bergen nå i høst – eller så oppholder de seg under Puddefjordsbroen for å sette et skudd. Det er ikke bra for de menneskene som utsettes for det, men det er heller ikke bra for nabolaget, som føler redsel for en gruppe mennesker som har en adferd som kanskje påvirker dem som synes det er utfordrende å oppsøke denne gruppen. De utagerer på en måte som heller ikke er heldig. Ut fra pasientgruppen bør vi imøtekomme dem, gi dem fleksibilitet lokalt – først og fremst av hensyn til det helsefaglige og pasientgruppens beste, men også for å ivareta nabolaget og for å redusere konfliktnivåene som vi har lokalt.

Det er en gledens dag. Det er et skritt i helt riktig retning, men husk at det er pasientgrupper og ikke bare tall!

Tellef Inge Mørland (A) [19:29:07]: Representanten Carl-Erik Grimstad fra Venstre holdt et veldig engasjert innlegg der det kunne virke som om jeg nærmest var hovedmotstanderen. Jeg vil bare understreke at jeg tror

jeg og representanten Carl-Erik Grimstad er veldig enige om veldig mye av det denne saken dreier seg om.

Jeg vil igjen understreke at dette er et viktig skritt i rett retning. Grimstad snakker om at han er opptatt av hvem som skal inkluderes, ikke hvem som skal ekskluderes. Jeg er opptatt av dem som nå skal inkluderes, men det må jo også være lov å si at her er det noen som fortsatt skal ekskluderes, og at det kan ha noen uheldige sider. Men for all del, det at man nå inkluderer flere, er veldig positivt, og noe som både Bergen og Oslo har etterlyst lenge.

Så henviste Grimstad til overdosestatistikken, og den viser med all tydelighet at vi fortsatt har en lang vei å gå. Når vi i 2016 hadde 282 narkotikarelaterte dødsfall, er det egentlig 282 for mange. Jeg tror de grepene som nå gjøres, kan bidra til å redusere det tallet. Det er *ikke* svaret i seg selv, eller alene, men vi har hatt andre saker, bl.a. om styrket ettervern, som opposisjonen samlet fremmet forslag om, og vi skal ha en rusreform som jeg håper og tror skal kunne gi resultater. Summen av dette skal forhåpentligvis bli at vi gir et bedre tilbud og bedre hjelp til de aller mest sårbare rusavhengige i samfunnet vårt.

Dette handler ikke først og fremst om å vinne saker eller ikke. Det handler ikke om at det beste skal bli det nest bestes fiende. Jeg mener at det ikke kan være noen motsetning i å påpeke at det er noen svakheter ved at man ekskluderer dem som har gått over til mer skånsomme inntaksmåter, samtidig som man roser de grepene som nå blir gjort. Særlig hvis man vil følge opp med god hjelp, kan det være uheldig – hvis man har etablert en dialog med noen i den gruppen, hvis de har kommet et skritt videre og redusert faren for overdosedødsfall – at de i neste runde kan risikere å bli avvist fra brukerrommene sine.

Så er det også slik, som bl.a. Ruth Grung var inne på, at mange har et blandingsmisbruk, og det kan også gjøre det ytterligere komplisert hvis de som jobber ved disse brukerrommene, skal vurdere hvem som skal avvises og ikke, for det er ikke nødvendigvis bare én type bruk de har. Derfor mener vi i Arbeiderpartiet at det forslaget til vedtak som nå ligger på bordet, hadde blitt enda bedre med våre forslag. Jeg har vel egentlig en tro på at Venstre ikke er helt uenig med oss i det. Jeg er glad for de seirene Venstre eventuelt har fått i denne saken, og så er det etter mitt syn fortsatt noe mer å gå på, først og fremst til det beste for brukerne.

Magne Rommetveit hadde her teke over presidentplassen.

Carl-Erik Grimstad (V) [19:32:25]: Jeg ble kalt engasjert; jeg skal fortsette med innestemme i den grad det er mulig i dette rommet.

Grunnen til at jeg brukte litt stemme på dette, var at jeg er mer opptatt av andre som har gått på en smell, enn Venstre, for å si det på den måten, og jeg er veldig glad for resultatet av proposisjonen og innstillingen og den avstemningen vi skal gjøre her i dag. Jeg har som nevnt vært på Prindsen i Hausmannsgate, og jeg har også vært i Sykepleierforbundet. Det var jubel blant de ansatte begge steder, og jeg er veldig glad for at vi kan gjøre slike vedtak.

Så en liten stemmeforklaring når det gjelder Senterpartiets forslag: Evaluering er alltid bra, og det skulle bare mangle at vi ikke skal evaluere en ordning som denne, som er ganske radikal. Men grunnen til at jeg ikke kan støtte dette, er at i løpet av de nærmeste fem årene kommer vi til å se en større endring av dette rusfeltet enn vi har sett de foregående 50 årene. Og det blir for meg veldig vanskelig å nedfelle en bestemmelse i dag om at vi skal evaluere noe om fem år som kan komme til å se helt annerledes ut kvantitativt og kvalitativt enn i dag. Det er den eneste grunnen til det – til representanten Toppe.

Mona Berger (SV) [19:34:17]: Egentlig er jeg litt overrasket over at denne saken ikke er enstemmig i Stortinget, og jeg forstår ikke helt de vurderingene som Kristelig Folkeparti har gjort. For det er jo ikke sånn at rusmiddelavhengighet forsvinner om man lukker øynene for den problematikken, eller at rusvaner endrer seg av seg selv fordi man har tro på rusfrihet. Det blir ikke flere som injiserer av at vi legger til rette for at dette kan gjøres på en trygg måte. Dette er ikke liberalisering av ruspolitikken. Det er ikke et valg mellom rusbehandling eller sprøyterom. Dette er helt nødvendig helsehjelp, og ingen som har behov for ordningen, bør ekskluderes fra den.

Presidenten: Fleire har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Sak nr. 6 [19:35:11]

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjersti Toppe, Nils T. Bjørke, Siv Mossleth, Willfred Nordlund og Per Olaf Lundteigen om å hindre sentralisering av kontorstrukturen i helseøkonomiforvaltningen (Helfo) (Innst. 97 S (2018–2019), jf. Dokument 8:245 S (2017–2018))

Presidenten: Etter ønske fra komiteen vil presidenten foreslå at taletida vert avgrensa til 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlem av regjeringa.

Vidare vil presidenten foreslå at det – innanfor den fordelte taletida – vert gjeve høve til fem replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og at dei

som måtte teikna seg på talarlista utover den fordele taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

Tellef Inge Mørland (A) [19:36:10] (ordfører for saken): På vegne av helse- og omsorgskomiteen vil jeg legge fram saken om å hindre sentralisering av kontorstrukturen i helseøkonomiforvaltningen, også kjent som Helfo, opprinnelig fremmet som et representantforslag av stortingsrepresentanter fra Senterpartiet.

En samlet komité er opptatt av at en skal hensynta de ansatte på en god måte i forbindelse med omorganiseringsprosesser i staten. Videre mener komiteen at en gjennom digitaliseringen av offentlige virksomheter bør gjøre det enklere å legge til rette for en desentralisering av statlige arbeidsplasser. Komiteen vil understreke betydningen av at også Helfo ivaretar disse hensynene i sin pågående omorganiseringsprosess.

Arbeiderpartiet er ikke fornøyd med måten regjeringen har fulgt opp denne saken på. I forbindelse med statsbudsjettet for 2018 avga stortingsflertallet, ved opposisjonen og Kristelig Folkeparti, følgende flertallsmerknad i forbindelse med endringene i Helfos kontorstruktur:

«Flertallet mener at dette er viktige statlige arbeidsplasser som ikke må sentraliseres.»

Like fullt valgte regjeringen fortsatt å legge ned Helfo-arbeidsplassene i Lenvik, Harstad, Beiarn, Nærøy, Verdal, Gloppen, Bergen, Voss, Kristiansand, Risør, Kongsberg, Eidsvoll, Vågå og Oslo. Orkdal og Brumunddal følger i neste runde. Kun Kirkenes ble spart, etter signaler fra Stortinget. Arbeiderpartiet mener derfor at regjeringen bryter med Stortingets intensjon ved behandlingen av denne saken, da det ble sagt at omorganiseringsprosessen i Helfo ikke skulle virke sentraliserende.

Mange av regjeringens vedtatte nedleggelser rammer mindre steder der enhver statlig arbeidsplass har stor verdi for arbeidsmarkedet. Disse kommunene kan nå takke regjeringen og Kristelig Folkeparti, som i denne saken står sammen med regjeringen, for nedleggelsen av arbeidsplasser og den sentraliseringen som nå blir gjennomført. Dessuten er Helfos tjenester i stor grad digitalisert og uten publikumsmottak, noe som burde gjøre denne typen arbeidsplasser godt egnet for en desentralisert organisering.

Det kan også være verdt å merke seg at Helfos egne ansatte har vært kritiske til prosessen. De uttaler:

«NTL Helfo mener at forslaget om nedlegging av kontorsteder bør revurderes fordi det oppleves som alt for inngripende for en stor del av våre medlemmer.»

Arbeiderpartiet har, sammen med SV, fremmet et forslag der vi ber regjeringen følge opp flertallsmerkna-

den i innstillingen til statsbudsjettet i fjor om å sikre en mer desentralisert struktur i Helfo. Dette får dessverre ikke flertall i dag, men gir i hvert fall et tydelig signal om at vi mener at også de mindre lokalsamfunnene fortjener sin del av statlige arbeidsplasser, og at det med digitaliseringen går an å levere gode tjenester til innbyggerne – også om en sitter i Voss eller i Risør.

Med dette vil jeg ta opp det forslaget Arbeiderpartiet er med på.

Presidenten: Representanten Tellef Inge Mørland har teke opp det forslaget han refererte til.

Erlend Larsen (H) [19:39:14]: Jeg har stor respekt for de ansatte som frykter for sine arbeidsplasser. Samtidig kommer vi ikke forbi at vi som samfunn må flytte hender bort fra administrasjon og over til alle oppgavene som skal utføres ute i helsevesenet. Vi trenger flere varme hender i helsevesenet der hvor pasientene er. Økt digitalisering er en viktig vei å gå, slik at vi som land kan overføre ressurser og arbeidstagere til de områdene vi vet vil mangle det i framtiden. Vi trenger flere varme hender der pasientene er, og færre hender på områder som kan erstattes av digitale verktøy.

Helfo har foretatt grundige vurderinger av framtidig kontorstruktur, behovet for investeringer og behovet for å videreutvikle digitale tjenester. Regjeringens forslag til endring av kontorstruktur er viktige for at Helfo skal kunne gjennomføre den nødvendige fornyelsen av de digitale tjenestene. Helfo er en organisasjon som har utstrakt kontakt med en rekke brukere. Behandlere som f.eks. fastleger, samt leverandører og tjenesteytere – og privatpersoner, gjennom individuell refusjon av deres utgifter til bl.a. legemidler, tannhelse og helsetjenester i utlandet – får alle sine oppgjør fra folketrygden via Helfo. I tillegg gir Helfo økonomisk oppgjør til helsebehandlere utenfor sykehus, slik som allmennpraktikere, legespesialister, apotek, psykologer og fysioterapeuter.

Det er viktig at brukernes behov settes i sentrum, samtidig som Helfo gjennomfører helt nødvendige fornyelser. Tjenestene skal oppleves som helhetlige og sammenhengende. Helfo opplever at de får stadig flere utfordrende oppgaver som krever en mer sammensatt kompetanse. Digitaliseringen vil på den ene siden føre til et redusert behov for ansatte, samtidig som de komplekse oppgavene som gjenstår, vil kreve helsefaglig, juridisk, økonomisk og administrativ kompetanse. I tillegg vil investeringene i IKT øke behovet for kompetanse på utvikling og drift av digitale løsninger.

Dersom Helfo skal lykkes med å utvikle gode digitale tjenester, må de ha tilgang til store kompetansemiljøer. Dagens kontorstruktur med 22 kontorer gjør det krevende å skaffe rett kompetanse, og det er krevende å drive kontorene tilstrekkelig rasjonelt – ikke minst siden 8

av de 22 kontorene har færre enn fem ansatte. Senterpartiet frykter sentralisering. Det er grunn til å minne om at kontorene i Oslo, Bergen og Kristiansand er blant dem som er foreslått nedlagt.

For å ta vare på dagens og morgendagens samfunnsoppgaver må Helfo ha en kontorstruktur med færre og større fagmiljøer. Omorganiseringen handler først og fremst om å ruste Helfo for framtidige oppgaver og utfordringer ved å digitalisere rutineoppgavene de har. Dette vil gi bedre tjenester for pasienter og behandlere, og det gir en mer effektiv offentlig sektor.

Kjersti Toppe (Sp) [19:42:12]: Senterpartiet fremjar i dag eit forslag om å be regjeringa gjera ei ny vurdering av Helfos kontorstruktur, basert reelle vurderingar av effektiviseringsgevinstar, framdrift av digitalisering, risiko for tap av erfaringskompetanse, statlege retningslinjer for plassering av statlege arbeidsplassar samt føringane frå Stortinget, slik dei kom fram i fleirtalsmerknad i innstillinga frå komiteen til statsbudsjettet for 2018. Vi foreslår at regjeringa opprettheld dagens kontorstruktur i Helfo inntil ei slik sak er behandla av Stortinget.

I denne saka viser regjeringa igjen forakt for Stortingets vilje, og Kristeleg Folkeparti, som forhandlar om budsjett, let dei få gjera det. Det fører no til at Helfos kontorplassar i Oslo, Bergen, Kristiansand, Voss, Eidsvoll, Kongsberg, Risør, Harstad, Gloppen, Vågå, Verdal, Nærøy, Beiarn, Lenvik, seinare òg Orkdal og Brumunddal, vert lagde ned.

Senterpartiet meiner at heile utgreiinga som Helfo legg til grunn, og som regjeringa støttar seg på, er problematisk og byggjer på feilaktige premisser. For eksempel skriv Helfo i utgreiinga si at det er svært vanskeleg å rekruttera kompetanse på kontorstader som ikkje ligg i nærleiken av ein stor og attraktiv arbeidsmarknad, og at kontorplassane helst må ha tilgjenge på ein flyplass, altså vert Voss ikkje stort nok for staten og Helfo. Det er ein uhøyrdd argumentasjon og står ikkje til truande.

Voss sjukehus var òg eit sjukehus som denne regjeringa i 2015 meinte ikkje var liv laga. Det var jo feil, for på Voss klarar dei å rekruttera dyktige fagfolk, både i helse og i Helfo, men da må dei ha ei leiing som faktisk vil dei vel. Det har dei på Voss sjukehus, for dei har ein lokal direktør, men det har dei ikkje i Helfo. Det har heller ikkje dei Helfo-tilsette på dei 16 andre plassane som no skal leggjast ned.

At Helfo får leggja ein slik sentraliseringspolitikk til grunn utan å verta stoppa, viser kva slags regjering vi har, og kvifor ho burde erstattast. Det er òg eit stort paradoks at Helfo, som i stor grad driv digitalisert og utan publikumsmottak, vert sentralisert, for det var nettopp slike kompetansesarbeidsplassar som eigna seg for desentralisert organisering.

Regjeringa si avgjerd vil ramma mange distriktskommunar hardt, men òg nedlegging av dei tre avdelingane i Oslo, som Helfo sjølv skriv vil innebera ein risiko for tap av kompetanse, er svært problematisk.

Det er ikkje framlagt truverdig dokumentasjon for kvifor Helfo må leggja ned fleirtalet av sine kontor og kompetansemiljø, og dei set urealistiske mål for gevinstar av samlokaliseringa.

Med det fremjar eg forslaget frå Senterpartiet i denne saka.

Presidenten: Representanten Kjersti Toppe har teke opp det forslaget ho refererte til.

Mona Berger (SV) [19:45:33]: Som vararepresentant til Stortinget må jeg si at jeg er en smule overrasket over at regjeringen ikke har fulgt opp en flertallsmerknad i denne saken om omorganisering av Helfo. Jeg trodde det var noe man kunne forvente.

Vi i SV mener at regjeringen bryter med Stortingets intensjon ved behandlingen av saken, der det ble sagt at omorganiseringen av Helfo ikke skulle virke sentraliserende. Helfos tjenester er i stor grad digitalisert og uten publikumsmottak, og det burde gjøre denne typen arbeidsplasser godt egnet for en desentralisert organisering, som kan være med på å sikre sårt tiltrengte arbeidsplasser i distriktene.

Vi er enige i forslaget vi selv har fremmet sammen med Arbeiderpartiet.

Statsråd Bent Høie [19:46:31]: Jeg er glad for at komiteens flertall har sluttet seg til at det er regjeringens ansvar å håndtere spørsmål knyttet til kontorstrukturen i Helfo. Brukerne av Helfo forventer nye og bedre digitale løsninger. Dagens løsning er uhensiktsmessig og er en arv fra den gang Helfo var en del av Nav – og før vi fikk gode digitale løsninger til erstatning for manuelle tjenester. Digitaliseringen gjør at Helfo har behov for ny kompetanse og sterke fagmiljøer, spesielt innen IKT. Kontorene bør derfor være lokalisert til steder som sikrer rekruttering av god kompetanse.

Jeg mener at en framtidig struktur med kontorer i Fredrikstad, Tønsberg, Sola, Ørsta og Mo i Rana og en videreføring av kontoret i Kirkenes gir en god regional balanse. Nedlegging av kontoret i Oslo innebærer samtidig utflytting av om lag 68 arbeidsplasser, mens kontorene legges ned i store byer som Bergen og Kristiansand. Utvikling av digitale løsninger gjør at det ikke vil være behov for like mange kontorer og like mange ansatte som i dag. Jeg forstår at omleggingen vil være negativ for de ansatte som blir berørt, men også for de kommunene som mister noen arbeidsplasser. Ved å satse på de største kontorene begrenses antall personer som blir direkte berørt av ny kontorstruktur, med unntak av kontoret i Oslo.

Digitalisering av tjenester for Helfo – i kombinasjon med ny og bedre kontorstruktur – gjør at vi må forvente at antall ansatte over tid vil bli redusert med 90–100 årsverk på landsbasis. Det betyr at dagens små og mellomstore kontorer uansett ville stått overfor en krevende utvikling, med nedbemanning og svekkede fagmiljøer og med nedlegging av kontorer som eneste realistiske mulighet. De siste fire årene er to kontorer blitt nedlagt, i Tromsø og i Vestvågøy.

Regjeringen mener at det er bedre med en planlagt og styrt omstilling av kontorstrukturen i Helfo. Jeg mener at Helfo har gjennomført grundige utredninger, der de ansatte har vært involvert. Ny kontorstruktur er også vurdert etter statens retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon.

Vi står overfor en krevende omstillingsprosess, og dette skal være en styrt omlegging, som skjer over fem år. Ansatte som blir berørt, skal ivaretas etter gjeldende lov- og avtaleverk og i samsvar med statens retningslinjer for god personalpolitikk ved omstillingsprosesser.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Tellef Inge Mørland (A) [19:49:23]: La meg først presisere at Arbeiderpartiet sier ikke at alt skal være akkurat som det har vært før. Selvsagt skal vi ta ut effektene av digitalisering og effektivisering også når det gjelder Helfo. Samtidig betyr statlige arbeidsplasser mye for de minste stedene og bør komme hele landet til gode. Når digitalisering og det at man ikke har et publikumsmottak, legger til rette for dette, er det vanskelig for meg å forstå hvorfor regjeringen ikke i større grad har fulgt det opp.

Stortinget ga i fjor et klart signal om at prosessen ikke skulle virke sentraliserende. Likevel valgte statsråden kun å opprettholde kontoret i Kirkenes i etterkant av det vedtaket. Hvordan synes statsråden selv han har klart å følge opp denne flertallsmerknaden?

Statsråd Bent Høie [19:50:14]: Jeg mener merkna den er fulgt opp, men jeg har også en klar oppfatning av at når det gjelder det å bestemme kontorstrukturen i Helfo, er det et spørsmål som tilligger regjeringen og meg som statsråd.

Så må dette gjøres på en skikkelig og ordentlig måte, ikke minst også i samarbeid med de ansattes organisasjoner. Helfo står på grunn av digitaliseringen overfor en kraftig omstilling, der en skal nedbemanne betydelig. Da er det klokt at dette foregår planlagt. Men digitaliseringen vil også kreve at de fagmiljøene som skal jobbe videre med dette, har høy kompetanse innenfor nettopp IKT. Derfor har vi valgt å konsentrere dette om byer og steder som vanligvis ikke anses å være sentraliserende i Norge, og har lagt ned det største kontoret, som er i Oslo.

Tellef Inge Mørland (A) [19:51:15]: Jeg takker for svaret.

Jeg merket meg også at i innlegget sitt snakket statsråden om at man hadde satset på de største kontorene minus Oslo. Det betyr at i dette tilfellet har stort sett alle de aller minste stedene tapt, altså der en arbeidsplass betyr mest. Man kunne jo tenkt seg at man hadde valgt noen av disse stedene og bygd dem opp, istedenfor bare å stryke dem med et pennestrøk.

Statsråden sier også noe om samarbeidet med de ansattes organisasjoner. Det er selvfølgelig viktig, men da burde kanskje statsråden også ha tatt med seg at de ansatte nettopp ber om en revurdering av prosessen fordi de synes den er altfor omfattende. Det hadde jo gitt mulighet til i hvert fall å skåne noen flere av de mindre stedene og kanskje også gitt flere en pendleravstand ved eventuelle endringer av kontorstruktur.

Mitt spørsmål til statsråden er: Når vi nå ser Helfo-prosessen, hva kan vi forvente av framtidige omorganiseringprosesser? Vil statsråden i større grad der vektlegge den betydningen en desentralisering har for de mindre stedene rundt om i landet?

Statsråd Bent Høie [19:52:23]: Jeg mener det nettopp er disse forholdene som er godt ivaretatt i dette arbeidet. En kunne selvfølgelig ha valgt å si at vi bygger ned kontoret i Mo i Rana og i Ørsta isteden, og så bygger vi opp kontoret i Voss eller i Bergen, men jeg tror ikke situasjonen hadde vært noe annerledes i forhold til akkurat denne diskusjonen. Det hadde selvfølgelig vært annerledes for dem som bor akkurat der. Jeg tror at det er Helfo som har de beste forutsetningene for å vurdere hvilke av disse fagmiljøene og kontorene som det er mest hensiktsmessig å bygge videre på. Derfor har jeg i hovedsak fulgt de anbefalingene som er kommet gjennom de prosessene som har vært i Helfo på dette området.

Vi har valgt å bygge opp en desentralisert modell ved bl.a. å legge ned kontoret i Oslo, flytte ut de 68 arbeidsplassene og styrke alle landsdelenes regionkontorer, som en løsning.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [19:53:40]: Statsråd Høie har sendt komiteen et 18 siders svarbrev. Det er ganske sjelden. Det tyder på at statsråden ser det som nødvendig å ta et oppgjør med Senterpartiets desentraliseringspolitikk, og statsråden slår i brevet fast:

«Digitalisering og automatisering av tidligere oppgaver og tilførsel av nye oppgaver stiller nye krav.»

Videre:

«Helfo må være lokalisert på steder som sikrer tilgang på all relevant kompetanse.»

Og videre:

«Ny sammensatt kompetanse med stor andel

digital kompetanse forventes å bli særlig etterspurt arbeidskraft fremover, noe som betyr at kvalitetene til omgivelsene vil bli avgjørende.»

Regjeringas og statsrådens holdning vil ha avgjørende betydning for hvor ungdom vil finne godt betalte statlig finansierte arbeidsplasser framover. Mitt spørsmål er: Kan statsråden definere hvilke kvaliteter til omgivelsene som vil bli avgjørende i framtida?

Statsråd Bent Høie [19:54:40]: Denne regjeringen bruker veldig aktivt utflyttingspolitikk hva gjelder statlige arbeidsplasser, og vi bruker retningslinjene som er vedtatt, knyttet til valg av lokaliseringssteder. Et av hovedkriteriene er bl.a. å se på regionens dekning av statlige arbeidsplasser i dag for nettopp å bygge opp sterke kompetansemiljøer utenfor Oslo.

Når jeg velger å svare omfattende på dette, er det rett og slett fordi dette er resultatet av en omfattende prosess i Helfo, på den måten som denne typen omstillingsprosesser skal foregå. Jeg fant det riktig å informere Stortinget om det. At den informasjonen ikke gjorde noe inntrykk på Senterpartiet, får være opp til Senterpartiet. Jeg er når som helst helt klar til å ta et oppgjør med Senterpartiets såkalte distriktpolitikk. Senterpartiet foreslo en gang å utrede en sentraliseringspris. Hadde det vært en pris for sentralisering i Norge, burde den gått til Senterpartiet.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [19:55:42]: Jeg merker meg at statsråden sier ting som vi har hørt hundre ganger før. Det som var mitt spørsmål, går på det som står i brevet til statsråden, hvor han skriver at det betyr at «kvalitetene til omgivelsene vil bli avgjørende». Og det står videre i statsrådets brev:

«Stedene bør videre ha kvaliteter knyttet til arbeids- og næringsliv som skaper vilkår for relevante samarbeid for læring, innovasjon og utvikling.»

Alle steder har vel slike kvaliteter – for læring, innovasjon og utvikling. Jeg vil da stille spørsmålet: Hvilke steder er det statsråden mener *ikke* har «vilkår for relevante samarbeid for læring, innovasjon og utvikling»?

Statsråd Bent Høie [19:56:31]: Det blir vurdert i hvert enkelt tilfelle, helt konkret. Med utgangspunkt i den virksomheten som en skal lokalisere, vurderer en muligheten for rekruttering, for hvilken betydning det har for lokalsamfunnet – det ligger også i statens retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser, som denne regjeringen følger veldig aktivt opp, betydelig mer aktivt enn da Senterpartiet selv satt med muligheten til å gjøre det – med en betydelig utflytting av statlige arbeidsplasser, og ikke minst også en veldig bevisst holdning til etablering av statlige arbeidsplasser utenfor Oslo. Det er bygd opp sterke kompetansemiljø

utenfor hovedstaden som bidrar til en regional utvikling, med mulighet for mennesker med høy utdanning til å bo i hele landet, og ikke minst også til å skape attraktive arbeidsmarkeder i hele landet. Det er derfor dette er en viktig del også av Høyres politikk, fordi vi tror på hele Norge.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [19:57:34]: Endelig har vi fått en teknologi som gjør at avstandskostnadene er borte. Vi er i en situasjon hvor vi har ungdom over hele landet som tar høyere utdanning. Det florerer med mastergrader fra Vadsø til Halden. Det står ikke på kompetansen. Det er en arbeidskraft som er stabil, det er en arbeidskraft som er lærevillig, det er en arbeidskraft som har lite sykefravær – mulighetene ligger der. Og når jeg tar tak i og siterer fra statsrådets brev, vil ikke statsråden svare. Det er abstrakte sitater det refereres til, som kan tolkes akkurat hvorhen du vil. Og når jeg spør om hvilke steder som ikke har læring, innovasjon og utvikling, klarer ikke statsråden å komme opp med et eneste vitalt sted i Norge. Er det f.eks. slike forhold på Geilo, for å spørre statsråden konkret?

Statsråd Bent Høie [19:58:31]: Det er det helt sikkert, og hvis Helfo hadde hatt et miljø å bygge videre på på Geilo på dette området, som kunne bidratt til rekruttering og å bygge opp rundt dette, så hadde det sikkert også vært vurdert som sted. Men jeg forstår ikke hva Senterpartiet har imot Fredrikstad, Ørsta, Mo i Rana, Sola og Tønsberg, som er de stedene som er valgt, i tillegg til kontoret i Kirkenes i denne sammenhengen. Dette er gode steder som trenger disse statlige arbeidsplassene, og som nå blir styrket, og de som jobber der, vet at her har de en trygg arbeidsplass for framtiden, en god utvikling innenfor et område. Dette er en del av omstillingen av Helfo. Jeg forstår ikke hvorfor Senterpartiet har så mye imot disse stedene, og at ikke disse skal ha den muligheten som denne omstillingen gir.

Presidenten: Replikkordskiftet er då omme.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [19:59:46]: Skal vi sikre at folk skal kunne bo, arbeide og leve et godt liv i hele Norge, må det være et mangfold av arbeidsplasser rundt i Norge. En må sikre at det er godt tilgjengelige kompetansearbeidsplasser, og en må bidra til desentralisering av statlige arbeidsplasser.

Med det flertallet som sitter i dag, har en dessverre sett en massiv sentralisering av arbeidsplasser på område etter område. En har sett det innenfor kommuner, en har sett det innenfor regioner, en har sett det innenfor politiet, og nå gjelder det altså kontorstrukturen i Helfo.

Det kan nesten ikke sies tydeligere enn i den flertallsmerknaden som lå til grunn i budsjettet i fjor, da flertallet på Stortinget sa:

«Flertallet mener at dette er viktige statlige arbeidsplasser som ikke må sentraliseres.»

Det er viktige statlige arbeidsplasser som ikke må sentraliseres – hva betyr det? Det betyr at en ikke skal samle dem i færre og større enheter og sentralisere. Til tross for det fortsetter regjeringen sitt arbeid med å sentralisere Norge gjennom en massiv sentralisering og nedlegging av Helfo-kontor, fra 22, som det er i dag, til 6 kontor, som det er planen at en skal ned til.

Jeg hører statsråden her si at han følger anbefalingene fra Helfo i prosessen. Ja, det er tydeligvis det statsråden gjør – han følger i hvert fall ikke det flertallet på Stortinget har uttrykt særdeles tydelig.

Kontor som i dag har utrolig viktige kompetansearbeidsplasser i de lokalsamfunnene de ligger i, eksempelvis også i mitt eget hjemfylke, Akershus, blir lagt ned. Der har en et velfungerende, veldrevet kontor med 13 ansatte – for øvrig også i nærheten av en flyplass, hvis det var det som skulle være argumentet for eller imot kontor. Dette er viktige kompetansearbeidsplasser i bygda, men kontoret er også et velfungerende og – i Helfo-sammenheng – et relativt stort kontor. Selv det kontoret skal sentraliseres og legges ned.

Vi må få en annen utvikling, der en nettopp legger til rette for at en desentraliserer og bruker ny teknologi til å få kompetansearbeidsplasser rundt i hele Norge. Jeg merker meg at en samlet komité sier nettopp det, at en skal bruke ny teknologi til desentralisering av arbeidsplasser. Men det er for regjeringspartiene tydeligvis bare festtaler. For oss i Senterpartiet betyr det også noe konkret i praktisk politikk. Derfor er det viktig å komme tilbake med en sak som legger opp til en helt annen utvikling av kontorstrukturen i Helfo.

Siv Mossleth (Sp) [20:03:02]: Når regjeringspartiene viser til at Helfo må ha en kontorstruktur med færre og større fagmiljø for å kunne gjøre jobben, er det nesten så jeg er fristet til å bruke svigerfars uttrykk: Dette er visvas! Men jeg skal bruke et mer parlamentarisk uttrykk og si at dette argumentet virker å være vikarierende. Økt digitalisering bør tvert imot gjøre det lettere å ha desentraliserte, gode fagmiljø, og Helfo er godt egnet for en desentralisert organisering.

Min nabokommune, Beiarn, har et Helfo-kontor med fantastisk flinke medarbeidere. De avlaster resten av Helfo på spesielle områder, og de får jobben gjort. Dessverre har antallet arbeidsplasser ved Helfo-kontoret i Beiarn blitt redusert de siste årene. Det er rett og slett ikke ansatt nye folk, og kontoret har gjennomgått det jeg vil kalle en stille sentralisering. Med nedleggin-

gen av Helfo i Beiarn er nesten alle statlige arbeidsplasser forsvunnet fra den kommunen. Nå er det bare Nav igjen, men også Nav jobber for å sentralisere tjenestene bort fra folk i mindre kommuner.

Regjeringen jobber også iherdig for å få færre dager med postombæring, og Telenor har ikke lenger noe samfunnsansvar – de skal bare bygge linjer der det er lønnsomt, resten må folk betale selv eller gjøre på dugnad.

Tilbake til Helfo: Denne typen arbeidsplasser er gull verdt for folk i mindre kommuner, som trenger et variert arbeidsmarked. Sentraliseringen av Helfo er med på å bygge opp under denne regjeringens jobb nummer én, nemlig å sentralisere Norge. Jeg er veldig stolt over å ville noe annet enn denne regjeringen. Jeg er stolt over at Senterpartiet er den sterkeste motmakten til regjeringens sentraliseringspolitikk.

Så må jeg beklage dypt til alle som mister arbeidsplassen sin, men Senterpartiet gjorde sitt beste for å unngå nedleggingen av disse arbeidsplassene. Det er unødvendig å legge dem ned. Husk det ved valget i 2019.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [20:06:15]: Senterpartiet er for røtter og vinger, for forankring og nyskaping og sjølsagt for ny teknologi som kan gjøre jobben mer effektivt. Digitalisering kan gi store produktivitetsgevinster, men en må gå fram i en hastighet som gjør at folk får dekket sine behov, og slik at en føler at en er med, både de som har teoretisk utdanning, og de som ikke har det – som et generelt utsagn.

Det som imidlertid er problemet i dag, er at framtidsholdningen hos regjeringa til lokalisering av arbeidsplasser på dette området må endres. Som jeg sa: Aldri har det vært bedre grunnlag for å utvikle arbeidsplasser utenfor byene – med dagens teknologi og med godt utdannet ungdom over hele landet, som ønsker å søke tilbake. Vi har erfaringer med Kartverket i Ullensvang, et glimrende eksempel på at det fungerer meget godt, og hvor det er langt flere søkere enn det er ledige jobber.

Vi står her overfor arbeid som er digitalisert og uten publikumsmottak. Det er godt egnet for nettopp desentraliserte arbeidsplasser, men statsråden argumenterer prinsipielt i sitt lange brev til Stortinget med at denne typen arbeidsplasser må ha omgivelser som er helt spesielle. En må ha omgivelser hvor en kan få dekket hele behovet. Det er ikke noen tvil om at det som statsråden her sier, er at en må ha det på større steder over hele landet. En må ha det på større steder enn der det er i dag. For Buskeruds vedkommende sier han at nei, vi har ikke mulighet til å ha det på Kongsberg, vi må ha det i Tønsberg, hvor det nå er en hel bydel med statlige arbeidsplasser. Det er klart at ungdom ser hen til hvor det er de godt betalte, statlige arbeidsplassene kommer, og søker

dit. Det forsterker en sentralisering innenfor en bransje som nettopp kunne vært desentralisert. Vi ser det samme innenfor Nav Kontaktsenter. Det er en egen erfaring å ringe dem, og det anbefaler jeg alle å gjøre. Jeg har gjort det i dag og satt i telefonen i 20 minutter før jeg kom fram til rette vedkommende. Slik fungerer det.

Men tilbake til Kongsberg: Det snakkes om omgivelser. Vi har en rekke steder i Norge med et privat næringsliv, med omgivelser som virkelig sørger for en dynamisk utvikling. Kongsberg er ett av de stedene. Vi har mange slike steder i Buskerud som kunne fylle denne rollen, men problemet er statsrådens ideologi, som legger opp til en kraftfull sentralisering. Jeg anbefaler alle å lese brevet. Det er ganske skjellsettende for hva som kommer videre framover.

Nils T. Bjørke (Sp) [20:09:32]: Realiteten i Helfo er at dei på ein god del område har hatt store utfordringar med å levera innanfor tidsfristane. Dei er vel bra oppe og går i dag, men dei har hatt store utfordringar. Det ein gjer no, er at ein legg opp til ei strukturendring som gjer at det i realiteten – iallfall i mitt område – er umogleg å tenkja pendling for dei tilsette. Med ei anna omorganisering kunne ein ha lagt opp eit løp der dei tilsette hadde hatt moglegheiter til å pendla, og ein kunne ha behalde kompetansen.

Venstre var ein av dei største framsnakkarane. Dei snakka om at det er digitalisering som skal berga oss – då kan me desentralisera, då kan me flytta arbeidsplassane ut og ha ein desentralisert struktur. Her ser ein eit godt døme på det motsette. Om anten Bergen eller Voss hadde vorte behalde, kunne dei tilsette faktisk ha pendla. Heile regionen skal altså vera utan eit kontor. Med dei kontora som skal oppretthaldast, gjer ein det heilt umogleg for dei tilsette. Det er eit paradoks dersom me no skal ha ei omorganisering som på nytt gjer at Helfo slit med å levera dei tenestene dei faktisk skal levera. Her kunne ein kombinert det, eit sterkt og godt Helfo, og ein kunne behalda dei siste arbeidsplassane samtidig.

Tellef Inge Mørland (A) [20:11:30]: Jeg oppfattet statsråden slik i replikkordvekslingen at regjeringen hadde satset på å bygge opp et kontor i alle landsdelene. Vel, i så fall kan jeg opplyse om at i Agder er det ikke et eneste kontor igjen etter denne sentraliseringen til regjeringen. Det gjør også pendling mye vanskeligere. Både Østre Agder regionråd og Risør kommune har pekt på at det for Agder sin del ligger muligheter i å utvikle Risør videre. Vi står midt oppe i en fylkessammenheng der en av de mest krevende sakene handler om arbeidsplasser. Her kunne statsråd Høie bidratt positivt, men han velger altså å ikke gjøre det.

Så er det for meg litt underlig at Høie presenterer det som en motsetning – at hvis man vil beholde ett kon-

tor, må man bygge ned et annet. Etter mitt syn burde det være rom for flere. Jeg har ingenting imot de plassene som er valgt, jeg har mer imot at få er de utvalgte, som det vel står i skriften.

Jeg har også en utfordring med Høies argumentasjon, for når jeg har hørt Høie her under debatten, er det nærmest som om plasser som Harstad, Verdal, Voss eller Risør ikke duger, at de ikke når opp til de kriteriene som regjeringen har satt. I så fall er det veldig alvorlig, for det betyr at vi ikke når opp i andre sammenhenger heller, ifølge regjeringens kriterier. Det er synd, for jeg ønsker at vi skal utvikle alle deler av landet vårt, og da er det slik at disse plassene duger, etter mitt syn.

Stortinget ropte et varsku i fjor om sentraliseringen i Helfo. Jeg hadde forventet at regjeringen hadde hatt større respekt for det vedtaket. Ett kontor var det de kvitterte ut med i etterkant – Kirkenes. Jeg mener ikke at absolutt alt skal være som i dag når vi kommer til 2020 eller 2025. Jeg kunne akseptert at man hadde funnet – la oss kalle det – en slags mellomløsning, men det har altså ikke regjeringen valgt å gjøre.

Så må jeg si at jeg synes det er litt synd at Kristelig Folkeparti er helt fraværende i denne debatten i dag. De var tross alt utslagsgivende for den flertallsmerknaden vi fikk i fjor, og da er spørsmålet: Var det dette de mente med den merknaden de var en del av i fjor, eller er stillheten nå fra Kristelig Folkeparti et resultat av kommende regjeringsforhandlinger som legger en sterkt begrensende hånd over partiet i dag?

Statsråd Bent Høie [20:14:20]: For det første aksepterer jeg ikke den framstillingen av regjeringens politikk som Senterpartiet her forsøker seg på. Siden 2013 har en lagt til rette for utflytting eller etablering av 800 statlige arbeidsplasser utenfor hovedstaden. Det gjennomføres nå en regionreform, som er en utflytting av makt og statlig myndighet til folkevalgte lokalt. Vi har en aktiv politikk nettopp for å bygge opp kompetansemiljøer i hele landet for at en skal kunne bruke utdanning, kompetanse, i hele Norge.

Digitalisering innebærer muligheten for å ha desentraliserte arbeidsplasser, men digitalisering betyr også at en god del manuelt arbeid blir digitalt. Helfo står overfor en nedbemanning på dette området med mellom 90 og 100 arbeidsplasser. Da vil det nødvendigvis kreve en endring i den strukturen som en har i dag. Noe annet er ikke mulig. Da er det fornuftig at den endringen skjer planlagt, forutsigbart og i en god prosess sammen med de ansatte.

Så klarer jeg ikke forstå hvordan en videre satsing på Ørsta, Mo i Rana, Fredrikstad, Tønsberg og Sola kan framstilles som en sentralisering. Tvert imot, det er nettopp oppbygging av viktige kompetansearbeidsplasser i

distriktene. Jeg har stor respekt for at representanten fra Buskerud hadde ønsket seg Kongsberg i stedet for Tønsberg, at representanten fra Hordaland hadde ønsket seg Voss i stedet for Ørsta, og at representanten fra Agder hadde ønsket seg Risør i stedet for Sola. Sånn er det, men på et eller annet tidspunkt må en trekke en konklusjon, og i denne sammenhengen ble det disse stedene som fikk beholde og videreutvikle de statlige arbeidsplassene.

Kjersti Toppe (Sp) [20:16:38]: Det vert ei alvorleg forenkling når statsråden prøver å setja den eine plasssen opp mot den andre. Senterpartiet har vore tydeleg i år, vi var det i fjor, og vi meiner at heile denne saka er ei altfor stor sentralisering – ei sentralisering som ikkje er godtgjort, som ikkje er forklart, og der ein bruker digitalisering som eit påskot for å gjennomføra ein sentraliseringspolitikk der ein går frå vel 20 kontor og ned til 6. Da kan vi ikkje stå her og diskutera om vi f.eks. vil setja Tønsberg opp mot Voss. Vi må ikkje dra debatten ned på eit slikt nivå.

Det kan heller ikkje verta eit spørsmål om kva vi har imot dei plassane som regjeringa meiner skal ha eit kontor. Eg kan stilla spørsmålet tilbake: Kva har statsråd Høie imot Voss, Eidsvoll, Kongsberg, Risør og alle dei andre tolv plassane som mistar dei statlege arbeidsplassane sine?

Det er greitt nok at regjeringa har ein politikk for å få ut statlege arbeidsplassar, men vi har aldri sett rekneskapen for det motsette – utanom at vi får sett ein flik av det her i dag, der ein trekkjer inn statlege arbeidsplassar frå distrikta, og det utan ein god grunn.

Eg vil seia det same som representanten frå Arbeidarpartiet: Det er rart at ikkje Kristeleg Folkeparti tar ordet her i dag, for det er trass i alt dei som skaper fleirtal for denne saka i dag. Og for å koma tilbake til kva som er kjernen i saka: Helfos utgreiing, som regjeringa støttar seg på, har fleire svakheiter. Ho liknar på sentraliseringsprosessar i andre delar av offentleg forvaltning under denne regjeringa.

Så til det som representanten Per Olaf Lundteigen tok opp i replikkunden: Det er ganske spesielt å lesa kva som er argumentasjonen frå regjeringa for kva plassar Helfo har valt ut. Dei har ingen føresetnader for å føreslå når dei legg til grunn at Helfo-kontora må vera på stader som har eit «stort og attraktivt arbeidsmarked», der ein har eit arbeids- og næringsliv som «skaper vilkår for relevante samarbeid for læring, innovasjon og utvikling», og der det skal vera flyplass, jernbane og offentleg transport. Det er nesten så eg ikkje kan tru det eg les, og det er ein av grunnane til at heile denne saka må tilbake på bordet til statsråden – og helst bordet til ein annan stats-

råd, der ein har ein annan vilje til å laga ei god omstilling i Helfo, ikkje ei som er prega av sentralisering.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [20:19:54]: En statsråd som aksepterer Senterpartiets fortelling om sentralisering, er kommunalministeren. Kommunalministeren har den siste måneden vært ute med utsagn om at nå må distriktene våkne. Det er jo blodrøde tall for befolkningsutvikling i en rekke kommuner.

Ja, det er helt korrekt. Og fordelingen av de statlige arbeidsplassene medvirker til disse blodrøde tallene. Når vi får oversikter over fordeling av statlige arbeidsplasser da denne regjeringa trådte til, og i dag, ser vi at statlige arbeidsplasser renner akkurat som vann: De renner til de tettstedene som regjeringa prioriterer – og det i en situasjon da vi har ny teknologi som tar vekk avstandskostnadene, der vi har en høy teoretisk utdanning av ungdom over hele landet som vi aldri har hatt tidligere, og der vi har erfaring for at denne arbeidskraften er til de grader både kompetent, pålitelig og flittig og ikke hjemme i forbindelse med sykdom. Jeg sier det så sterkt.

Det er helt opplagt at digitalisering og automatisering fører til store endringer, og jeg vil på Senterpartiets vegne si at vi ønsker ikke at alt skal være som i dag – tvert imot. Sjølsagt er vi vant til det som lever i samfunnet, og alt som lever, er i forandring. Det er bare døde ting som står helt stille.

Senterpartiet er i bevegelse, og det som er bevegelsen, er at vi nå må få en desentralisering. Vi skal ikke bare stoppe sentraliseringen – nei, vi skal ha en desentralisering. Vi skal nå ha en politikk som gjør at en kan bygge opp fagmiljøer på steder som har et svakt næringsgrunnlag, for dermed å samspile med det private, sånn at en kan få attraktive arbeidsplasser.

Staten har en nøkkelrolle. Det er ingen arbeidsplasser som er mer attraktive enn arbeidsplasser i statlig sektor rundt omkring i Norge.

Derfor mitt innlegg, som går på hele ideologien som ligger i premissene fra statsråden i hans 18 siders lange brev, der han sier at disse premissene skal legges til grunn i forbindelse med digitalisering og automatisering. Brevet handler altså om noe langt mer enn Helfo, det er en retningslinje for hvordan staten opptrer. Det viser at det er behov for en stor diskusjon: sentralisering med Høyre eller desentralisering med Senterpartiet.

Carl-Erik Grimstad (V) [20:23:12]: Jeg må få lov å begynne med å si at jeg nå taler som vestfolding. Tønsberg er min nærmeste by.

Så lurte jeg på: Finnes det ingen grenser for Senterpartiets inkonsekvente holdning til utflytting av statlige arbeidsplasser? Statsråden nevnte 800. Finnes det overhodet noen vilje til å innse at teknologisk utvikling og

effektivisering er nødvendig for å få mer ut av begrensede midler? Det forbauser meg også kraftig at det gamle sentraliseringspartiet Arbeiderpartiet går rett på dette.

La meg presisere: Helfo er en virksomhet som krever kontinuerlig omorganisering i takt med den teknologiske utviklingen. Det krever vitale arbeidsplasser med en viss minimumsgrense for hvor mange ansatte som finnes.

Tønsberg og Vestfold er ingen forlengelse av Drammensveien. Tønsberg og Vestfold, og Fredrikstad for den saks skyld – det er utflytting av statlige arbeidsplasser, det er desentralisering. Forstår ikke Senterpartiet dette? Dette er en gledens dag i Tønsberg!

Olaug V. Bollestad (KrF) [20:24:39] (komiteens leder): Jeg må takke for etterlysningen av Kristelig Folkeparti, for jeg har lyst til å stille et spørsmål tilbake: Hvorfor har vi Helfo? For hvem? Vi har Helfo for å legge til rette for tiltak for folk som trenger dem, først og fremst. Disse tiltakene gis nå digitalt. En legger til grunn en rapport som Helfo selv har lagt til grunn for å gi bedre tjenester til folk. De trenger færre folk fordi de har digitalisert.

Hva er formålet med Helfo? Jo, det er å betjene folket. Vi trenger hver eneste krone innenfor norsk helsevesen. Når Helfo sier at de trenger færre folk til den tjenesten, synes jeg det er veldig spesielt at vi her stiller det spørsmålet hvis de pengene trengs andre plasser.

Jeg skjønner spørsmålet om arbeidsplasser, men jeg mener at vi noen ganger må stille spørsmålet: Vi har tatt noen digitale grep nettopp for å få bedre tjenester. Det får et resultat, og vi har da muligheten til å legge de arbeidsplassene ut i distriktene og samtidig ha mer penger i pengetasken til å bruke til andre ting. Da blir det et spørsmål for meg at vi ikke kan ta den diskusjonen nå, men kun diskutere om det er 20 eller 6 kontor.

Willfred Nordlund (Sp) [20:26:52]: Dette var en litt selsom debatt å lytte til. At statsråden har måttet benytte et svarbrev av det omfanget som han har følt seg tvunget til for å svare ut det som er undertegnede og flere representanters mening med å fremme representantforslaget, nemlig at man ikke har hatt en god og helhetlig nok gjennomgang av strukturen til Helfo, tyder på at vi faktisk har truffet en nerve.

Jeg blir overrasket over utsagn fra enkelte representanter om at Senterpartiet ikke skulle være tilhenger av effektivisering og avbyråkratisering. Vårt anliggende er at i denne saken kan det synes som om statens egne retningslinjer ikke er fulgt, og man har heller ikke benyttet seg av den muligheten som faktisk ligger i å desentralisere de arbeidsplassene det her er snakk om, den kompetansen det her er snakk om. De er avgjørende i lokalmiljøene der de ligger, og det ville vært av betydning at de fortsatt fikk muligheten til å være der. I digitaliseringens

ånd skulle man anta at det faktisk var muligheter for å forsterke disse desentraliserte kontorene.

Så registrerer jeg at man viser til at man vil få utfordringer med kompetanse og rekruttering. Det kommer jo også til å forflytte seg til andre områder. Når man reduserer et allerede marginalt arbeidsmarked for høykompetansesarbeidsplasser, vil man jo kunne få dette på andre områder. Er det da regjeringens mening at man skal fortsette å sentralisere alle andre områder, eller skal man drive aktiv motkonjunkturpolitikk? Her har man muligheten til det, men man velger å ikke benytte seg av det.

Jeg klarer ikke å skjønne at Senterpartiet er inkonsekvent i sin holdning til dette spørsmålet. Vi har vært tydelige på at vi ønsker å flytte ut de arbeidsplassene som det går an å flytte ut. Vi har vært tydelige på at vi ønsker å ta i bruk digitalisering for å nå de målene. Her har vi altså igjen en sak på bordet der dette er mulig å nå dersom man har en regjering som har lyst til og viser vilje til å nå de målsettingene, men som velger ikke å gjøre det. Senterpartiets forslag er å ta ett skritt tilbake – vi ber om en helhetlig gjennomgang. Det velger man altså å ikke legge til grunn, og det er sterkt beklagelig.

Jeg har merket meg en del av momentene i statsrådens svarbrev, og jeg synes det er spesielt at departementet «mener», «finner grunn til å tro», osv., når man betegner våre bekymringer i representantforslaget. Det betyr at man ikke har noen god faglig utredning bak måten man har lagt opp denne prosessen på. Det viser også debatten her i dag.

André N. Skjelstad (V) [20:30:06]: Jeg blir litt forundret over debatten, jeg må bare få lov til å si det. I forrige periode var jeg en pådriver for – det kommer jeg også til å være videre – å flytte ut statlige arbeidsplasser, noe ikke minst statsråden vet utmerket godt. Men jeg har også litt hukommelse. Under de åtte årene med rød-grønn regjering klarte man å flytte ut Veterinærhøgskolen til Ås. Det var det man klarte.

Hvis en vil etterlyse hva vi klarte i forrige periode, kan jeg godt begynne med å nevne Fredskorpset til Førde i Sogn og Fjordane, deler av Landbruksdirektoratet til Steinkjer, osv. Dette har ikke de rød-grønne, og heller ikke Senterpartiet, pratet om, og de fikk det heller ikke til. Man vil så ofte, men man stiller ofte bare diagnosen. Hver gang Senterpartiet har hatt muligheten, har man ikke lyktes, med ett unntak: å flytte Veterinærinstituttet tre mil. Det er Senterpartiets store utflyttingsseier. Man gjør seg voldsomt høy og mørk. I forrige periode sa vi at hvis vi skal få til dette, må vi i større grad satse på region-sentra. Det er klart at det må være kompetanse. Vi er nødt til å rekruttere kompetanse til statlige kompetansesarbeidsplasser, og nettopp det mangler Senterpartiet vilje til å prate om. Det skjønner jeg ikke. Jeg skjønner

selvfølgelig at vi gjerne skulle vært flere folk i bygdene, jeg kommer fra en slik selv. Men det krever en grunnleggende kompetanse hvis vi skal betjene noe.

Tidligere i dag, under næringsdebatten, sa lederen av komiteen, Geir Pollestad, da jeg utfordret ham på at Senterpartiet hadde gjort et skjematisk kutt på konsulentbistand, som selvfølgelig også vil gå ut over distrikterne, at Senterpartiet selvfølgelig var for en avbyråkratisering. Men som debatten går her, ønsker jo Senterpartiet det stikk motsatte. For det er klart at vi også er nødt til å effektivisere, men jeg er helt enig i at vi skal fokusere på utflytting av statlige arbeidsplasser, og det er nettopp noe denne regjeringen gjør, og aldri Senterpartiet. Om de har det i festtalene, er godt mulig, men i hvert fall aldri i praksis.

Steinar Ness (Sp) [20:32:44]: Fyrst til historie-skrivinga til representanten Skjelstad: Viss det er eitt parti – og éin person – som er høy og mørk i debatten om utflytting av statlege arbeidsplassar, er det partiet Venstre. Eg følgde veldig nøye med på heltedådane til partiet i stortingsperioden 2013–2017. Det var lovnader om utflytting som enda opp i utgreiing, som enda opp i meldingar, som enda opp i nye utgreiingar. Så kom det på slutten av fireårsperioden eit løfte om å flytte ut 3 000 arbeidsplassar – flytte ut 3 000 arbeidsplassar! Realiteten var at det meste av dette handla om å etablere nye statlege arbeidsplassar utanfor Oslo. Det er noko anna enn å flytte ut eksisterande arbeidsplassar frå Oslo. Dette veit representanten Skjelstad alt om. Det vart oppretta like mange nye statlege arbeidsplassar utanfor Oslo under den raud-grøne regjeringa som det har vorte gjort under denne regjeringa.

Så til saka som er til behandling i dag: Denne debatten har vore interessant å høyre på – og litt underleg, for ofte er talspersonane frå regjeringspartia i denne salen tilsynelatande opptekne av å sjå mogleighetene som måtte finnast rundt omkring i Distrikts-Noreg og i heile landet. Men når vi kjem til arbeidsplassar i Helfo, handlar det meste om problem. Eg tenkte eg skulle ta eit par døme på at det faktisk går an å ha vellykka etableringar av statlege arbeidsplassar utanfor Oslo. I Difi, Direktoratet for forvaltning og IKT, er det mykje høgkompetansesarbeidsplassar og mange som steller med digitalisering og IKT. Dei har ei avdeling på Leikanger i Sogn og Fjordane, ein liten kommune ved Sognefjorden med 2 300 innbyggjarar. Det går bra. I Førde, som er ein kommune med 12 000 innbyggjarar, har vi Lotteritilsynet.

Eg skal gje representanten Skjelstad ros på eitt punkt. Ein har òg fått flytta Fredskorpset frå Oslo til Førde. Dei vart då døypt om til det vestlandske namnet Norec. Men Norec vert no etablert i Førde. Det går bra. Der hadde ein ingen arbeidsplassar på det området i ut-

gangspunktet. Det er bygt opp frå botnen av, og ein rekrutterer bra med folk. Kva seier dei som jobbar der? Jo, at dei har god rekruttering av arbeidskraft, og at dei har stabilitet i arbeidskrafta. Det å ikkje stadig måtte lære opp nye folk, er òg ein stor gevinst med tanke på effektivisering og framdrift.

Eg skulle ønskt at talspersonane frå regjeringspartia ikkje var så stivna, ved at dei fagre orda som ein i generelle vendingar prøvar å løfte fram, òg vert gjorde gjeldande når ein diskuterer organisering av politiet, av Helfo, av beredskapsinstitusjonar og elles rundt omkring i samfunnet. Det er der vi meiner at dei sviktar.

Tellef Inge Mørland (A) [20:35:56]: Det går dessverre sjelden godt når noen fra regjeringspartiene skal prøve å definere Arbeiderpartiets politikk – heller ikke denne gangen, da Carl-Erik Grimstad prøvde å definere Arbeiderpartiet. Jeg vil bare kort minne om at Arbeiderpartiet er godt kjent for slagordet «By og land – hand i hand». For meg er det mye mer enn bare et slagord, og det viser vi, etter mitt syn, i denne saken. Dette er langt ifra noen felle; det er tvert imot god distriktpolitikk, etter mitt syn.

Så til representanten Bollestad, fra Kristelig Folkeparti, sitt innlegg: Det var et innlegg som ikke var i nærheten av å besvare hvorfor i alle dager Kristelig Folkeparti i fjor var med på følgende flertallsmerknad: «Flertallet mener dette er viktige statlige arbeidsplasser som ikke må sentraliseres», mens det i år ikke er ett ord om at regjeringen valgte å opprettholde kun ett kontor ekstra – det var for så vidt bra at de valgte å opprettholde et kontor ekstra – som resultat av en slik flertallsmerknad. Tvert imot var det et angrep på den samme opposisjonen som Kristelig Folkeparti i fjor sto sammen med, og da kan en jo lure på motivet bak det.

Arbeiderpartiet er tydelig på at vi selvsagt forventer at også Helfo skal levere effektive tjenester, og at Helfo må nedbemanne der det er behov for det når man digitaliserer tjenester. Men for meg er det rart at Kristelig Folkeparti ikke ser ut til å ha tro på at en kan levere gode og effektive tjenester selv med en mer desentralisert kontorstruktur enn det det legges opp til her. Det kan være fordeler med mindre steder. Jeg kommer fra et mindre sted selv og vet f.eks. at kontorlokaler gjerne koster mindre på mindre steder. Det betyr ikke at vi i Arbeiderpartiet mener at alt skal være som før, men vi mener at regjeringen her kunne gjort en bedre jobb for å vise at en satser på hele Norge, og for å vise at f.eks. en landsdel som Sørlandet kunne vært regnet med videre når en tenker på Helfo-arbeidsplasser.

Jeg må ærlig talt si at jeg har hatt et håp at Kristelig Folkeparti, når de nå sannsynligvis er på vei inn i regjering, ville bidra til at en nettopp så litt mer av landet litt

bedre. I så måte var innlegget fra representanten Bollestad dessverre et varsel om at en ikke kan forvente seg all verdens. Jeg håper ikke det er et signal om at det er sånn det vil bli også i andre saker som handler om sentralisering, kontra det å klare å gjøre mulighetene i framtiden, bl.a. gjennom digitalisering, store, ved at en også kan bruke andre deler av landet, der stedene er mindre, men der denne typen arbeidsplasser ganske sikkert betyr veldig mye.

Presidenten: Representanten Per Olaf Lundteigen har hatt ordet to ganger tidlegare i debatten og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [20:39:08]: Representanten Skjelstad sa at regjeringa flytter ut statlige arbeidsplasser. Det folk merker, er at regjeringa flytter inn statens folk til færre steder – flytter inn statens folk til færre steder, jamfør politiet, skatt og Nav.

Skjelstad sier at en trenger grunnleggende kompetanse for statlige arbeidsplasser. Ja, sjølsagt. Kompetent ungdom finnes, og det er lettest å bygge på det vi har, og utvikle det videre. Da er det helt feil å legge ned statlige arbeidsplasser, statlige brohoder rundt omkring i det ganske land. En har ikke troverdighet når en fra regjeringspartiene og regjeringas side snakker om desentralisering. Dette er hardbarket sentralisering som må stoppes. Vi skal være med på den striden og ønsker debatt over det ganske land.

Olaug V. Bollestad (KrF) [20:40:18]: Det er mye vi skal svelge i en debatt. Når man får spørsmål om Kristelig Folkepartis distriktpolitikk, synes jeg at representanten fra Arbeiderpartiet kan gå tilbake til helse- og sykehusplanen og se på sentralisering og snakke om distrikt innenfor helse. Men her er det snakk om noen kontor som ikke brukerne skal møte selv, men som vi er avhengig av i helse- og sykehusplanen, f.eks. Det er snakk om kontor, og det er snakk om at en har effektivisert fordi en har fått en digital plattform, som gjør at Helfo selv sier at vi kan gjøre en omorganisering. Da velger jeg å høre mer på Helfo enn Arbeiderpartiets stortingsgruppe når det gjelder hvilke kontorer og hvordan vi skal gjøre dette for å få til en bedre struktur og for å få et bedre Helfo enn vi har i dag.

Presidenten: Representanten Kjersti Toppe har hatt ordet to ganger tidlegare i debatten og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Kjersti Toppe (Sp) [20:41:31]: Det som representanten Olaug V. Bollestad seier her, er ærleg, og det kritiserer eg ho ikkje for. Det som er heilt uforståeleg, er at Kristeleg Folkeparti har skifta syn frå i fjor til no. Dessutan følgde Knut Arild Hareide opp med eit skriftleg

spørsmål til statsråden i januar i år. Så alle har fått inntrykk av at Kristeleg Folkeparti var på vår linje, men no får vi altså sanninga – og det er ærlege ord for pengane.

Når det gjeld Tønsberg og at dette er ei desentralisering, vil eg opplysa om at av dei stillingane som er igjen no, vert det 195 stillingar i Tønsberg, som òg er hovudplassen for Helfo i dag, så utflyttinga frå Oslo til Vestfold er ganske svak og inga reell desentralisering.

Carl-Erik Grimstad (V) [20:42:50]: Logikken i det siste skjønner jeg ikke helt. Poenget er jo nettopp at arbeidsplassene beholdes i Vestfold og ikke flyttes til Oslo.

Når jeg hører representanten Lundteigen, forbauser det meg ikke så veldig at hans parti ikke står sterkere i Vestfold, Norges grønnsakhage. Når han kan stå her og si at statsrådens 18-siders brev brukes mot ham, er det for meg helt uforståelig. Hadde det vært opp til meg, hadde det holdt med én linje: Mer helse for hver krone. Det er landets helsekroner vi debatterer her i kveld.

Til et annet av Lundteigens resonnementer: Digitalisering kan da ikke erstatte gode og levedyktige faglige miljøer? Helfo er ikke en virksomhet som kan spres rundt i landet som prim eller gomme.

Og tilbake til Tønsberg: Der har man et levedyktig miljø av kompetente byråkrater. Helfo ligger rett i nærheten av Statens park, fylkesmannsembetet – inntil videre fylkesordførers kontor – ikke så langt unna, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, DSB, Valgdirektoratet, Sykehuset i Vestfold, som er en stor virksomhet. Det er viktig for utviklingen av Helfo å ligge i nærheten av disse. Det har faktisk vært en debatt i Vestfold om hvorvidt statlig virksomhet burde flyttes nærmere Sandefjord, slik at det ble spredd i Vestfold. Jeg har argumentert mot det nettopp av den årsak at det er viktig å ha et levedyktig, godt miljø i Tønsberg.

Jeg håper for øvrig at Vestfold tingrett også blir lagt til Tønsberg – bare for å ha nevnt det.

Presidenten: Saka gjeld Helfo og ikkje domstolfordelinga.

Statsråd Bent Høie [20:45:03]: Når jeg nå hører på debatten og spesielt innleggene fra Senterpartiet, skulle man tro at det jeg har gjort, er å legge ned Helfos kontorer rundt omkring i landet og samlet dem i Oslo. Det er det motsatte som skjer. Helfo står overfor en betydelig nedbemanning som følge av digitalisering. Det betyr at vi har behov for færre ansatte og færre kontorer. Den største nedleggelsen gjelder kontoret i Oslo.

Representanten Steinar Ness trekker fram at Difi har en avdeling i Leikanger og at Lotteritilsynet er i Førde. Det er helt utmerket. Men hva er galt med Ørsta, Fredrikstad, Mo i Rana, Tønsberg, Kirkenes og Sola? Er ikke

dette også steder som bør ha gode statlige arbeidsplasser, som Førde og Leikanger? Denne saken bidrar nettopp til det for disse stedene. Hvis man hadde gjort det Arbeiderpartiet har antydnet, nemlig at det er greit å gjøre noe av det, men man burde hatt Helfo på noen flere steder, ville det betydd at alle disse stedene hadde fått færre statlige arbeidsplasser enn de har i dag – samtidig som Helfo måtte brukt mer penger på en struktur de strengt tatt ikke har behov for etter digitaliseringen, penger som vi ellers kunne brukt på bedre helsetjenester og forsterket digitalisering.

Dette er en sak som nettopp viser at man tar hele landet i bruk når man gjør nødvendige omstillinger av offentlig sektor og tenker på betydningen av å spre statlige arbeidsplasser og legge dem til steder der de bidrar til attraktive, gode arbeidsplasser. At noen blir skuffet over at det ikke blir deres sted, det fylket de representerer, har jeg dyp forståelse for, men jeg kan ikke forstå hva Senterpartiet har imot Ørsta, Fredrikstad, Mo i Rana, Tønsberg, Kirkenes og Sola. Senterpartiet klarer fra Stortingets talerstol å bruke som bevis for at saken er dårlig utredet at brevet til komiteen er langt. Det er første gang jeg hører at en grundig orientering til Stortinget tas som et bevis på at saken ikke er godt nok forberedt.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [20:47:51]: Til det siste innlegget fra statsråden: Jeg synes statsråden skal holde seg for god til å si fra Stortingets talerstol at parti som ikke har foreslått nedleggelse av et eneste kontor, er imot noen av plassene som har kontor i dag. Det er statsråden og flertallet i denne sal som legger til rette for en massiv sentralisering og nedlegging av eksisterende kontor, og som må bære ansvaret for det.

Ny teknologi gir muligheter. Senterpartiet er opp-tatt av at vi skal bruke ny teknologi og mulighetene som ny teknologi gir, men ny teknologi kan også brukes på ulike måter. Senterpartiet vil bruke ny teknologi og mulighetene som ny teknologi gir, til å føre en aktiv desentraliseringspolitikk gjennom å styrke ulike miljøer rundt om i landet. Selvsagt er det også slik at ny teknologi kan brukes på stikk motsatt måte. Ny teknologi kan også brukes til stadig mer omfattende sentralisering dersom det er den ideologien man ønsker å framføre. Og det er det som er den grunnleggende motsetningen i denne perioden. Ikke bare i denne saken, men på område etter område bruker man altså digitalisering, at man har fått nye løsninger, som begrunnelse for sentralisering.

Til representanten Bollestad: Jeg registrerer at representanten Bollestad og Kristelig Folkeparti i år åpenbart står skulder ved skulder med regjeringspartiene på at denne sentraliseringen skal gjennomføres – en sentralisering ned fra 22 kontor i dag til 6 kontor. Men det er

litt merkelig. Hva mente Kristelig Folkeparti i fjor da de sto sammen med oss andre i opposisjon og sa følgende:

«Flertallet mener dette er viktige statlige arbeidsplasser som ikke må sentraliseres.»

Jeg vil anbefale at man i politikken er ærlig om hva man ønsker å oppnå, og hva man gir av forhåpninger til folk. Jeg tror veldig mange av dem som er ansatt i Helfo ved de ulike 22 kontorene i dag, hadde forhåpninger til at en slik merknad som bl.a. Kristelig Folkeparti var med på, i realiteten skulle innebære at man kjempet for en desentralisert struktur. Det er dessverre særdeles skuffende at man ikke får flertall for det som et flertall på Stortinget senest for ett år siden hadde som et tydelig premiss i denne saken.

Steinar Ness (Sp) [20:51:04]: To korte merknader i det som kanskje er slutten på denne debatten: Det har vore sagt noko om å gjere seg høg og mørk frå denne talarstolen. Representanten Grimstad var litt raus, romsleg og omtrentleg om Senterpartiets låge oppslutning i Vestfold. Eg tenkte eg kunne minne representanten på at ved siste stortingsval hadde Senterpartiet 6,3 pst. oppslutning og Venstre 3,8 pst. oppslutning i Vestfold.

Helseministeren har høyrte noko som eg ikkje sa, nemleg at eg har snakka nedsetjande om nokre plassar i dette landet. Det er eg aldeles overtydd om at eg ikkje har gjort frå denne talarstolen, ei heller andre stader.

Og som representanten Toppe sa tidlegare i dag: Vi kan like godt snu på den argumentasjonen. Kva er gale med Kirkenes, Lenvik, Harstad, Beiarn, Nærøy, Verdal, Gloppen osv.? Er det slik at det er noko gale med desse plassane? Nei, det er vel ikkje det det handlar om. Det handlar om korleis ein tenkjer ideologisk, og då er det slik som det har vorte sagt her, at politikken til denne regjeringa er at statlege arbeidsplassar ute i landet skal konsentrerast på færre og færre stader. Men det kan jo ikkje vere hogd i stein at det berre er fem stader Helfo kan ha kontor i Noreg, for då vert det optimalt, ideelt, bra med rekruttering, alt går på skjener, at det vert meir pengar til helse, og at det med ein annan struktur er umogeleg å få til det same. Her går det eit viktig skilje i denne sal, og vi skal ta debatten både her og utanfor denne salen.

Statsråd Bent Høie [20:52:59]: Jeg har ikke sagt at Steinar Ness har sagt at det er noe galt med de stedene. Jeg stilte spørsmålet: Hva er det som er galt med de stedene, siden representanten valgte å trekke fram Leikanger og Førde som utmerkede steder for statlige arbeidsplasser – noe jeg er helt enig i? Regjeringen har bidratt til at det kommer flere statlige arbeidsplasser bl.a. i Førde. Det samme gjør vi med de stedene jeg ramset opp, men det prøver Senterpartiet å framstille som sentrali-

sering. Poenget er at Senterpartiets regnestykke ikke går opp. De kan ikke stå her på talerstolen og snakke fint om digitalisering, modernisering og behov for endring og samtidig late som om alle de 22 kontorene skal bestå. Det er ikke folk til de 22 kontorene etter digitaliseringen. Helfo skal kutte ned med 100–150 personer som jobber med dette manuelt i dag. Det betyr at det blir en endring i strukturen. Vi har gjennom grundig arbeid valgt ut nettopp disse stedene, som vi mener det ikke er noe galt med – på lik linje med Førde og Leikanger, gode steder for lokalisering av statlige arbeidsplasser. Skulle vi beholdt Helfos kontorer på enda flere steder, ville flere av de stedene jeg nevnte, med Senterpartiets forslag fått et kutt i antall statlige arbeidsplasser i forhold til det som er situasjonen i dag. Det hadde vært realiteten med Senterpartiets forslag, samtidig som vi måtte brukt helsekroner til et annet formål enn det som er hensikten, nemlig å bidra til best mulig helse for befolkningen.

Presidenten: Representanten Sigbjørn Gjelsvik har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [20:54:47]: Til det at dette skulle innebære en desentralisering: Den strukturen som er lagt, er at det skal være 195 arbeidsplasser i Tønsberg og 178 arbeidsplasser til fordeling i resten av landet. Det er ikke en god, desentralisert struktur.

Det handler om de politiske veivalgene man tar i ulike saker, og å se dem i sammenheng. Her sier statsråden og flertallet at Helfo har kommet med et forslag, og det må vi legge til grunn. Man gjør det samme på ulike andre områder også. Når det gjelder politiet, er det Politidirektoratet som skal være styrende, og innenfor andre statlige etater gjelder det samme. Men det er vi som folkevalgte som må ha et overordnet blick og se hvordan vi skal legge til rette for at folk skal kunne bo, arbeide og leve gode liv i hele landet. Da kan man ikke legge seg på en sentraliseringspolitikk der funksjon for funksjon, arbeidsplass for arbeidsplass blir tatt vekk fra lokalmiljø. Da må man tenke motsatt, og da må man ha en bevisst politikk mot desentralisering.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 6.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Då er me klare til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det sett fram i alt 20 forslag. Det er

- forslaga nr. 1–8, frå Geir Pollestad på vegner av Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslaga nr. 9 og 10, frå Geir Pollestad på vegner av Arbeidarpartiet og Senterpartiet
- forslag nr. 11, frå Terje Aasland på vegner av Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslaga nr. 12–14, frå Geir Pollestad på vegner av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 15, frå Geir Pollestad på vegner av Senterpartiet
- forslaga nr. 16–20, frå Torgeir Knag Fylkesnes på vegner av Sosialistisk Venstreparti

Det vert fyrst votert over forslaga nr. 16–20, frå Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle ubundne midler under Forskningsrådets ordninger i 2019 vris fra petroleum og over til andre næringer.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle ubundne midler under Innovasjon Norges ordninger i 2019 vris fra petroleum og over til andre næringer.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge føringer for eksportkredittordningen, slik at støtte til prosjekter innenfor fornybar energi og andre næringer prioriteres foran støtte til olje- og gassprosjekter.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om man gjennom tilskuddsordningene kan innføre incitamenter for å bedre ivareta hensynet til god dyrevelferd.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppdatere det nasjonale jordvernmålet til maks 3 000 daa årlig nedbygging av dyrket jord.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaga.

Votering:

Forslaga frå Sosialistisk Venstreparti vart med 93 mot 10 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 21.06.13)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 15, frå Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en ny vurdering av grunnlaget for beslutningen om å avvikle kulldriften på Svalbard og legge saken frem for Stortinget til avgjørelse i forbindelse med revidert statsbudsjett 2019.»

Votering:

Forslaget frå Senterpartiet vart med 92 mot 11 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.06.32)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 12–14, frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag for Stortinget om å innføre mulighet til å verne dyrket mark.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag for Stortinget som krever at kommunene må innhente tillatelse fra Fylkesmannen for å omregulere dyrket og dyrkbar mark til andre formål enn landbruk.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stanse arbeidet med en tredje rullebane på Oslo Lufthavn Gardermoen.»
Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaga.

Votering:

Forslaga frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart med 83 mot 20 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 21.06.54)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 11, frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe arronderingssalget av Statskog.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart med 64 mot 39 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.07.13)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 10, frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem et nytt og mer offensivt jordvernmål gjeldende fra 2020.»

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla subsidier støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet vart med 54 mot 48 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.07.36)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 9, frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede endringer som legger til rette for at tilbudet av leiebiler i høysesong kan møte den stadig voksende etterspørse-len.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet vart med 61 mot 42 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.07.56)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 1–8, frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en industristrategi hvor målet er å omdanne farlig avfall til industriell merverdi. Strategien må vise hvordan staten, i samarbeid med norske industribedrifter og avfallsaktører, kan redusere behovet for å deponere farlig avfall. Strategiens hovedformål må være å sikre at en størst mulig del av ressursene fra farlig avfall omdannes til ressurser og dermed får merverdi, enten i form av økt markedsverdi eller som råvarer til industrielle prosesser.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp Senter for hav og Arktis i Tromsø med forslag til bevilgninger og ressurser som står i forhold til mandat og forventninger til senteret, og ber regjeringen komme tilbake med forslag om dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2019.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere fremtidig finansiering av geoparkene, sett i lys av ansvaret de har som følge av UNESCO-statusen, og fremme forslag for Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2019.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram den kommende stortingsmeldingen om forebyggende sjøsikkerhet i god tid før sommeren 2019, og at den blant annet har en plan for en nasjonal kampanje med holdningsskapende tiltak for å hindre ulykker

til sjøs, der frivilligheten mobiliseres langs hele kysten.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg som skal vurdere konsekvensene ved innføring og bruk av nye genteknologimetoder i forbindelse med matproduksjon. Utvalget må være bredt sammensatt, slik at flest mulig perspektiver blir belyst, eksisterende kunnskap drøftet og behov for ny kunnskap kartlagt.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvente eventuell iverksettelse av tvangstiltak i saken om reintallsreduksjon (Høyesteretts dom av 21. desember 2017 (HR-2017-2428-A)) til FNs menneskerettskomité har behandlet saken.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedsette et partsammensatt utvalg for å gjennomgå ulike forhold ved, og eventuelt foreslå endringer i, rammevilkårene for hestenæringen. En slik sak må fremlegges for Stortinget i løpet av 2019.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag om å forby opsjonsavtaler på matjord i LNF-områder.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart med 53 mot 50 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.08.18)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

A.

Rammeområde 9

(Næring)

I

På statsbudsjettet for 2019 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
900		Nærings- og fiskeridepartementet		
	1	Driftsutgifter	430 846 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	71 927 000	
		Trygg håndtering av norsk atomavfall og atomanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 929 post 51</i>		
	22		70 000 000	
	23	Digital Norway/Toppindustrisenteret AS	2 000 000	
	30	Miljøtiltak Søve, <i>kan overføres</i>	21 094 000	
	31	Miljøtiltak Svea og Lunckefjell, <i>kan overføres</i>	331 059 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	37 400 000	
	71	Miljøtiltak Raufoss	5 200 000	
	72	Tilskudd til beredskapsordninger	3 807 000	
	73	Tilskudd til Ungt Entreprenørskap	29 944 000	
	74	Tilskudd til Visit Svalbard AS	2 315 000	
	75	Tilskudd til særskilte prosjekter, <i>kan overføres</i>	8 045 000	
	76	Tilskudd til Standard Norge	33 648 000	
	77	Tilskudd til sjømattiltak, <i>kan overføres</i>	12 605 000	
	78	Tilskudd til Akvariet i Bergen	4 425 000	
		Tilskudd til nasjonalt program for leverandørutvikling	10 290 000	
	81			
	83	Tilskudd til Senter for hav og Arktis	5 000 000	
902		Justervesenet		
	1	Driftsutgifter	120 725 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	357 000	
		Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		
	45		8 909 000	
903		Norsk akkreditering		
	1	Driftsutgifter	54 100 000	
904		Brønnøysundregistrene		
	1	Driftsutgifter	328 430 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 275 000	
		Forvaltning av Altinn-løsningen, <i>kan overføres</i>		
	22		225 846 000	
		Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		
	45		160 800 000	
905		Norges geologiske undersøkelse		
	1	Driftsutgifter	185 750 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	75 320 000	
		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard		
906				
	1	Driftsutgifter	56 450 000	
	30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	6 998 000	
	31	Miljøtiltak Løkken, <i>kan overføres</i>	20 480 000	
907		Norsk nukleær dekommisjonering		
	1	Driftsutgifter	23 419 000	
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk		
		Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i>		
	73		1 785 000 000	
910		Sjøfartsdirektoratet		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	420 750 000	
911		Konkurransetilsynet		
	1	Driftsutgifter	110 450 000	
912		Klagenemndssekretariatet		
	1	Driftsutgifter	19 550 000	
	22	Konkurransklagenemnda	2 457 000	
915		Regelrådet		
	1	Driftsutgifter	11 000 000	
922		Romvirksomhet		
	50	Norsk Romsenter	70 283 000	
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	215 375 000	
	71	Internasjonal romvirksomhet	465 250 000	
	72	Nasjonale følgemidler, <i>kan overføres</i>	20 992 000	
	73	EUs romprogrammer	487 300 000	
		Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter,		
	74	<i>kan overføres</i>	42 601 000	
		Internasjonalt samarbeid og utviklingspro-		
924		grammer		
	70	Tilskudd	16 000 000	
929		Institutt for energiteknikk		
	22	Sikring av atomanlegg, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
		Tilskudd til atomforskning, <i>kan overføres, kan</i>		
	51	<i>nyttes under kap. 900 post 22</i>	147 000 000	
930		Design og arkitektur Norge		
	70	Tilskudd	65 043 000	
935		Patentstyret		
	1	Driftsutgifter	258 400 000	
936		Klagenemnda for industrielle rettigheter		
	1	Driftsutgifter	8 000 000	
940		Internasjonaliseringstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 239 000	
	73	Støtte ved kapitalvareeksport	81 500 000	
950		Forvaltning av statlig eierskap		
	21	Spesielle driftsutgifter	22 938 000	
	52	Risikokapital, Nysnø Klimainvesteringer AS	140 000 000	
1473		Kings Bay AS		
	70	Tilskudd	30 270 000	
2421		Innovasjon Norge		
	50	Innovasjon – prosjekter, fond	507 746 000	
	70	Basiskostnader	169 469 000	
	71	Innovative næringsmiljøer, <i>kan overføres</i>	123 271 000	
	72	Innovasjonskontrakter, <i>kan overføres</i>	328 732 000	
		Reiseliv, profilering og kompetanse, <i>kan over-</i>		
	74	<i>føres</i>	555 285 000	
	76	Miljøteknologi, <i>kan overføres</i>	565 500 000	
	77	Tilskudd til pre-så Kornfond	50 000 000	
		Administrasjonsstøtte for distriktsrettede så-		
	78	kornfond	3 399 000	
2426		Siva SF		
	70	Tilskudd	89 840 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til testfasiliteter	125 025 000	
2429		Eksportkredittordningen		
	70	Tilskudd til Eksportkreditt Norge AS	115 117 000	
	71	Viderefakturerte utgifter	206 000	
2460		Garantiinstituttet for eksportkreditt		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-193 500 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	193 500 000	0
		Totale utgifter		9 472 452 000
Inntekter				
3900		Nærings- og fiskeridepartementet		
		Ymse inntekter og refusjoner knyttet til ordi-		
	1	nære driftsutgifter	162 000	
		Ymse inntekter og refusjoner knyttet til spesi-		
	2	elle driftsutgifter	103 000	
	86	Tvangsmulkt	10 000	
3902		Justervesenet		
	1	Gebyrinntekter	24 883 000	
	3	Inntekter fra salg av tjenester	24 000 000	
	4	Oppdragsinntekter	357 000	
	86	Overtredelsesgebyr	50 000	
3903		Norsk akkreditering		
	1	Gebyrinntekter og andre inntekter	49 155 000	
3904		Brønnøysundregistrene		
	1	Gebyrinntekter	494 577 000	
		Refusjoner, oppdragsinntekter og andre inn-		
	2	tekter	30 530 000	
	3	Refusjoner og inntekter knyttet til Altinn	89 152 000	
3905		Norges geologiske undersøkelse		
	3	Oppdragsinntekter og andre inntekter	79 601 000	
3906		Direktoratet for mineralforvaltning med Berg-		
		mesteren for Svalbard		
	1	Leie av bergrettigheter og eiendommer	103 000	
	2	Behandlingsgebyrer	781 000	
3910		Sjøfartsdirektoratet		
		Gebyrer for skip og flyttbare innretninger i		
	1	NOR	212 090 000	
	2	Maritime personellsertifikater	14 305 000	
	3	Diverse inntekter	412 000	
	4	Gebyrer for skip i NIS	53 150 000	
	86	Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt	4 800 000	
3911		Konkurransetilsynet		
	3	Refusjoner og andre inntekter	206 000	
	86	Lovbruddsgebyr	100 000	
3912		Klagenemndssekretariatet		
	1	Klagegebyr	1 124 000	
	2	Refusjoner og andre inntekter	206 000	
	87	Overtredelsesgebyr	100 000	
3935		Patentstyret		
	1	Inntekter av informasjonstjenester	5 416 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	2	Inntekter knyttet til NPI	4 599 000	
	3	Gebyrer immaterielle rettigheter	92 309 000	
3936		Klagenemnda for industrielle rettigheter		
	1	Gebyrer	716 000	
3961		Selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning		
	70	Garantiprovisjon, Statkraft SF	1 940 000	
5325		Innovasjon Norge		
		Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning	15 000 000	
	50			
	70	Låneprovisjoner	63 500 000	
5326		Siva SF		
	70	Låne- og garantiprovisjoner	7 000 000	
5329		Eksportkredittordningen		
	70	Gebyrer m.m.	20 000 000	
5460		Garantiinstituttet for eksportkreditt		
	71	Tilbakeføring fra Gammel alminnelig ordning	12 600 000	
		Tilbakeføring fra Gammel særordning for utviklingsland	2 000 000	
	72			
5612		Renter fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS		
	80	Renter	2 900 000	
5613		Renter fra Siva SF		
	80	Renter	16 300 000	
5629		Renter fra eksportkredittordningen		
	80	Renter	1 700 000 000	
Totale inntekter				3 024 237 000

Presidenten: Bak tilrådinga står Høgre, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti.

Vidare var tilrådd:

Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 52 mot 51 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 21.08.46)

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 900 post 1	kap. 3900 post 1
kap. 900 post 21	kap. 3900 post 2
kap. 902 post 1	kap. 3902 postene 1 og 3 og kap. 5574 post 75
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 4
kap. 903 post 1	kap. 3903 post 1
kap. 904 post 1	kap. 3904 post 2

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 904 post 21	kap. 3904 post 2
kap. 904 post 22	kap. 3904 post 3
kap. 905 post 21	kap. 3905 post 3
kap. 910 post 1	kap. 3910 post 3
kap. 912 post 1	kap. 3912 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1. overskride bevilgningen under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 71 Miljøtiltak Raufoss, for miljøtiltak innenfor gitt garantiramme på 168 mill. kroner.
2. overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.
3. overskride bevilgningen under kap. 905 Norges geologiske undersøkelse, post 21 Spesielle driftsutgifter,

kap. 923 Havforskningsinstituttet, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 926 Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy, post 21 Spesielle driftsutgifter i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene under henholdsvis kap. 3905 Norges geologiske undersøkelse, post 3 Oppdragsinntekter og andre inntekter, kap. 3923 Havforskningsinstituttet, post 1 Oppdragsinntekter og kap. 3926 Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy, post 1 Oppdragsinntekter. Ved beregning av beløp som kan overføres til 2020 under de nevnte utgiftsbevilgninger, skal alle ubrukte merinntekter og mindreinntekter regnes med, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
929		Institutt for energiteknikk	
	51	Tilskudd til atomforskning	42 mill. kroner
2421		Innovasjon Norge	
	72	Innovasjonskontrakter	400 mill. kroner
	76	Miljøteknologi	550 mill. kroner

2. gi tilsagn om tilskudd på 115,6 mill. euro i tillegg til eksisterende bevilgning, for å delta i de frivillige programmene til Den europeiske romorganisasjonen ESA. Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar skal likevel ikke overstige 160,5 mill. euro.

kap.900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.

2. foreta bestillinger ut over gitt bevilgning under kap. 904 Brønnøysundregistrene, post 22 Forvaltning av Altinn-løsningen, men slik at ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1. inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger og lignende ut over bevilgning under

VI

Garanti fullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan gi:

1. Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 160 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 290 mill. kroner.
2. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 145 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utlandet innenfor Alminnelig garantiordning og inkludert Gamme alminnelig ordning.
3. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 3 150 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland, samt innenfor en øvre rammebegrensning på syv ganger det til enhver tid inntilstående beløp på ordningens grunnfond.
4. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 7 000 mill. kroner ved byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien.
5. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme på 20 000 mill. kroner ved etablering av langsiktige kraftkontrakter i kraftintensiv industri.
6. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 10 000 mill. kroner ved kjøp av skip fra verft i Norge når disse skipene skal brukes i Norge.

VII

Garantifullmakt og fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan inngå standardavtaler for leie av grunn til bolig- og næringsformål på Svalbard med garantier overfor långiver som har pant i bygg som står på statens grunn. Garantiansvar kan kun utløses dersom staten sier opp avtalen eller nekter overføring av leierett. Samlet garantiramme for avtalene begrenses oppad til 25 mill. kroner. Det kan utgiftsføres utbetalinger knyttet til garantiene uten bevilgning under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 80 Lånesikringsordning, bolig- og næringsformål på Svalbard, innenfor en ramme på 10 mill. kroner.

VIII

Dekning av forsikringstilfeller

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1. gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 80 000 000 euro overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet kapittel III.
2. inngå avtaler om forsikringsansvar under beredskapsordningen for statlig varekrigsforsikring innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 2 000 mill. kroner.

IX

Utlånsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye landsdekkende innovasjonslån innenfor en ramme på 1 200 mill. kroner.
2. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye lån under lavrisikolåneordningen innenfor en ramme på 2 500 mill. kroner.
3. gi Eksportkreditt Norge AS fullmakt til å gi tilsagn om lån i tråd med selskapets og eksportkredittordningens formål uten en øvre ramme.

X

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser knyttet til miljøtiltak

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1. pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for inntil 190 mill. kroner til gjennomføring av pålagte miljøtiltak på Løkken.
2. pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for inntil 375,5 mill. kroner til gjennomføring av pålagte miljøtiltak i Lunckeffjell.

XI

Fullmakt til å bortfeste

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan bortfeste hjemfalte gruveeiendommer til museale formål vederlagsfritt.

XII

Fullmakt til å erverve og avhende aksjer og opsjoner

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan gi Garantiinstituttet for eksportkreditt anledning til å erverve og avhende aksjer og opsjoner med formål å få dekning for krav i misligholds- og gjenvinningssaker. Eierskapet skal være midlertidig.

XIII

Endring i statlige eierposter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 gjennom salg av aksjer eller gjennom andre transaksjoner kan:

1. redusere eierskapet i Ambita AS helt eller delvis.
2. redusere eierskapet i Baneservice AS helt eller delvis.
3. redusere eierskapet i Entra ASA helt eller delvis.
4. redusere eierskapet i Mesta AS helt eller delvis.
5. redusere eierskapet i Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS helt eller delvis.
6. redusere eierskapet i Telenor ASA ned mot 34 prosent.

XIV

Salgsfullmakt og nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan avhende eiendom på Raudsand i Nesset kommune i Møre og Romsdal og ved Løkken Verk i Meldal kommune i Trøndelag. Utgifter knyttet til eventuell avhending kan trekkes fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 3900 post 30 Inntekter fra salg av gruveeiendom.

XV

Bruk av holdingselskap

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å:

1. benytte holdingselskapet for å forvalte eierandeler som følge av misligholds- og gjenvinningssaker under GIEKs Alminnelig garantiordning. Selskapet oppkapitaliseres med midler fra Alminnelig garantiordning. Alminnelig garantiordning kan også gi lån til holdingselskapet eller overføre andre verdier

for oppkapitalisering. Holdingselskapet skal være midlertidig.

2. plassere aksjer eller andre verdier tilhørende Alminnelig garantiordning i holdingselskapet.
3. overføre utbytte fra holdingselskapet tilbake til Alminnelig garantiordning.
4. overføre inntekter fra salg av aksjer eid av holdingselskapet til Alminnelig garantiordning.
5. avvikle holdingselskapet, samt tilbakeføre eventuelle midler til eller dekke eventuelt kapitalbehov fra Alminnelig garantiordning.

Presidenten: Det vert votert over A XIII.

Arbeidspartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 54 mot 49 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 21.09.18)

Presidenten: Det vert votert over A XIV.

Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 98 røyster mot 1 røyst.

(Voteringsutskrift kl. 21.09.40)

Presidenten: Det vert votert over A II til og med XII og XV.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

B.

Rammeområde 10

(Fiskeri)

I

På statsbudsjettet for 2019 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
917		Fiskeridirektoratet		
	1	Driftsutgifter	404 350 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 934 000	
	22	Fiskeriforskning og -overvåking <i>kan overføres</i>	70 966 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
919		Diverse fiskeriformål		
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	519 000 000	
	71	Tilskudd til velferdsstasjoner	2 500 000	
	74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	1 900 000	
	75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, <i>kan overføres</i>	26 800 000	
	76	Tilskudd til fiskeriforskning, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
	79	Tilskudd til informasjon om ressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	864 000	
Totale utgifter				1 052 314 000
Inntekter				
3917		Fiskeridirektoratet		
	1	Refusjoner og diverse inntekter	103 000	
	5	Saksbehandlingsgebyr	18 189 000	
	22	Inntekter ordningen fiskeforsøk og utvikling	4 598 000	
	86	Forvaltningssanksjoner	1 000 000	
Totale inntekter				23 890 000

Presidenten: Bak tilrådinga står Høgre, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti.

Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 53 mot 50 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 21.10.21)

Vidare var tilrådd:

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 917 post 1	kap. 3917 post 1
kap. 917 post 21	kap. 3917 post 22

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 917 post 22 og kap. 919 post 76, slik at summen av overskridelser

under kap. 917 post 22, kap. 919 post 76 og kap. 923 post 22 tilsvarer merinntekter under kap. 5574 post 74.

3. overskride bevilgningen under kap. 919 post 60 med 80 pst. av tilsvarende merinntekter under kap. 3917 post 13.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

C.

Rammeområde 11

(Landbruk)

I

På statsbudsjettet for 2019 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1100		Landbruks- og matdepartementet		
	1	Driftsutgifter	161 414 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 836 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold – ordinære forvaltningsorganer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 720 000	
	50	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold – forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	289 000	
1112		Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet		
	50	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Veterinærinstituttet	97 976 000	
1115		Mattilsynet		
	1	Driftsutgifter	1 349 848 000	
	22	Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser	13 398 000	
	71	Tilskudd til erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	4 200 000	
1136		Kunnskapsutvikling m.m.		
	50	Kunnskapsutvikling, formidling og beredskap, Norsk institutt for bioøkonomi	227 909 000	
1138		Støtte til organisasjoner m.m.		
	70	Støtte til organisasjoner	39 500 000	
	71	Internasjonalt skogpolitisk samarbeid – organisasjoner og prosesser, <i>kan overføres</i>	1 305 000	
	72	Stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK)	7 968 000	
1139		Genressurser, miljø- og ressursregistreringer		
	71	Tilskudd til genressursforvaltning og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	29 059 000	
1140		Høstbare viltressurser		
	1	Driftsutgifter	16 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	22 000 000	
	23	Jegerprøve m.m., <i>kan overføres</i>	4 500 000	
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	46 289 000	
	75	Organisasjoner – høstbare viltressurser	7 002 000	
1142		Landbruksdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	243 702 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 312 000	
	50	Arealressurskart	7 715 000	
	60	Tilskudd til veterinærdekning	180 471 000	
	70	Tilskudd til fjellstuer	819 000	
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	4 524 000	
	72	Erstatninger ved ekspropriasjon og leie av rett til reinbeite, <i>overslagsbevilgning</i>	452 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	73	Tilskudd til erstatninger mv. etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon, <i>overslagsbevilgning</i>	55 610 000	
	74	Kompensasjon til dyreeiere som blir pålagt beitenekt	1 000 000	
	80	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overføres</i>	500 000	
1148		Naturskade – erstatninger		
	71	Naturskade – erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	152 600 000	
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket		
	51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 506 000	
	71	Tilskudd til verdiskapningstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	92 300 000	
	73	Tilskudd til skog-, klima- og energitiltak, <i>kan overføres</i>	38 899 000	
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 033 000	
	50	Tilskudd til Landbrukets utviklingsfond (LUF)	1 133 553 000	
	70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	302 062 000	
	71	Tilskudd til erstatninger m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	43 000 000	
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	3 611 045 000	
	74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	9 024 159 000	
	77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	264 280 000	
	78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 518 391 000	
1151		Til gjennomføring av reindrifftsavtalen		
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	33 900 000	
	72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	7 500 000	
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	79 100 000	
	79	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	2 600 000	
1161		Myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver på statsgrunn		
	70	Tilskudd til Statskog SFs myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver	14 194 000	
	75	Tilskudd til oppsyn i statsallmenninger	10 141 000	
Totale utgifter				18 903 581 000
Inntekter				
4100		Landbruks- og matdepartementet		
	1	Refusjoner m.m.	123 000	
	30	Husleie	948 000	
4115		Mattilsynet		
	1	Gebyr m.m.	198 704 000	
	2	Driftsinntekter og refusjoner m.m.	5 874 000	
4136		Kunnskapsutvikling m.m.		
	30	Husleie, Norsk institutt for bioøkonomi	18 081 000	
4140		Høstbare viltressurser		
	1	Jegerprøve, gebyr m.m.	4 500 000	
4142		Landbruksdirektoratet		
	1	Driftsinntekter, refusjoner m.m.	43 203 000	
4150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.		
	85	Markedsordningen for korn	50 000	
Totale inntekter				271 483 000

Presidenten: Bak tilrådinga står Høgre, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti. Arbeidarpartiet,

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

Votering:

(Voteringsutskrift kl. 21.10.52)

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 53 mot 50 røyster.

Vidare var tilrådd:

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2019 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1115 post 1	kap. 4115 post 2
kap. 1140 post 23	kap. 4140 post 1
kap. 1142 post 1	kap. 4142 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet, post 45 Store utstyrsanskaffelser og vedlikehold – ordinære forvaltningsorganer, med et beløp som tilsvarer merinntektene fra salg av eiendom, avgrenset oppad til 25 mill. kroner. Ubenyttede merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III

Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2019 kan overskride bevilgningen under kap. 1142 Landbruksdirektoratet, post 1 Driftsutgifter, med inntil 0,5 mill. kroner i forbindelse med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1148		Naturskade – erstatninger	
	71	Naturskade – erstatninger	107,8 mill. kroner
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket	
	71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket	118,7 mill. kroner

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2019 kan selge innkjøpt og opprinnelig statseieendom for inntil 75 mill. kroner.

Departementet kan trekke utgifter ved salget fra salgsinntektene før disse inntektsføres.

VI

Salg av aksjer

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2019 kan

1. avvikle NIBIOs og Veterinærinstituttets eierskap i Instrumenttjenesten AS, og at virksomhetene kan benytte inntektene fra salget.

2. avvikle NIBIOs eierskap i Instidata AS, og at virksomheten kan benytte inntektene fra salget.

Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g:

D.

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 95 røyster mot 1 røyst.

(Voteringsutskrift kl. 21.11.17)

Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber regjeringen utrede en generell søknads- og meldeplikt i jordloven for å regulere landbrukets egen nedbygging av dyrket og dyrkbar mark.

Presidenten: Det vert votert over C II–IV og D I.

V o t e r i n g:

Presidenten: Det vert votert over C V og VI.

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k:

I

I statsbudsjettet for 2018 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
900		Nærings- og fiskeridepartementet	
	30	Miljøtiltak Søve, <i>kan overføres</i> , blir redusert med	20 600 000
		fra kr 20 600 000 til kr 0	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner, blir økt med	3 500 000
		fra kr 37 400 000 til kr 40 900 000	
904		Brønnøysundregistrene	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , blir redusert med	107 000 000
		fra kr 212 100 000 til kr 105 100 000	
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk	
	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i> , blir redusert med	20 000 000
		fra kr 2 025 000 000 til kr 2 005 000 000	
912		Klagenemndssekretariatet	
	1	Driftsutgifter, blir økt med	650 000
		fra kr 19 460 000 til kr 20 110 000	
	22	Konkurransesklagenemnda, blir redusert med	400 000
		fra kr 2 400 000 til kr 2 000 000	
917		Fiskeridirektoratet	
	1	Driftsutgifter, blir økt med	7 400 000
		fra kr 415 311 000 til kr 422 711 000	
919		Diverse fiskeriformål	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, blir økt med	388 256 000
		fra kr 2 366 400 000 til kr 2 754 656 000	
922		Romvirksomhet	
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA), blir redusert med	7 190 000
		fra kr 221 210 000 til kr 214 020 000	
	71	Internasjonal romvirksomhet, blir redusert med	5 450 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		fra kr 434 270 000 til kr 428 820 000	
	73	EUs romprogrammer, blir redusert med	62 680 000
		fra kr 355 100 000 til kr 292 420 000	
950		Forvaltning av statlig eierskap	
	21	Spesielle driftsutgifter, blir redusert med	7 800 000
		fra kr 23 053 000 til kr 15 253 000	
	91 (NY)	Lån, kan overføres, blir bevilget med	27 000 000
	96	Aksjer, blir økt med	1 000 000
		fra kr 2 502 500 000 til kr 2 503 500 000	
1473		Kings Bay AS (Klima- og miljødepartementet)	
	70	Tilskudd, blir økt med	4 250 000
		fra kr 46 642 000 til kr 50 892 000	
2421		Innovasjon Norge	
	76	Miljøteknologi, kan overføres, blir redusert med	200 000 000
		fra kr 555 500 000 til kr 355 500 000	
2429		Eksportkreditt Norge AS	
	90	Utlån, blir redusert med	3 200 000 000
		fra kr 7 000 000 000 til 3 800 000 000	
Inntekter			
3904		Brønnøysundregistrene	
	1	Gebyrinntekter, blir økt med	57 000 000
		fra kr 483 053 000 til kr 540 053 000	
3910		Sjøfartsdirektoratet	
	1	Gebyr for skip og flyttbare innrettinger i NOR, blir redusert med	10 000 000
		fra kr 217 729 000 til kr 207 729 000	
3911		Konkurransetilsynet	
	86	Lovbruddgebyr, blir økt med	3 400 000
		fra kr 100 000 til kr 3 500 000	
3912		Klagenemndssekretariatet	
	2	Refusjoner og andre inntekter, blir økt med	250 000
		fra kr 200 000 til kr 450 000	
	87	Gebyr for lovbrudd, blir økt med	900 000
		fra kr 100 000 til kr 1 000 000	
3917		Fiskeridirektoratet	
	1	Refusjoner og diverse inntekter, blir økt med	7 397 000
		fra kr 100 000 til kr 7 497 000	
	13	Inntekter vederlag oppdrettskonsesjoner, blir økt med	1 152 208 000
		fra kr 2 864 400 000 til kr 4 016 608 000	
	86	Forvaltningssanksjoner, blir økt med	6 000 000
		fra kr 1 000 000 til kr 7 000 000	
3935		Patentstyret	
	1	Inntekter av informasjonstjenester, blir redusert med	790 000
		fra kr 5 290 000 til kr 4 500 000	
	2	Inntekter knyttet til NPI, blir redusert med	1 000 000
		fra kr 4 492 000 til kr 3 492 000	
	3	Gebyr immaterielle rettigheter, blir økt med	11 144 000
		fra kr 81 856 000 til kr 93 000 000	
3936		Klagenemnda for industrielle rettigheter	
	1	Gebyr, blir redusert med	349 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		fra kr 699 000 til kr 350 000	
3950		Forvaltning av statlig eierskap	
	96	Salg av aksjer, blir økt med	4 626 800 000
		fra kr 25 000 000 til kr 4 651 800 000	
3961		Selskap under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning	
	71	Garantiprovisjon, Eksportfinans ASA, blir redusert med	2 700 000
		fra kr 2 700 000 til kr 0	
	90 (NY)	Tilbakeføring fra Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond, blir bevilget med	1 000 000
5329		Eksportkreditt Norge AS	
	70	Gebyr m.m., blir økt med	5 000 000
		fra kr 20 000 000 til kr 25 000 000	
	90	Avdrag på utestående fordringer, blir økt med	3 800 000 000
		fra kr 6 700 000 000 til kr 10 500 000 000	
5574		Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet	
	71	Avgift immaterielle rettigheter, blir redusert med	10 000 000
		fra kr 163 000 000 til kr 153 000 000	
	72	Kontroll- og tilsynsavgift akvakultur, blir redusert med	1 600 000
		fra 29 600 000 til kr 28 000 000	
5613		Renter fra Siva SF	
	80	Renter, blir økt med	3 263 000
		fra kr 14 900 000 til kr 18 163 000	
5625		Renter og utbytte fra Innovasjon Norge	
	80	Renter på lån fra statskassen, blir redusert med	58 000 000
		fra kr 170 000 000 til kr 112 000 000	
5629		Renter fra eksportkredittordningen	
	80	Renter, blir redusert med	120 000 000
		fra kr 1 800 000 000 til kr 1 680 000 000	
		Aksjer i selskap under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning	
5656		Utbytte, blir økt med	3 462 500 000
	85		
		fra kr 20 045 719 000 til kr 23 508 219 000	

II

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet kan overføre eiendeler, rettigheter og forpliktelser fra Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) til Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfi-

nansiering AS (FHF AS). Pålydende aksjekapital på 1 mill. kroner blir aktivert i statens kapitalregnskap.

III

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet kan fastsette åpningsbalansen på grunnlag av stadfestet balanse ved etableringstidspunktet.

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2018 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitt bevilgning, men slik at total ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Formål	Total ramme
2421		Innovasjon Norge	
	76	Miljøteknologi	750 mill. kroner

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2018 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter:			
1100		Landbruks- og matdepartementet	
	45	Større utstyrskjøp og vedlikehold – ordinære forvaltningsorgan, <i>kan overføres, kan nyttast under post 50</i> , blir auka med frå kr 19 412 000 til kr 21 012 000	1 600 000
1142		Landbruksdirektoratet	
	45	Større utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 1 312 000 til kr 1 812 000	500 000
	72	Erstatningar ved ekspropriasjon og leige av rett til reinbeite, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 452 000 til kr 467 000	15 000
	880	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overføres</i> , blir redusert med frå kr 500 000 til kr 0	500 000
1148		Naturskade – erstatningar	
	71	Naturskade – erstatningar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 156 000 000 til kr 105 300 000	50 700 000
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket	
	71	Tilskott til verdiskapingstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i> , blir redusert med frå kr 69 300 000 til kr 57 300 000	12 000 000
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	
	71	Tilskott til erstatningar m.m., <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 259 000 000 til kr 838 000 000	579 000 000
	73	Pristilskott, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 3 518 674 000 til kr 3 338 880 000	179 794 000
Inntekter:			
4100		Landbruks- og matdepartementet	
	40	Salg av eigedom, blir auka med frå kr 16 692 000 til kr 18 292 000	1 600 000
4115		Mattilsynet	
	1	Gebyr m.m., blir redusert med frå kr 195 787 000 til kr 183 787 000	12 000 000

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar ut over gitte løyvingar

II

Tilsegnfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Landbruks- og matdepartementet i 2018 kan gi tilsegn om tilskott ut over gitte løyvingar, men slik at samla ramme for nye tilsegn og gammalt ansvar ikkje overstig følgjande beløp:

Kap.	Post	Formål	Samla ramme
1148		Naturskade – erstatningar	
	71	Naturskade – erstatningar	61,4 mill. kroner
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket	
	71	Tilskott til verdiskapingstiltak i skogbruket	130,0 mill. kroner

V o t e r i n g:

Tilrådinga frå komiteens vart samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det sett fram i alt 20 forslag. Det er

- forslaga nr. 1–6, frå Sverre Myrli på vegner av Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 7, frå Sverre Myrli på vegner av Arbeidarpartiet
- forslaga nr. 8–10, frå Arne Nævra på vegner av Sosialistisk Venstreparti
- forslaga nr. 11–15, frå Sverre Myrli på vegner av Arbeidarpartiet
- forslag nr. 16, frå Hans Fredrik Grøvan på vegner av Høgre, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti
- forslag nr. 17, frå Hans Fredrik Grøvan på vegner av Kristeleg Folkeparti
- forslaga nr. 18–20, frå Arne Nævra på vegner av Sosialistisk Venstreparti

Forslag nr. 16 erstattar A V i tilrådinga.

Det vert votert over forslaga nr. 18–20, frå Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at det blir foretatt en uavhengig gjennomgang av anbudsprosessen som endte med tildelingen av Trafikkpakke 1: Sør til Go-Ahead Norge AS. Gjennomgangen skal undersøke om alle regler om offentlige anskaffelser ble fulgt.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at kvalitet blir vektet høyere enn pris i alle kommende anbudspakker for jernbanen, inkludert Trafikkpakke 2: Nord.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen midlertidig stanse

alle anbudsprosesser av jernbanestrekninger, i påvente av gjennomgangen av Trafikkpakke 1: Sør og de endrede betingelsene for Trafikkpakke 2: Nord.»
Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g:

Forslaga frå Sosialistisk Venstreparti vart med 53 mot 49 røyster ikkje vedtekne.
(Voteringsutskrift kl. 21.13.33)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 17, frå Kristeleg Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2020 redegjøre for hvordan intensjonen i anmodningsvedtak nr. 264. fra sesjonen 2017–2018 blir fulgt opp.»

Dei andre partia har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget frå Kristeleg Folkeparti vart samrøystes vedteke.

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 13, frå Arbeidarpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for fremdrift i planleggingen av ny bru over Glomma på riksveg 22 i Fet i Akershus, slik at ny bru kan stå ferdig i tråd med tidsplan utarbeidet av Statens vegvesen.»
Senterpartiet, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget frå Arbeidarpartiet vart med 60 mot 42 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 21.14.05)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 11, 12, 14 og 15, frå Arbeidarpartiet.

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak for raskest mulig å bedre konkurransesituasjonen for godstransport på jernbane, og at Stortinget informeres om tiltakene senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2019.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram tidsplan for når dobbeltspor skal være ferdig utbygd til henholdsvis Fredrikstad, Hamar, Tønsberg, Hønefoss, Halden, Lillehammer og Skien.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avklare om det er Statens vegvesen eller Nye Veier som skal planlegge E16 gjennom Nes og Sør-Odal i Akershus og Hedmark, og at Stortinget informeres om beslutningen senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2019.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram plan for utbygging av E6 på Helgeland som også inkluderer strekningene i Grane kommune, i tråd med tidligere stortingsvedtak, og at planen legges fram for Stortinget senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2019.»

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g:

Forslaga frå Arbeidarpartiet vart med 53 mot 49 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 21.14.27)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 8–10, frå Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen skjerpe nullvekst-målet og legge til grunn et mål om å skjerpe den totale personbiltrafikken kraftig for byene Oslo, Bergen og Trondheim. Regjeringen skal gå i dialog med byene for å finne et ambisiøst og realistisk mål.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om opprettelse av et statlig selskap «Nye Baner», som skal ha ansvar for utredning, planlegging og utbygging av lyntog mellom de store byene i Norge og til Stockholm og København.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fortsette planleggingen av Ringeriksbanen som et rent jernbaneprojekt, og utsette eventuell bygging av vei langs samme strekning. Midlene som spares i 2019 ved å stanse planleggingen av veien, overføres til andre jernbaneformål.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g:

Forslaga frå Sosialistisk Venstreparti vart med 93 mot 9 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 21.14.46)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 7, frå Arbeidarpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at E16 Filefjellprosjektet utvides til også å omfatte strekningen Turtnes–Øye i Vang kommune.»

Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget frå Arbeidarpartiet vart med 72 mot 30 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.15.05)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 1–6, frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at overføring av kjøp av innenlandske flyruter (FOT-ruter) utsettes til regjeringens luftfartsutvalg har avgitt innstilling og saken er forelagt Stortinget til behandling.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe planlagte økninger i baneavgifter for godstransport på jernbane.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for nødvendige midler slik at elektrifisering av Trønderbanen og Meråkerbanen kan startes opp i 2019.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en egen sak om håndteringen av ubåt U-864 utenfor Fedje, der det også blir vurdert å fjerne mest mulig av kvikksølvlasten om bord før området tildekkes.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan inngå avtaler om forskuttering av midler ut over gitt bevilgning på kap. 1360 post 30 Nyanlegg og større vedlikehold, fiskerihavner og farledet, på inntil 700 mill. kroner.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringa gjennomføre justeringar i tilskotsordninga for godsoverføring frå veg til sjø slik at den i større grad kjem innanriks sjøtransport til gode ved å setja eit tak på kor stort be-

løp kvar søknad kan støttast med, og å reservere ein del av løyvinga til transport innan norsk territorialfarvatn.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart med 53 mot 49 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 21.15.29)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

A.

Rammeområde 17

(Transport og kommunikasjon)

I

På statsbudsjettet for 2019 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
541		IT-politikk		
	22	Utvikling, gjennomføring og samordning av IT-politikken, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	7 329 000	
	70	Forvaltningsutvikling og samordning av IT-politikken, <i>kan nyttes under post 22</i>	8 029 000	
542		Internasjonalt IT-samarbeid		
	1	Driftsutgifter	4 795 000	
	70	Internasjonale program, <i>kan overføres</i>	46 408 000	
1300		Samferdselsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	194 811 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	42 000 000	
	71	Tilskudd til trafikksikkerhetsformål mv.	69 000 000	
	72	Tilskudd til samferdselsberedskap	3 000 000	
	75	Tilskudd til Norsk Teknisk Museum	7 100 000	
	76	Tilbakebetaling NELS-samarbeidet	3 100 000	
1301		Forskning og utvikling mv.		
	21	Utrekninger vedrørende miljø, trafikksikkerhet mv.	16 000 000	
	50	Samferdselsforskning, <i>kan overføres</i>	179 000 000	
1310		Flytransport		
	70	Kjøp av innenlandske flyruter, <i>kan overføres</i>	717 400 000	
1311		Tilskudd til regionale flyplasser		
	71	Tilskudd til ikke-statlige flyplasser, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
1313		Luftfartstilsynet		
	1	Driftsutgifter	229 900 000	
1314		Statens havarikommisjon for transport		
	1	Driftsutgifter	76 700 000	
1320		Statens vegvesen		
	1	Driftsutgifter	4 334 900 000	
	22	Drift og vedlikehold av riksveier, <i>kan overføres, kan nyttes under post 29 og post 30</i>	6 631 800 000	
	28	Trafikant- og kjøretøytilsyn, <i>kan overføres</i>	2 179 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	29	OPS-prosjekter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	1 631 400 000	
	30	Riksveinvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22, post 29 og post 31</i>	12 555 200 000	
	31	Skredsikring riksveier, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	1 043 400 000	
	34	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	18 300 000	
	36	E16 over Filefjell, <i>kan overføres</i>	85 700 000	
	61	Rentekompensasjon for transporttiltak i fylkene	264 500 000	
	62	Skredsikring fylkesveier, <i>kan overføres</i>	776 900 000	
	63	Tilskudd til gang- og sykkelveier, <i>kan overføres</i>	78 500 000	
	64	Utbedring på fylkesveier for tømmertransport	25 000 000	
	72	Kjøp av riksveiferjetjenester, <i>kan overføres</i>	1 277 300 000	
	73	Tilskudd for reduserte bompengetakster utenfor byområdene	531 400 000	
1321		Nye Veier AS		
	70	Tilskudd til Nye Veier AS	5 431 900 000	
1323		Vegtilsynet		
	1	Driftsutgifter	19 000 000	
1330		Særskilte transporttiltak		
	60	Utvidet TT-ordning for brukere med særskilte behov, <i>kan overføres</i>	184 200 000	
	61	Belønningsordningen for bedre kollektivtransport mv. i byområdene, <i>kan overføres, kan nyttes under post 64</i>	752 000 000	
	63	Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 532 000 000	
	64	Belønningsmidler til bymiljøavtaler og byvekstavtaler, <i>kan overføres</i>	771 000 000	
	65	Konkurransen Smartere transport, <i>kan overføres</i>	15 400 000	
	70	Kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen–Kirkenes	725 100 000	
	76	Reiseplanlegger og elektronisk billettering, <i>kan overføres</i>	34 100 000	
	77	Kjøp av tjenester fra Entur AS	14 200 000	
1352		Jernbanedirektoratet		
	1	Driftsutgifter	468 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter – planer og utredninger, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	208 200 000	
	70	Kjøp av persontransport med tog, <i>kan overføres</i>	4 195 100 000	
	71	Kjøp av infrastrukturtjenester – drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72, post 73 og post 74</i>	8 423 500 000	
	72	Kjøp av infrastrukturtjenester – planlegging av investeringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71 og post 73</i>	2 153 000 000	
	73	Kjøp av infrastrukturtjenester – investeringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71, post 72 og post 74</i>	9 988 700 000	
1353		NSB AS		
	70	Tilskudd til pensjonsforpliktelser	490 300 000	
1354		Statens jernbanetilsyn		
	1	Driftsutgifter	73 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter – tilsyn med tau- og kabelbaner og fornøyelsesinnretninger	20 600 000	
1357		Mantena AS		
	72	Tilskudd til pensjonsforpliktelser	390 400 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1360		Kystverket		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	1 715 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	44 000 000	
	30	Nyanlegg og større vedlikehold, <i>kan overføres</i>	378 500 000	
	34	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	25 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	270 500 000	
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres</i>	42 000 000	
	71	Tilskudd til havnesamarbeid	10 900 000	
	72	Tilskudd for overføring av gods fra vei til sjø, <i>kan overføres</i>	77 400 000	
	73	Tilskudd til effektive og miljøvennlige havner, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
1362		Senter for oljevern og marint miljø		
	50	Tilskudd	27 300 000	
1370		Posttjenester		
	70	Kjøp av post- og banktjenester, <i>kan overføres</i>	617 400 000	
1380		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet		
	1	Driftsutgifter	224 600 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 400 000	
	70	Tilskudd til telesikkerhet og -beredskap, <i>kan overføres</i>	183 000 000	
	71	Tilskudd til bredbåndsutbygging, <i>kan overføres</i>	199 750 000	
	72	Tidlig frigjøring av 700 MHz-båndet, <i>kan overføres</i>	150 000 000	
		Totale utgifter		73 006 122 000
Inntekter				
4300		Samferdselsdepartementet		
	1	Refusjon fra Utenriksdepartementet	2 700 000	
4313		Luftfartstilsynet		
	1	Gebyrinntekter	141 100 000	
4320		Statens vegvesen		
	1	Salgsinntekter m.m.	220 000 000	
	2	Diverse gebyrer	500 000 000	
	3	Refusjoner fra forsikringsselskaper	111 700 000	
4330		Særskilte transporttiltak		
	1	Gebyrer	14 200 000	
4331		Infrastrukturfond		
	85	Avkastning infrastrukturfond	2 053 000 000	
4352		Jernbanedirektoratet		
	1	Innbetalinger til Norsk jernbaneskole og Norsk jernbane-museum	98 600 000	
4354		Statens jernbanetilsyn		
	1	Gebyrer for tilsyn med tau- og kabelbaner og fornøyelse-sinnretninger	14 700 000	
4360		Kystverket		
	2	Andre inntekter	12 300 000	
4380		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet		
	1	Diverse gebyrer	600 000	
5619		Renter av lån til Avinor AS		
	80	Renter	30 300 000	
5624		Renter av Svinesundsforbindelsen AS		
	80	Renter	3 000 000	
		Totale inntekter		3 202 200 000

Presidenten: Det vert fyrst votert over A I.

Bak tilrådinga står Høgre, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti.

Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 54 mot 47 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 21.15.50)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 16, frå Høgre, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti. Forslaget lyder:

«V

Fullmakter til forskuttering

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan inngå avtaler om forskuttering av midler utover gitt bevilgning inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Ramme for samlede, løpende refusjonsforpliktelser
1320		Statens vegvesen	
	30, 31 og 36	Investeringer, riksvei	2 600 mill. kroner
1360		Kystverket	
	30	Nyanlegg og større vedlikehold, fiskerihavner og farleder	550 mill. kroner

Forskutteringene skal refunderes uten kompensasjon for renter og prisstigning.»

Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varsla subsidiær støtte til forslaget.

Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g:

Forslaget frå Høgre, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti vart vedteke med 98 mot 3 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 21.16.20)

Vidare var tilrådd:

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 1313 post 1	kap. 4313 post 2
kap. 1320 postene 1, 22, 28 og 30	kap. 4320 post 1
kap. 1320 post 28	kap. 4320 post 2
kap. 1320 post 22	kap. 4320 post 3
kap. 1352 post 1	kap. 4352 post 1
kap. 1354 post 21	kap. 4354 post 1
kap. 1360 postene 1 og 45	kap. 4360 post 2 og kap. 5577 post 74

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. nytte inntil 10 mill. kroner av salgsinntekter fra salg av ikke næringsaktive fiskerihavner under kap.4360 post 2 til følgende formål under kap. 1360 post 30:

- a. dekning av salgsomkostninger forbundet med salget
- b. oppgradering og vedlikehold av fiskerihavner.

Kystverket, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 70 mill. kroner per aksjon dersom det er nødvendig å sette i verk tiltak mot akutt forurensning uten opphold og før Kongen kan gi slikt samtykke.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan overskride bevilgningen under kap. 1360

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1320		Statens vegvesen	
	63	Tilskudd til gang- og sykkelveier	40 mill. kroner
1352		Jernbanedirektoratet	
	74	Tilskudd til eksterne	1 340 mill. kroner
1380		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	
	70	Tilskudd til telesikkerhet og -beredskap, fiberkabler	20 mill. kroner

V

Fullmakter til forskuttering

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan inngå avtaler om forskuttering av midler ut over gitt bevilgning inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Ramme for samlede, løpende refusjonsforpliktelser
1320		Statens vegvesen	
	30, 31 og 36	Investeringer, riksvei	2 600 mill. kroner
1360		Kystverket	
	30	Nyanlegg og større vedlikehold, fiskerihavner og farleder	350 mill. kroner

Forskutteringene skal refunderes uten kompensasjon for renter og prisstigning.

VI

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan:

1.

starte opp dette investeringsprosjektet: rv. 5 Kjosnesfjorden	innenfor en kostnadsramme på: 1 331 mill. kroner
--	---

Fullmakten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår, innenfor kostnadsrammen for prosjektet. Samferdselsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

2. pådra forpliktelser som inngås i senere budsjettår, innenfor det enkelte prosjekts kostnadsramme for prosjekter som har startet opp før 2016 og er omtalt

i Prop. 1 S. Samferdselsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

3. forplikte staten for fremtidige budsjettår ut over gitt bevilgning for prosjekter som ikke er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget inntil følgende beløp:

a.

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år
1352		Jernbanedirektoratet		
	72	Planlegging nye prosjekter	3 000 mill. kroner	1 500 mill. kroner
	73	Investeringer, jernbane	3 000 mill. kroner	1 500 mill. kroner

b.

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser
1320		Statens vegvesen	
	30, 31 og 36	Investeringer, riksvei	3 000 mill. kroner
1360		Kystverket	
	21 og 30	Investeringer	330 mill. kroner

VII

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for drift- og vedlikeholdsarbeider

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan forplikte staten for fremtidige budsjettår ut over gitt bevilgning inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år
1320		Statens vegvesen		
	22	Drift og vedlikehold	8 400 mill. kroner	2 700 mill. kroner
1352		Jernbanedirektoratet		
	71	Drift og vedlikehold	9 000 mill. kroner	3 000 mill. kroner

VIII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for riksveiferjedriften

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan forplikte staten for fremtidige budsjettår ut over gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 72 Kjøp av riksveiferjetjenester, slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 9 700 mill. kroner, og slik at forpliktelsene som forfaller hvert år ikke overstiger 1 600 mill. kroner.

IX

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser for Nye Veier AS

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan forplikte staten for fremtidige budsjettår ut over gitt bevilgning på kap. 1321 Nye Veier AS, post 70 Tilskudd til Nye Veier AS, likevel slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 21 600 mill. kroner og årlige forpliktelser ikke overstiger 5 400 mill. kroner.

X

Salg og bortfeste av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan selge og bortfeste fast eiendom inntil en verdi av 50 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle.

XI

Restverdisikring for eksisterende materiell, oppgraderinger av eksisterende materiell og investeringer i nytt materiell

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 for det togmateriellet som inngår i statens kjøp av persontransporttjenester med tog på kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 70 Kjøp av persontransport med tog, kan:

- gi en restverdigaranti for bokførte verdier på inntil 7 103 mill. kroner.
- gi ytterligere restverdigaranti til oppgraderinger og nyinvesteringer innenfor en ramme på inntil 3 007 mill. kroner. Det legges til grunn 75 pst. restverdigaranti.

XII

Opprettelse av post uten bevilgning

Stortinget samtykker i at kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 74 Tilskudd til eksterne, opprettes i statsregnskapet 2019 uten bevilgning.

XIII

Overføringer til og fra reguleringsfond

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan overføre inntil 10 mill. kroner til eller fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighets reguleringsfond.

B.

Rammeuavhengige vedtak

Stortinget ber regjeringen sikre at transportsektorens rolle som en del av totalforsvaret blir hensyntatt i arbeidet med rullering av Nasjonal transportplan.

Presidenten: Det vert fyrst votert over A II, III, IV, VII, VIII, XI, XIII og B.

V o t e r i n g:

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det vert votert over A VI.

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 94 røyster mot 1 røyst.

(Voteringsutskrift kl. 21.16.58)

Presidenten: Det vert votert over A IX.

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 88 mot 8 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 21.17.18)

Presidenten: Det vert votert over A X og XII.

Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 100 røyster mot 1 røyst.

(Voteringsutskrift kl. 21.17.40)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten er det sett fram i alt fem forslag. Det er

- forslaga nr. 1 og 2, frå Tellef Inge Mørland på vegner av Arbeidarpartiet og Senterpartiet
- forslaga nr. 3 og 4, frå Tellef Inge Mørland på vegner av Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 5, frå Kjersti Toppe på vegner av Senterpartiet

Det vert votert over forslag nr. 5, frå Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en evaluering av ordningen med brukerrom og brukersloven etter fem års virke.»

Kristeleg Folkeparti og Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget frå Senterpartiet vart med 85 mot 17 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.18.25)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 3 og 4, frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det gjennom endringene i sprøyteromsloven legges til rette for at inhalering og andre mer skånsomme inntaksmåter likestilles med injisering når det gjelder adgang til å benytte brukerrommene.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at brukerrommene blir en arena for inkludering og faglig tilsyn for mennesker med rusutfordringer, uavhengig av inntaksmåten av rusmidler.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g:

Forslaga frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart med 64 mot 38 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 21.18.44)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 1 og 2, frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen arbeide for at de brukerrom som blir etablert, brukes aktivt for å intensivere forebygging og sørge for diagnostisering og behandling av hepatitt C hos brukerne.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendi-

ge tiltak i helsetjenesten for at det innen 2025 ikke skal skje dødsfall eller smitte av hepatitt C i Norge, og informere Stortinget på egnet vis.»

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varslet støtte til forslaga.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet vart med 53 mot 49 røyster ikkje vedtekne.
(Voteringsutskrift kl. 21.19.05)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande vedtak til

I o v

om endringer i sprøyteromsloven m.m. (utvidelse av type narkotiske stoffer m.m.)

I

I lov 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser erstattes benevnelsen «Statens strålevern» med «Direktoratet for strålevern og atom-sikkerhet»:

§ 10 tittelen

§ 10 første ledd første punktum

§ 11 nr. 1 første punktum, nr. 2 første punktum, nr. 3 og nr. 4

§ 12 første ledd

§ 13 nr. 1 første punktum, nr. 2 første punktum og nr. 3 første punktum

§ 14 nr. 1 første punktum og nr. 2 første punktum

§ 15 nr. 3

§ 16 første ledd første punktum og andre ledd første punktum

§ 57 nr. 2

I §§ 11 nr. 1 tredje punktum og 16 første ledd andre punktum erstattes benevnelsen «Statens strålevern» med «direktoratet».

I §§ 10 første ledd andre, tredje og fjerde punktum og 13 nr. 1 andre punktum erstattes benevnelsen «Strålevernet» med «Direktoratet».

I følgende bestemmelser erstattes benevnelsen «Stråle-

vernet» med «direktoratet»:

§ 10 første ledd femte punktum

§ 11 nr. 2 andre punktum

§ 13 nr. 2 andre punktum

§ 14 nr. 1 andre punktum og nr. 2 andre punktum

§ 57 a første ledd skal lyde:

Departementet er klageinstans ved klage på *vedtak fattet av Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet* etter denne loven.

II

I lov 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av stråling gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser erstattes benevnelsen «Statens strålevern» med «Direktoratet for strålevern og atom-sikkerhet»:

§ 15 tredje ledd

§ 18 første ledd

§ 19 første ledd og andre ledd første punktum

§ 20 første ledd

§ 22 første ledd

I § 19 andre ledd andre punktum erstattes benevnelsen «Statens strålevern» med «Direktoratet».

III

I lov 2. juli 2004 nr. 64 om ordning med lokaler for injeksjon av narkotika gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov 2. juli 2004 nr. 64 om ordning med *brukerrom for inntak* av narkotika (*brukerromsloven*)

§ 1 første og andre ledd skal lyde:

Lovens formål er å legge til rette for etablering av ordning med *brukerrom for inntak* av narkotika (*brukerromsordning*).

Brakerromsordningen skal bidra til økt verdighet for mennesker med langvarig narkotikaavhengighet ved å tilby hygieniske rammer for injisering *av narkotika og motivere for mer skånsomme inntaksmåter*. Videre skal *brukerromsordningen* bidra til økt helsemessig trygghet, blant annet forebygge infeksjoner og smitte og gi raskere hjelp ved overdoser, gjennom tilstedeværelse og tilsyn av helsepersonell. Formålet er også å bidra til økt mulig-

het for kontakt og samtaler mellom den enkelte bruker og hjelpeapparatet med sikte på tverrfaglig oppfølging og behandling.

§ 2 skal lyde:

§ 2. *Brukerromsordningen*

En *brukerromsordning* som er etablert i medhold av denne loven, er å anse som kommunal helse- og omsorgstjeneste.

En *brukerromsordning* skal inneholde et injiseringsrom, fremmøterom og samtalerom. I tillegg skal *brukerromsordningen* ha tilgang til et behandlingsrom.

Ordningen skal også inneholde et rom for inhalering av narkotika (inhaleringsrom).

§ 3 skal lyde:

§ 3. Etablering av *brukerromsordning* og krav om godkjenning

Etter godkjenning fra departementet kan kommunen etablere en *brukerromsordning*.

For brukere av *ordningen* skal *denne* være et supplement til kommunens øvrige helse- og omsorgstjenester.

§ 4 skal lyde:

§ 4. Bruk av *brukerromsordningen*

Den som med lovlig adgang til en godkjent *brukerromsordning*

- a) inntar narkotika i *ordningens injiseringsrom eller inhaleringsrom*, eller
- b) besitter en brukerdose narkotika til eget bruk i *brukerromsordningens lokaler eller tilstøtende behandlingsrom*, kan ikke straffes for dette etter legemiddelloven § 31, jf. § 24 første ledd.

Det er tillatt for personalet i *brukerromsordningen* å gi brukerne individuell og konkret rådgivning i forbindelse med *inntak* av narkotika i *injiseringsrommet og inhaleringsrommet*.

§ 5 første ledd skal lyde:

En kommune som etablerer en godkjent *brukerromsordning*, kan føre helseregister og behandle helseopplysninger som nevnt i helseregisterloven § 2 bokstav a og andre personopplysninger i den grad det er nødvendig for å oppfylle reglene gitt i eller i medhold av loven her. *Registrering og annen behandling av opplysningene kan skje uten samtykke fra den registrerte.*

§ 6 skal lyde:

§ 6. Avgjørelse om adgang til *brukerromsordningens tjenester*

En avgjørelse om adgang til *brukerromsordningens tjenester* er ikke enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Har politiet mistanke om straffbar besittelse eller bruk av narkotika i *brukerromsordningens lokaler* eller

tilstøtende behandlingsrom, skal personalet uten hinder av taushetsplikten i helsepersonelloven § 21 og forvaltningsloven §§ 13 til 13 e og på begjæring gi politiet opplysning om hvorvidt en identifisert person er registrert bruker av *brukerromsordningens tjenester* eller ikke.

Adgang til *brukerromsordningens tjenester* er ikke nødvendig helsehjelp etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 a. Avgjørelse om adgang til *brukerromsordningens tjenester* kan ikke påklages etter pasient- og brukerrettighetsloven § 7-2.

§ 7 første og andre ledd skal lyde:

Helsepersonelloven gjelder for personalets yrkesutøvelse i *brukerromsordningen*.

Helsepersonelloven § 4 er ikke til hinder for at helsepersonell kan utføre de oppgaver som etter regler gitt i eller i medhold av loven her er lagt til personalet i *brukerromsordningen*.

§ 8 skal lyde:

§ 8. Forskrift

Kongen kan gi nærmere bestemmelser om gjennomføringen av *brukerromsordningen*, og kan blant annet bestemme:

- a) hvem *brukerromsordningen* skal gjelde for,
- b) ordninger for adgangsregulering,
- c) type og mengde narkotika som straffriheten skal omfatte,
- d) ordninger for kontroll av type og mengde narkotika en person har med seg inn i *brukerromsordningens lokaler* eller tilstøtende behandlingsrom,
- e) hvilken adgang politiet skal ha til *brukerromsordningens lokaler* eller tilstøtende behandlingsrom,
- f) hvilke krav til bemanning av *brukerromsordningen* som skal gjelde,
- g) hvordan helseopplysninger i helseregisteret kan behandles, *blant annet* hvilke, opplysninger som kan behandles og formålet med behandlingen,
- h) at reglene i helsepersonelloven §§ 39 og 40 helt eller delvis ikke skal gjelde for helsepersonell som yter helsehjelp i *brukerromsordningen*.

IV

I lov 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap skal § 2-4 første ledd første punktum lyde:

Folkelohelseinstituttet, Helsedirektoratet og *Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet* kan etablere registre med helseopplysninger for å håndtere beredskapssituasjoner.

V

I lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. skal § 3-2 andre ledd første punktum lyde:

For å oppfylle ansvaret etter § 3-1 skal kommunen ha knyttet til seg lege, sykepleier, fysioterapeut, jordmor og *helsesykepleier*.

VI

I lov 16. juni 2017 nr. 55 om endringer i helselovgivningen (overføring av det offentlige tannhelsetjenesteansvaret, lovfesting av kompetansekrav m.m.) gjøres følgende endringer:

1. I del II skal endringen i lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-2 andre ledd første punktum lyde:

For å oppfylle ansvaret etter § 3-1 skal kommunen ha knyttet til seg lege, sykepleier, fysioterapeut, jordmor, *helsesykepleier*, ergoterapeut og psykolog.

2. I del III nr. 4 skal endringen i lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-2 andre ledd første punktum lyde:

For å oppfylle ansvaret etter § 3-1 skal kommunen ha knyttet til seg lege, sykepleier, fysioterapeut, jordmor, *helsesykepleier*, ergoterapeut, psykolog, tannpleier og tannlege.

VII

I lov 22. juni 2018 nr. 76 om endringer i alkoholloven, atomenergiloven, folkehelseloven, legemiddeloven, lov om medisinsk utstyr og strålevernoven (overtredelsesgebyr mv.) gjøres følgende endringer:

1. I del IV erstattes i lov 12. mai 1972 nr. 28 om atome-nergivirk-somhet ny § 55 a og ny § 56 a benevnelsene «Statens strålevern» og «Statens stråle-vern» med hhv. «Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet» og «Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet sin».

2. I del V erstattes i lov 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av stråling ny § 23 a benevnelsen «Statens strålevern» og «Statens stråle-vern» med hhv. «Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet» og «Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet sin».

VIII

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Presidenten: Det vert fyrst votert over III og VIII. Kristeleg Folkeparti har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 93 mot 5 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 21.19.31)

Presidenten: Det vert votert over I, II, IV og VII.

Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 61 mot 41 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 21.19.54)

Presidenten: Det vert votert over V og VI.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det vert votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Presidenten antek at Kristeleg Folkeparti vil røysta imot.

Voteringsstavlene viste at 91 representantar hadde røysta for overskrifta til lova og lova i det heile og 5 representantar hadde røysta imot.

(Voteringsutskrift kl. 21.20.29)

Åsunn Lyngedal (A) (fra salen): Jeg skulle stemt for.

Presidenten: Då vert resultatet at 92 røysta for overskrifta til lova og lova i det heile og 5 imot.

Lovvedtaket vil verta ført opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

V o t e r i n g i s a k n r. 6

Presidenten: Under debatten er det sett fram i alt to forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Tellef Inge Mørland på vegner av Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, frå Kjersti Toppe på vegner av Senterpartiet

Det vert votert over forslag nr. 2, frå Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre en ny vurdering av Helfos kontorstruktur basert på reelle vurderinger av effektiviseringsgevinster, fremdrift av digitalisering, risiko for tap av erfaringskompetanse, statlige retningslinjer for plassering av statlige arbeidsplasser, samt Stortingets føringer slik det fremkommer i flertallsmerknad i Innst. 11 S (2018–2018), og komme tilbake til Stortinget på egnet måte. Stortinget ber regjeringen opprettholde dagens kontorstruktur i Helfo inntil en slik sak er behandlet av Stortinget.»

Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget frå Senterpartiet vart med 90 mot 12 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.21.26)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 1, frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp flertallsmerknaden om Helfos kontorstruktur fra Innst. 11 S (2017–2018) gjennom å sikre en mer desentralisert kontorstruktur i Helfo enn det regjeringens vedtak av 19. april 2018 legger til grunn.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget. Raudt og Senterpartiet har varsla subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart med 53 mot 49 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.22.04)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k:

Dokument 8:245 S (2017–2018) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjersti Toppe, Nils T. Bjørke, Siv Mossleth, Willfred Nordlund og Per Olaf Lundteigen om å hindre sentralisering av kontorstrukturen i Helseøkonomiforvaltningen (Helfo) – vedtas ikke.

Presidenten: Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 53 mot 49 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 21.22.46)

Sak nr. 7 [21:22:56]

Referat

Presidenten: Det ligg ikkje føre referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandla. Ber nokon om ordet før møtet vert heva? – Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 21.24.
